

Національна академія правових наук України

**ЗВІТ
ПРО НАУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ЗА 2025 РІК**

Харків
2026

*Затверджений постановою загальних зборів
Національної академії правових наук України
№ 1-26 від 30 квітня 2026 року*

У п о р я д н и к и:
*Є. А. Гетьман, О. С. Гиляка,
Я. В. Ковач, В. І. Шeverдіна*

Звіт про наукову діяльність Національної академії правових наук України за 2025 рік / [упоряд.: Є. А. Гетьман, О. С. Гиляка, Я. В. Ковач та ін.] ; Нац. акад. прав. наук України. – Харків, 2026. – 368 с.

© Гетьман Є. А., Гиляка О. С., Ковач Я. В. та ін.,
упорядкування, 2026
© Національна академія правових наук України,
2026

ЗМІСТ

I.	Науково-організаційна діяльність президії НАПрН України	4
II.	Фундаментальні наукові дослідження	15
III.	Наукові дослідження на замовлення регіонів	227
IV.	Участь Академії в законопроектній (правотворчій) роботі	229
V.	Науково-правові (науково-експертні) висновки для центральних органів державної влади	246
VI.	Науково-правові висновки та судово-експертні дослідження, виконані на замовлення юридичних і фізичних осіб за цивільно-правовими договорами	265
VII.	Участь в організації та проведенні наукових заходів: конференцій, семінарів, круглих столів тощо	273
VIII.	Характеристика видавничої діяльності – наукова / науково-технічна продукція і науково-публікаційна активність	280
IX.	Міжнародне наукове співробітництво	353
X.	Науково-інноваційна діяльність Академії	354
XI.	Стан та перспективи підготовки наукових кадрів	359
XII.	Кадрове забезпечення	360
XIII.	Фінансове та матеріально-технічне забезпечення	364

I. НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕЗИДІЇ НАПРН УКРАЇНИ

У 2025 році науково-організаційна діяльність президії Національної академії правових наук України була спрямована на виконання Стратегії розвитку НАПрН України на 2021–2025 роки, статутних завдань, а також на забезпечення належної координації роботи наукових установ Академії, зокрема щодо:

- проведення фундаментальних наукових досліджень;
- підготовки та надання для органів державної влади, місцевого самоврядування, правоохоронних і судових органів науково-правових висновків до проєктів нормативно-правових актів та актів правозастосування;
- активізації міжнародного співробітництва;
- розвитку кадрового потенціалу.

Весь науковий потенціал НАПрН України першочергово був зосереджений на вирішенні нагальних проблем, пов'язаних із війною, серед яких: нормативно-правове забезпечення сфери національної безпеки та оборони; забезпечення розслідування військових кримінальних правопорушень і злочинів проти миру, безпеки, людства та міжнародного правопорядку; запровадження механізму відшкодування шкоди та компенсації збитків, заподіяних громадянам України, юридичним особам, державі Україна, природним об'єктам збройною агресією РФ; оновлення національного законодавства та його адаптації до права ЄС, що обумовлено євроінтеграційним розвитком України та набуттям статусу держави-кандидата на вступ до ЄС; надання правової підтримки особам, постраждалим унаслідок військової агресії.

Організаційна діяльність президії НАПрН України та наукових установ упродовж 2025 року була спрямована на виконання рекомендацій Рахункової палати, наданих у Звіті про результати аудиту відповідності використання коштів Державного бюджету України, виділених НАПрН України, затвердженого рішенням Рахункової палати від 10.12.2024 № 55–1. Так, у звітному періоді, зокрема проведено такі заходи:

– розроблено та затверджено постановою президії НАПрН України Порядок стратегічного та операційного планування діяльності Академії, який передбачає встановлення цільових показників діяльності, строків виконання заходів, очікуваних результатів і визначає механізм моніторингу, оцінки й звітування про досягнуті результати;

– проведено спільне засідання бюро президії НАПрН України та Координаційної ради НАПрН України, на якому розглянуто питання про стан виконання Плану заходів з реформування Національної академії правових наук України, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.08.2021 №911-р;

– оновлено комп'ютерне обладнання НАПрН України та наукових установ, що перебувають у її віданні;

– здійснено розрахунки нанесених збитків від пошкодження будівлі президії НАПрН України в результаті військової агресії російської федерації проти України для подальшого відновлення шляхом капітального ремонту. Відповідно до звіту, наданого Державним підприємством «Укрдержбудекспертиза» у Харківській області, загальна вартість збитків складає 44 984,830 тис. грн;

– розроблено та затверджено постановою президії НАПрН України Положення про надання платних послуг Національною академією правових наук України та її науковими установами;

– отримано дозвіл Міністерства освіти і науки України на поділ земельних ділянок, які належать Національному юридичному університету імені Ярослава Мудрого на праві постійного користування, і на яких розташовані будівлі президії та Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України, а також проведено кадастрову зйомку цих земельних ділянок.

Апаратом президії НАПрН України забезпечено своєчасне подання відповідних звітів Рахунковій палаті про здійснені в Академії та підвідомчих їй наукових установах заходи.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.04.2025 №348-р «Про проведення у 2025 році оглядів витрат державного бюджету в окремих сферах» Національною академією

сю правових наук України було утворено та погоджено з Міністерством фінансів України склад робочої групи з проведення огляду витрат державного бюджету НАПрН України у сфері наукової, науково-технічної та організаційної діяльності за 2022–2024 роки.

До складу робочої групи включено представників Міністерства фінансів України, Міністерства освіти і науки України, незалежних експертів (представників наукових та освітніх закладів, громадських організацій і їх об'єднань), а також керівників структурних підрозділів НАПрН України з питань внутрішнього аудиту, внутрішнього контролю, бухгалтерського обліку та звітності. Головою робочої групи призначено президента НАПрН України Володимира Журавля.

Перше засідання робочої групи відбулося 3 червня 2025 року, на якому було ухвалено план-графік проведення огляду витрат за 2022–2024 роки, графік засідань робочої групи та визначено порядок організації взаємодії між її членами. Упродовж 2025 року проведено шість засідань робочої групи.

1 грудня 2025 року всіма членами робочої групи був підписаний Звіт про огляд витрат державного бюджету у сфері наукової, науково-технічної та організаційної діяльності Національної академії правових наук України за 2022–2024 роки. Зазначений документ було направлено до Кабінету Міністрів України для подальшого розгляду та затвердження.

Відповідно до витягу з протоколу № 16 засідання Кабінету Міністрів України від 28.01.2026 Звіт НАПрН України розглянуто та рекомендовано Академії здійснити комплекс заходів із метою впровадження найбільш оптимального варіанта досягнення цілей огляду витрат та мінімізації можливих ризиків.

У 2025 році Національною академією правових наук України успішно завершено реалізацію всіх пунктів Плану заходів з реформування, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.08.2021 № 911-р. Виконання цього Плану стало важливим етапом у модернізації діяльності Академії, спрямованої на підвищення ефективності проведення фундаментальних наукових досліджень, удосконалення організаційної структури та забезпечення прозорості управлінських процесів.

Апаратом президії НАПрН України своєчасно забезпечувалося подання звітів про хід виконання Плану заходів. Звіти подавалися до Міністерства освіти і науки України тричі на рік – до 15 квітня, 15 серпня та 15 грудня. Така системність у звітуванні дозволила здійснювати постійний моніторинг реалізації пунктів Плану, своєчасно виявляти проблемні питання й оперативно вживати заходів для їх вирішення.

26 червня 2025 року пройшла чергова сесія загальних зборів Національної академії правових наук України. Участь у роботі зборів взяли Голова Верховної Ради України, дійсний член (академік) НАПрН України Руслан Стефанчук, народний депутат України Юлія Гришина, дійсні члени (академіки), члени-кореспонденти та делегати наукових установ Академії.

Зі звітною доповіддю про результати наукової діяльності Національної академії правових наук України за 2024 рік виступив президент Академії Володимир Журавель.

Також відбулися вибори членів президії НАПрН України, дійсних членів (академіків) та членів-кореспондентів НАПрН України.

На посаду членів президії НАПрН України, що ввійшли до її складу не за посадою, обрано членів Академії Капліну Оксану Володимирівну, Коломоєць Тетяну Олександрівну, Лук'янова Дмитра Васильовича, Стеценка Семена Григоровича, Стрельцова Євгена Львовича.

Дійсними членами (академіками) НАПрН України обрано:

по відділенню теорії та історії держави і права – Зайця Анатолія Павловича, Теплока Михайла Олексійовича;

по відділенню державно-правових наук і міжнародного права – Барабаша Юрія Григоровича, Криницького Ігоря Євгеновича, Стеценка Семена Григоровича;

по відділенню цивільно-правових наук – Гриняка Андрія Богдановича;

по відділенню екологічного, господарського та аграрного права – Задахайла Дмитра Вітольдовича, Носіка Володимира Васильовича;

по відділенню кримінально-правових наук – Грищука Віктора Климовича, Гусарова Сергія Миколайовича, Капліну Оксану Володимирівну.

Членами-кореспондентами НАПрН України обрано:

по відділенню теорії та історії держави і права – Бакумова Олександра Сергійовича, Ковальського Віктора Семеновича, Мерник Анастасію Муслімівну;

по відділенню державно-правових наук і міжнародного права – Музику-Стефанчук Оксану Анатоліївну, Лазура Ярослава Володимировича, Фелика Василя Івановича;

по відділенню цивільно-правових наук – Голубєву Неллі Юріївну, Калаура Івана Романовича, Синегубова Олега Васильовича;

по відділенню екологічного, господарського та аграрного права – Резнікову Вікторію Вікторівну;

по відділенню кримінально-правових наук – Погорецького Микола Анатолійовича, Шепітька Михайла Валерійовича.

У звітному році відбулося проведення 27 засідань президії НАПрН України та її бюро, на яких розглянуто 98 питань діяльності Академії та наукових установ, що перебувають у її віданні, зокрема затверджено:

– нову редакцію Положення про апарат президії Національної академії правових наук України;

– персональний склад Ради з питань утвердження, захисту, збереження та популяризації історії Української державності Наукового центру Української державності імені професора Володимира Кульчицького Національної академії правових наук України;

– нову редакцію Положення про порядок обрання дійсних членів (академіків), членів-кореспондентів та іноземних членів Національної академії правових наук України;

– нові редакції статутів Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України, Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака, Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку;

– нову редакцію Положення про координаційне бюро відділення Національної академії правових наук України;

– Стратегію утвердження, захисту, збереження та популяризації історії Української державності, підготовлену Радою Науково-го центру Української державності імені професора Володимира Кульчицького Національної академії правових наук України.

Крім того, на засіданнях президії відбулося заслуховування й обговорення наукових повідомлень керівників 7 тем фундаментальних наукових досліджень, що здійснюються в наукових установах НАПрН України.

У 2025 році НАПрН України виступила співорганізатором 6 наукових заходів, зокрема:

Науково-практична конференція «Міхновські юридичні читання» (31 березня 2025 р.). Науковий захід був присвячений обговоренню історико-правових проблем утвердження української державності й популяризації державотворчих ідей видатного українського політичного та громадського діяча кінця ХІХ – початку ХХ століття Миколи Міхновського. Організаторами конференції виступили Адміністрація Державної прикордонної служби України, Національна академія правових наук України, Національна академія державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Український інститут національної пам'яті, Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України, Національний університет оборони України, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Національний університет «Острозька академія», Національна академія внутрішніх справ, Державний науково-дослідний інститут міністерства внутрішніх справ, Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка, ВНЗ «Національна академія управління», Історичний клуб «Холодний Яр».

Науково-практична конференція «Відновлення незалежної державності України: історико-правовий вимір» (16 липня 2025 р.). Науковий захід був приурочений до Дня Української Державності та 35-річчя проголошення Декларації про державний суверенітет

України. Організаторами конференції виступили Національна академія наук України, Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, Інститут історії України НАН України, Національна академія правових наук України, Асоціація народних депутатів України Об'єднання «24 Серпня», Асоціація українських правників, Українсько-Польський Клуб Конституціоналістів, Міжнародна асоціація істориків права.

Круглий стіл «Державотворчий шлях від проголошення до захисту незалежності України: правові основи та виклики сьогодення» (19 серпня 2025 р.) до 34-ї річниці проголошення незалежності України. Організаторами наукового заходу виступили Національна академія наук України, Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, Національна академія правових наук України, Асоціація українських правників.

Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми забезпечення інформаційної безпеки в міжнародному співробітництві» (5 вересня 2025 р.). Організаторами конференції виступили Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут фундаментальних та прикладних досліджень європейського територіального співробітництва Ужгородського національного університету, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Вища школа бізнесу в м. Домброва Гурніча (Польща), Факультет цивільного будівництва Кошицького технічного університету (Словаччина), Асоціація українських правників.

Міжнародна конференція «Європейський вимір освіти в Україні майбутнього» (18 грудня 2025 р.). Організаторами конференції виступили Європейська асоціація освітнього права і політики (ELA), Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України, Національна академія правових наук України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут вищої освіти, Український католицький університет.

У звітному році продовжено роботу щодо проведення конкурсу на здобуття Премії імені академіка Миколи Панова, яку було започатковано постановою президії НАПрН України від 07.07.2023

№ 131/6. Премія присуджується авторам нових оригінальних наукових робіт у галузі кримінального права щорічно до Дня народження дійсного члена (академіка) НАПрН України Миколи Панова. Премія присуджується в трьох номінаціях – найкраще монографічне дослідження з питань кримінального права; цикл наукових робіт із кримінального права; найкраща наукова стаття з питань кримінального права. Виплата Премії здійснюється за рахунок коштів Громадської організації «Нескорена Україна».

8 жовтня 2025 року відбулося нагородження лауреатів Премії імені академіка Миколи Панова. Участь у конкурсі взяли науковці в галузі кримінального права провідних закладів вищої освіти та наукових установ України.

Лауреатами Премії імені академіка Миколи Панова за 2025 рік у таких номінаціях стали:

Мовчан Роман Олександрович, професор кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса, доктор юридичних наук, професор – за монографію «Воєнні новели кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми»;

Туляков Вячеслав Олексійович, професор кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія», член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор – за цикл робіт за темою «Піднесення до європейських стандартів у кримінальному праві»;

Михайліченко Тетяна Олександрівна, старша наукова співробітниця лабораторії досліджень проблем національної безпеки у сфері громадського здоров'я Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, кандидатка юридичних наук, доцентка – за статтю «Окремі питання кримінально-правової характеристики стерилізації людини».

Подяками за участь у конкурсі Премії імені академіка Миколи Панова відзначено таких номінантів:

Письменського Євгена Олександровича, проректора з наукової роботи, професора кафедри права та публічного управління ЗВО

«Університет Короля Данила», доктора юридичних наук, професора – за цикл робіт з питань особливостей розвитку кримінально-правової політики України під впливом факторів воєнного характеру;

Кузнецова Віталія Володимирівна, головного наукового співробітника відділу науково-правових експертиз Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України, доктора юридичних наук, професора – за статтю «Стабільність та динаміка закону про кримінальну відповідальність: перспективи реалізації»;

Юртаєву Ксенію Володимирівну, доцентку кафедри кримінального права і кримінології Навчально-наукового інституту № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидату юридичних наук, доцентку – за статтю «Міжнародний вимір правової оцінки злочину геноциду в контексті агресії Російської Федерації проти України».

24 грудня 2025 року під головуванням президента Національної академії наук України, дійсного члена (академіка) НАН України Анатолія Загороднього відбулося засідання Ради президентів академій наук України.

У засіданні взяв участь перший віцепрезидент Національної академії правових наук України, дійсний член (академік) НАПрН України Олександр Бандурка.

Під час заходу було підбито підсумки виконання Програми спільної діяльності Національної академії наук України та Національної академії правових наук України за 2023–2025 роки, обговорено вектори подальших міждисциплінарних наукових досліджень та напрями розвитку міжакадемічного співробітництва. Було прийнято рішення про укладання нової програми спільної діяльності на 2026–2028 рр. з НАН України.

23 квітня 2025 року в Києві відбулася презентація знакового для української правничої науки видання – «Англійсько-український правничий словник складної лексики», підготовленого за ініціативи Конституційного Суду України та Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України. У заході активну участь узяв

Центр правничої термінології Національної академії правових наук України, який відіграв провідну роль у реалізації цього наукового проєкту. Видання, що вийшло друком у 2025 році, стало результатом міждисциплінарної співпраці мовознавців і правників. Його структура включає чотири колонки: англійський оригінальний термін, український переклад, приклади вживання в практиці Конституційного Суду України та рекомендовані відповідники від Інституту мовознавства. Такий підхід забезпечує точність і практичну цінність для правників, перекладачів і науковців.

Національна академія правових наук України продовжила роботу з підготовки та видання «Великої української юридичної енциклопедії». Так, 9 червня 2025 року вийшов друком черговий том Великої української юридичної енциклопедії, присвячений цивільному процесу. Видання є першим в Україні систематизованим зведенням статей, що містять інтегровані знання в галузі науки цивільного процесу і практики цивільного судочинства, виконання судових рішень, міжнародного комерційного арбітражу, нотаріату. Головою редакційної колегії тому виступив дійсний член (академік) НАПрН України Вячеслав Комаров.

У 2025 році апаратом президії НАПрН України було забезпечено підготовку й видання 4 номерів наукового юридичного журналу «Вісник Національної академії правових наук України», збірника наукових праць «Щорічник українського права» («Yearbook of Ukrainian Law»), Переліку тем дисертаційних досліджень з юридичних наук, затверджених у 2024 році.

У звітному періоді було здійснено комплекс організаційних заходів, спрямованих на відновлення будівлі президії НАПрН України. З метою реалізації запланованих робіт було спрямовано фінансування в розмірі 3 млн 285 тис. 320 грн, що дозволило розпочати ключові етапи будівельно-монтажних робіт. Зокрема виконано:

- частковий демонтаж опорядження внутрішніх приміщень;
- монтаж та виготовлення залізобетонних монолітних перекриттів 1-го та 2-го поверхів;
- монтаж віконних блоків.

Таким чином, упродовж 2025 року було закладено основу для подальшого комплексного відновлення будівлі президії НАПрН України, що має важливе значення для забезпечення її функціонування та створення сучасної інфраструктури.

II. ФУНДАМЕНТАЛЬНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ

У 2025 році наукові установи Національної академії правових наук України проводили фундаментальні дослідження відповідно до Зведеного тематичного плану фундаментальних наукових досліджень наукових установ НАПрН України, що плануються до виконання за рахунок коштів державного бюджету в 2025 році, затвердженого постановою президії НАПрН України № 147/6 від 27.12.2024.

Дослідження здійснювалися за 30 фундаментальними темами, з яких 5 тем – завершено. Зокрема, Науково-дослідним інститутом приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака досліджувалося 6 тем, Науково-дослідним інститутом інтелектуальної власності – 5, Науково-дослідним інститутом вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса – 5, Науково-дослідним інститутом державного будівництва та місцевого самоврядування – 5, Державною науковою установою «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України» – 5, Науково-дослідним інститутом правового забезпечення інноваційного розвитку – 4.

Усі завдання та результативні показники, передбачені паспортом бюджетної програми та договорами, за кожною фундаментальною темою виконані на 100%, а за окремими показниками навіть перевиконані.

Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування

Тема «Правові проблеми імплементації в Україні стандартів Європейського Союзу стосовно прав і свобод людини», затверджена постановою президії НАПрН України № 132/5 від 25.08.2023. Номер державної реєстрації: 0124U000165. Термін виконання: 01.01.2024–31.12.2026. Науковий керівник теми – Рабінович С. П.

Метою дослідження є оновлення доктринально-правових засад адаптації українського законодавства до права ЄС у сфері прав людини шляхом удосконалення концепцій, аналізу відповідності та розробки механізмів упровадження європейських стандартів у національну юридичну практику в контексті євроінтеграції України.

Основні наукові результати:

На підставі порівняльного аналізу матеріалів практики Конституційного Суду України вперше встановлено, що в період 2014–2025 років відбувся суттєвий поступ у застосуванні європейських стандартів недискримінації в процесі перевірки конституційності законів. Доведено сприйняття КСУ рівності як європейської правової цінності та врахування змісту європейської формули дискримінації, при цьому важливою складовою інтерпретації правового змісту засади рівності стало використання практики зарубіжних конституційних судів і ЄСПЛ, актів Європейського Союзу, документів Венеційської комісії й приписів антидискримінаційного законодавства України. Аналіз окремих думок суддів КСУ засвідчив, що з базових складових алгоритму оцінки – тесту на порівнянність, тесту на виправданість і тесту на домірність – увага тією чи іншою мірою приділяється всім трьом компонентам.

Водночас виявлено особливі складнощі застосування КСУ принципу рівності у його взаємному доповненні із засадами справедливості та пропорційності, надто коли це стосується функціонування соціальної держави в умовах обмежених матеріально-фінансових ресурсів. Окремим здобутком стало встановлення першості професора П. М. Рабіновича (1997) у розробленні конституційної доктрини засад правомірного обмежування прав людини, зокрема визначення конституційних понять змісту, обсягу, меж, обмеження та скасування прав людини, соціальна ефективність яких переконливо підтверджується трансформацією цих наукових положень в усталені юридичні позиції Конституційного Суду України.

У сфері адміністративної юстиції обґрунтовано, що часткове відкликання дерогації (відступу України від окремих зобов'язань за Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод)

у 2024 році не є свідченням пом'якшення обмежень прав людини, а радше відображає прагнення України до приведення відступу у відповідність до стандартів, реальної безпекової ситуації та принципів пропорційності й необхідності застосування таких обмежень, демонструючи бажання держави дотримуватись європейських стандартів захисту прав людини у контексті європейської інтеграції та виконання міжнародно-правових зобов'язань.

Щодо захисту цифрових прав людини розроблено класифікацію загроз в умовах російсько-української війни як багатовимірну таксономію (порушене право, джерело загрози, технічний засіб, життєвий цикл даних, наслідки, принципи GDPR), що дозволяє безпосередньо інтегрувати виявлення загроз у процедури мінімізації, пропорційності, зберігання та безпеки даних із урахуванням феноменів автоматизованої обробки даних, кібератак і дезінформації. Дістала подальшого розвитку концепція цифрових прав людини як прав четвертого покоління, що поєднують приватність і захист даних, свободу вираження та доступ до інформації, безпеку й охорону цифрової ідентичності.

У контексті правової визначеності розроблено методологічний підхід до обґрунтування прав людини при імplementації європейських стандартів і створено теоретичне підґрунтя для вдосконалення відповідних механізмів. Запропоновано концепцію «легітимних потреб», яка дозволяє більш точно визначати, які об'єктивні потреби суспільства мають бути трансформовані у правові гарантії при впровадженні європейських стандартів, а також інтегрований підхід, що створює нові можливості для вирішення колізій між національними правовими традиціями й європейськими стандартами.

Встановлено, що сучасні міжнародні й, зокрема, європейські стандарти прав людини нині здійснюють новітні функції у міжнародних і національних правових системах, зокрема визначення критеріїв законності актів, рішень і дій органів та інституцій міжнародних формувань (передусім ЄС), а також формування спільних юридичних принципів захисту прав людини в контексті взаємодії регіональних систем їх захисту.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та практика Європейського Суду з прав людини у правовій системі України. *Праці Лабораторії прав людини імені академіка Петра Рабіновича Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України* / [П. Рабінович, С. Рабінович, В. Решота та ін.]; уклад. і наук. ред.: С. Рабіновича, В. Решоти. Серія І. Дослідження та реферати. Вип. 39. Львів: «Медицина і право», 2025. 307 с. <https://t.ly/-8UgH>.

Збірник наукових праць – 1:

1. Науковий спадок Петра Мойсейовича Рабіновича і актуальні проблеми загальнотеорійного правознавства: матеріали Міжнар. наук. конф. (м. Львів, 28–29 берез. 2025 р.) / за ред.: М. А. Дамірлі, С. П. Рабіновича; Юридичний ф-т ЛНУ ім. І. Франка; Лабораторія дослідж. теор. проблем прав людини ЛНУ ім. І. Франка; Лабораторія прав людини ім. акад. Петра Рабіновича НДІ ДБМС НАПрН України. Львів: ЛОБФ «Медицина і право», 2025. 268 с. <https://t.ly/7YKxd>.

Наукові статті – 8:

– Гончаров В. В. Роль Конституційного Суду України у захисті прав та свобод громадян: доктринальні засади, судова практика та інституційні виклики. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 142–158. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Добрянський С. П., Фартух Ю. Міжнародні стандарти прав людини: поняття, ознаки, функції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». Т. 12. №4(48). С. 105–115. <https://t.ly/6kKm6>;

– Добрянський С. П., Фартух-Стефанюк Ю. Хартія основоположних прав ЄС як основа формування праволюдних стандартів Європейського Союзу. *Право України*. 2025. №7. С. 9–20. <https://t.ly/qjkQT>;

– Панкевич О. З. Концептуально-теоретичні основи європейських стандартів соціальних прав людини крізь призму науково-

го спадку Петра Рабіновича. *Право України*. 2025. № 6. С. 65–77. <https://t.ly/x4oMW>;

– Рабінович С. П. Наукові інновації професора Петра Рабіновича у сфері прав людини як об’єкт досліджування і розвитку. *Право України*. 2025. № 6. С. 9–12. <https://t.ly/9Jfan>;

– Рабінович С. П., Томіна О. В. Професор П. М. Рабінович – розробник засад теорії прав людини та їх міжнародного стандартизування. *Право України*. 2025. № 6. С. 32–51. <https://t.ly/QENuG>;

– Решота В. В. Administrative Justice in Germany and Ukraine: A Comparative Analysis. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2025. Вип. 81. С. 215–224. <https://t.ly/uoJsY>;

– Тополевський Р. Б. Особливості регулювання цифрових прав у Європейському Союзі та перспективи гармонізації для України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 70–83. <https://t.ly/tNjtQ>.

Наукові заходи – 2:

– Науковий семінар «Конституційні права і свободи людини та громадянина в умовах війни та післявоєнний період», (м. Львів, 20 черв. 2025 р.);

– Міжнародна наукова конференція «Науковий спадок Петра Мойсейовича Рабіновича і актуальні проблеми загальнотеорійного правознавства» (м. Львів, 28–29 берез. 2025 р.).

Концепція та проєкт нормативно-правового акту – 2:

– Концепція адаптації законодавчого забезпечення репродуктивних прав людини до *aquis* Європейського Союзу;

– Проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про основи законодавства України про охорону здоров’я» в частині забезпечення стандартів Європейського Союзу стосовно обмежування здійснення репродуктивних прав людини».

Тези доповідей – 10.

Тема «Правове забезпечення сталого розвитку територій та механізму надання соціальних послуг територіальним громадам в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови України», затверджена постановою президії НАПрН України 147/6 від

27.12.2024. Номер державної реєстрації: 0125U000829. Термін виконання: 01.01.2025–31.12.2027. Науковий керівник теми – Белікова М. І.

Метою теми є розробка концептуальних засад і шляхів правового забезпечення сталого розвитку територій і вдосконалення механізму надання територіальним громадам соціальних послуг в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови України.

Основні наукові результати:

У межах фундаментальної теми отримано комплекс наукових результатів, що охоплюють правові, інституційні та цифрові аспекти функціонування системи публічних послуг в умовах збройної агресії.

Здійснено комплексний науково-правовий аналіз стану системи надання соціальних послуг в Україні в умовах воєнного стану. На основі аналітичних даних досліджено трансформацію нормативно-правового регулювання, зокрема імплементацію Закону України «Про соціальні послуги» та підзаконних актів. Виявлено системні проблеми правозастосування, що перешкоджають ефективній соціальній інтеграції постраждалих категорій населення, проаналізовано інституційну спроможність органів місцевого самоврядування, фінансові механізми та стан цифровізації соціальної сфери. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення законодавства з метою гарантування конституційних прав громадян на соціальний захист, зокрема у зв'язку із появою нових обставин, викликаних збройною агресією, що можуть бути віднесені до категорії «складних життєвих обставин».

Виокремлено теоретико-методологічні та практичні аспекти механізму державного управління з надання соціальних послуг територіальним громадам, запропоновано моделі та напрями вдосконалення його функціонування в умовах війни та поствоєнного відновлення України, що поєднується з комплексом заходів, спрямованих на інтеграцію до складу Європейського Союзу. Проведено оцінку ефективності й якості процедур надання соціальних послуг, визначено потреби територіальних громад та підходи до формування пріоритетних напрямів державної політики у цій сфері. Здійсне-

но аналіз чинного та перспективного законодавства щодо сталого розвитку територій в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови України з метою виявлення проблемних аспектів, зокрема щодо публічної служби на територіях, де ведуться чи велися бойові дії, надання публічних послуг на цих територіях і цифровізації управлінських процесів.

Значну увагу приділено формуванню цілісної адміністративно-правової концепції регулювання міграційних процесів в умовах воєнного стану та цифровізації публічного адміністрування. Міграцію розглянуто не лише як соціально-демографічне явище, а як комплексний об'єкт публічного управління, тісно пов'язаний із національною безпекою, стійкістю територіальних громад і трансформацією системи надання соціальних і адміністративних послуг. Здійснено системне узагальнення адміністративно-правових механізмів регулювання внутрішніх і транскордонних міграційних процесів із урахуванням особливостей правового режиму воєнного стану, що дало змогу виявити зміну функціонального призначення інститутів міграційного права – від класичних реєстраційно-контрольних до стабілізаційних, безпекових та інтеграційних. Обґрунтовано, що цифровізація публічного адміністрування у сфері міграції виступає не лише інструментом оптимізації адміністративних процедур, а й самостійним чинником трансформації змісту адміністративно-правових відносин, який одночасно підвищує доступність і безперервність надання послуг внутрішньо переміщеним особам, біженцям та іншим мобільним групам населення, водночас формує нові ризики у вигляді цифрової нерівності, фрагментації інформаційних ресурсів та уразливості персональних даних. Виявлено системні прогалини чинного адміністративного законодавства, зокрема відсутність єдиної узгодженої стратегії адміністративно-правового регулювання міграції в умовах криз і воєнних загроз, недостатню міжвідомчу координацію та фрагментарність цифрових реєстрів і сервісів. Запропоновано авторську модель удосконалення адміністративно-правового забезпечення міграційних процесів, яка поєднує розвиток інтегрованої цифрової інфраструктури міграційного адміністрування, посилення ролі територіальних громад у ре-

алізації міграційної політики, гармонізацію національного законодавства з міжнародними стандартами прав людини та забезпечення стійкості системи надання адміністративних і соціальних послуг.

У контексті цифрової трансформації публічного адміністрування проаналізовано правові засади та практичні механізми, зокрема на прикладі японського досвіду еволюції концепції інформаційного суспільства до «Суспільства 5.0». Визначено основні принципи людиноцентричності, інклюзивності та синергії кібер і фізичного просторів, які сприяють ефективності цифрових сервісів, та сформульовано пропозиції щодо адаптації цього досвіду до правової бази України для забезпечення сталого розвитку територій в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови. Аргументовано необхідність комплексного оновлення законодавства у сфері соціального захисту шляхом інституціоналізації електронних форм надання соціальних послуг, виявлено нормативні прогалини у регулюванні взаємодії органів публічної влади з вразливими категоріями населення в цифровому середовищі, розроблено концептуальні підходи до імплементації принципів цифрової інклюзії як невід’ємного елемента забезпечення доступності соціального захисту.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Політанський В. С. Правові основи та інституційні аспекти електронного урядування в умовах цифрової трансформації України: монографія / НДІ державного буд-ва та місц. самоврядування НАПрН України. Харків: Право, 2025. 416 с. <https://t.ly/EFjo->

Збірники наукових праць – 2:

– Розвиток територіальних громад в умовах воєнного стану: адміністративно-правовий аспект: зб. наук. доп. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 черв. 2025 р.) / редкол.: С. Г. Серьогіна, І. І. Бодрова, М. І. Белікова та ін. Харків, 2025. 80 с. <https://t.ly/zKx8i>;

– Цифровізація публічного управління: зб. матеріалів за рез. диск. круглого столу (м. Харків, 25 груд. 2025 р.) / редкол.: С. Г. Серьогіна, А. Р. Крусян, І. І. Бодрова, В. Г. Андрусів та ін. Харків, 2025. 77 с. <https://t.ly/xp9pq>.

Статті Scopus / Web of Science – 3:

– Politanskyi V. S., Zaikina H. M., Drozd O., Pyliuha L., Shkoda V. Integration Challenges of Ukrainian Anti-Corruption Reform on the Way to EU. *Science of Law*. 2025. No. 1. P. 183–189. <https://www.legal-science.com/index.php/SoL/article/view/326>;

– Kostenko I. V., Soroka L. The Paradox of Space Exploration: Scientific Progress, Geopolitical Ambitions, and the Challenges for Contemporary Space Law. *Philosophy and Cosmology*. 2025. Vol. 35. P. 141–163. <https://doi.org/10.29202/phil-cosm/35/5>;

– Politanskyi V., Mernyk A. Fourth generation human rights in the context of health care. *Wiadomości Lekarskie*. 2025. № 12. <https://www.wiadomoscilekarskie.pl/Archive>.

Наукові статті –10:

– Безсонова М. В. Проблеми правового регулювання забезпечення органів судової влади як частина правозабезпечення сталого розвитку України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 248–262. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Белікова М. І. Окремі аспекти правового унормування адміністративної процедури як частина правозабезпечення сталого розвитку територій. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 127–141. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Битяк О. В., Мітїна О. О., Світлична Є. М. Практична реалізація прав внутрішньо переміщених осіб в Україні в умовах воєнного стану: окремі проблемні аспекти. *Наукові перспективи*. 2025. № 5(59). С. 1504–1517. <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/view/360/462>;

– Зайкіна Г. М., Дрозд О. Ю., Політанський В. С. Класифікація дій осіб, які під час окупації виконували функції з забезпечення життєдіяльності громади, крізь призму адміністративного законодавства України та норм міжнародного гуманітарного права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 8. С. 145–147. http://lsej.org.ua/8_2025/31.pdf;

– Костенко І. В., Оксінь В. Ю., Левченко Д. С. Публічне адміністрування в контексті сталого розвитку: інституційний вимір та стратегічні пріоритети. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 2(156). С. 646–649. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/156>;

– Мукомела І. В. Теоретико-правова парадигма цифрової трансформації публічного адміністрування: японська модель інформаційного суспільства як концептуальний орієнтир для України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 174–189. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Політанський В. С. Адміністративно-правове регулювання інтеграції ВПО в Україні: виклики воєнного стану та цифровізації публічного адміністрування. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32. № 1. С. 254–271. <https://t.ly/h5dcv>;

– Політанський В. С., Шаповал Р. В. Адміністративно-правові засади юридичного обов'язку громадянина в контексті забезпечення національної безпеки у публічно-інформаційній сфері. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 3. С. 643–650. http://www.lsej.org.ua/3_2025/158.pdf;

– Чалабієва М. Р. Цифровізація соціальних послуг у сфері репродуктивного здоров'я: виклики і можливості реалізації прав людини. *Law. State. Technology*. 2025. № 2. С. 24–29. <https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/lst/article/view/794>;

– Чалабієва М. Р. Цифровізація соціальних послуг у територіальних громадах: правові виклики адаптації до кризових обставин. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 4. http://www.lsej.org.ua/4_2025/22.pdf.

Наукові заходи – 2:

– Науково-практична конференція з нагоди Дня державної служби «Розвиток територіальних громад в умовах воєнного стану: адміністративно-правовий аспект» (м. Харків, 24 черв. 2025 р.);

– Круглий стіл «Цифровізація публічного управління» (м. Харків, 25 груд. 2025 р.).

Концепція та проєкт нормативно-правового акту – 2:

– Концепція сталого розвитку територій в умовах воєнного стану та у період повоєнного відновлення;

– Проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про соціальні послуги» в частині удосконалення порядку надання соціальних послуг та статусу їх одержувачів».

Тези доповідей – 18.

Тема «Правова політика і національні механізми забезпечення розвитку української державності у контексті євроатлантичної інтеграції та подолання наслідків війни», затверджена постановою бюро президії НАПрН України 206/1-Б від 26.08.2022. Номер державної реєстрації: 0123U101259. Термін виконання: 01.01.2023–31.12.2026. Науковий керівник теми – Яковюк І. В.

Мета дослідження полягає в розробці концептуальних засад і правових механізмів збереження, захисту та модернізації української державності в умовах війни, поствоєнного відновлення України, що поєднується з комплексом заходів, спрямованих на інтеграцію до складу Європейського Союзу.

Основні наукові результати:

У межах фундаментальної теми у 2025 році дослідження перейшло на якісно новий етап, зосередившись на розробці конкретних прикладних моделей і дієвих правових механізмів на основі ґрунтовного теоретико-методологічного підґрунтя, сформованого протягом попереднього періоду. Фокус дослідження змістився від загальної діагностики проблематики до етапу концептуального моделювання та формування практично орієнтованих рекомендацій, що мають на меті не лише проаналізувати виклики, а й запропонувати системні рішення для зміцнення української державності в умовах активної євроатлантичної інтеграції та складної постконфліктної трансформації. Ця робота закладає фундамент для майбутніх законодавчих змін і створює концептуальну основу для практичної імплементації запропонованих рішень.

Вагомим здобутком звітнього періоду стало комплексне теоретичне обґрунтування ролі цифрової трансформації як фундаментального чинника зміцнення національної стійкості України в умовах гібридної агресії. Вперше обґрунтовано концептуальний зв'язок між рівнем розвитку цифрової інфраструктури та спроможністю правової системи до швидкої адаптації («правова гнучкість») в умовах геополітичної турбулентності. Цифровізація розглядається не лише як інструмент сервісної держави, а як стратегічний запобіжник проти системної дестабілізації. Дістало подальшого розвитку поняття «правової стійкості» стосовно цифрового простору,

при цьому визначено, що стійкість забезпечується гармонізацією національного законодавства з міжнародними стандартами (зокрема GDPR), що створює єдиний безпековий контур із партнерами по ЄС та НАТО. Удосконалено класифікацію сучасних гібридних загроз через включення новітніх технологічних ризиків – цифрової нерівності, маніпуляції даними, потенційних загроз від нейрозброї, – що вимагає переходу від статичного до динамічного правового регулювання. На прикладі застосунку «Дія» доведено, що ефективна взаємодія органів публічної влади та громадянського суспільства в кризових умовах є прямою похідною від швидкості впровадження інноваційних цифрових сервісів, які мінімізують адміністративний тягар і зміцнюють інституційну довіру.

На основі концепції «тотальної оборони» розроблено деталізовану модель інституційної архітектури національної стійкості України, що виходить за межі суто військового виміру й охоплює всі сфери суспільного життя. Модель передбачає створення цілісної нормативно-правової бази для ефективної взаємодії між Збройними Силами, правоохоронними органами, спеціальними службами, органами цивільного захисту, місцевим самоврядуванням та організованим громадянським суспільством. Особливу увагу приділено правовому забезпеченню ключових компонентів національної стійкості, включаючи захист критичної інфраструктури від фізичних і кібернетичних загроз. Детально проаналізовано механізми гарантування кібербезпеки державних інформаційних ресурсів і розроблено комплексну систему протидії дезінформаційним кампаніям, що поєднує технічні, правові й організаційні заходи. Запропоновано конкретні кроки для імплементації стандартів НАТО у сфері національної стійкості, що є необхідною передумовою для досягнення повної оперативної сумісності з союзниками та посилення колективної безпеки на східному фланзі Альянсу. Модель також включає механізми координації дій усіх суб'єктів національної стійкості та систему моніторингу ефективності запроваджених заходів.

Окремим напрямом досліджень стало вивчення державно-правового примусу як феномену, що поєднує юридичну, політичну

й етичну складові. Аргументовано актуальність методу факторного аналізу, що визначає вплив на легітимність примусу інституційних, економічних і соціокультурних чинників. Розкрито значення легітимності державного примусу для балансування між безпекою і свободою, визначено систему показників легітимності примусу, що поєднує соціологічні, правові та поведінкові дані. Розкрито феномен делегітимації державного примусу та його наслідки – радикалізація протестів і трансформації політичних режимів. Установлено, що легітимність державного примусу постає як динамічна рівновага між вимогами безпеки, демократичними процедурами та повагою до прав людини, збереження якої є ключовою умовою сталого розвитку та стійкості демократичних конституційних систем у мирний час, та особливо – в умовах воєнних і надзвичайних викликів.

Значну увагу приділено дослідженню трансформації концептуальних засад конституційного ладу держави та конституційно-правового статусу суб'єктів права в Україні в умовах дії особливого періоду та воєнного стану. Для розкриття цих процесів запропоновано спиратися на новітні концепти юридичної терміносистеми, введені за дії цих режимів. Виявлено закономірності такої трансформації, сформульовано та доведено, що зменшення в концепції демократичної, соціальної і правової держави її демократичного змісту, а також тимчасове обмеження низки конституційних прав людини на фоні ускладнення забезпечення гарантій правосуддя позначається призупиненням реалізації деяких складових концепції правової держави.

Дослідження соціальної й економічної функцій держави доповнено розробкою конкретних правових інструментів для стимулювання повоєнної відбудови як запоруки довготривалої стабільності та сталого розвитку. Запропоновано концепцію запровадження спеціальних правових режимів для деокупованих і найбільш постраждалих від війни територій, що мають забезпечити прискорене відновлення та створити сприятливі умови для економічного розвитку. Такі режими включають надійні гарантії захисту та відновлення прав власності, прозорі та ефективні механізми компенсації

за зруйноване майно, фіскальні стимули для залучення приватних інвестицій. Особливу увагу приділено вдосконаленню законодавства про державно-приватне партнерство як ключового механізму залучення приватного капіталу до процесу відбудови. Розроблено рекомендації щодо забезпечення максимальної прозорості й підзвітності у функціонуванні Фонду відбудови України, включаючи створення ефективних механізмів громадського контролю та міжнародного моніторингу. Запропоновані заходи мають унеможливити корупційні ризики, зміцнити довіру міжнародних партнерів і забезпечити ефективне використання коштів для відновлення країни.

Результати дослідження свідчать про успішний перехід від теоретичного осмислення проблем до розробки комплексних, взаємопов'язаних і практично орієнтованих рішень, що формують цілісне бачення правової політики сучасної України. Запропоновані моделі демонструють органічний зв'язок між зміцненням обороноздатності, захистом прав людини, стимулюванням економічного зростання та забезпеченням суспільної злагоди як невід'ємними складовими єдиного процесу розбудови стійкої, демократичної та суверенної української держави. Подальші дослідження будуть спрямовані на детальну розробку проєктів нормативно-правових актів, їх практичну апробацію та створення механізмів ефективної імплементації запропонованих концептуальних рішень у реальну правову практику.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Суспільство, людина, право: сучасний соціокультурний контекст: монографія / [О.П. Андрущенко, О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань та ін.]; за ред. О.Г. Данильяна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; НДІ державного буд-ва та місц. самоврядування НАПрН України. Харків: Право, 2025. 328 с. <https://t.ly/3gInh>.

Збірники наукових праць – 3:

– Національна безпека України в умовах нових викликів і загроз: зб. наук. статей за матеріалами III наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті професора Ю.П. Битяка (м. Харків, 23 трав. 2025 р.)

/ редкол.: С.Г. Серьогіна, І.В. Яковюк та ін. Харків, 2025. 36 с. <https://t.ly/QZr9v>;

– Європейська інтеграція: історія, сучасний стан і перспективи розвитку: зб. наук. статей за матеріалами І наук.-практ. конф., присвяченої Дню Європи в Україні (м. Харків, 14 трав. 2025 р.) / редкол.: С.Г. Серьогіна, І.В. Яковюк та ін. Харків, 2025. 82 с. <https://t.ly/G9I0C>;

– Правові засади організації та здійснення публічної влади: зб. тез VIII міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої світлій пам'яті доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАП-рНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова (м. Хмельницький, 16 трав. 2025 р.). Хмельницький: Хмельн. ун-т управління та права ім. Леоніда Юзькова, 2025. 422 с. <https://t.ly/4rPI5>.

Статті Scopus / Web of Science – 5:

– Novikov Y., Yakoviyk I., Tragniuk O., Lomaka V., Sych M. The Role of the European Union in the Development of Legal Culture in Ukraine: Legal Awareness, Sovereignty Perception, and Civic Transformation. *Revista Juridica Portucalense*. 2025. Vol. 37. P. 501–523. [https://doi.org/10.34625/issn.2183-2705\(37\)2025.ic-24](https://doi.org/10.34625/issn.2183-2705(37)2025.ic-24);

– Marusiak O.V., Nehara R., Kalchuk O., Riabchenko O., Kapitanets S. System of Public Administration Entities in Times of War: the Ukrainian Experience. *CERIDAP*. 2025. No. 2. P. 170–190. https://ceridap.eu/pdf/estratti/Estratto-10.13130_2723-9195_2025-2-20.pdf;

– Danilyan O., Dzeban O., Kalynovskyi Y., Krotiuk V. Modern Understanding of the Concept of «State Ideology»: Philosophical and Legal Reflection. *Filosofija. Sociologija*. 2025. T. 36. No. 3. P. 260–269. <https://www.scopus.com/pages/publications/105013214908>;

– Getman A., Danilyan O., Dzeban O., Kalynovskyi Y., Klimova G. Migration Processes Caused by the Russian-Ukrainian War: Worldview and Sociological Context. *Revista Notas Históricas y Geográficas*. 2025. No. 35. P. 339–360. <https://www.scopus.com/pages/publications/105015602663>;

– Rudnyeva O., Gutorova N., Mykhailichenko T. Corruption in the Health Sector During War: a Threat to Human Righys. *Wiadomości Lekarskie*. <https://www.wiadomoscilekarskie.pl/Archive>.

Наукові статті – 21:

– Novikov Ye. A., Kornieva K. A. The Evolution of the concept of sovereignty in the context of deepening European integration: a theoretical and legal study. *Наукові інновації та передові технології. Серія Право*. 2025. № 6(46). С. 1401–1414. <https://t.ly/aw0Dn>;

– Yakoviyk I. V., Bobrus Ye. A., Oliyarska A. S. Migration policy of the European Union: challenges and prospects for development. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 5(45) С. 1550–1561. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-5\(45\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-5(45)) – 1550–1561;

– Вольвач Б. В. Децентралізація в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: європейські стандарти стійкості громад і юридичні межі надзвичайного перерозподілу повноважень. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 263–279. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Головащенко О. С., Брянкін А. С., Яковлева Л. М. Дефіцит демократії як виклик правовій державності в Європейському Союзі. *Журнал Східноєвропейського права*. 2025. № 133. С. 115–121. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15399689>;

– Головащенко О. С., Зозуля О. І., Гришко Л. М. Європейська соціальна модель держави як фундамент стійкості в умовах гібридних загроз. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. № 49. С. 444–456. <https://t.ly/-jnNz>;

– Головащенко О. С., Зозуля О. І., Новіков Є. А. Нотаріат як інститут забезпечення конституційних гарантій захисту прав і свобод людини. *Академічні візії*. 2025. Вип. 50. С. 1–11. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18070746>;

– Головащенко О. С., Зозуля О. І., Новіков Є. А. Правовий статус нотаріату в Європейському Союзі. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2025. Вип. 47. С. 282–292. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18070845>;

– Даніл'ян О. Г., Дзьобань О. П. Захист прав людини в Україні в умовах воєнного стану. *Інформація і право*. № 1(52). 2025. С. 9–21. <http://il.ippi.org.ua/issue/view/19028>;

– Даніл'ян О. Г., Дзьобань О. П. До питання про евристичний потенціал синергетики у дослідженні проблематики націо-

нальної безпеки. *Інформація і право*. 2025. №4(55). С. 195–206. <http://il.ippi.org.ua/article/view/346409>;

– Єрмолаєв В. М. Генеза поняття «державний суверенітет» як об'єкта правової охорони в українській політико-правовій думці XIX – початку XX ст. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 11–24. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Жук Н. А. Екологічна цивілізація та її місце в типології держав: концептуально-теоретичні питання. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 146–171. <https://t.ly/-jnNz>;

– Жук Н. А., Падалка А. В. Місце соціального діалогу в конституційному правопорядку ЄС та країн-членів. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 472–490. <https://t.ly/-jnNz>;

– Максимов С. І. Ціннісні основи правової політики України у контексті євроатлантичної інтеграції та подолання наслідків війни. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 41–54. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Новіков Є. А. Принцип субсидіарності як юридична гарантія захисту суверенних прав держав-членів Європейського Союзу. *Журнал східноєвропейського права*. 2025. № 133. С. 155–167. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15399629>;

– Олейников С. М. Делегітимація державної влади у факторному вимірі. *SWorldJournal*. 2025. № 4(32-04). С. 66–75. <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2025-32-04-032>;

– Челомбитько Л. В. Адміністративно-судові механізми забезпечення законності актів місцевого самоврядування: український досвід та європейські стандарти. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 280–294. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Чижов Д. А. Гарантії конституційного захисту від порушення прав людини в умовах збройного конфлікту за нормами міжнародного гуманітарного права. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 12. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15763811>;

– Чижов Д. А. Штучний інтелект та його місце в правовій науці. *International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy*. 2025. Vol. 4. Iss. 3. С. 24–33. <https://t.ly/gyyjP>;

– Яковюк І. В., Трагнюк О. Я. Пономаренко Є. О. Спільна політика безпеки і оборони ЄС та її розвиток в умовах російської агресії проти України. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 5(15). С. 274–287. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-5\(15\) – 274–287](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-5(15) – 274–287);

– Яковюк І. В., Чиркін А. С. Відкритість і підзвітність в роботі українського парламенту як один із ключових чинників євроінтеграційного руху. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 6. Ч. 1. С. 266–270. <https://doi.org/10.24144/2788–6018.2025.06.1.38>;

– Яковюк І. В., Шимоня К. В., Якушев О. В. Сучасний стан і перспективи адаптації української освіти до стандартів Європейського Союзу. *Журнал східноєвропейського права*. 2025. № 134. С. 79–92. <https://doi.org/10.71404/2409–6415.134.09>.

Наукові заходи – 3:

– III науково-практична конференція «Національна безпека України в умовах нових викликів і загроз присвячена пам'яті професора Ю. П. Битяка (м. Харків, 23 трав. 2025 р.);

– Науково-практична конференція «Європейська інтеграція: історія, сучасний стан і перспективи розвитку» (м. Харків, 14 трав. 2025 р.);

– VIII міжнародна науково-практична конференція «Правові засади організації та здійснення публічної влади» (м. Хмельницький, 16 трав. 2025 р.).

Концепція та проект нормативно-правового акту – 2:

– Концепція внесення змін до законодавства України щодо забезпечення економічної безпеки України;

– Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою удосконалення механізмів економічної безпеки, антикорупційної політики та регулювання трудових відносин».

Тези доповідей – 30.

Тема «Місцеве самоврядування в механізмі європейської інтеграції та післявоєнного відновлення України», затверджена постановою бюро президії НАПрН України 206/1-Б від 26.08.2022. Номер державної реєстрації: 0123U101258. Термін виконання: 01.01.2023-31.12.2026. Науковий керівник теми – Лялюк О. Ю.

Мета дослідження полягає в розробці концепції правової моделі організації та здійснення місцевого самоврядування в контексті забезпечення національної безпеки та територіальної цілісності України в умовах війни, поствоєнного відновлення України, що поєднується з комплексом заходів, спрямованих на інтеграцію до складу Європейського Союзу.

Основні наукові результати:

У межах фундаментальної теми дослідження було суттєво поглиблено та переведено у прикладну площину. Якщо раніше основну увагу було приділено формуванню концептуальних орієнтирів модернізації місцевого самоврядування, виявленню системних проблем та окресленню стратегічних напрямів реформування, то у 2025 році зусилля наукового колективу були зосереджені на розробці конкретних нормативно-правових моделей, управлінських технологій і фінансових інструментів, що становлять основу для практичної реалізації реформи в умовах післявоєнного відновлення та євроінтеграції. Робота трансформувалася від окреслення загальних засад до створення цілісного портфеля рішень для українських громад, що враховує як специфіку воєнного часу, так і довгострокові перспективи членства України в Європейському Союзі. Такий підхід дозволив забезпечити органічне поєднання теоретичних напрацювань із практичними потребами територіальних громад, що функціонують в умовах безпрецедентних викликів.

Концептуальна модель партисипативної демократії обґрунтована на попередньому етапі дослідження, трансформувалася у розробку типового нормативно-інструментального інструментарію для територіальних громад різного типу та розміру. Було підготовлено проекти модельних статутів територіальних громад, положень про громадські слухання, місцеві ініціативи та бюджет участі, які адаптовані до специфічних викликів постконфліктного періоду та враховують досвід європейських країн, що пройшли через подібні трансформації. Особливий акцент зроблено на механізмах залучення внутрішньо переміщених осіб і ветеранів до процесів ухвалення рішень на місцевому рівні, що є критично важливим для забезпечення соціальної інтеграції цих категорій населення та

формування інклюзивних громад. Розроблено спеціальні процедури, що дозволяють внутрішньо переміщеним особам брати участь у місцевих референдумах, громадських слуханнях і консультаціях незалежно від місця їх офіційної реєстрації, що відповідає європейським стандартам забезпечення виборчих прав у кризових ситуаціях. Крім того, запропоновано комплексну методологію оцінки ефективності громадської участі, що дозволяє не лише фіксувати кількісні показники залучення мешканців до процесів управління, а й аналізувати якісний вплив партисипативних практик на рівень суспільної довіри, соціальної згуртованості та легітимності рішень органів місцевого самоврядування. Ця методологія включає систему індикаторів, узгоджених із Кодексом належної практики участі громадськості у процесі прийняття рішень Ради Європи.

Поглиблено роботу над оптимізацією розподілу компетенцій між різними рівнями публічної влади в контексті децентралізаційної реформи та вимог воєнного часу. Науково обґрунтована концепція функціональної гнучкості, що передбачає можливість динамічного перерозподілу повноважень залежно від ситуативних потреб і наявних ресурсів, отримала розвиток у моделюванні конкретних сценаріїв розмежування повноважень у ключових сферах відбудови. Зокрема, розроблено деталізовані моделі управління проєктами відновлення критичної інфраструктури – енергетичної, транспортної, комунальної, що передбачають чіткий розподіл відповідальності між центральними органами виконавчої влади, обласними військовими адміністраціями й органами місцевого самоврядування на кожному етапі проєктного циклу. Визначено критерії віднесення об'єктів інфраструктури до відповідного рівня управління, механізми координації дій різних суб'єктів і процедури вирішення компетенційних спорів. Запропоновано механізми делегування громадам розширених повноважень у сфері надання соціальних і психологічних послуг постраждалому населенню, включаючи послуги з реабілітації ветеранів, підтримки сімей загиблих захисників, допомоги особам з інвалідністю внаслідок війни. Такий підхід повністю відповідає європейському принципу субсидіарності, закріпленому в Європейській хартії місцевого самоврядування, та

наближає послуги до їх безпосередніх споживачів, забезпечуючи більшу чутливість системи до індивідуальних потреб.

Роль стратегічного планування на муніципальному рівні, визначена як ключова на попередньому етапі дослідження, була конкретизована через створення уніфікованого методологічного інструментарію для розробки муніципальних стратегій стійкого відновлення. Цей інструментарій органічно інтегрує сучасні підходи до оцінки ризиків та збитків, завданих воєнними діями, методики залучення донорських коштів із різних джерел міжнародної допомоги та принципи «зеленої» відбудови, що відповідають Європейському зеленому курсу та цілям сталого розвитку ООН. На відміну від традиційних стратегій розвитку, які часто мали декларативний характер і не передбачали дієвих механізмів моніторингу, запропонований підхід є динамічним і передбачає щорічний моніторинг виконання стратегічних цілей за чіткими вимірюваними індикаторами, узгодженими з цілями регіональної політики ЄС та критеріями оцінки прогресу на шляху до членства в Союзі. Розроблено систему ключових показників ефективності для різних сфер муніципального управління, що дозволить громадам не лише планувати власний розвиток на середньо- та довгострокову перспективу, а й ефективно звітувати перед міжнародними партнерами, донорськими організаціями та власними мешканцями, забезпечуючи прозорість і підзвітність місцевої влади.

Проблема фінансової самостійності муніципалітетів, яка набуває особливої гостроти в умовах воєнного часу та масштабних потреб у відбудові, була переведена з площини концептуальних підходів у розробку прикладних моделей фіскальної децентралізації для постконфліктного періоду. Проведено ґрунтовний аналіз потенційних джерел наповнення місцевих бюджетів в умовах трансформованої економіки, включаючи можливості запровадження нових місцевих податків і зборів, розширення бази оподаткування існуючих платежів і підвищення ефективності адміністрування доходів. Запропоновано детально опрацьований правовий механізм випуску муніципальних облігацій для фінансування проєктів відбудови, що включає вимоги до емітентів, процедури випуску й обігу цінних

паперів, гарантійні механізми та систему захисту прав інвесторів. Такий інструмент дозволить громадам залучати значні фінансові ресурси на ринкових умовах, диверсифікуючи джерела фінансування та зменшуючи залежність від трансфертів із державного бюджету. Розроблено комплексну модель прозорого розподілу та цільового використання міжнародної фінансової допомоги на рівні громад, що включає створення спеціальних цільових фондів відбудови з чітко визначеними правилами формування та витрачання коштів, а також обов'язкове залучення представників громадськості, міжнародних експертів і незалежних аудиторів до моніторингу їх діяльності.

Інструментарій міжмуніципальної співпраці, актуальність якого для підвищення ефективності використання обмежених ресурсів була переконливо доведена на попередньому етапі дослідження, отримав практичне втілення у розробці типових угод і правових рамок для створення функціональних «кластерів відбудови». Ці кластери розглядаються як добровільні об'єднання суміжних громад для спільної реалізації проєктів, що потребують значних інвестицій або спеціалізованих компетенцій. Запропоновано детально опрацьовані організаційні моделі для спільних проєктів громад у таких пріоритетних сферах, як управління твердими побутовими відходами та створення сучасних полігонів із сортуванням і переробкою, розвиток туристичної та рекреаційної інфраструктури для відновлення економічної активності регіонів, створення мережі сучасних центрів надання адміністративних послуг із використанням цифрових технологій, спільне утримання закладів освіти та охорони здоров'я. Розроблено типові установчі документи для міжмуніципальних утворень різних організаційно-правових форм, включаючи асоціації, спільні комунальні підприємства й агенції регіонального розвитку. Такий підхід дозволяє об'єднувати фінансові, матеріальні та кадрові ресурси кількох громад, оптимізувати адміністративні витрати за рахунок ефекту масштабу та спільно вирішувати комплексні проблеми, які є непосильними для однієї громади, особливо в умовах обмежених бюджетних можливостей воєнного та повоєнного періоду.

Результати звітної періоду переконливо демонструють якісний перехід від теоретичного аналізу проблем функціонування місцевого самоврядування до формування готових до впровадження практичних рішень. Створений комплекс нормативно-правових моделей, управлінських методологій і проєктів регуляторних актів є системною відповіддю на актуальний запит щодо практичної модернізації місцевого самоврядування в Україні та закладає міцні підвалини для розбудови спроможних, фінансово самостійних і демократично підзвітних громад, здатних стати рушійною силою післявоєнної відбудови України та її повноцінної інтеграції до європейського правового, економічного та політичного простору. Запропоновані рішення враховують як кращі європейські практики муніципального управління, так і специфічні українські реалії, пов'язані з наслідками збройної агресії, масштабними внутрішніми міграційними процесами та необхідністю швидкої адаптації до вимог *acquis communautaire* ЄС у сфері регіональної політики. Подальша робота буде сконцентрована на пілотному впровадженні розроблених інструментів у кількох модельних громадах різних типів і регіонів, проведенні їх практичної апробації, а також наданні експертної підтримки для відповідних законодавчих ініціатив, спрямованих на закріплення напрацьованих підходів у національному законодавстві.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Legal Regulation of Public Management and Local Self-Government: Comparative Experience and Modern Challenges: monograph: electronic scientific publication / [editorial board: S. Serohina (chair), I. Malinowska, I. Bodrova et al.]; National Academy of Legal Sciences of Ukraine; Scientific Research Institute of State Building and Local Government; Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego. Kharkiv: Pravo, 2025. 212 p. <https://t.ly/O4oRV>.

Збірники наукових праць – 3:

– Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. праць / редкол.: С.Г. Серьогіна (гол.) та ін. Харків: Право, 2025. Вип. 49. 534 с. <https://t.ly/-jnNz>;

– Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні в контексті сучасних викликів: тези доповідей та наукових повідомлень XXI вузівської науково-практичної конференції студентів та аспірантів (5 груд. 2025 р.) / за заг. ред. О. Ю. Лялюка. Харків, 2025. 146 с. <https://t.ly/6GIUC>;

– Європейський вимір Конституції: розширюючи горизонти державного та муніципального розвитку: зб. наук. статей за матеріалами II наук.-практ. конф. з нагоди Дня Конституції України (м. Харків, 27 черв. 2025 р.) / редкол.: С. Г. Серьогіна, О. Ю. Лялюк та ін. Харків, 2025. 101 с. <https://t.ly/COI0L>.

Статті Scopus / Web of Science – 4:

– Serohina S. H., Serohin V. O., Horbata L. et al. Digital Platforms for Social Services Administration in the Context of Sustainable Community Development. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*. 2025. Vol. 103. No. 9. P. 3611–3621. <https://www.jatit.org/volumes/Vol103No9/6Vol103No9.pdf>;

– Petryshyn O., Boldyriev S., Chyrkin A., Velychko V., Murtishcheva A. European standards of local self-government and the obligations of a member state: potential conflicts in the event of Ukraine's accession to the EU. *Journal for International and European Law, Economics and Market Integrations*. Vol. 17. No. 2. <https://hrcak.srce.hr/iele>;

– Lialiuk O., Bodrova I., Harashchuk I., Hovorukha L., Sych M. Administrative-territorial structure and multi-level governance: the experience of European countries for Ukraine's post-war recovery. *Eunomia. Revista en Cultura de la Legalidad*. Iss. 30. <https://e-revistas.uc3m.es/index.php/EUNOM/en/index>;

– Volynets, V., Kaylo, I., Yatskevych, I., Boyko, S., & Denysiuk, M. Occupational Safety for Workers in Unstable Industries: International and Legal Frameworks of the European Union. *Stanovnistvo*. 2025. No. 63(2). P. 479–498. <https://doi.org/10.59954/stnv.687>.

Наукові статті – 22:

– Бодрова І. І. Сучасні тенденції регіоналізму в Європі: від інтеграції до гнучкості. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 187–202. <https://t.ly/-jnNz>;

– Бойко С. Ю. Місцеве самоврядування як об'єкт конституційної реформи в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 91. Т. 1. С. 158–163. <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/343275>;

– Болдирев С. В. Правова культура муніципальних службовців у воєнний та післявоєнний період: проблеми та перспективи. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 99–112. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Болдирев С. В., Лінник М. П. Виклики перехідної демократії: ценз осілості на повоєнних виборах в Україні. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 259–270. <https://t.ly/-jnNz>;

– Болдирев С. В., Лінник М. П. Узурпація влади в перехідних демократіях: механізми протидії. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Юридичні науки». 2025. № 3. С. 87–92. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-3-10805>;

– Гаращук І. В. Концепція сталого розвитку: теоретико-правові засади, еволюція поняття та міжнародно-правові орієнтири в контексті сучасної наукової думки. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 172–187. <https://t.ly/-jnNz>;

– Гаращук І. В. Партисипативна демократія як політико-правова основа муніципальної влади: теоретичний аналіз. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)*. 2025. № 8(48). С. 956–967. <https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/issue/view/384/488>;

– Говоруха Л. С. Поняття та види теорій місцевого самоврядування. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 50–61. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Говоруха Л. С., Вакула К. С. Взаємодія органів прокуратури та органів місцевого самоврядування через запровадження концепції «прокурор громади». *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 296–307. <https://t.ly/-jnNz>;

– Гришко Л. М. Державотворчі процеси та забезпечення прав людини: сучасні виклики. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 4. С. 65–69. http://www.lsej.org.ua/4_2025/16.pdf;

– Гришко Л. М. Забезпечення економічної спроможності територіальних громад: зарубіжний досвід. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2025. № 39. С. 90–104. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-08>;

– Гришко Л. М. Правова основа діяльності представників Президента України у Верховній Раді України, Кабінеті Міністрів України та у Конституційному Суді України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Юридичні науки»*. 2025. № 11(93). С. 114–120. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-11-11580>;

– Гришко Л. М., Зозуля О. І., Головащенко О. С. Конституційне забезпечення соціального діалогу: досвід держав Європейського Союзу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 10. С. 38–45. http://lsej.org.ua/10_2025/10.pdf;

– Котляр С. В. Правові інструменти представництва територіальних громад у період воєнного стану. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 295–308. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Лялюк О. Ю. Проблеми ресурсного забезпечення місцевого самоврядування в аспекті післявоєнного відновлення України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 283–295. <https://t.ly/-jnNz>;

– Петришин О. О. Децентралізована стійкість України: місцеве самоврядування, воєнний стан і національна безпека. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 215–232. <https://t.ly/-jnNz>;

– Процюк І. В., Чиркін А. С. Інструменти муніципальної демократії: національна практика в умовах воєнного стану. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 247–258. <https://t.ly/-jnNz>;

– Сич М. А. Відновлення політичної довіри до інститутів публічної влади через інформаційно-комунікаційні технології. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 87–99. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Сич М. А. Правове регулювання діяльності депутатів місцевих рад в умовах правового режиму воєнного стану. *Державне бу-*

дівництво та місцеве самоврядування. 2025. Вип. 49. С. 271–282. <https://t.ly/-jnNz>;

– Стешенко Т. В. Аналіз сучасного стану та проблеми функціонування Офісу Президента України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 113–127. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Стешенко Т. В., Мелаш А. С. Міжнародний досвід використання штучного інтелекту у виборчому процесі. *Наукові перспективи*. 2025. № 4(58). С. 1394–1406. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-4\(58\) - 1394-1406](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-4(58) - 1394-1406);

– Чиркін А. С., Желнін В. Є. Рішення конституційного суду Румунії щодо виборів президента, як прецедент застосування положень «войовничої демократії». *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 4. Ч. 1. С. 187–191. <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/08/32.pdf>.

Наукові заходи – 3:

– II науково-практична конференція до Дня Конституції України «Європейський вимір Конституції: розширюючи горизонти державного та муніципального розвитку» (м. Харків, 27 черв. 2025 р.);

– Міжнародна науково-практична конференція «Правове регулювання публічного управління та місцевого самоврядування: порівняльний досвід та сучасні виклики» (27 трав. 2025 р., онлайн);

– XXI вузівська науково-практична конференція студентів та аспірантів «Державне будівництво та місцеве самоврядування в контексті сучасних викликів» (м. Харків, 5 груд. 2025 р.).

Концепція та проєкт нормативно-правового акту – 2:

– Концепція внесення змін до Конституції України щодо удосконалення організації та діяльності місцевого самоврядування у контексті євроінтеграції та повоєнного відновлення України;

– Проєкт Закону України «Про внесення змін до Конституції України щодо місцевого самоврядування».

Тези доповідей – 30.

Тема «Організаційно-правовий механізм забезпечення місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування в Україні прав людини в умовах воєнного стану та повоєнного періоду», затверджена постановою президії

НАПрН України 147/6 від 27.12.2024. Номер державної реєстрації: 0125U000828. Термін виконання: 01.01.2025–31.12.2027. Науковий керівник теми – Наливайко Л. Р.

Мета дослідження полягає в розробці концептуальних засад організаційно-правового механізму забезпечення і захисту місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування прав людини в Україні в умовах воєнного стану та подолання наслідків війни, а також вироблення наукових і практичних рекомендацій щодо вдосконалення його правового регулювання.

Основні наукові результати:

У межах фундаментальної теми протягом звітнього періоду було розпочато комплексне наукове дослідження, що має виняткову соціальну значущість і практичну актуальність в умовах триваючої збройної агресії. Враховуючи багатоаспектність досліджуваної проблематики, початковий етап роботи було зосереджено на формуванні міцного теоретико-методологічного й емпіричного підґрунтя, що є необхідною передумовою для подальшої розробки практико-орієнтованих рішень і нормативних пропозицій.

Насамперед було здійснено ґрунтовний аналіз доктринальних основ і концептуальних засад організаційно-правового механізму забезпечення прав людини на місцевому рівні публічного управління. У ході дослідження цей механізм було визначено як складну, динамічну систему, що включає не лише сукупність правових норм різної галузевої належності, а й розгалужену інституційну структуру – місцеві державні адміністрації, військові адміністрації та органи місцевого самоврядування різних рівнів, – їхні функції, завдання, повноваження, а також усталені практики взаємодії з інститутами громадянського суспільства та міжнародними організаціями. Було обґрунтовано міждисциплінарну методологію дослідження, яка органічно поєднує інструментарій конституційного, адміністративного та муніципального права з підходами теорії публічного врядування, соціології прав людини та кризового менеджменту, що дозволяє всебічно оцінити функціонування досліджуваного механізму в екстремальних умовах воєнного стану та визначити напрями його адаптації до потреб повоєнного відновлення.

Важливою складовою початкового етапу став комплексний аналіз нормативно-правової бази й інституційного потенціалу місцевих органів публічної влади у сфері забезпечення прав людини. Проведена систематизація чинного законодавства, включаючи закони, підзаконні нормативно-правові акти, акти органів місцевого самоврядування та спеціальне законодавство воєнного часу, виявила, що існуюча правова основа є значною мірою фрагментарною, внутрішньо суперечливою та не завжди повною мірою адаптованою до масштабних викликів, спричинених повномасштабною агресією Російської Федерації. Зокрема, виявлено прогалини у правовому регулюванні діяльності органів місцевого самоврядування на тимчасово окупованих територіях, у механізмах забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб на рівні приймаючих громад, а також у процедурах відновлення прав власності на деокупованих територіях. Водночас характеристика інституційної спроможності місцевих органів влади засвідчила наявність значних диспропорцій у їхніх ресурсних, кадрових та організаційних можливостях, особливо між тиловими регіонами, що прийняли значну кількість внутрішньо переміщених осіб, та громадами, що перебувають у безпосередній близькості до зони активних бойових дій або були нещодавно деокуповані та потребують комплексного відновлення всіх систем життєзабезпечення.

Окрему увагу було приділено ідентифікації та систематизації ключових ризиків, проблем і викликів у сфері захисту прав людини на місцевому рівні в умовах воєнного стану. Здійснено детальний аналіз основних напрямів забезпечення конкретних конституційних прав, реалізація яких безпосередньо покладена на місцеву владу, зокрема права на соціальний захист і соціальне забезпечення, права на житло та його недоторканність, права на освіту та доступ до якісних освітніх послуг, права на охорону здоров'я та доступ до медичних послуг, а також права на належне адміністративне обслуговування. На основі аналізу статистичних даних, звернень громадян і матеріалів правозахисних організацій було обґрунтовано систему прав і свобод, що зазнали найбільш масових і системних порушень унаслідок російської агресії, включаючи право на життя,

право на свободу та особисту недоторканність, право власності, право на повагу до приватного та сімейного життя. Паралельно було проведено порівняльний аналіз міжнародного досвіду функціонування місцевої влади в умовах збройних конфліктів і постконфліктного відновлення, зокрема досвіду Хорватії, Боснії і Герцеговини, Грузії та інших країн, що дозволило виокремити як успішні практики забезпечення прав людини в кризових умовах, так і поширені системні помилки, яких Україні варто уникнути у процесі формування власної національної моделі.

Дослідження засвідчило, що в умовах безпрецедентного зростання кількості звернень від постраждалих громадян, зокрема внутрішньо переміщених осіб, осіб із інвалідністю внаслідок війни, ветеранів і членів їхніх сімей, членів сімей загиблих захисників, осіб, які втратили житло та майно, наявний організаційно-правовий інструментарій потребує суттєвого розширення, модернізації й оптимізації. Проаналізовано ефективність існуючих механізмів міжвідомчої та міжсекторальної співпраці на місцевому рівні, включаючи взаємодію між структурними підрозділами місцевих адміністрацій, територіальними органами центральних органів виконавчої влади, органами місцевого самоврядування й організаціями громадянського суспільства. Виявлено основні інституційні, правові й організаційні бар'єри, що перешкоджають налагодженню ефективної координації між різними суб'єктами публічного та приватного секторів у інтересах постраждалих осіб, зокрема дублювання функцій, відсутність єдиних баз даних, недостатній рівень цифровізації адміністративних процедур та обмежені можливості для оперативного обміну інформацією.

Проміжні результати першого етапу дослідження дозволили сформуванню комплексної діагностичної картини актуального стану організаційно-правового механізму забезпечення прав людини на місцевому рівні в умовах воєнного стану. Сформовано солідне теоретичне підґрунтя для подальших наукових пошуків, проведено всебічний аудит нормативної бази й інституційного потенціалу місцевих органів публічної влади, а також систематизовано ключові виклики, ризики та проблемні аспекти функціонування досліджу-

ваного механізму. Ця аналітична основа є фундаментальною базою для переходу до наступних етапів дослідження, у межах яких планується розробка концептуальних засад захисту прав людини у повоєнний період із урахуванням вимог європейської інтеграції, формулювання практичних рекомендацій щодо посилення інституційної спроможності місцевої влади у правозахисній сфері, а також підготовка проєктів конкретних нормативно-правових актів, спрямованих на системне вдосконалення досліджуваного організаційно-правового механізму та його адаптацію до викликів післявоєнної відбудови України.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Теоретико-правові засади забезпечення прав людини місцевими органами публічної влади: електрон. наук. видання. Харків: Право, 2025. 140 с. (Серія «Наукові доповіді». Вип. 33). <https://t.ly/h6mPc>.

Збірник наукових праць – 1:

– Забезпечення прав людини органами публічної влади в Україні: сучасні виклики та перспективи: зб. наук. доп. за матеріалами наук.-практ. конф., (м. Харків, 16 трав. 2025 р.) / редкол.: С.Г. Серьогіна, І.І. Бодрова, Л.Р. Наливайко та ін. Харків, 2025. 75 с. <https://t.ly/P1RDk>.

Статті Scopus / Web of Science – 3:

– Nalyvaiko L., Obushenko N., Boikov V., Hryshyna N., Makhova L. Legal Regulation of the Principles of State Activity in Family Relations. *Jurnal Cita Hukum*. 2025. Vol 13. No 2. P. 397–408. <https://journal.uinjkt.ac.id/citahukum/article/view/47108>;

– Pashkov V., Gutorova N., Soloviov O. Criminalisation of fraud and misconduct in clinical trials on medicinal products. *Wiadomości Lekarskie*. 2025. No 11. P. 2456–2462. <https://t.ly/w7oE2>;

– Mernyk A., Hyliaka O., Sheverdina V. The right to life. *Wiadomości Lekarskie*. 2025. No 1. P. 197–209. <https://doi.org/10.36740/WLek/197134>.

Наукові статті – 14:

– Баранова Л. М. Проблеми і виклики у сфері захисту прав людини на місцевому рівні в умовах воєнного стану. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 84–97. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Дашковська О. Р. Цифровізація місцевого самоврядування як чинник підвищення активності громадян на субнаціональному рівні. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 98–111. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Зозуля О. І. Етнополітична безпека у системі національної безпеки України: сучасні виклики та перспективи. *Форум права*. 2025. № 2. С. 134–145. <http://doi.org/10.5281/zenodo.15560583>;

– Зозуля О. І. Множинне громадянство в Україні: конституційно-правові аспекти та ризики обмеження права на публічну службу. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 87–99. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Зозуля О. І. Суб'єкти формування та реалізації державної політики України у сфері національних меншин (спільнот). *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія «Право»*. 2025. Вип. 19(31). С. 133–142. <http://doi.org/10.33098/2078-6670.2025.19.31.133-142>;

– Зозуля О. І., Головащенко О. С., Гришко Л. М. Європейська соціальна модель держави як фундамент стійкості в умовах гібридних криз. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 444–456. <https://t.ly/-jnNz>;

– Любченко П. М. Інституційний потенціал місцевих органів публічної влади у сфері забезпечення прав людини: виклики воєнного стану та імперативи євроінтеграції. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 25–40. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Мерник А. М. Універсальність як ознака прав людини. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32. № 1. С. 15–26. <https://t.ly/bWB0k>;

– Мерник А. М., Сорока Б. М. Право на свободу віросповідання як основа міжрелігійної толерантності у сучасному вимірі. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. № 49. С. 37–50. <https://t.ly/-jnNz>;

– Наливайко Л. Р., Лебедева Ю. В. Реалізація репродуктивних прав та гендерної демографічної політики органами місцевого самоврядування: аналіз на основі статистичної оцінки репродуктивного здоров'я в Дніпропетровській та Харківській областях. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 12. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15547348>;

– Руднева О. М. Міжнародно-правові стандарти репродуктивних прав людини : імплементація в національне законодавство. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 11–24. <https://t.ly/-jnNz>;

– Чеботарьова Т. В. Роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні соціально-економічних прав військовослужбовців та членів їхніх сімей під час війни та у повоєнний період. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 128–143. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Швердіна В. І., Гетьман Є. А. Обмеження трудових прав людини і громадянина у зв'язку із запровадженням у країні особливо-правового режиму. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32. № 2. С. 128–137. <https://t.ly/m5Z1T>;

– Чемсак Ю. В. Вибори та голосування в умовах сьогодення: актуальні питання та перспективи правового регулювання. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 309–323. <https://t.ly/tNjtQ>.

Наукові заходи – 2:

– Науково-практична конференція «Забезпечення прав людини органами публічної влади в Україні: сучасні виклики та перспективи» (м. Харків, 16 трав. 2025 р.);

– Науково-практична конференція «Права людини та верховенство права в умовах суспільних трансформацій: виклики та перспективи» (м. Харків, 17 груд. 2025 р.).

Концепція та проект нормативно-правового акту – 2:

– Концепція удосконалення законодавства щодо забезпечення прав людини органами місцевого самоврядування;

– Проект Закону України «Про Уповноваженого територіальної громади із захисту прав людини».

Тези доповідей – 12.

**Науково-дослідний інститут
вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса**

Тема «Теоретичні та правозастосовні проблеми кримінально-правового забезпечення основ національної безпеки та оборони України», затверджена постановою президії НАПрН України № 147/6 від 27.12.2024. Номер державної реєстрації: 0124U005179. Термін виконання: 01.01.2025–31.12.2027. Науковий керівник теми – Борисов В. І.

Метою наукового дослідження є визначення ефективних шляхів оптимізації кримінально-правової системи для зміцнення національної безпеки та оборони країни, розробка кримінально-правових засобів протидії правопорушенням проти основ національної безпеки України і вирішення теоретичних і правозастосовних проблем кримінально-правового забезпечення охорони основ національної безпеки та оборони України.

Основні наукові результати:

– сформульовано авторське визначення поняття «засоби вчинення злочину, передбаченого ст. 110² КК України», під яким запропоновано розуміти конкретні інструменти, механізми та канали, за допомогою яких предмет злочину (фінансові чи матеріальні активи) передається від суб'єкта до адресата або акумулюється, реалізуючи таким чином суспільно небезпечне діяння у формі забезпечення;

– виявлено помилки кваліфікації, що виникають на практиці при розмежуванні посадового колабораціонізму (частини 2, 5, 7 ст. 111¹ КК України) і державної зради (ст. 111 КК України). Розроблені науково-практичні рекомендації для працівників судових правоохоронних органів щодо розмежування посадового колабораціонізму (частини 2, 5, 7 ст. 111¹ КК України) та державної зради (ст. 111 КК України) у процесі кваліфікації. У цих рекомендаціях сформульовані такі правила кваліфікації при конкуренції між зазначеними нормами:

1) кваліфікація дій особи, що виразилися лише у виконанні нею трудових функцій за посадою, яку вона займає в незаконно-

му органі влади на окупованій території, має відбуватися лише за відповідною частиною (2, 5 або 7) ст. 111¹ КК України. Як посадовий колабораціонізм за відповідною частиною ст. 111¹ КК України слід кваліфікувати також і дії особи, яка до окупації перебувала на державній службі в органах державної влади України, а під час окупації зайняла посаду в незаконних органах влади та виконувала функції в межах трудових обов'язків за цією посадою;

2) за сукупністю кримінальних правопорушень за частинами 2, 5 або 7 ст. 111¹ та ст. 111 КК України кваліфікація є можливою у випадках: а) якщо особа, обіймаючи посаду в незаконних органах влади на окупованій території, вчинила дії, що підпадають під ознаки державної зради та виходять за межі передбачених для її посади трудових обов'язків; б) якщо особа в умовах окупації спочатку вчинила дії, що підпадають під ознаки державної зради, а вже після їх вчинення зайняла певну посаду в незаконних органах влади.

– висловлено пропозицію, що чинна ст. 112 КК України потребує певного уточнення в частині перегляду переліку осіб, які визнаються державними діячами. При цьому визначальним критерієм, що має братися до уваги для цих цілей, є покладання на особу керівних повноважень у тому чи іншому секторі державної політики на загальноукраїнському рівні, що, відповідно, визначають ступінь її стратегічного впливу на державну політику та можливості безпосередньо впливати на розвиток ключових сфер державного управління. З цього випливає, що розміщення членів органів, які не володіють керівними повноваженнями (зокрема, «рядові» члени тих чи інших органів), в одному логічному ряду з тими, хто такі повноваження має, є концептуально некоректним підходом. Окрім того, з метою забезпечення семантичної відповідності змісту норми ст. 112 КК її назві запропоновано внести уточнення до останньої шляхом її викладу таким чином: «Посягання на життя державного діяча чи керівника політичної партії»;

– удосконалено уявлення про кібердиверсії як про очевидні прояви гібридної війни РФ проти України. У зв'язку з цим запропоновано передбачити кримінальну відповідальність за їх вчинення на рівні нової статті за номером 113¹ КК України під назвою «Кібердиверсія». Пропонована норма повинна відображати такі най-

більш характерні ознаки такого суспільно небезпечного явища, як вчинення кібератак із метою ослаблення держави, об'єкти нападу – підприємства, установи, організації, які мають критично важливе значення для економіки, забезпечення життєдіяльності населення й обороноздатності України, спрямованість атак – знищення або сутнісне пошкодження інфраструктури зазначених об'єктів. Спричинення істотної шкоди інтересам фізичних та юридичних осіб, інтересам суспільства та держави (матеріальної і/або фізичної) повинно бути виокремлено в цій статті в обставину, що обтяжує кримінальну відповідальність;

– встановлено, що основним безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого ст. 114¹ КК України, є суспільні відносини в сфері забезпечення обороноздатності України як частини основ її національної безпеки. Внаслідок спричинення шкоди цьому об'єкту заподіюється або створюється можливість заподіяння шкоди таким об'єктам, що виділяються в науковій літературі, як державна, зовнішня та внутрішня безпека, конституційний лад, суверенітет, незалежність України, її територіальна цілісність і недоторканість, а також іншим складовим основ національної безпеки України;

– доведено, що усвідомлення особою суспільно небезпечно-го характеру діяння, передбаченого ст. 114¹ КК, характеризується усвідомленням перешкоджання законній діяльності ЗСУ та інших військових формувань. При цьому особа не має усвідомлювати наявність правової підстави конкретної діяльності відповідних суб'єктів (наказу, розпорядження тощо, який вони виконують або намагаються виконати). Тобто фактичні обставини, які охоплюються усвідомленням особи, не мають бути такими, що свідчать про незаконність дій цих суб'єктів.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Збірник наукових праць – 1:

– Правове забезпечення основ національної безпеки України в умовах війни: проблеми теорії та правозастосування: матеріали круглого столу (м. Харків, 17 жовт. 2025 р.): електрон. наук. вид. / редкол.: В. С. Батиргарєєва, О. О. Пашенко, В. І. Борисов та ін.; НДІ

вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Харків: Право, 2025. 160 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617097>.

Аналітичне дослідження – 1:

– Довідник із дослідження наукової теми «Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України»: електрон. довід. і наук. вид. / упоряд.: В.І. Борисов, О.О. Пащенко, Д.П. Євтеєва та ін.; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Харків: Право, 2025. 112 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617110>.

Стаття Scopus / Web of Science – 1:

– Borysova T., Lavryk O., Orobets K., Fiedosieiev V., Zharovska H. Philosophy of Crime: Existential Aspects and Dimensions. *Salud, Ciencia y Tecnología – Serie de Conferencias*. 2025. Vol. 4. P. 1537–1545. <https://consensus.app/papers/philosophy-of-crime-existential-aspects-and-dimensions-borysova-orobets/067952a2d6ed527f871d9da9cc576e4e/>.

Наукові статті – 11:

– Борисов В. І. Державна зрада: до визначення злочину та змісту протиправного діяння «перехід на бік ворога». *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 120–131. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-120>;

– Євтеєва Д. П. Державна зрада vs посадовий колабораціонізм: проблеми розмежування та кваліфікації. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 39–50. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-39>;

– Куковинець Д. О. «Державний діяч» як потерпілий за ст. 112 КК України: до проблеми визначення. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 161–169. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-161>;

– Михайленко В. В. Засоби вчинення злочину передбаченого ст. 110–2 КК України: поняття та класифікація. *Наукові перспективи*. 2025. № 11(65). С. 1554–1566. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-11\(65\) - 1554-1566](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-11(65) - 1554-1566);

– Нетеса Н. В. Проблеми кваліфікації надання допомоги ворогу у воєнній сфері в умовах конкуренції кримінально-правових норм:

доктринальні, законодавчі та правозастосовні аспекти. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 140–149. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-140>;

– Новікова К. А. Проблеми кримінальної відповідальності за «політичну» колабораційну діяльність та шляхи їх законодавчого розв’язання. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 150–160. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-150>;

– Пащенко О. О. Безпосередні об’єкти злочину, передбаченого ст. 1141 КК України. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 170–177. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-170>;

– Пащенко О. О. Деякі питання застосування ст. 1141 КК України. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2025. Вип. 1(23). С. 146–162. <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2025.23.327399>;

– Пащенко О. О. Соціальна обумовленість кримінальної відповідальності за перешкодження законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 51–58. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-51>;

– Шепітько М. В. Кримінальна політика у сфері забезпечення національної безпеки і оборони крізь призму європейської та євроатлантичної інтеграції. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 56–61. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-56>;

– Шепітько М. В., Щур Б. В. Кримінально-правова політика та криміналістична стратегія в протидії кібердиверсіям під час російсько-української війни. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32. №4. С. 291–303. <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2025-32-4-291>.

Законопроект – 1:

– проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення відповідальності за “політичну” колабораційну діяльність». Направлено до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності.

Науковий захід – 1:

– Правове забезпечення основ національної безпеки України в умовах війни: проблеми теорії та правозастосування: круглий стіл (м. Харків, 17 жовт. 2025 р.).

Результати дослідження впроваджено в діяльність:

– Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності для можливого врахування народними депутатами України у законотворчій діяльності пропозицій у виді:

1) проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення відповідальності за “політичну” колабораційну діяльність», підготовленого колективом науковців-виконавців теми фундаментального дослідження при подальшому вдосконаленні чинного законодавства. Отримано лист за підписом Голови Комітету С. Іонушаса;

– Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду під час розгляду колегією суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду справи №484/3679/23 та винесенні постанови від 15.10.2025. Отримано лист за підписом голови Касаційного кримінального суду О. Марчука.

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на науковий твір – 1:

– Новікова К. А. Науково-практичний твір «Проблеми кримінальної відповідальності за «політичну» колабораційну діяльність та шляхи їх законодавчого розв’язання». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на службовий твір № 140364 від 28.10.2025.

Тези наукових доповідей – 30.

Тема «Євроінтеграційний напрям формування концепції кримінально-виконавчої діяльності в Україні», затверджена постановою президії НАПрН України № 147/6 від 27.12.2024. Номер державної реєстрації: 0124U005234. Термін виконання: 01.01.2025–31.12.2027. Науковий керівник теми – Пивоваров В. В.

Метою наукового дослідження є розробка з урахуванням європейського досвіду та стандартів науково обґрунтованих положень, які визначають основні пріоритети та напрями кримінально-виконавчої діяльності, її кінцеву мету, методи, засоби та принципи цієї діяльності, а також необхідні напрями реформування пенітенціарної системи, які будуть відповідати меті й концепції кримінально-виконавчої діяльності.

Основні наукові результати:

– обґрунтовано, що концептуальний підхід у кримінально-виконавчій діяльності має забезпечити на теоретичному, функціональному і прикладному рівнях такі складники: 1) об'єктивація мети імплементації досвіду кримінально-виконавчої діяльності з огляду на контекст ціннісних маркерів у суспільстві, реальне функціонування, еволюційні зміни і реформи та їх практичні наслідки у національній пенітенціарній системі (на трьох рівнях заходів і засобів запобігання злочинності); 2) накреслення чітких, прозорих критеріїв доведення і перевірки ефективності імплементованих управлінського, змістового забезпечення, впроваджуваних технологій, організаційно-методичного забезпечення і систематичної аналітики практичних кейсів діяльності органів і установ виконання кримінальних покарань; 3) визначення на основі аксіології права приписів імплементації досвіду кримінально-виконавчої діяльності та розроблення системи неперервної фахової підготовки як кадрів для пенітенціарної системи, так і моніторів, експертів, громадського контролю, створення відповідного контенту кодексів, регламентів та інших регуляторних документів;

– розроблено методологічний базис поетапного створення й реалізації моделі готовності суспільства сприймати засуджених на засадах гуманності в Україні в умовах воєнного стану й повоєнний період, включаючи: перший етап міждисциплінарного підходу у вивченні складників, які визначають функції соціально-виховної роботи і програм ресоціалізації в установах виконання покарань і пробації; етап інституціонального підходу в аналізі розуміння цілей, засобів і заходів ресоціалізації і абілітації засуджених, які готуються до звільнення чи відбувають покарання, не пов'язане із позбавленням волі, етап аксіологічного підходу під час моделювання готовності гуманістичного сприйняття у найближчому оточенні особи, яка проходить ресоціалізацію чи перебуває в реінтеграційних процесах після звільнення з установи виконання покарання. Визначено синергетичну модель робочої гіпотези в моделі емпіричного дослідження готовності суспільства сприймати засуджених на засадах гуманності, основні блоки програми емпіричного дослідження;

– охарактеризовано модель соціальних уявлень, соціальної ідентичності, соціогуманітарного навчання як багатокомпонентне утворення: державна кримінально-виконавча, соціальна й освітня політики, систематичне інформування й системи комунікації, масова культура на основі сталих національних і європейських духовно-моральних імперативів, ортобіотична якість життя на основі осмислення історичної пам'яті;

– визначено, що гуманізація та цифровізація кримінально-виконавчої системи є ключовими векторами її розвитку в умовах інтеграції України в ЄС, а професійна підготовка персоналу органів та установ виконання покарань та їх подальше підвищення кваліфікації є основою успішного в'язничного менеджменту та повинні реалізовуватися на основі прогресивного досвіду європейських країн;

– у межах напрацювання змістовного забезпечення заходів неперервного навчання персоналу ДКВС обґрунтовано пріоритети: розуміння концептів ціннісно-орієнтованої пробації під час реалізації національно спрямованого контенту і культуровідповідної імплементації світового досвіду в цілях пенітенціарної пробації, зосередження професійної діяльності фахівців і волонтерів пробації на людиноцентричному сприйнятті суб'єктів пробації; забезпечення прозорого моніторингу якості пробаційного нагляду та супроводу суб'єктів пробації; системного інформування і консультаційного супроводу суб'єктів пробаційного нагляду, відповідного змістовно-методичного забезпечення підвищення кваліфікації персоналу та волонтерів пробації, просвітницьких акцій для суб'єктів пробації різних груп вразливості.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія –1:

– Ворожбіт-Горбатюк В. В. Пробаційні програми для повнолітніх суб'єктів пробації: євроінтеграційний вектор національного дискурсу: монографія електрон. наук. вид. / НАПрН України; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Харків: Право, 2025. 226 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617127>.

Збірник наукових праць – 1:

– Концептуальні засади виконання кримінальних покарань в Україні: світові стандарти і національні цінності: Дайджест стенд. доп. III всеукр. наук.-практ. заходу у формі круглого столу (м. Харків, 3 квіт. 2025 р.): електрон. наук. вид. / голов. ред.: В. В. Пивоваров ; редкол.: В. В. Ворожбіт-Горбатюк, Ю. В. Кернякевич-Танасійчук, О. О. Осадько, М. В. Романов; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса Нац. акад. прав. наук України, від. дослідж. проблем кримін.-виконав. права. Харків: Право, 2025. 81 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617042>.

Наукові статті – 11:

– Пивоваров В. В. Концептуальний підхід у кримінально-виконавчій діяльності: етап аналітики і теоретичних компаративістських узагальнень. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 62–70 <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-62>;

– Пивоваров В. В. Робоча гіпотеза в моделі емпіричного дослідження готовності суспільства сприймати засуджених на засадах гуманності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 91. Ч. 4. С. 171–176. <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/11/24-3.pdf>;

– Пивоваров В. В. Раціоналізація освітнього впливу на засуджених при формуванні концепції кримінально-виконавчої діяльності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 92. Ч. 4. С. 179–185. <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2026/01/92-part-4.pdf>;

– Ворожбіт-Горбатюк В. В. Моделювання готовності суспільства сприймати засуджених на засадах гуманності: методологічний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 87. Ч. 3. С. 263–268. <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/325238>;

– Ворожбіт-Горбатюк В. В. Кінотерапія – європейський вектор виправлення, ресоціалізації і підготовки до звільнення засуджених. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 185–192. <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/338618>;

– Ворожбіт-Горбатюк В.В. Емпіричне вивчення участі суспільства в реінтеграції засуджених та/або звільнених осіб в Україні: розроблення алгоритму і методики дослідження. *Збірник наукових праць ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Серія «Право»*. 2025. №41. С. 106–113. <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/law/article/view/16759>;

– Кернякевич-Танасійчук Ю.В. Реалізація принципу гуманізму в кримінально-виконавчій діяльності. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 78–85. <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/338380>;

– Кернякевич-Танасійчук Ю.В. Кримінально-виконавча система України: сучасні тенденції розвитку (реформування) в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 90. Ч. 4. С. 69–75. <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/09/11-3.pdf>;

– Осадько О.О. Проблемні питання нагляду за особами, умовно-достроково звільненими від відбування покарання для проходження військової служби. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 193–200. <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/338619>;

– Осадько О.О. Безоплатна правова допомога: вектор формування готовності засуджених визначити своє продуктивне місце у суспільстві. *Право і суспільство*. 2025. №5. Т. 1. С. 273–279. http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/5_2025/part_1/36.pdf;

– Романов М.В. Reforming the penitentiary system is not hopeless. Inspiring examples from Belgium. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 71–77. <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/338379>.

Законопроект – 1:

– проєкт Закону України «Про внесення змін у Кримінальний кодекс України та Кримінально-виконавчий кодекс України з метою вдосконалення порядку звільнення засуджених до позбавлення волі від покарання або від подальшого його відбування за хворобою», пояснювальну записку та порівняльну таблицю до нього.

Науковий захід – 1:

– Концептуальні засади виконання кримінальних покарань в Україні: світові стандарти і національні цінності: III Всеукр. наук.-практ. захід у формі круглого столу використанням інтерактивної платформи (м. Харків, 3 квіт. 2025 р.).

Впровадження результатів наукової діяльності – 3:

– Ворожбіт-Горбатюк В. В. Вебінар для педагогічних працівників на тему: «Оновлення навчальних програм і навчально-методичного забезпечення курсів правознавства контекстно досягнень і викликів функціонування інституту пробації в Україні» (25 трав. 2025 р.);

– Акт про впровадження наукових розробок з теми фундаментального дослідження «Євроінтеграційний напрям формування концепції кримінально-виконавчої діяльності в Україні», РК УкрІНТЕІ 0124U05234, що виконується у відділі дослідження проблем кримінально-виконавчого права у Науково-дослідному інституті вивчення проблем злочинності імені акад. В. В. Сташиса НАПрН України (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, за підписом ректора Ю. Бойчука та членів комісії від 23.10.2025);

– Акт впровадження результатів наукових розробок з теми фундаментального дослідження «Дотримання прав людини при виконанні покарань і поведженні із засудженими в Україні», РК УкрІНТЕІ № 0121U114397 (2022–2024), виконаного фахівцями відділу дослідження проблем кримінально-виконавчого права Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України (Національна академія Служби безпеки України, за підписом ректора А. Черняка та членів комісії від 26.09.2025).

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на науковий твір – 1:

– Осадько О. О. Науково-практичний твір «Проблемні питання нагляду за особами, умовно-достроково звільненими від відбування покарання для проходження військової служби». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на службовий твір № 140518 від 05.11.2025. Бюлетень «Авторське право і суміжні права» №96 від 31.12.2025.

Тези наукових доповідей – 20.

Тема «Злочинність в Україні у повоєнний період: кримінологічні прогнози та заходи запобігання», затверджена постановою президії НАПрН України № 147/6 від 27.12.2024. Номер державної реєстрації: 0124U005211. Термін виконання: 01.01.2025–31.12.2027. Наукові керівники теми – Голіна В. В., Колодяжний М. Г.

Мета наукового дослідження – розробка кримінологічних прогнозів стану, тенденцій поширення та закономірностей відтворення злочинності в Україні у повоєнний період, а також підготовка пропозицій щодо заходів її запобігання з урахуванням прогресивного європейського досвіду та рамок європейської інтеграції у цій сфері.

Основні наукові результати:

– визначено специфіку кримінологічного законодавства України у процесі його аналізу й узагальнення на предмет пізнання його обсягу, змісту й застосування під час правового режиму воєнного стану та у повоєнний період. Зокрема, виділено його окремі системні ознаки, запропоновано генеральні блоки, а також намічено перспективні напрями щодо його вдосконалення з метою усунення відповідних пробілів нормативно-правового регламентування діяльності щодо кримінологічного (некарального) впливу на злочинність в Україні. Такі напрями стосуються, окрім іншого, посилення організаційно-правових засад діяльності окремих суб'єктів (органи та підрозділи Національної поліції, Збройні Сили України, громадські організації правоохоронної спрямованості, окремі громадяни);

– розроблено методикку наукового дослідження проблеми прогнозування і запобігання злочинності в Україні у повоєнний період через аналіз методологічних проблем прогнозування злочинності в повоєнних умовах. Доведено неефективність окремих методів (екстраполяція – через злам тенденцій; експертні оцінки – унаслідок суб'єктивізму; математичне моделювання – у зв'язку з дефіцитом даних; сценарний підхід – через залежність від гіпотез; соціологічний – через обмежену репрезентативність; аналогія – унаслідок унікальності досвіду; використання ШІ через нерелевантність даних). Запропоновано комбінований підхід із урахуванням сильних боків методів, уточненням допущень і верифікацією, з акцентом на адаптацію класичних методів до локальних реалій (війна,

ПТСР, міграція) за допомогою регресійного аналізу та сценарного прогнозування, врахування методологічних суперечностей (термінологічна неузгодженість, упередженість даних) та емпіричних проблем (недоступність баз даних у воєнний час);

– з’ясовано стан та основні тенденції злочинності в Україні у 2022–2025 роках через аналіз статистики й емпіричних даних. Описано хвилеподібну модель злочинності (зниження в 2002, 2008, 2012, 2021 роках; зростання в 2003, 2011, 2016, 2024 роках), з тенденцією скорочення облікованих правопорушень на 14,5% (CAGR – 0,58%), але зростанням коефіцієнтів інтенсивності (від 78,4 до 158,4 на 10 тис. населення), домінування військових, наркотичних і воєнних злочинів, зростання злочинів проти життя та здоров’я, шахрайства. Визначено структуру злочинності 2024 р. (26,99% – проти власності, серед яких із шахрайством і крадіжками – 90,7%; 19,07% – військові злочини, з яких самовільне залишення частин та дезертирство складає 95,26%; 16,26% – проти життя, серед яких вбивства та тілесні ушкодження складають 86,55%);

– окреслено та надано наукове пояснення меж застосування традиційного та сучасного наукового інструментарію для прогнозування злочинності з обґрунтуванням неефективності окремих методів. Запропоновано поєднання методів для гнучкого прогнозування з акцентом на зарубіжну кримінологію, базовану на: теоріях раціонального вибору, рутинної активності; закономірностях злочинності, визначених за допомогою емпіричних даних, поєднаних із Big Data, GIS та моделями SEPP, що досягають точності 70–80%; інтеграції ШІ з агентним моделюванням;

– уточнено методологічний базис пізнання проблеми прогнозування і запобігання злочинності в Україні у повоєнний період. Це наукове завдання здійснено через аналіз методів та їх обмежень у повоєнних умовах. Підкреслено необхідність застосування комбінованого підходу замість універсального методу, з орієнтацією на трансформацію реальності. Визначено потенційні ознаки постконфліктної соціальної реальності в Україні: суспільно-політична нестабільність; слабкий соціальний капітал; специфічна структурованість економіки, зумовлена розвитком сектору безпеки й оборони. Наголошено на впливі цих соціальних факторів на активізацію

кримінальної активності. До методологічних прогалин віднесено: методологічні суперечності; емпіричні проблеми; формування специфічного понятійного апарату («конфліктна пастка», «спойлер миру», «машинне навчання для прогнозування конфліктів»). Акцентовано увагу на необхідності загострення дослідницького фокусу на міждисциплінарному підході, міжнародній співпраці, подоланні етичних і правових суперечностей, розвитку «воєнної кримінології»;

– в історико-ретроспективному ракурсі з'ясовано зарубіжний досвід запобігання злочинності у повоєнних державах (на прикладі Німеччини, країн колишньої Югославії та ін.). Установлено, що соціально-економічна турбулентність, зумовлена наслідками війни, негативно позначилася на стані, характері й тенденціях у постконфліктних країнах;

– визначено особливості статистичних «аномалій» окремих кримінальних правопорушень в умовах «гарячої» фази російсько-української війни. Констатовано зростання кримінальних правопорушень проти життя, міжнародного правопорядку, у сфері обігу наркотичних засобів й психотропних речовин, військових на тлі скорочення чисельності населення України, помірного рівня (25–50%) латентності злочинності;

– оцінено наукові рамки застосування перехідного правосуддя як механізму неповторення військової агресії та захисту прав громадян із огляду на кримінальне переслідування воєнних злочинців і відшкодування жертвам війни завданої шкоди. Акцентовано увагу на проблемі віктимізації громадян України (понад чверть опитаних мали досвід), з'ясовано причини їх пасивності у неповідомленні про їх порушені права через недовіру до органів державної влади;

– визначено національні межі транзитивного правосуддя крізь призму інституціонального реформування в Україні. Дослідницький фокус спрямований на необхідності реалізації цього напрямку транзитивного правосуддя на комплексних засадах щодо міжсистемної взаємодії з урахуванням дотримання України своїх обов'язків щодо євроінтеграції, реформування кримінального законодавства та подолання етичних і правових суперечностей.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Збірник наукових праць – 1:

– Злочинність в Україні: сучасний стан та погляд у майбутнє: матеріали заоч. наук.-практ. круглого столу (м. Харків, 6 трав. 2025 р.): електрон. наук. вид. / уклад. А. В. Калініна; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Харків: Право, 2025. 194 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617035>.

Стаття Scopus / Web of Science – 1:

– Novikov O., Poliakh Y., Kulyk K., Obolentsev V., Panova S. Crime in Ukraine after the Russian-Ukrainian War: A Comparative Analysis of Public Expectations and Expert Forecasts. *Hungarian Journal of Legal Studies – Acta Juridica Hungarica*. 2026. No 1 (подана до редакції у 2025 р.).

Наукові статті – 15:

– Батиргарєєва В. С. Особливості запобігання злочинності у сучасному транзитивному суспільстві України. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 12–25. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-12>;

– Батиргарєєва В. С. Злочинність в Україні у воєнний та повоєнний період: досвід емпіричного дослідження. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 12–22. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-12>;

– Голіна В. В. Деякі питання запобігання криміногенним викликам у трансвоєнному соціумі України (теоретико-прогностичний аспект). Частина 1. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 26–36. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-26>;

– Голіна В. В. Деякі питання запобігання криміногенним викликам у трансвоєнному соціумі України (теоретико-прогностичний аспект). Частина 2. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 100–109. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-100>;

– Голіна В. В. Криміногенні фактори злочинності в Україні через призму сингулярності та інтерференції. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Серія «Право»*. 2025. № 42. С. 113–121. <https://doi.org/10.34142/23121661.2025.42.13>;

– Колодяжний М. Г. Прогнозоване майбутнє держави-агресора як складної соціальної системи та вплив її подальшого існування на стан злочинності в Україні. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2025. № 3. С. 114–130. <https://doi.org/10.32631/v.2025.03.10>;

– Колодяжний М. Г. Детермінація злочинності в Україні під час війни крізь призму глобалізації у сучасному світі. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 132–141. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-132>;

– Колодяжний М. Г. Рашизм і злочинність в Україні: кримінологічний зріз проблеми. *Архів кримінології та судових наук*. 2025. № 2 <https://doi.org/10.32353/acfs.12.2025.10>;

– Блага А. Б. Особливості стану та динаміки злочинності у період трансформацій, демократичних революцій та боротьби за незалежність України. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 121–131. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-121>;

– Блага А. Б. Проблеми оцінки латентності злочинності в умовах повномасштабної російської агресії. *Юридичний науковий електронний журнал Запорізького національного університету*. 2025. № 11. С. 188–192. http://www.lsej.org.ua/11_2025/41.pdf;

– Кулик О. Г. Кримінальна ситуація в Україні в умовах війни: основні тенденції та фактори, що їх зумовлюють. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 110–120. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-110>;

– Кулик О. Г. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушників в Україні: усталені параметри та параметри, що змінюються. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 6. Т. 3. С. 63–69. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.3.9>;

– Калініна А. В. Криміногенні ризики як специфічний компонент практики здійснення перехідного правосуддя в Україні: теоретичний аналіз. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 37–42. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-37>;

– Новіков О. В. Проблеми використання деяких методів прогнозування злочинності для передбачення криміногенної ситуації в Україні у повоєнний період. *Питання боротьби зі злочинністю*.

2025. Вип. 49. С. 43–55. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-43>;

– Кабанець В. О. Окремі питання стану сучасної наукової розробленості проблем прогнозування та запобігання злочинності у постконфліктних державах. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 142–152. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-142>.

Законопроект – 1:

– проект Закону України «Про внесення змін до законодавства України щодо удосконалення адміністративної відповідальності за домашнє насильство та насильство за ознакою статі». Направлено до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності.

Науковий захід – 1:

– Злочинність в Україні: сучасний стан та погляд у майбутнє: заочний науково-практичний круглий стіл (м. Харків, 6 трав. 2025 р.).

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на науковий твір – 1:

– Батиргареєва В. С. Науково-практичний твір «Особливості запобігання злочинності у сучасному транзитивному суспільстві України». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на службовий твір № 140363 від 28.10.2025. Бюлетень «Авторське право» № 95 від 28.11.2025.

Тези наукових доповідей – 33.

Тема «Кримінальна відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я: євроінтеграційний аспект», затверджена постановою президії НАПрН України № 147/6 від 27.12.2024. Номер державної реєстрації: 0124U005235. Термін виконання: 01.01.2025–31.12.2027. Науковий керівник теми – Гуторова Н. О.

Метою наукового дослідження є вдосконалення юридичного механізму захисту права на здоров'я від кримінальних правопорушень у цій сфері шляхом створення належного правового підґрунтя для імплементації в національне законодавство *acquis*

communautaire, міжнародних документів і кращих законодавчих і правозастосовних практик країн ЄС.

Основні наукові результати:

– доведена доцільність імплементації в національне законодавство, яке регулює обіг дієтичних добавок, положень Директиви Європейського Парламенту та Ради № 2002/46/ЄС з гармонізації правових норм держав-членів стосовно біологічних добавок до їжі від 10.06.2002. Зокрема, законодавчо має бути закріплено, що дієтичні добавки не повинні містити активного фармацевтичного інгредієнту (АФІ). На сьогодні такі випадки є непоодинокими, що дає підстави розглядати дієтичні добавки як лікарські засоби, а виробникам – уникати обов'язку одержати ліцензію на їх виробництво;

– доведено, що законодавство України, яке регламентує проведення порядку клінічних випробувань лікарських засобів, відповідає правовим актам ЄС у цій сфері;

– аргументовано, що кримінальна відповідальність за порушення порядку клінічних випробувань лікарських засобів, виходячи з принципу *ultima ratio*, має встановлюватися не за будь-які порушення, а лише за ті, що створюють загрозу життю або здоров'ю суб'єктів випробувань, порушують їх права та (або) полягають у фальсифікації результатів клінічних випробувань лікарських засобів щодо їх ефективності й безпечності;

– доведено, що чинне кримінальне законодавство України щодо порушення порядку клінічних випробувань лікарських засобів (статті 141 та 321–2 КК України) є суперечливим. Криміналізація діянь, передбачених ст. 321–2 КК України, у частині караності будь-якого порушення порядку клінічних випробувань лікарських засобів є надмірною і такою, що створює підґрунтя для безпідставного тиску на медичних працівників, які здійснюють подібну діяльність. Усе це свідчить про необхідність реформування кримінального законодавства у відповідній сфері;

– доведено, що законодавство у сфері обігу донорської крові та (або) її компонентів загалом відповідає правовим актам ЄС;

– встановлено, що ст. 144 КК України, яка передбачає кримінальну відповідальність за насильницьке донорство, потребує зако-

нодавчих змін, адже на сьогодні належить до т.зв. «мертвих» норм кримінального закону. Такі зміни мають полягати в появі диспозиції цієї статті вказівки на порушення правил (процедури) отримання згоди на донорство від потенційного донору, що врегульовано відповідними Директивами ЄС (зокрема, Директивою Європейського парламенту і Ради 2002/98/ЄС від 27.01.2003 про встановлення стандартів якості та безпечності для заготівлі, тестування, переробки, зберігання і розподілу крові людини та її компонентів та внесення змін і доповнень до Директиви 2001/83/ЄС) та чинним законодавством України у сфері донорства крові та (або) її компонентів;

– встановлено, що судова практика притягнення осіб, які здійснювали незаконний продаж донорської крові та (або) її компонентів приватним особам, до кримінальної відповідальності за ч. 4 ст. 143 КК як за незаконну торгівлю анатомічними матеріалами людини не відповідає чинному законодавству і є порушенням заборони на застосування кримінального закону за аналогією (ч. 4 ст. 3 КК України);

– запропоновано криміналізувати незаконний продаж донорської крові та (або) її компонентів під час воєнного або надзвичайного стану чи в інших кризових обставинах (під час епідемій/пандемій), адже в умовах продовження сучасної війни за Незалежність в Україні прогнозується подальше щорічне зростання кількості громадян, які потребують донорської крові та (або) її компонентів, тоді як в окремі періоди може спостерігатися дефіцит останніх. Це може вплинути на збільшення кількості жертв серед населення, які потребують невідкладної трансфузії через травми війни. Така ситуація може спостерігатись і під час епідемій чи пандемій, за яких не було оголошено надзвичайного стану;

– доведено, що в Європі існує агресивний маркетинг упровадження аюрведичної продукції, тоді як більшість позитивних оцінок аюрведи походила від дослідників індійського етнічного походження. При цьому існує нагальна потреба у гармонізації Індійської фармакопеї з фармакопеями США та ЄС, а також у подальшій інтеграції аюрведи в рамки сучасної доказової медицини, в тому числі в Україні;

– запропоновано здійснити комплексне реформування кримінального законодавства й законодавства про відповідальність за адміністративні правопорушення, результатом якого має стати реальна декриміналізація немедичного споживання наркотичних засобів і психотропних речовин шляхом виключення відповідальності (як кримінальної, так і адміністративної) за незаконний обіг наркотичних засобів і психотропних речовин в невеликій кількості для особистого споживання. З цією метою пропонується переглянути розміри доз наркотичних засобів та речовин відповідно до міжнародних практик;

– аргументовано необхідність гуманізації кримінальної відповідальності за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (ст. 309 КК України) шляхом поширення дії заохочувальної норми, закріпленої у ч. 4 ст. 309 КК України, на осіб, які притягуються до кримінальної відповідальності не тільки за проступок (ч. 1 ст. 309 КК України), а й за злочини (ч. 2 і 3 ст. 309 КК України);

– запропоновано ініціювати широку дискусію на рівні Представництва ЄС в Україні, Посольств в Україні країн ЄС та інших демократичних країн щодо вироблення правового акту ЄС та міжнародного документу щодо правових шляхів реалізації стратегії по зниженню шкоди від вживання наркотичних засобів і психотропних речовин, у тому числі декриміналізації обігу цих речовин без мети збуту для особистого вживання, дозволу на функціонування приміщень для безпечного вживання наркотичних засобів і психотропних речовин наркозалежними особами, забезпечення доступу до ЗПТ та інших засобів медичної допомоги, стерильних інструментів для ін'єкційного вживання, тестування на ВІЛ та інші особливо небезпечні хвороби;

– аргументовано, що пріоритетним напрямом державної політики у сфері охорони здоров'я має стати залучення лікарів-наркологів до роботи з військовослужбовцями в період проходження служби, а також запровадження передових методик лікування ПТСР, у тому числі з використанням різних видів терапії, зокрема із застосуванням психотропних речовин;

– запропоновано ініціювати питання щодо розширення кількості лікарських засобів, які використовуються в Україні для паліативної допомоги та ЗПТ, забезпечення доступу українських пацієнтів до інноваційних лікарських засобів, які містять наркотичні засоби і психотропні речовини;

– рекомендовано врахувати рекомендації PEPFAR під час розробки і впровадження заходів щодо наркополітики, а також попередження розповсюдження ВІЛ та інших особливо небезпечних інфекційних хвороб серед осіб, які вживають наркотичні засоби і психотропні речовини ін'єкційно;

– визначено комплекс проблем, які має вирішити Україна на шляху вдосконалення системи реабілітаційних і реінтеграційних заходів для звільнених осіб із російського полону, навіть за активних і повномасштабних бойових дій, до яких можна віднести: 1) нестачу фахівців, насамперед реабілітологів і психологів, в умовах великої кількості осіб, які потребують допомоги, особливо тих, які зможуть надати якісну фахову допомогу військовому, звільненому з полону; 2) неможливість повною мірою забезпечити колишніх військовополонених безкоштовними біонічними протезами; 3) недовіки вторинної ланки психологічної допомоги;

– доведено, що невиконання росією на тимчасово окупованих територіях України норм міжнародного гуманітарного права призводить до системних порушень прав дітей на охорону здоров'я і має стати предметом самостійного розгляду MKC;

– встановлено, що дії росії, спрямовані на руйнування охорони здоров'я та обмеження доступу до медичних послуг в Україні, слід розглядати як складову геноцидної політики. Така ситуація вимагає реакції міжнародної спільноти, перегляду правових стандартів щодо визначення геноциду та притягнення винних до відповідальності. Подальше ігнорування цих злочинів може призвести до безкарності та повторення подібних дій в інших регіонах світу;

– доведено, що в законодавство України, яке регулює доступ до лікарських засобів для хворих, які потребують паліативної допомоги (зокрема, наказ МОЗ України «Про надання паліативної допомоги та замісної підтримувальної терапії пацієнтам в умовах

воєнного стану» від 04.03.2022 №409), мають бути внесені зміни, які б були спрямовані на: 1) спрощення доступу до лікарських засобів, що містять наркотичні засоби або психотропні речовини, у випадку, коли лікування таких хворих здійснюється тривалий час в амбулаторних умовах або в умовах стаціонару вдома, 2) спрощення доступу до знеболюючого у паліативній медицині (тобто на стабілізаційних пунктах чи на так званому «нулі») пораненим військовослужбовцям.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Аналітичне дослідження – 1:

– Криміналізація поставлення в небезпеку передачі ВІЛ – чому це перешкоджає зупиненню епідемії?: інформаційно-довідкові матеріали: електрон. вид. / упоряд.: В. Рачинська, П. Добровольський, Н. Гуторова; Фонд Елтона Джона з боротьби зі СНІДом ; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України ; Благод. орг. «100 відсотків життя». Харків: Право, 2025. 28 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617165>.

Збірники наукових праць – 2:

– Оптимізація наркополітики в умовах війни і повоєнного відновлення: матеріали медико-прав. полілогу (м. Київ, 9–10 трав. 2025 р.): електрон. наук. вид. / НАПрН України; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України; БО «100 відсотків життя». Харків: Право, 2025. 92 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617059>.

– Корупційні та інші кримінальні правопорушення у сфері охорони здоров'я: матеріали круглого столу (м. Харків, 19 груд. 2025 р.): електр. наук. вид. / НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права», ГО «Асоціація фармацевтичного та медичного права». Харків: Право, 2025. 108 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617172>.

Наукові статті – 7:

– Гуторова Н. О., Гнедик Є. С. Кримінальна відповідальність за порушення порядку клінічних випробувань лікарських засобів

в Україні: аналіз законодавства. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 132–139. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-132>;

– Гуторова Н. О., Гнедик Є. С., Стещенко Ю. О. Кримінальна відповідальність за порушення порядку клінічних випробувань лікарських засобів в Україні: аналіз судової практики та перспективи розвитку законодавства. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 59–65. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-59>;

– Гуторова Н. О., Пироженко О. С., Васильєв А. А. Правове регулювання встановлення розмірів обсягу доходу від надання маркетингових послуг на фармацевтичному ринку: аналіз новел вітчизняного законодавства. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 66–78. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-66>;

– Забуга Ю. Ю. Криміналізації незаконного продажу донорської крові та її компонентів під час воєнного або надзвичайного стану: pro et contra. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 92. Ч. 4. С. 75–84. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.4.9>;

– Васильєв А. А. Підтримка ментального здоров'я населення під час воєнного стану як елемент запобігання злочинності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 92. Ч. 4. С. 54–61. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.4.6>;

– Пироженко О. С. Декриміналізація незаконного поводження з наркотиками без мети збуту: «крига скресла». *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 92. Ч. 4. С. 186–192. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.4.25>;

– Артюхова В. В. Кримінальна відповідальність за незаконну лікувальну діяльність в державах Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 92. Ч. 4. С. 33–39. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.4.3>.

Наукові статті Scopus / Web of Science – 2:

– Pashkov V.M., Soloviov O. S, Gnedik Ye.S. Legal status of ayurveda in the healthcare system. *Polski Mercuriusz Lekarski*. 2025. 53(6). P. 782–788. <https://doi.org/10.36740/Merkur202506111>;

– Mykhailichenko T. O., Zabuha Yu. Yu., Sydorenko A. S. Rehabilitation And Reintegration of Servicemen After Captivity: the Ukrainian Experience. *Acta Balneologica*. 2025. №6. P. 500–508. <https://doi.org/10.36740/ABAL202506115>.

Законопроект – 1:

– проект Закону України «Про внесення змін до статті 309 Кримінального кодексу України щодо розширення переліку передумов звільнення від кримінальної відповідальності осіб за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту». Направлено до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності.

Наукові заходи – 2:

– Медико-правовий полілог «Оптимізація наркополітики в умовах війни і повоєнного відновлення» (м. Київ, 9–10 трав. 2025 р.).

– Круглий стіл «Корупційні та інші кримінальні правопорушення у сфері охорони здоров'я» (м. Харків, 19 груд. 2025 р.).

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на науковий твір – 1:

– Гуторова Н. О., Гнедик Є. С. Літературний письмовий твір науково-практичного характеру «Кримінальна відповідальність за порушення порядку клінічних випробувань лікарських засобів в Україні: аналіз законодавства». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на службовий твір № 140883 від 17.11.2025. Бюлетень «Авторське право і суміжні права» №96 від 31.12.2025.

Тези наукових доповідей – 28.

Тема «Пріоритезація та технологізація у кримінальному провадженні у воєнний та повоєнний час», затверджена постановою президії НАПрН України № 147/6 від 27.12.2024. Номер

державної реєстрації: 0124U005212. Термін виконання: 01.01.2025–31.12.2027. Наукові керівники теми – Глинська Н. В., Авдєєва Г. К.

У рамках теми розробляються два напрями: кримінально-процесуальний і криміналістичний.

Кримінально-процесуальний напрям теми «Пріоритезація та технологізація у кримінальному провадженні у воєнний та повоєнний час».

Метою наукового дослідження є розроблення концептуальних основ пріоритезації та технологізації у кримінальному провадженні, що надасть змогу, з одного боку, сформулювати науково обґрунтовані критерії здійснення ранжування завдань і засобів кримінального процесу для забезпечення досягнення його необхідного результату, які можуть бути еталоном для оцінки чинного кримінального процесуального законодавства і правозастосовної практики з точки зору їх відповідності потребам правової реальності воєнного та повоєнного часу та подальшої їх модернізації, а з іншого боку, сформулювати наукові основи осучаснення практичного аспекту кримінального провадження, які є закономірним наслідком науково-технічного прогресу, інформатизації та цифровізації, відповідають євроінтеграційному розвитку України в умовах воєнного стану і післявоєнної розбудови.

Основні наукові результати:

– визначено, що об’єктом пріоритезації є те, на що спрямована практична й пізнавальна діяльність його суб’єктів, тобто та сфера, в якій розставляються пріоритети. Під предметом пріоритезації у кримінальному провадженні необхідно розуміти зафіксовані у свідомості його суб’єктів і включені до їх практичної діяльності сторони, властивості й відносини об’єктів, що досліджуються з певною метою в конкретних умовах і обставинах;

– виокремлені характерні риси пріоритезації у кримінальному провадженні, до яких віднесено офіційний характер і багатокритеріальність;

– на підставі дослідження природи пріоритезації сформульовано низку аспектів, що характеризують здійснення пріоритезації в урегульованій законодавством кримінальній процесуальній діяль-

ності учасників кримінального провадження, слідчого судді та суду, яка спрямована на вирішення кримінально-правового конфлікту, що виник у результаті вчинення кримінального правопорушення. Розроблено операційне визначення пріоритезації у кримінальному провадженні, під якою запропоновано розуміти зумовлений сукупністю соціально-правових чинників і здійснюваний на підставі певної сукупності критеріїв, що відповідають вимогам сучасної правової реальності, процес ранжування засобів кримінального провадження з метою підвищення ефективності вирішення його завдань;

– визначено систему вимог, яким мають відповідати критерії пріоритезації у кримінальному провадженні: правовий характер, справедливість, соціально-правова адекватність пріоритезації, гнучкість, зрозумілість, наукова обґрунтованість, ефективність у вирішенні завдань кримінального провадження. Зроблено висновок про те, що пріоритезація у кримінальному провадженні є складним і багатограним процесом, який вимагає зваженого підходу та врахування багатьох чинників. Ефективна система пріоритезації є важливим організуючим чинником кримінального провадження, котрий дозволяє забезпечити справедливість, своєчасність та якість здійснення кримінального провадження при раціональному використанні ресурсів кримінальної юстиції;

– встановлено, що необхідність пріоритезації у кримінальному провадженні насамперед обумовлена аксіологічною конкурентністю, конфліктністю основних стратегічних векторів кримінальної процедури. Тож основним елементом забезпечення «балансу» в кримінальному провадженні є надання в конкретній правовій ситуації переваги чомусь перед чимось (визначення пріоритетів), що вимагає таку побудову кримінальної процесуальної форми, яка врівноважувала б різноспрямовані вектори інтересів у кримінальному провадженні, зокрема у спосіб розставляння законодавцем акцентів щодо превалювання того чи іншого інтересу (наділення його більшою значущістю) як на рівні окремих процесуальних квантів, так і інститутів чи їх сукупності;

– розкрито стандарти ефективного розслідування як пріоритети у кримінальному провадженні. З'ясовано, що Європейський суд

з прав людини розглядає відповідні питання у справах за декількома статтями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, серед яких можна виділити статтю другу, оскільки саме у практиці її застосування Суд уперше та найпошлідовніше визначив процесуальний обов'язок держави провести ефективне розслідування, який згодом був поширений і на інші статті Конвенції. З урахуванням цього, серед основних стандартів ефективного розслідування виділено: 1) офіційне розслідування; 2) ретельне планування досудового розслідування; 3) оперативність розслідування; 4) пріоритети у доказуванні; 5) ефективний спосіб юридичного захисту прав потерпілого;

– обґрунтовано можливість доповнення ч. 1 ст. 9 Закону України «Про прокуратуру» положенням щодо затвердження Генеральним прокурором основних пріоритетів діяльності прокуратури та органів правопорядку у сфері протидії злочинності;

– обґрунтовано концептуально нову парадигму забезпечення безперервності кримінального судочинства в умовах цифрової трансформації. Доведено, що впровадження систем суцільної відеофіксації судового процесу трансформує зміст принципу безпосередності дослідження доказів, створюючи феномен «цифрової безпосередності». Це дозволяє забезпечити «інформаційну неперервність» (континуальність) судового пізнання незалежно від фізичної зміни складу суду;

– науково аргументовано необхідність зміни процесуальної моделі реагування на зміну судді: доведено доцільність переходу від моделі обов'язкового розгляду справи *de novo* (спочатку) до моделі продовження розгляду справи як загального правила. Завдяки цифровій фіксації засідань (ЄСІТС) виникає стан «цифрової безпосередності», за якого докази зберігають свою первинну якість незалежно від фізичної зміни судді.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Збірник матеріалів наукових заходів – 1:

– Пріоритети кримінального судочинства та відновлення справедливості в контексті російсько-українського збройного конфлікту: матеріали круглого столу (м. Харків, 23 верес. 2025 р.): елек-

трон. наук. вид. / редкол.: Н. В. Глинська (гол. ред.), Д. І. Клепка, А. А. Барабаш; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України, відділ дослідж. проблем кримін. процесу та судоустрою. Харків: Право, 2025. 170 с. https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2025/12/Збірка_Пріоритети-КримСуд-_2025_НДІ-ВПЗ_пв1_compressed.pdf.

Наукові статті –15:

– Глинська Н. В. Пріоритезація у кримінальному провадженні: поняття, ознаки, ключові аспекти та виміри. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип 49. С. 86–100;

– Глинська Н. В. Типологія пріоритезації у кримінальному провадженні. *Вісник кримінального судочинства*. 2025. №3. С. 16–36;

– Глинська Н. В., Клепка Д. І. Основні аспекти пріоритезації кримінального провадження: загальна характеристика. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип 50. С. 164–173;

– Басиста І. В., Дроздов О. М., Глинська Н. В. Визначення підсудності до та після початку судового розгляду: окремі проблеми, зумовлені запровадженням воєнного стану в Україні. *Європейський правничий часопис*. 2025. Вип. 8. С. 143–154. <https://doi.org/10.36919/3041-1149>;

– Барабаш А. А. Переосмислення положення щодо незмінності складу суду крізь приму нових пріоритетів кримінального провадження. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. №12. С. 213–217. http://lsey.org.ua/12_2025/48.pdf;

– Гафич О. І. Деякі питання щодо забезпечення прав потерпілих під час розслідування воєнних злочинів: міжнародно-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. №5. С. 256–260. <https://surli.cc/zwqpwz>;

– Гафич О. І. Питання пріоритетності кримінально-процесуальної політики у стратегічних документах судових та правоохоронних органів: теоретико-практичний аналіз. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2025. №3. С. 143–151. <https://visnykpau.com/index.php/journal/article/view/774>;

– Дунаєва Т. Є. Основні вектори кримінальної процесуальної політики як чинники, що впливають на пріоритезацію криміналь-

них проваджень. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 30. С. 59–71;

– Дунаєва Т.Є. Кримінальна процесуальна політика щодо корупційних правопорушень та кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією: пріоритетність у кримінальному провадженні. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 12(22). С. 188–197. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12\(22\);](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12(22);)

– Клепка Д.І. Права людини в системі механізму пріоритезації у кримінальному провадженні. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 101–107;

– Марочкін О.І. Стандарти ефективного розслідування як пріоритети у кримінальному провадженні: практика ЄСПЛ щодо України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Юридичні науки»*. 2025. № 11. <https://www.inter-nauka.com/issues/law2025/11/11486;>

– Пашковський М.І. «Ранні» виявлення, фіксація та збереження цифрової інформації з відкритих джерел у кримінальних провадженнях щодо злочинів війни: до питання про процесуальну форму. *Наукові перспективи*. 2025. № 6. С. 873–889. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6\(60\) – 873–889;](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6(60) – 873–889;)

– Пашковський М.І. Стандарти розслідування воєнних злочинів як інструмент посилення спроможності національної системи кримінальної юстиції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 9. С. 261–264. http://lsej.org.ua/9_2025/55.pdf;

– Подкопаєв С.В. Зміст положень міжнародних документів щодо пріоритезації діяльності прокурорів у кримінальних провадженнях. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 12. С. 252–254. http://lsej.org.ua/12_2025/56.pdf;

– Рєпіна Ю.С. Показники вимірювання ефективності органів правопорядку в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 9. С. 265–268. [http://lsej.org.ua/9_2025/56.pdf.](http://lsej.org.ua/9_2025/56.pdf;)

Законопроект – 1:

– проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу щодо оптимізації касаційного провадження». Направлено до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності.

Науковий захід – 1:

– Круглий стіл «Пріоритети кримінального судочинства та відновлення справедливості в контексті російсько-українського збройного конфлікту» (м. Харків, 23 верес. 2025 р., онлайн).

Упровадження результатів наукової діяльності – 3:

– Акт впровадження на результати наукового дослідження «Пріоритезація та технологізація у кримінальному провадженні у воєнний та повоєнний час» щодо пріоритетності ухвал слідчого судді, відображені в консультативному висновку, підготовленому на запит Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА);

– Акт впровадження на результати наукової діяльності старшого наукового співробітника відділу дослідження проблем кримінального процесу та судоустрою Подкопаєва С. В. за темою: «Теоретико-правові проблеми цифровізації кримінального провадження в Україні» у вигляді сформованих професійних вимог до прокурорів, зокрема щодо компетентностей, знань, навичок, етичних стандартів і професійної підготовки;

– Акт впровадження на результати наукової діяльності старшого наукового співробітника відділу дослідження проблем кримінального процесу та судоустрою Пашковського М. І. за темою: «Теоретико-правові проблеми цифровізації кримінального провадження в Україні» (№ державної реєстрації в УкрІНТЕІ: 0121U114401).

Тези наукових доповідей – 38.

Криміналістичний напрям теми «Пріоритезація та технологізація у кримінальному провадженні у воєнний та повоєнний час»

Основні наукові результати:

– запропоновано розглядати сутність технологізації криміналістики, кримінального провадження у комплексному розумінні теоретичного і практичного спрямування, яке передбачає систему технолого-криміналістичних знань про процедури та послідовність виконання інформаційно-пізнавальних, організаційно-управлінських та інших дій, пов'язаних із вирішенням криміналістичних

завдань у криміналістиці та практичній діяльності протидії злочинності засобами криміналістики;

– сформульовано визначення пріоритезації у криміналістиці як процесу шиккування та ранжирування завдань криміналістики, наукових досліджень, техніко-, тактико-, методико-криміналістичних засобів, технологій і комплексів, спрямованих на вирішення окремих криміналістичних та інших завдань із метою підвищення ефективності кримінального провадження;

– запропоновано розглядати пріоритезацію у криміналістиці на двох рівнях: теоретичному та практичному, де теоретичний рівень передбачає наукові положення та загальні засади пріоритезації у криміналістичній науці, а практичний – безпосереднє застосування криміналістичних знань, методів і засобів із урахуванням положень пріоритезації у досудовому розслідуванні та судовому провадженні;

– на основі аналізу публікацій науковців у галузі криміналістики та ІТ-фахівців України й інших країн, ознайомлення з можливостями програмно-апаратних засобів та інтернет-ресурсів запропоновано розширити інфраструктуру та ресурсну базу для використання різноманітних біометричних технологій, створити сучасні цифрові системи з пошуком і обробленням інформації за допомогою штучного інтелекту, а саме: для пошуку необхідної наукової інформації в інтегрованих в єдину систему відкритих колекціях наукових публікацій, для ідентифікації осіб за біометричними даними незалежно від країни, в якій вони проживають та ін.;

– на основі комплексного аналізу різних підходів учених різних наукових криміналістичних шкіл до розуміння терміну «криміналістична технологія» визначено його як сукупність теоретичних основ, які визначають головні принципи й етапи застосування методів, засобів і процедур у слідчій, судовій та експертній діяльності. Головними функціями криміналістичної технології є системоутворююча, аналітична, управлінська та прогностична;

– запропоновано розглядати термін «технологізація» щодо криміналістики і судової експертизи на двох рівнях: на теоретичному та практичному. На теоретичному рівні – це розроблення теоре-

тичних, нормативно-правових і організаційних засад використання системи типових криміналістичних (у т.ч. й експертних) технологій, які ґрунтуються на загальних положеннях криміналістичної техніки, криміналістичної тактики, криміналістичної методики та судової експертології. Технологізація криміналістики і судової експертизи на практичному рівні заснована на діяльнісному підході й є застосуванням науково-обґрунтованої системи послідовних дій слідчого (судді, судового експерта), спрямованих на оптимізацію процесів вирішення тактичних і стратегічних завдань розслідування правопорушень (судового розгляду), підвищення ефективності проведення тактичних операцій і слідчих (судових) дій, а також – поліпшення якості й об'єктивності висновків судових експертів;

– розроблено цифровий ресурс для оцінювання знань слідчих і суддів із питань призначення судових експертиз, який дозволяє автоматично визначати їх обізнаність (за 10-бальною шкалою) щодо видів судових експертиз та їх можливостей, а також – наявність у них практичних навичок у залученні експерта;

– на основі аналізу публікацій науковців у галузі криміналістики і медицини та 30 рішень ЄСПЛ за категорією ятрогенних злочинів визначено та досліджено чинники, які зумовлюють необхідність запровадження технологічного підходу в розслідуванні ятрогенних злочинів. Такими чинниками є: значна кількість і збільшення випадків неналежного надання медичної допомоги (дефектів надання медичної допомоги), при чому як у світі в цілому, так і на території нашої держави; латентність випадків неналежного надання медичної допомоги (дефектів надання медичної допомоги); труднощі встановлення причинно-наслідкового зв'язку між діями (бездіяльністю) особи, що надає медичну допомогу, із несприятливими наслідками у вигляді завдання шкоди здоров'ю пацієнта або його смерті; низький рівень розслідування та розкриття ятрогенних злочинів, скерування кримінального провадження (обвинувального акту) до суду й доведення вини конкретного медичного працівника;

– сформовано алгоритм початкового етапу розслідування ятрогенних кримінальних правопорушень, який складається з таких етапів: 1) прийняття заяви або повідомлення про вчинений ятро-

генний злочин; 2) відкриття кримінального провадження і допит заявника (за наявності); 3) огляд і аналіз документів відомчого (спеціального) розслідування та медичної документації на пацієнта; 4) призначення та проведення судово-медичної експертизи якості надання медичної допомоги та (за необхідності) інших судових експертиз (комп'ютерно-технічної, фармацевтичної, почеркознавчої, психологічної та ін.); 5) огляд електронної медичної картки пацієнта; 6) допит свідків і потерпілого (у випадках надання йому такого процесуального статусу); 7) дослідження аудіо- та відеозаписів (за наявності), на яких зафіксовані час, місце (за метаданими файлів) та характер дій лікаря і пацієнта; 8) повідомлення медичному працівникові про підозру та його допит. Також рекомендовано для використання низку цифрових технологій, які здатні оптимізувати процес розслідування ятрогенних злочинів;

– на основі узагальнення 150 судових рішень у кримінальних провадженнях за статтями 437 «Злочин агресії», 438 «Воєнні злочини», 442 «Геноцид» Кримінального кодексу України, ухвалених із 2022 року по 2025 рік, встановлено, що, хоча всі надані та досліджені в судових засіданнях цифрові докази суди визнали належними та допустимими, відсутня єдина термінологія у визначенні понять «електронний документ», «електронний доказ», «цифровий документ», «цифровий доказ»; «інтернет-ресурс», «веб-сторінка», «інтернет-сторінка», «загальнодоступна мережа Інтернет» та ін. Для подолання цієї проблеми й уникнення різних підходів до оцінки цифрових доказів запропоновано уніфікувати термінологічний апарат щодо цифрових доказів і цифрової інформації;

– на основі комплексного аналізу наукової літератури, статистичних даних Офісу Генерального прокурора про кримінальні провадження щодо ятрогенних злочинів за період 2016–2021 років 30 рішень ЄСПЛ за категорією ятрогенних злочинів розроблено та запропоновано алгоритмізовану технологію початкового етапу розслідування ятрогенних злочинів;

– на основі аналізу досвіду провідних країн щодо розробки й упровадження систем електронного судочинства в судову діяльність запропоновано запровадити комплексний підхід, орієнтований на оптимізацію процесів судового розгляду в кримінальних

провадженнях, зокрема: конкретизувати шляхи й алгоритми автоматизації обробки матеріалів справ, що знаходяться у судовому провадженні; запровадити алгоритми цифрової взаємодії між органами правопорядку, судами та стороною захисту; визначити шляхи підвищення прозорості та зменшення ризиків корупції на цьому етапі кримінального провадження, тощо;

– на основі всебічного вивчення практики застосування технологій відеомоніторингу з функцією автоматичного розпізнавання особи у високотехнологічних країнах обґрунтовано необхідність створення та функціонування комплексної системи моніторингу стану безпеки як засобу, здатного істотно підвищити ефективність розслідування та профілактики кримінальних правопорушень. Сформульовано пропозиції щодо прийняття окремого законодавчого акту, орієнтованого на створення умов і підтримку функціонування такої системи в Україні.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Збірники наукових праць –3:

– Методологічні засади криміналістики: традиції та новації: зб. матеріалів криміналіст. читань, присвячений пам’яті акад. В. О. Коновалової (м. Харків, 28 берез. 2025 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, кафедра криміналістики; НАПрН України; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Харків: Право, 2025. 276 с. https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2025/04/Kriminalistychni_chytannia_Konovalova_28.03.2025.pdf;

– Криміналістика та судова експертиза в дослідженнях молодих науковців: зб. матеріалів наук.-практ. конф. (м. Харків, 29 трав. 2025 р.) / редкол.: Д. Лученко, В. Шевчук, І. Колеснікова, В. Батиргарєєва; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; НАПрН України; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Харків: Право, 2025. 214 с. https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2025/11/Збірник-Молоді-науковці-29.05.2025_compressed.pdf;

– Сучасний досвід використання поліграфа у сфері національної безпеки і оборони України в умовах воєнних загроз: зб. матеріалів панел. дискусії: ІХ Харків. міжнар. юрид. форум (м. Харків, 26 ве-

рес. 2025 р.) / редкол.: А. Гетьман, В. Журавель, В. Шевчук та ін.; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, кафедра криміналістики; НАПрН України; Всеукр. асоц. поліграфологів; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України та ін. Харків: Право, 2025. 170 с. https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2025/11/IX-Kharkiv-International-Legal-Forum_POLYGRAPH_26.09.2025_compressed.pdf.

Наукові статті – 9:

– Авдеєва Г. К. Технологізація криміналістики і судової експертизи: сутність і роль у судочинстві. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 108–119. <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/338483>;

– Avdeeva G. Technological breakthrough in criminalistics and forensic examination : new horizons. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 2025. No 1(11). P. 100–110;

<https://archive-criminology.com.ua/index.php/journal/article/view/106/101>;

– Капустіна М. В. Особливості встановлення причинно-наслідкового зв'язку при розслідуванні ятрогенних злочинів: аналіз слідчої та судової практики. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 11. С. 145–167. https://drive.google.com/drive/folders/1KyrXkPKrj3AdLXXJ0zGCwuRr7C_iRsSv?usp=sharing;

– Капустіна М. В. Використання цифрових доказів у доказуванні воєнних злочинів: аналіз судової практики. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 12. С. 2720–2730;

– Негребецький В. В. Цифровізація кримінального судочинства: досвід Великобританії для України. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2025. № 1(13). С. 100–106; <https://policeyistika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeyistika/issue/view/12>;

– Пугач А. О. Технологізація розслідування завданої шкоди гідросфері під час збройного конфлікту. *Інтернаука: міжнародний науковий журнал. Серія «Юридичні науки»*. 2025. № 12. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-12-11685>;

– Чекин Д. Методи і засоби цифрової криміналістики у боротьбі з незаконним заволодінням транспортними засобами. *Питання*

боротьби зі злочинністю. 2025. Вип. 50. С. 184–191. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-184>;

– Шевчук В.М. Пріоритезація у криміналістиці та кримінальному провадженні: методологічні засади та інноваційні підходи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. №9. С. 393–397. http://lsej.org.ua/9_2025/85.pdf;

– Шевчук В.М. Діджиталізація, технологізація і пріоритезація у криміналістиці: проблеми, напрями, перспективи. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 6. С. 281–287. <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/20649>.

Стаття Scopus / Web of Science – 1:

– Zhuravel V.A., Avdeeva G.K., Kapustina M.V. Technologization of iatrogenic crime investigation process. *Wiadomości Lekarskie*. 2025. No. 12. P. 2830–2836.

Наукові заходи – 3:

– Всеукраїнська науково-практична конференція «Методологічні засади криміналістики: традиції та новації», присвячена пам'яті академіка В.О. Коновалової» («Коновалівські криміналістичні читання») (м. Харків, 28 берез. 2025 р.);

– Науково-практична конференція «Криміналістика та судова експертиза в дослідженнях молодих науковців» (м. Харків, 29 трав. 2025 р.);

– Панельна дискусія ІХ Харківського міжнародного юридичного форуму «Сучасний досвід використання поліграфа у сфері національної безпеки і оборони України в умовах воєнних загроз» (м. Харків, 26 верес. 2025 р.).

Упровадження результатів наукової діяльності – 2:

– Акт впровадження в освітній процес та наукову роботу Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» результатів дослідження співробітників лабораторії «Використання сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю» Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України, викладених у збірнику матеріалів Криміналістичних читань, присвячених пам'яті академіка В.О. Коновалової

«Методологічні засади криміналістики: традиції та інновації», які відбулися 28 березня 2025 р. (Харків: Право, 2025. 276 с.);

– Акт впровадження в роботу Національної ради України з питань розвитку науки і технологій щодо підготовки «Технічного завдання» та «Концепції державного регулювання обігу вибухових речовин військового призначення» напрацювань Авдєєвої Г. К., яка здійснила аналіз діючих нормативно-правових актів, що регулюють діяльність з питань розробки, виробництва, допуску до експлуатації та постачання вибухових матеріалів військового призначення, норм європейського права та країн з досвідом підготовки актів законодавства за відповідною тематикою. Ці результати будуть використані для підготовки нового універсального Закону України «Про обіг вибухових речовин військового призначення» на замовлення Міністерства оборони України.

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на науковий твір – 1:

– Авдєєва Г. К. Науково-практичний твір «Інтерактивна платформа для вдосконалення навичок у сфері судової експертизи». Свідоцтво про реєстрацію авторського права на службовий твір № 135395 від 23.04.2025. Бюлетень «Авторське право і суміжні права» № 89 від 30.05.2025.

Тези наукових доповідей – 26.

Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку

Тема «Теоретико-правові засади інноваційного розвитку енергетичної системи України», затверджена постановою президії НАПрН України № 147/6 від 27.12.2024. Номер державної реєстрації: № 0124U005149. Термін виконання: 01.01.2025–31.12.2027. Науковий керівник теми – Глібко С. В.

Мета теми – вирішення наукового завдання щодо оновлення та формування сучасних теоретико-правових засад інноваційного розвитку енергетичної системи України в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Основні наукові результати:

– уперше здійснено комплексний аналіз стратегічних документів і чинного законодавства України на предмет наявності елементів державної інноваційної політики та державного регулювання інноваційної діяльності в сфері альтернативної енергетики, який показав їх фактичну відсутність і довів необхідність їх формування з урахуванням міжнародних зобов'язань, ризиків і обмежених ресурсів;

– уточнено понятійно-категоріальний апарат правового регулювання в сфері альтернативних джерел енергії шляхом установлення різниці у змісті термінів «альтернативна енергія» і «відновлювана енергія», що дозволяє розмежувати сфери енергетики та вдосконалити термінологію законодавства;

– набули подальшого розвитку теоретичні підходи до встановлення розбіжностей інноваційної діяльності порівняно з підприємницькою діяльністю, що є необхідним для побудови дієвого механізму державного регулювання інноваційної сфери економіки, у тому числі галузі альтернативних джерел енергії;

– дістало подальшого розвитку систематизація інструментів державного регулювання економіки, що можуть застосовуватися під час реалізації інноваційної політики в сфері альтернативних джерел енергії;

– виокремлено новий предмет правового регулювання: суспільні відносини, що виникають у процесі здійснення інноваційної діяльності в сфері альтернативних джерел енергії. Це дозволяє системно узгодити положення законодавства, зокрема шляхом включення відповідних правових норм щодо інноваційної діяльності до Закону України «Про альтернативні джерела енергії»; визначення уповноваженого органу з формування та реалізації інноваційної політики в цій галузі; впровадження механізмів ризик-орієнтованого регулювання інноваційної діяльності на основі принципу запобіжних заходів; спрямування коштів, передбачених у тарифах на електроенергію та теплову енергію, де впроваджена спеціальна цільова надбавка, на інноваційні проекти; створення правового механізму контролю і відповідальності державних органів за реаліза-

цію стратегічних цілей і завдань інноваційної політики, а також за цільове використання бюджетних коштів на інноваційні проекти;

– встановлено, що головними напрямками сталого розвитку енергетичної системи України є: забезпечення належного правового регулювання сфери енергетики й ефективної реалізації відповідних пріоритетних напрямів науки і техніки й інноваційної діяльності; активізація євроінтеграційних процесів, які зумовлюють системне вдосконалення національного енергетичного законодавства; розвиток і відновлення енергетичної інфраструктури та забезпечення інноваційного розвитку провідних галузей енергетики;

– вперше комплексно досліджено питання нормативно-правового регулювання забезпечення конкуренції на електроенергетичному ринку України, проведений аналіз і наведено значення правового забезпечення конкуренції в сфері електроенергетики в аспекті інтеграції з енергетичними ринками Європейського Союзу, а також у період повоєнного відновлення. Вперше комплексно досліджено питання нормативно-правового регулювання забезпечення конкуренції на електроенергетичному ринку України; проведено аналіз і наведено значення правового забезпечення конкуренції в сфері електроенергетики в аспекті інтеграції з енергетичними ринками Європейського Союзу, а також у період повоєнного відновлення; наведені основні правові проблеми забезпечення конкурентного середовища на електроенергетичному ринку нашої держави, у тому числі в аспекті гармонізації законодавства з відповідними директивами ЄС; досліджено питання впливу на конкуренцію в сфері електроенергетики інституту покладення спеціальних обов'язків;

– розвинута порівняльна характеристика правового регулювання договорів про закупівлю електроенергії (Power Purchase Agreement, PPA) в Україні та ЄС. Визначено, що вітчизняні правові акти поєднують відносну зарегульованість договірних деталей і брак загальних положень щодо PPA. Рекомендовано будувати подальше правове регулювання PPA на основі класифікації, усталеної в міжнародній практиці (фізичні/віртуальні; on-site/off-site/через посередника; корпоративні та через утиліті-оператора тощо).

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Правове забезпечення інноваційного розвитку енергетичної системи України: монографія / [С. В. Глібка, О. В. Розгон, О. В. Корват та ін.]; за ред. С. В. Глібка, О. В. Розгон. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 219 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/mono_energy.pdf.

Збірники наукових праць – 2:

– Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України. Науково-практична конференція «Актуальні правові проблеми функціонування енергетичної системи України» (м. Харків, 12 черв. 2025 р.). Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2025. 173 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/06/conf_12.06.2025.pdf;

– Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України. Стан та перспективи інноваційного розвитку енергетичного сектору України: за матеріалами I круглого столу (м. Харків, 7 листоп. 2025 р.) / за ред.: С. В. Глібка, І. В. Подрез-Ряполової. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2025. 173 с. (електрон. наук. видання). https://ndipzir.org.ua/wpcontent/uploads/2025/11/conf_07.11.2025.pdf.

Наукові заходи – 2:

– Науково-практична конференція «Актуальні правові проблеми функціонування енергетичної системи України» (м. Харків, 12 черв. 2025 р.);

– I круглий стіл «Стан та перспективи інноваційного розвитку енергетичного сектору України» (м. Харків, 7 листоп. 2025 р.).

Законопроект – 1:

– проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення інноваційного розвитку енергетичної системи України». Направлено народному депутату Верховної Ради України, Голові Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг А. Герусу.

Наукові статті – 13:

– Chubenko V., T. Dudenko. Legal problems of implementing the public service obligation to protect general social interests in the

process of functioning the electricity market on competition. *Law and Innovative Society*. 2025. No 2(25). P. 54–59. <https://apir.org.ua/lais/en/article/view/485/400>;

– Korvat O. Features of planning in innovative activities. *Law and Innovative Society*. 2025. No 2(25). P. 69–75. [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2\(25\)–6](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2(25)–6);

– Глібко С. В., Чуприна А. Т., Подрез-Ряполова І. В. Особливості правового забезпечення інвестиційних фондів в контексті сталого інноваційного розвитку енергетичної системи. *Право та інноваційне суспільство*. 2025. № 1(24). С. 83–90. [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1\(24\)–7](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1(24)–7);

– Корват О. В. Державне регулювання інноваційної діяльності в сфері альтернативних джерел енергії. *Право та інновації*. 2025. № 2(50). С. 89–101. <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1291>;

– Корват О. В. Концептуальні засади державного регулювання впровадження цифрових технологій в енергетиці. *Право та інновації*. 2025. № 3(51). С. 72–82. <https://pti.org.ua/ndipzir/en/article/view/1321>;

– Мамаєв І. О. Таксономія ЄС як інструмент сталого фінансування: перспективи впровадження в Україні. *Право та інновації*. 2025. № 4(52). С. 108–116. <https://pti.org.ua/ndipzir/en/article/view/1348/977>;

– Подрез-Ряполова І. В. Правове забезпечення сталого розвитку енергетичної системи України в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. *Право та інновації*. 2025. № 2(50). С. 102–108. <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1292>.

– Порохняк В. Д. Правові питання контролю бюджетного фінансування стартапів. *Право та інноваційне суспільство*. 2025. № 1(24). [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1\(24\)-11](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1(24)-11);

– Розгон О. В. Еко-інновації як визначальний фактор досягнення цілей сталого розвитку в автомобільному секторі. *Право та інновації*. 2025. № 1(49). С. 21–32. <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1248>;

– Розгон О. В. Застосування інновацій, які пов'язані з відновлюваними джерелами енергії в напрямі підвищення ресурсоефек-

тивності МСП в індустріальних та еко-індустріальних парках. *Право та інновації*. 2025. №2(50). С. 68–79. <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1289>;

– Чубенко В. А. Деякі проблеми правового регулювання діяльності уповноважених органів в сфері забезпечення конкуренції на електроенергетичному ринку України. *Право та інновації*. 2025. №4(52). С. 101–107. <https://pti.org.ua/ndipzir/uk/article/view/1347/976>;

– Чубенко В. А. Нормативно-правове регулювання забезпечення конкуренції на електроенергетичному ринку України в контексті інтеграції з енергетичними ринками європейського союзу. *Право та інновації*. 2025. №2(50). С. 115–121. <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1294>;

– Чуприна А. Т. Підтримка стартапів в енергетичній сфері: міжнародний правовий досвід. *Право та інновації*. 2025. №3. С. 25–30. <https://pti.org.ua/ndipzir/uk/article/view/1313>.

Статті Scopus / Web of Science – 3:

– Davydiuk O., Shovkoplias G., Usatyi V., Ivanova H., Bytiak O., Duiunova T. Innovation in the Legal Regulation of Small (Medium) Enterprises in the EU Law. *Science and Innovation*. 2025. No 21(1). P. 35–49. <https://doi.org/10.15407/scine21.01.035>;

– Rozghon O., Oliukha V. “Green” Technologies as an Indicator of Sustainability, Sustainable Development, and Growth in the Innovation Potential of SMEs. *Science and Innovation*. 2025. No 21(4). P. 107–131. <https://scinn-eng.org.ua/ojs/index.php/ni/article/view/870/279>;

– Rozghon O., Zelisko A., Piddubna V. Relocation of companies (enterprises): socio-economic and legal mechanisms. *Academy review*. 2025. No 1(62). P. 49–65. <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2025/1/5.pdf>.

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір – 1:

– Свідоцтво про реєстрацію авторського права №133909 від 27.02.2025 на твір «Правове забезпечення інноваційного процесу в умовах адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: монографія».

Тези наукових доповідей – 58.

Тема «Правові механізми нової науково-дослідницької інфраструктури», затверджена постановою президії НАПрН України № 118/5 від 15.06.2021. Номер державної реєстрації: 0121U113768. Термін виконання: 01.01.2022 – 31.12.2025. Науковий керівник теми – Любчич А. М.

Мета теми – визначити методологічні підходи до визначення поняття «інноваційна дослідницька інфраструктура» у нормативно-правових актах і наукових джерелах, проаналізувати інноваційну інфраструктуру як частину національної інноваційної системи, охарактеризувати інноваційно орієнтованих суб'єктів України, обґрунтувати необхідність створення і розвитку науково-дослідницької інфраструктури в рамках національного дослідницького університету, яка інтегрує основні компоненти його інтелектуальної діяльності, розглянути її основні елементи.

Основні наукові результати:

– доведено, що однією з проблем в отриманні коштів за результатами конкурсного фінансування проєктів у межах «Горизонт Європа» у Чеській Республіці, Фінляндській Республіці та Румунії є недосконалість або відсутність завдань, повноважень у відповідного міністерства в сфері науки;

– на підставі аналізу термінів «дослідник», «дослідження» і «дослідницька організація» для громадян третіх країн на території держави-члена ЄС з метою дослідження встановлено, що в Директиві (ЄС) 2016/801 необхідно внести притаманні для всіх дослідницьких організацій незалежно від форми власності єдині вимоги про отримання визнання;

– запропоновано додати в ст. 2 Регламенту (ЄС) 2021/695 визначення поняття «грант» для «Горизонт Європа». Воно може бути наступним: «грант – це фінансовий внесок, що надається безвідплатно, для реалізації заявленого проєкту»;

– запропоновано створення програм навчальної дисципліни *legal tech* у закладах вищої освіти України з метою поліпшення функціонування юридичного сектору та сприяння ефективності юридичних досліджень;

– виявлено, що законодавство України не повною мірою відображає міжнародні принципи регулювання наукової діяльності. Зо-

крема, відсутні положення, що стосуються створення умов праці, які забезпечували б поєднання професійного та сімейного життя, створення сприятливих умов для провадження наукової діяльності та положення щодо справедливих і привабливих умов винагороди. Україна на шляху євроінтеграції повинна забезпечити не тільки правове відображення цих принципів у нормативно-правових актах, а й забезпечити реалізацію та слідування цінностям, які закріплюють ці принципи;

- аргументовано необхідність розвитку та фінансування правової науково-дослідницької інфраструктури задля зрощення ґрунтовної бази теоретичних, практичних та емпіричних знань для професійної та кваліфікованої підготовки працівників у галузі права та молодих науковців;

- здійснено комплексне дослідження правових механізмів формування нової науково-дослідницької інфраструктури в Україні з урахуванням сучасних викликів, зокрема повномасштабної війни, процесів децентралізації та євроінтеграції. Обґрунтовано необхідність оновлення підходів до правового регулювання діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері створення і функціонування дослідницьких інфраструктур;

- сформовано тезу, що актуальним для України є розроблення Інструкції збереження наукової дослідницької інфраструктури, яка повинна передбачати план підготовки до кризових ситуацій у мирний час та містити положення, щодо практичних кроків реагування вповноважених осіб наукових і дослідницьких установ в умовах кризової ситуації;

- запропоновано впроваджувати в освітню та наукову діяльність в Україні принципи регулювання праці дослідників Європейської хартії дослідників з метою втілення кращих європейських практик і стандартів, збільшення наукового потенціалу України, заохочення й утримання дослідницьких, інноваційних і підприємницьких талантів в Україні;

- аргументовано позицію, що державна політика повоєнної України повинна бути спрямована на відбудову та підтримку правової науково-дослідницької інфраструктури з метою збереження

наукового потенціалу та запобігання його відтоку в більш сприятливе середовище, а також для побудови клімату сприятливого інноваціям у цій сфері.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Правове забезпечення інноваційної науково-дослідницької інфраструктури: виклики та рішення: монографія / [Г. Л. Губіна, М. О. Лукань, Ю. М. Павлютін та ін.]; за ред. А. М. Любчич, Г. Л. Губіної. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 240 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/mono_infrastructure.pdf.

Збірники наукових праць – 2:

– Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України. Вип.: «Актуальні питання розбудови науково-дослідницької інфраструктури у воєнний та повоєнний періоди» за матеріалами Інтернетконференції (м. Харків, 3 берез. 2025 р.) / за ред.: С. В. Глібка, А. М. Любчич. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 173 с. (електрон. наук. видання). https://ndipzir.org.ua/wpcontent/uploads/2025/03/conf_03.03.2025.pdf;

– Взаємодія норм міжнародного і національного права крізь призму процесів глобалізації та інтеграції: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів, співробітників закладів вищої освіти і наукових організацій, юристів-практиків, магістрантів, аспірантів, докторантів, представників громадських організацій, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств та інших установ (м. Київ, 15 квіт. 2025 р.) / за ред. Г. В. Татаренко. Київ: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля, 2025. 296 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/04/conf_15.04.2025.pdf.

Наукові заходи – 2:

– Інтернет-конференція «Актуальні питання розбудови науково-дослідницької інфраструктури у воєнний та повоєнний періоди» (3 берез. 2025 р.);

– Всеукраїнська науково-практична конференція «Взаємодія норм міжнародного і національного права крізь призму процесів глобалізації та інтеграції» (15 квіт. 2025 р.)

Законопроект – 1:

– проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо Реєстру наукової і науково-технічної діяльності в Україні». Направлено народному депутату Верховної Ради України, Голові підкомітету з питань науки та інновацій Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій В. Колюху.

Наукові статті – 15:

– Gubina G. Single authorized state authority for the intellectual property protection in the Republic of Croatia, Hungary and the Kingdom of Sweden: legal aspect. *Law and innovative Society*. 2025. No 2(25). [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2\(25\)](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2(25)) – 10;

– Makarov M. V. On the Formation of New Research Infrastructures in Ukraine under Present Conditions. *Law and innovative Society*. 2025. No 1(24). P. 110–117. <https://apir.org.ua/lais/en/article/view/475/395>;

– Губіна Г. Завдання та повноваження міністерства у сфері науки (досвід Чеської Республіки, Фінляндської Республіки, Латвійської Республіки, Румунії). *Право та інновації*. 2025. № 1(49). С. 49–54. <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1251>;

– Лукань М. О. Інновації у праві як елемент нової правової науково-дослідницької інфраструктури. *Науковий вісник Ужгородського національного Університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 91. Ч. 5. С. 175–179. <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/issue/view/19978/13498>;

– Лукань М. О. Сучасний стан правової науково-дослідницької інфраструктури в Україні та перспективи її розвитку. *Право та інновації*. 2025. № 4(52). <https://pti.org.ua/ndipzir/uk/article/view/1339>;

– Любчич А. М. Етика та право: як законодавство впливає на дотримання етичних норм у науці. *Право та інновації*. 2025. № 4(52). С. 22–26. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)) – 3;

– Любчич А. М. Актуальні проблеми та перспективи інтеграції України в міжнародну наукову спільноту. *Право та інновації*.

2025. №2(50). С. 128–133. <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1296>;

– Макаров М. В. До питання формування нових дослідницьких інфраструктур в Україні в умовах сьогодення. *Право та інновації*. 2025. №2(50). С. 134–140. <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1297>;

– Макаров М. В., Пасмор Ю. В. Правове регулювання трансферу знань у діяльності дослідницьких інфраструктур України. *Право та інновації*. 2025. №2(50). С. 141–147. <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1298>;

– Макаров М. В. Правова та концептуальна диференціація понять «науковець» і «вчений» у контексті сучасної науково-технічної діяльності. *Право та інновації*. 2025. №1(49). С. 55–61. <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1252/856>;

– Макаров М. В. Правове становище українських дослідників-біженців у державах Європейського Союзу в умовах війни та тимчасового захисту. *Право та інновації*. 2025. №4(52). С. 27–36. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)–4](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)–4);

– Макаров М. В., Любичч А. М. Правові аспекти натуралізації українських науковців у державах ЄС. *Право та інновації*. 2025. №3(51). С. 7–18. <https://pti.org.ua/ndipzir/uk/issue/view/51>;

– Мамаєв І. О. Адаптація правового регулювання публічно-приватного партнерства до потреб науки. *Право та інновації*. 2025. №3(51). С. 19–24. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)–8](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)–8);

– Павлютін Ю. Напрями державного регулювання розвитку науково-дослідницьких інфраструктур під час дії воєнного стану в Україні. *Право та інновації*. 2025. №1(49). С. 42–48. <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1250>;

– Петришина М. Д. Рейтингування суб'єктів науково-дослідницької інфраструктури в Україні: окремі правові аспекти. *Право та інновації*. 2025. №4(52). С. 37–44. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)-7](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)-7);

– Мелков Ю. О., Внукова Н. М., Отич О. М., Лукань М. О., Ворона В. О., Губіна Г. Л. Індустрія та освіта 4.0: соціальні, правові, та інституційні аспекти нової науково-дослідницької інфраструктури:

за матеріалами круглого столу Інституту вищої освіти НАПН України, НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України (10 листоп. 2025 р.). *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2025. № 7(2). С. 1–11. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7230>

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір – 1:

– Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 133912 від 27.02.2025 на твір «Правове забезпечення науково-дослідницької інфраструктури в Україні (теоретико-правовий аспект): монографія».

Тези наукових доповідей – 45.

Тема «Правове забезпечення професійної адаптації та права на підприємницьку діяльність ветеранів війни», затверджена постановою президії НАПрН України № 132/5 від 25.08.2023. Номер державної реєстрації: 0123U104874. Термін виконання: 01.01.2024–31.12.2026. Науковий керівник теми – Кохан В. П.

Мета теми – удосконалення засад правового забезпечення професійної адаптації ветеранів війни у сфері працевлаштування, зокрема, трудових і соціальних прав і гарантій ветеранів війни, дослідження проблем і перешкод відкриття ветеранського бізнесу, визначення шляхів їх усунення, розробка механізмів підтримки ветеранського бізнесу.

Основні наукові результати:

– обґрунтовано висновок, що спеціальний режим економічної підтримки ветеранського підприємництва, задекларований Законом України «Про ветеранське підприємництво», не включає преференцій, які широко застосовуються в міжнародній практиці. Таких, як пріоритетне залучення суб'єктів ветеранського підприємництва до вироблення продукції (товарів, робіт, послуг) для державних і регіональних потреб шляхом упродовження зарезервованих контрактів на певному рівні відповідних бюджетних програм; надання права суб'єктам ветеранського підприємництва на отримання без проведення аукціону в оренду державного та комунального майна та ін.). Закон України «Про ветеранське підприємництво» відносить їх до основних напрямів державної полі-

тики щодо формування конкурентної переваги для ветеранського підприємництва. З метою забезпечення ветеранському підприємству гарантованих економічних стимулів посилення підтримки ветеранського підприємництва запропоновано включити названі механізми до поняття спеціального режиму економічної підтримки ветеранського підприємництва та перейти до реального їх застосування шляхом доповнення законів України «Про публічні закупівлі», «Про оренду державного та комунального майна», «Про індустріальні парки»;

– систематизовано основні умови соціального захисту ветеранів війни, а саме: 1) наявність відповідного законодавства в указаній сфері, його стабільність, динамізм і мобільність; 2) соціальна зумовленість законів; 3) безумовність здійснення соціального захисту; 4) чітке розуміння чинників, які впливають на формування соціальної політики у сфері соціального захисту; 5) здійснення соціального моніторингу захисту прав ветеранів на постійній основі; 6) створення ефективного механізму соціального захисту та соціального забезпечення ветеранів війни вповноваженими на це органами, органами місцевого самоврядування та державою загалом; 7) індивідуальний (адресний) підхід до кожного отримувача соціального захисту; 8) наявність відповідного фінансування соціальних програм і соціального захисту ветеранів війни;

– запропоновано кодифікувати правові норми, що стосуються праці ветеранів, у межах єдиного розділу або окремої глави Кодексу законів про працю України, де було б визначено особливості трудових відносин ветеранів, гарантії працевлаштування, пільги, умови звільнення, професійної адаптації та перекваліфікації. Такий підхід сприятиме усуненню правових колізій і дублювання положень різних нормативно-правових актів, забезпечивши системність і прозорість правового регулювання;

– наголошено на статусах ветеранів Другої світової війни та сучасних ветеранів. Ще недавно цей термін означало літню людину, як правило з нагородами часів Другої світової війни. Сьогодні це тисячі солдатів і добровольців, які героїчно захищають і боронять нашу країну;

– удосконалено правову позицію, що ветерани війни реалізують право на працю на загальних умовах із урахуванням тимчасових обмежень, установленими «військовим» трудовим законодавством, і додатковими трудовими гарантіями, наданими правовим статусом «ветеран війни». Трудові гарантії ветеранів війни різняться від того, до якої категорії належить особа – учасник бойових дій, особа з інвалідністю внаслідок війни чи учасник війни. Відповідно найбільше гарантій у сфері праці мають учасники бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни;

– виділено та комплексно охарактеризовано сутність соціального захисту військовослужбовців, що виражається в такому: 1) це важлива складова соціальної держави та її соціальної політики в цілому; 2) є одним із різновидів соціального захисту населення в цілому, та державної соціальної підтримки; 3) розглядається як функція держави у сфері соціального захисту; 4) аспекти та напрямки соціального захисту ветеранів війни визначаються специфікою військової служби; 5) особливе завдання здійснення соціального захисту ветеранів війни – забезпечення можливостей для нормальної життєдіяльності та подальшого втілення планів кожною особою; 6) особлива мета соціального захисту ветеранів війни – забезпечення умов для реалізації соціальних гарантій, передбачених законодавством України; 7) це різновид соціально-захисної діяльності держави, яка спрямована на запобігання негативних наслідків по відношенню до ветеранів війни; 8) соціальний захист ветеранів війни розглядається як важливий чинник підвищення рівня боєздатності кожного конкретного військовослужбовця; 9) особливий суб'єкт отримання соціального захисту – ветеран війни, з якими мають проводити роботу, та в якого виникає право на отримання соціального захисту, соціального забезпечення пільг і відповідних державних гарантій;

– удосконалено підхід до визначення членів сім'ї військовослужбовця як суб'єкта отримання соціальних гарантій і соціального захисту в Україні шляхом виділення їх в окрему категорію осіб, які підпадають під категорію соціально вразливих осіб. Адже як окрема категорія осіб, які підлягають соціальному захисту члени сім'ї

військовослужбовців фактично не виділені, а їх розгляд здійснюється виключно в контексті з конкретним військовослужбовцем, з яким вони перебувають у складі сім'ї.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Праця і бізнес ветеранів війни: юридична теорія і практика: монографія / [В. П. Кохан, Л. М. Сіньова, В. І. Шевердіна та ін.]; за ред. В. П. Кохан. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 146 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/mono_veterany.pdf.

Науково-практичні видання – 2:

– Довідник основних прав, гарантій та пільг ветеранів війни за законодавством України / за ред. С. В. Глібка Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 56 с. <https://smartlawin.ndipzir.org.ua/dovidnik-osnovnih-prav-garantij-ta-pilg-veteraniv-vijni/>;

– Довідник основних прав, гарантій та пільг ветеранів війни за законодавством України: у 2-му вид., допов. / за заг. ред. С. В. Глібка. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 122 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/dovidnyk_veterany.pdf.

Збірники наукових праць – 2:

– Профорієнтація: стан і перспективи розвитку: зб. матеріалів ювілейних XV Всеукр. психол.-педагог. читань, присвячених пам'яті доктора педагогічних наук, професора Федоришина Бориса Олексійовича / за ред. Н. В. Павлик. Київ: Ін-т педагог. освіти і освіти дорослих ім. І. Зязюна НАПН України, 2025. 124 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/06/conf_22.05.2025.pdf;

– Правове забезпечення професійної адаптації та права на підприємницьку діяльність ветеранів війни: зб. наук. праць НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України за матеріалами II-го круглого столу (м. Харків, 30 черв. 2025 р.) / за ред.: С. В. Глібка, В. П. Кохан. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 155 с. (електрон. наук. видання). https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/06/conf_30.06.2025.pdf.

Наукові заходи – 2:

– XV Всеукраїнські психолого-педагогічні читання, присвячені пам'яті доктора педагогічних наук, професора Федоришина Бориса Олексійовича «Професійна орієнтація: стан і перспективи розвитку» (22 трав. 2025 р.). <https://ndipzir.org.ua/conf22.05.2025-info>;

– II круглий стіл «Правове забезпечення професійної адаптації та права на підприємницьку діяльність ветеранів війни» (30 черв. 2025 р.). <https://ndipzir.org.ua/conf30-06-2025-info>.

Законопроект – 1:

– Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку ветеранського підприємництва. Направлено народному депутату Верховної Ради України, Голові Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Г. Третьяковій.

Наукові статті – 7:

– Колісник А. С. Розвиток підприємницьких ініціатив ветеранів війни: правові питання державного фінансування та податкового стимулювання. *Право та інновації*. 2025. №3(51). С. 65–71. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)) – 4;

– Кохан В. П. Особливості реалізації конституційного права на працю ветеранами війни в умовах воєнного стану. *Право та інновації*. 2025. №2(50). С. 44–51. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2\(50\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2(50)) – 5;

– Кохан В. П. Реалізація права на працю ветеранами війни в умовах цифровізації сфери праці. *Право та інновації*. 2025. №1(49). С. 97–103. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1\(49\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1(49));

– Селіванова І. А. Підтримка підприємницької діяльності ветеранів війни: стан правового забезпечення та перспективне законодавство. *Право та інновації*. 2025. №3(51). С. 58–64. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)) – 9;

– Сіньова Л. М. Соціально-правовий захист ветеранів війни: міжнародний досвід. *Право та інновації*. 2025. №2(50). С. 21–27. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2\(50\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2(50)) – 3;

– Шевердіна В. І. До питання трансформації системи соціального захисту ветеранів війни в Україні. *Право та інновації*.

2025. №3(51). С. 103–108. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-14](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-14);

– Швердіна В. І. Сучасний стан законодавства щодо працевлаштування ветеранів та ветеранок війни в Україні. *Право та інновації*. 2025. №1(49). С. 104–110. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1\(49\)-13](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1(49)-13).

Стаття Scopus / Web of Science – 1:

– Melnyk O., Drozdov O., Kuznichenko S. Cybersecurity in Maritime Transport: An International Perspective on Regulatory Frameworks and Countermeasures. *Lex Portus*. 2025. Vol. 11(1). P. 7–19. <https://lexportus.net.ua/216-uncategories/ctati-vypuska-1-2025/554-melnyk-1111>;

Розділи в колективних монографіях, що індексуються в міжнародній наукометричній базі Scopus – 4:

– Bulgakov M., Melnyk O., Kuznichenko S., Zaporozhets A., Sagaydak O., Shcheniavskiy G. Assessing the Effectiveness of Deoxygenation Methods in Ballast Water Treatment. In Melnyk O., Onishchenko O., Zaporozhets A. (Eds.). *Maritime Systems, Transport and Logistics I. Studies in Systems, Decision and Control*. 2025. Vol. 580. P. 107–119. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-82027-4_7;

– Melnyk O., Bulgakov M., Onishchenko O., Kuzhnichenko S., Storchak O. Remote Monitoring Technologies, Quality Control and Legal Issues in Ship Ballast Water Management. In Babak V., Zaporozhets A. (Eds.). *Systems, Decision and Control in Energy VII. Studies in Systems, Decision and Control*. 2025. Vol. 595. P. 699–715. https://doi.org/10.1007/978-3-031-90466-0_32;

– Melnyk O., Onishchenko O., Onyshchenko S., Kuznichenko S., Lohinov O., Zaporozhets A. Exploring the Multifaceted Aspects of Renewable Energy Integration in the Maritime Sector. In Melnyk O., Onishchenko O., Zaporozhets A. (Eds.). *Maritime Systems, Transport and Logistics I. Studies in Systems, Decision and Control*. 2025. Vol. 580. P. 45–64. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-82027-4_4;

– Melnyk O., Onishchenko O., Sherstiuk O., Kuzhnichenko S., Lohinov O. Linguistic Description of the Meta-Process in the

Safety Management System of a Shipping Company. In Babak V., Zaporozhets A. (Eds.). *Systems, Decision and Control in Energy VII. Studies in Systems, Decision and Control*. 2025. Vol. 596. https://doi.org/10.1007/978-3-031-90462-2_19.

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір – 1:

– Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 133910 від 27.02.2025 на твір «Господарська діяльність та новітні технології: актуальні проблеми регулювання в умовах воєнного стану: монографія».

Тези наукових доповідей – 28.

Тема «Інноваційні напрями розвитку екологічного права в умовах подолання наслідків російської агресії в Україні», затверджена постановою президії НАПрН України № 147/6 від 27.12.2024. Номер державної реєстрації: 0124U005147. Термін виконання: 01.01.2025–31.12.2027. Науковий керівник теми – Бредіхіна В. Л.

Мета теми – розробка нової концепції розвитку інноваційних напрямів екологічного права в умовах подолання наслідків російської агресії в Україні з урахуванням вимог права, у тому числі щодо екологічних стандартів безпеки, які діють в Європейському Союзі.

Основні наукові результати:

– проаналізовані основні напрями науково-правових досліджень в екологічній сфері під час дії воєнного стану в Україні та їх перспективи у повоєнний період. Доведена необхідність формування концептуальних засад розвитку науки екологічного права в нових умовах та окреслені основні напрями для розвинення теоретичних та практичних еколого-правових досліджень, серед яких виділені такі: 1) безпековий напрям (охоплює наукове осмислення та запровадження нових стандартів, принципів правового забезпечення екологічної безпеки як складових національної безпеки; дослідження співвідношення різних видів безпеки – екологічної, економічної, енергетичної, кліматичної, продовольчої тощо, та виро-блення комплексної взаємоузгодженої системи заходів їх правового

забезпечення); 2) природоресурсний напрям: екологічно збалансоване природокористування та збереження природно-ресурсного потенціалу країни (виявлення та науково обґрунтування інноваційних засобів правового забезпечення раціонального природокористування, відновлення та відтворення природних ресурсів на основі «зелених» технологій та екологічних інвестицій); 3) відновлювальний напрям (оцінювання існуючих і пошук нових юридичних шляхів і дієвих механізмів відшкодування екологічної шкоди, завданої як порушенням екологічного законодавства в процесі господарської діяльності, так і пов'язаної із вторгненням військ країни-агресора на територію України та знищенням (пошкодженням) природних об'єктів, природних ресурсів та екосистем);

– досліджені інноваційні інструменти та технології, що дозволяють оптимізувати процеси управління природними ресурсами й удосконалити сферу забезпечення екологічної безпеки у воєнний і післявоєнний періоди. Зокрема, висвітлена роль штучного інтелекту в екологічній сфері, який може бути успішно застосований при здійсненні моніторингу стану довкілля, прогнозування екологічних ризиків, аналізі екологічного законодавства, виявленні екологічних правопорушень і розмінування територій;

– розглянуті сучасні фінансово-економічні напрями й інструменти в системі вдосконалення екологічного права, зокрема, щодо залучення зелених інвестицій для відновлення України, застосування зелених облігацій, які знаходяться на початковому рівні становлення та правового регулювання. На основі порівняльного аналізу економіко-правового регулювання використання зелених облігацій відзначено спорідненість підходів в ЄС та Україні, що може розглядатися як передумова та перевага для їх упровадження як ефективного інструменту для зеленого відновлення України;

– розглянуті еколого-правові та ресурсні складові забезпечення функціонування енергетичної системи України. Проаналізований вплив енергетичного сектору економіки на стан навколишнього природного середовища та його екосистем. Зроблено висновки про необхідність комплексного екологічно орієнтованого підходу до правового регулювання функціонування національної енергетики;

– у процесі визначення правових проблем використання природних ресурсів у сфері сільського господарства на територіях, що зазнали негативного впливу внаслідок бойових дій, встановлено низку таких проблем, зокрема: 1) продовження бойових дій та їх наслідки для екосистем України; 2) мінування територій, у тому числі земель сільськогосподарського призначення; 3) складнощі проведення протимінної діяльності на динамічно змінюваних територіях;

– уперше здійснено емпіричний аналіз життєвого циклу екологічно орієнтованих торговельних марок в Україні. Набуло подальшого розвитку поняття ролі торговельної марки як індикатора «зеленої» інноваційної активності у контексті циркулярної економіки. Удосконалено концепцію оцінки цінності торговельної марки як стратегії «зеленого» позиціонування на ринку;

– проаналізовані доктринальні підходи до розуміння еколого-ресурсної безпеки, її співвідношення з екологічною, економічною та продовольчою безпекою, а також визначені змістовні характеристики категорій сталого, екологічно збалансованого землекористування й відновлення земель. Зроблено висновок, що формування ефективної організаційно-правової моделі сталого використання й відновлення земель є необхідною передумовою забезпечення еколого-ресурсної безпеки, виконання євроінтеграційних зобов'язань України та успішної реалізації повоєнного відновлення держави;

– досліджений зміст принципу пріоритетності вимог екологічної безпеки у земельному законодавстві, зокрема через норми Земельного кодексу України, Закону України «Про охорону земель» та інших нормативних актів, що встановлюють обов'язки землевласників і землекористувачів щодо збереження родючості ґрунтів та запобігання негативному антропогенному впливу на стан земельних ресурсів. Обґрунтовано, що забезпечення дотримання екологічних вимог у сфері землекористування потребує комплексного підходу, який поєднує як чітке законодавче регулювання, належний державний екологічний контроль, так і міжнародні зобов'язання та гармонізацію національної політики із світовими, зокрема, європейськими екологічними стандартами;

– набуло подальшого розвитку встановлення низки проблем у процесі визначення правових проблем використання природних ресурсів в сфері сільського господарства на територіях, що зазнали негативного впливу внаслідок бойових дій. Зокрема, першою й основною з них є продовження бойових дій та їх наслідки для екосистем України. Другою, пов'язаною з першою проблемою, є мінування територій, у тому числі земель сільськогосподарського призначення. Третьою синергічно пов'язаною проблемою є складнощі проведення протимінної діяльності на динамічно змінюваних територіях. Так, збільшується площа тимчасово окупованих територій, довга лінія фронту з прострілами агресором вглиб країни завдає також і екологічної шкоди у різних регіонах по всій країні, проте більше шкоди завдано східним і південним регіонам. Продовження бойових дій унеможлиблює або суттєво заважає проводити протимінну діяльність для повернення використання природних ресурсів у сфері сільського господарства, ставлячи під додатковий ризик життя і здоров'я саперів і демінерів. Власне четвертою проблемою є нестача професійних кадрів для залучення до нетехнічного та технічного огляду імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами територій. П'ятою ґрунтовною проблемою є прогнозовано довгий строк розмінування забруднених територій при застосуванні класичних уже застарілих підходів і технологій протимінної діяльності. Уперше встановлено, що Україною уже зроблені перші кроки в подоланні деяких із указаних проблем. Так, була прийнята Національна стратегія протимінної діяльності на період до 2033 року, створений Центр протимінної діяльності, Центр гуманітарного розмінування та Центр соціально-гуманітарного реагування, додано нову професію «демінер» у Національний класифікатор професій (код КП 5169), оновлюються національні стандарти у сфері протимінної діяльності відповідно до міжнародних стандартів із внесенням оновлених більш сучасних підходів, ефективність яких перевірена в Україні. Відповідні зміни можна запропонувати і міжнародній спільноті для покращення універсальних стандартів. Запропоновано вдосконалення цих змін шляхом залучення інноваційних цифрових і роботизованих технологій,

які здатні прискорити та покращити якість, безпечність і надійність виконання всіх стадій протимінної діяльності в Україні (наприклад, інфрачервоні камери, магнітометричне зондування, георадарні системи, дрони з лазерними сканерами, обробка даних із дронів, сканерів і супутникових знімків штучним інтелектом і надання їх для машинного навчання);

– уперше запропоновано альтернативну протипіхотним мінам систему засобів і заходів, покликану захистити державний кордон, об’єкти критичної інфраструктури, модернізувати інженерні загородження замість протипіхотних мін на ділянках, де це доцільно задля збереження навколишнього природного середовища (альтернативні екологічно безпечні інженерні загородження, електронні сенсорні бар’єри, контроль зон дронами та мобільними групами реагування, залучення екологів при плануванні карт мінування);

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Інноваційні напрями економіко-правового забезпечення «зеленої» трансформації України: монографія / [В.Л. Бредіхіна, А.П. Гетьман, Н.М. Внукова та ін.]; за заг. ред. В.Л. Бредіхіної, А.В. Стріжкової. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 170 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/mono_ecology.pdf.

Збірник наукових праць – 1:

– Збірник наукових праць за матеріалами круглого столу «Актуальні проблеми економіко-правового регулювання екологічних відносин в сучасних умовах» НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України (м. Харків, 18 верес. 2025 р.) та панельної дискусії «Інновації та сталий розвиток у економіко-правових дослідженнях та стратегія їх реалізації» (23 верес. 2025 р.) у рамках ІХ Харківського міжнародного юридичного форуму / за ред.: С.В. Глібка, В.Л. Бредіхіної. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 222 с. (електрон. наук. видання). https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/conf_18.09.2025.pdf.

Наукові заходи – 2:

– Круглий стіл «Актуальні проблеми правового та економічного регулювання екологічних відносин в сучасних умовах» (18 верес. 2025 р.). <https://ndipzir.org.ua/conf18-09-2025-info>;

– Панельна дискусія «Інновації та сталий розвиток у економіко-правових дослідженнях та стратегія їх реалізації» у рамках ІХ Харківського міжнародного юридичного форуму (23 верес. 2025 р.). <https://ndipzir.org.ua/archives/10378>.

Законопроект – 1:

– проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України для посилення правової охорони територій та об'єктів природо-заповідного фонду».

Наукові статті – 11:

– Khanova O., Matyushenko I., Shtal T., Rudych A., Grygorova-Berenda L. Digitalisation as a factor in the economic development of developing countries. *Economics of Development*. 2025. Vol. 24(3). P. 8–24. <https://doi.org/10.63341/econ/3.2025.08>;

– Бредіхіна В. Л., Бацман Ю. В., Толкуща К. Р. Особливості використання технологій штучного інтелекту в управлінні природними ресурсами та забезпеченні екологічної безпеки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 88. Ч. 2. С. 186–193. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.2.25>;

– Бредіхіна В. Л., Льїна М. Історія формування законодавства з регулювання впливу воєнних конфліктів на навколишнє природне середовище. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 89. Ч. 2. С. 255–262. <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/07/89-part-2.pdf>;

– Бредіхіна В. Л., Ляшик М. В. Правове забезпечення дотримання екологічних вимог при здійсненні землекористування. *Право та інновації*. 2025. № 4(52). С. 85–93. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)) – 11;

– Внукова Н. М. Теоретико-правові аспекти залучення зелених інвестицій для відновлення України. *Право та інноваційне суспільство*. 2025. № 1(25). С. 28–36. <https://apir.org.ua/index.php/lais/article/view/466>;

– Гетьман А., Бредіхіна В. Стале використання та відновлення земель в системі правового забезпечення еколого-ресурсної безпеки. *Право та інноваційне суспільство*. 2025. Вип. 2(25). С. 85–95. [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2\(25\)](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2(25)) – 7;

– Жорнокуй Ю. М. Екологічна політика держави – прямий шлях до розвитку зеленого підприємництва. *Право та інновації*. 2025. №3(51). С. 83–89. <https://pti.org.ua/ndipzir/uk/article/view/1322/957>;

– Матюшенко І. Ю., Ханова О. В. Методичний підхід до дослідження цифровізації «зеленої» економіки країн ЄС та України. *Наукові перспективи*. 2025. №12. С. 1080–1093. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-12\(66\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-12(66)) – 1080–1093;

– Стріжкова А. В. Оновлення правового забезпечення гуманітарного розмінування України інноваційними підходами до вивільнення земель. *Право та інновації*. 2025. №4(52). С. 94–100. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)) – 12;

– Стріжкова А. В. Правове забезпечення застосування та удосконалення штучного інтелекту для розмінування України. *Право та інновації*. 2025. №3 (51). С. 90–96. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)) – 12;

– Шматков Д. І. Роль правової охорони торговельних марок у функціонуванні екологічно орієнтованих брендів. *Право та інновації*. 2025. №2(50). С. 122–127. <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1295>.

Наукові статті Scopus / Web of Science – 1:

– Matyushenko I., Khanova O., Hlibko S., Zaytseva A., Yaremenko A. Determinants of high-tech exports in the EU and Ukraine in the context of innovation. industrial and entrepreneurship policy. *Technology Audit and Production Reserves*. 2025. Vol. 5. No 4(85). P. 47–56. <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2025.340796>.

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір – 1:

– Свідоцтво про реєстрацію авторського права №133911 від 27.02.2025 на твір «Шляхи імплементації європейської політики впровадження цифрових технологій: монографія».

Тези наукових доповідей – 37.

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності

Тема «Удосконалення законодавства та механізму реалізації захисту прав інтелектуальної власності в умовах післявоєнного відновлення України», затверджена постановою бюро президії НАПрН України № 206/1-Б від 26.08.2022. Номер державної реєстрації: 0122U201829. Термін виконання: 01.01.2023–31.12.2026. Наукові керівники теми – Штефан О. О., Шабалін А. В.

Мета – дослідити можливість та ефективність застосування різних видів провадження у процесі здійснення захисту прав інтелектуальної власності, а також можливості використання альтернативних способів захисту, з'ясувати існуючі проблеми підвідомчості та підсудності справ про захист прав інтелектуальної власності та запропонувати шляхи їх вирішення. З'ясувати доцільність імплементації положень регламентів ЄС, присвячених питанню юрисдикції в національне законодавство.

Основні наукові результати:

– у контексті відступу України від зобов'язань за Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (24.04.24) наголошується, що процесуальний закон (ЦПК, ГПК України) не робить ніяких виключень щодо обмежень на застосування національним судом положень Конвенції від 1950 р. відповідної практики ЄСПЛ, у разі оголошення державою (йдеться про Україну) відступу від певних конвенційних положень. Варто зазначити, що і сам міжнародних акт не встановлює подібних застережень. Зазначене стосується всіх правових спорів, у тому числі і спорів пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності;

– досліджувалися питання щодо захисту прав та інтересів суб'єктів права інтелектуальної власності через призму загально-доктринальних підходів права на звернення до суду, а також щодо юрисдикційного захисту інтересів суб'єктів із метою визначення ефективного застосування різних видів провадження у процесі здійснення захисту прав інтелектуальної власності;

– у результаті проведеного порівняльно-правового аналізу сучасних національних підходів щодо розуміння «права на звернення до суду» («права на позов») із сучасною цивільною процесуальною доктриною Франції зроблений висновок, що практично по багатьох питаннях від визначення правової природи цього поняття до його елементів дослідники у своїх висновках займають однакову позицію. Водночас французькі науковці, визначаючи складові «права на звернення до суду» («права на позов») акцентують увагу на праві апеляційного/касаційного оскарження рішення суду, у той час як українські дослідники обмежуються вказівкою й отриманні остаточного рішення суду. Також французькі науковці право на виконання судового рішення не розглядають як складову права на позов, і вважають його метою, до якої прагне заявник;

– запропоновано у ст. 29 ГПК України закріпити можливість звернення позивача до суду за захистом порушеного, невизнаних або оспорюваного прав інтелектуальної власності за місцем знаходження (за місцем проживання чи перебування) такого позивача, у разі, якщо факт порушення відповідного права (щодо об'єктів права інтелектуальної власності) мав місце на тимчасово окупованих територія України;

– встановлено, що американське судочинство характеризується широким застосуванням штучного інтелекту при вирішенні широкій лінійки цивільних спорів. Широке застосування цифрових технологій у правовій системі США обумовлено появою в цивільному обороті нових видів активів – цифрових;

– аналізуючи правову категорію «законний інтерес» як підставу захисту в юрисдикційному порядку було встановлено, що він є певним засобом правової компенсації при регулюванні суспільних відносин, зміст яких не дозволяє встановити конкретні межі правової поведінки шляхом надання їм суб'єктивних прав;

– уперше підняте питання необхідності наділення патентного повіреного України спеціальною процесуальною правосуб'єктивністю з представництва учасників справ стосовно прав інтелектуальної власності. На підставі аналізу іноземного досвіду, зокрема США, Великобританії, ЄС, запропоновано запровадити систему додатко-

вого навчання й атестації кандидатів і зареєстрованих патентних повірених України, задля набуття ними права надавати професійні послуги із представництва у суді при розгляді справ щодо інтелектуальної власності;

– уперше обгрунтовано доцільність доповнити професійну правничу допомогу спеціалізованою професійною правничою допомогою у сфері інтелектуальної власності, яку здійснюють патентні повірені України, які пройшли відповідну атестацію. З цією метою запропоновано внести зміни до законодавства: доповнити статтю 1 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» визначенням «спеціалізована правнича допомога у сфері інтелектуальної власності – надання правничих послуг, спрямованих на забезпечення реалізації та захисту прав інтелектуальної власності, їх відновлення у разі порушення»; доповнити норми статті 16 ГПК України, статті 15 ЦПК України, статті 16 КАС України частиною, де зазначити: «Професійна спеціалізована правнича допомога у сфері інтелектуальної власності надається патентними повіреними України, які пройшли відповідну атестацію»; передбачити у Положенні про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених) порядок проходження атестації, яка б давала право на процесуальне професійне представництво.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Шабалін А. В., Штефан О. О. Окремі питання теорії і практики захисту права інтелектуальної власності: монографія. Київ: НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. 2025. 104 с.

Збірники наукових праць та аналітичні дослідження – 3:

– Актуальні питання захисту прав інтелектуальної власності: сучасні виклики і тенденції розвитку. Секція 6. «Управління проектами. Перспективи розвитку проектного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансферу технологій»: зб. наук. праць за матеріалами VII міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Київ, 27–28 берез. 2025 р.); НДІ інтелектуальної

власності НАПрН України. Київ: Інтерсервіс, 2025. 220 с. <https://drive.google.com/file/d/1B0lsWulf0YvxZPebyoqiUcaWMs5q2px5/view>;

– Шабалін А. В., Штефан О. О. Аналітична довідка щодо кримінальної та адміністративної відповідальності за порушення авторського права та/або суміжних прав станом на 2025 р. Направлено Голові Ради адвокатів Київської області П. Бойка;

– Шабалін А. В., Штефан О. О. Аналітична довідка щодо визначення критеріїв «законного інтересу» в цивільному судочинстві. Направлено Голові Ради адвокатів Київської області П. Бойка.

Наукові заходи – 2:

– VII міжнародна науково-практична конференція «Інтернет-міст «Київ – Дніпро» (м. Київ, 27–28 берез. 2025 р.);

– Круглий стіл «Актуальні питання захисту прав інтелектуальної власності в Україні: сучасний погляд» (м. Київ, 15 трав. 2025 р.).

Наукові статті – 10:

– Штефан О. О. Генеза розуміння «права на звернення до суду» (права на позов) в цивільному судочинстві. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 1. С. 75–85. <https://doi.org/10.33731/12025.325002>;

– Шабалін А. В. Деякі аспекти електронного доказування у цивільному судочинстві України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія «Юридичні науки»*. 2025. Т. 36(75). № 1. С. 17–22. <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2025.1/03>;

– Шабалін А. В. Особливості застосування цифрових технологій в цивільному судочинстві США. *Приватне право і підприємництво*. 2025. № 25. С. 197–202. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.21>;

– Штефан О. Законний інтерес – підстави захисту в порядку цивільного судочинства. *Приватне право і підприємництво*. 2025. № 25. С. 83–92. <http://ppp-journal.kiev.ua/archive/2025/8.pdf>;

– Білоусова Н. О. Застереження про неконкуренцію як засіб захисту комерційної таємниці роботодавця: pro&contra. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 1. С. 64–74. <https://doi.org/10.33731/12025.324979>;

– Яковець І. С., Сорокіна Л. В., Петренко В. О. Удосконалення законодавства та механізму реалізації захисту прав інтелектуальної власності України в умовах післявоєнного відновлення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2024. Вип. 86. Ч. 2. С. 291–299. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.2.45>;

– Дорожко Г. К., Сорокіна Л. В., Петренко В. О. Особливості охорони та захисту муніципальної інтелектуальної власності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 87. Ч. 1. С. 279–288. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.1.41>;

– Шабалін А. В. Захист права інтелектуальної власності в господарському судочинстві. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія «Юридичні науки»*. 2025. Т. 36(75). №2. С. 73–78. <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2025.2/10>;

– Вавженчук С. Я. Конструкція «визнання прав інтелектуальної власності недійсними» як спосіб захисту права: трагічний досвід катарсису. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №3. С. 53–60. <https://doi.org/10.33731/32025.338968>;

– Білоусова Н., Єфімов О. М., Брожко Н. І. Питання участі патентного повіреного у судовому розгляді спорів щодо прав інтелектуальної власності. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. №1(4). С. 340–347. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.1.53>.

Стаття Scopus / Web of Science – 1:

1. Pohorielova Y., Bakalinska O., Shvydka T., Vaksman R., Ostapenko I. Improvement of international technology transfer rules in the European Union through the prism of sustainable development policy. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2025. Vol. 2 No 13(134). P. 6–14. <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2025.325250>.

Законопроект – 1:

– проєкт Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України щодо визначення виключної підсудності Вищого суду з питань інтелектуальної власності у деяких категоріях справ, матеріали яких містять інформацію, віднесену до державної таємниці».

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на службовий твір – 1:

– Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 140113 від 15.10.2025 на службовий твір «Генеза розуміння «права на звернення до суду» (права на позов) в цивільному судочинстві: наукова стаття». Автор: Штефан О. О. (заявка № с202507700 від 04.09.2025).

Тези наукових доповідей – 20.

Тема «Захист від недобросовісної конкуренції в системі права інтелектуальної власності в умовах Євроінтеграції», затверджена постановою президії НАПрН України № 132/5 від 25.08.2023. Номер державної реєстрації: 0123U105050. Термін виконання: 01.01.2024–31.12.2026. Науковий керівник теми – Тверезенко О. О.

Мета науково-дослідної роботи полягає в з'ясуванні загально-теоретичних та практичних проблем законодавчого й економічного регулювання відносин щодо захисту від недобросовісної конкуренції як складової інтелектуальної власності з метою вироблення науково-обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення законодавства України в цій сфері та практики його застосування з урахуванням його гармонізації із законодавством ЄС, а також позитивного досвіду зарубіжних країн.

Основні наукові результати:

– встановлено такі найбільш поширені види піратства: 1) піратське програмне забезпечення; 2) софтлифтинг або софтлоудинг; 3) відеопіратство залежно від методу зйомки має підвиди: Камкодинг; TeleSync чи TeleCine, TV-rip чи HDTV-rip, WorkPrint, DVD-Screener, Аудіопіратство, Піратство відеоігор, Піратство літератури. Інтернет-піратство має глобальний характер та має тенденцію до зростання та поширення. На першому місці за попитом йде кіно та телеконтент (65%), на другому місці аніме (25%), далі прямі спортивні трансляції (9%), і вже потім прямі лінійні стрими (1%). [данні Фірми з моніторингу піратства MUSO]. За даними Міжнародного альянсу з інтелектуальної власності Україна є піратом № 1 в Європі. І на підставі цього торгове представництво США внесло

Україну до списку у «Спеціальній доповіді 301». США відзначили зусилля України у захисті інтелектуальної власності попри війну, – звіт USTR 2024;

– зазначено, що розвиток Інтернет-технології призвів до появи нового соціального явища – кіберсквотинг. Кіберсквотинг – це неетична та незаконна практика, яка може завдати шкоди бізнесу та ввести в оману споживачів. До факторів привабливості кіберсквотингу віднесено: 1) пасивність бізнесу; 2) простота ведення бізнесу; 3) мінімальні витрати на старті бізнесу; 4) дохід від продажу доменного імені. Досліджено види кіберсквотингу. Встановлено, що кіберсквотинг може мати кілька негативних наслідків для бізнесу та споживачів: 1) фінансові втрати; 2) розмивання бренду; 3) обман споживачів; 4) судові витрати;

– в українському законодавстві поняття як кіберсквотинг не визначено у жодному нормативно-правовому акті. Разом із розвитком доменів у зоні UA зростає необхідність не лише в реєстрації доменного імені, а й захисту від кіберсквотингу, який варто розуміти як порушення прав інтелектуальної власності на знаки для товарів і послуг, комерційні (фірмові) найменування, об'єкти авторського права тощо, а також на самі доменні імена. Кіберсквотинг є проявом недобросовісної конкуренції, а саме реєстрація домену, схожого на домен правовласника з метою ввести споживачів в оману і заманити на свій вебсайт, видавши його за сайт правовласника;

– в основі системи захисту від недобросовісної конкуренції в ЄС лежать фундаментальні принципи, закріплені в Договорі про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС). Зокрема, статті 101, 102 ДФЄС забороняють антиконкурентні угоди між підприємствами та зловживання домінуючим становищем на ринку відповідно. Хоча ці статті безпосередньо стосуються антимонопольного регулювання, вони створюють загальну рамку для підтримки чесної конкуренції. Більш специфічне регулювання недобросовісних практик здійснюється через низку директив і регламентів ЄС. Серед ключових актів: Директива 2005/29/ЄС про недобросовісні комерційні практики підприємств щодо споживачів на внутрішньому ринку, Директива 2006/114/ЄС стосовно реклами, що вводить

в оману, та порівняльної реклами, Директива (ЄС) 2019/633 про недобросовісні торгові практики у відносинах між підприємствами в ланцюгу постачання сільськогосподарської та харчової продукції;

– встановлено, що законодавство ЄС охоплює широкий спектр дій, які можуть бути кваліфіковані як недобросовісна конкуренція. До них, зокрема, належать: введення в оману, дискредитація конкурента, незаконне використання ділової репутації, порівняльна реклама, що не відповідає встановленим вимогам, промислове шпигунство та розголошення комерційної таємниці, агресивні комерційні практики, демпінг, створення перешкод у діяльності конкурента;

– встановлено, що у кожній країні ЄС існують компетентні органи (наприклад, антимонопольні відомства, суди, спеціалізовані агенції із захисту прав споживачів), відповідальні за розслідування та припинення практик недобросовісної конкуренції. Постраждали підприємства та споживачі можуть звертатися до цих органів або до судів для захисту своїх прав;

– виявлено, що Європейська Комісія відіграє ключову роль у забезпеченні дотримання конкурентного законодавства ЄС, особливо у випадках, що мають транскордонний характер або суттєво впливають на торгівлю між державами-членами. Вона може проводити розслідування, накладати значні штрафи (до 10% від загального світового обороту) на компанії, що порушують правила, та ухвалювати рішення, обов'язкові для виконання. Суд Європейського Союзу (СЄС) забезпечує однакове тлумачення та застосування права ЄС у всіх країнах-членах. Його рішення у справах, пов'язаних із недобросовісною конкуренцією, мають прецедентний характер і формують правову практику;

– аргументовано, що попри розвинену систему правового регулювання, сфера захисту від недобросовісної конкуренції в ЄС постійно стикається з новими викликами, зокрема, пов'язаними з цифровізацією економіки, розвитком онлайн-платформ, використанням штучного інтелекту та великих даних. ЄС активно працює над адаптацією свого законодавства до цих нових реалій, зокрема, через такі ініціативи, як Акт про цифрові послуги (DSA) та Акт про

цифрові ринки (DMA), які опосередковано також сприяють боротьбі з недобросовісними практиками в цифровому середовищі. Загалом правове регулювання захисту від недобросовісної конкуренції в країнах ЄС є динамічною та важливою складовою забезпечення справедливого й ефективного функціонування внутрішнього ринку, спрямованою на захист як підприємців, так і споживачів;

– одним із найважливіших кроків ЄС у напрямку справедливої конкуренції стало прийняття Закону про цифрові ринки (Digital Markets Act, DMA). Цей нормативний акт, що набув чинності у 2022 році та почав застосовуватися здебільшого з травня 2023 року, спрямований на забезпечення більш справедливого та конкурентного цифрового простору. DMA встановлює чіткі правила для великих онлайн-платформ, визначених як «гейткіпери» (gatekeepers), з метою запобігання зловживанню ними своїм ринковим впливом;

– виявлені протиріччя та прогалини у чинному законодавстві України щодо службових об'єктів патентного права, зокрема ст. 9 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та ст. 429 Цивільного кодексу України. Уперше звертається увага, що застосування положень ст. 9 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» щодо службових об'єктів патентного права у випадку відсутності відповідної внутрішньої політики або відсутності договору щодо розподілу/приналежності майнових прав інтелектуальної власності, може призвести до плутанини щодо правомірності здійснення права на службові винаходи й корисні моделі. Суперечність і незрозумілість окремих положень законодавства, призводять до різного їх тлумачення й розуміння різними суб'єктами, що часто призводить до порушення прав авторів творчих результатів. У зв'язку з цим, необхідною є гармонізація загального та спеціального законодавства України щодо службових об'єктів патентного права, уточнення норм ст. 9 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» таким чином, щоб їх можна було використовувати на практиці;

– проведено аналіз законодавства Польщі щодо юридичної відповідальності за порушення прав на комерційну таємницю. Визначено, що у Польщі правовий механізм захисту комерційної таємниці базується на інтеграції європейських стандартів, зокрема

Директиви (ЄС) 2016/943, та закріплений у Законі про боротьбу з недобросовісною конкуренцією, Цивільному кодексі та Кодексі законів про працю;

– проаналізовані нові директиви і регламенти з питань захисту від недобросовісної конкуренції. Здійснено аналіз останніх тенденцій розвитку добросовісної конкуренції на товарних ринках Європейського Союзу. Відзначено, що європейська правова доктрина виходить із загального розуміння необхідності забезпечення гнучкої нормативно-правової бази, що дає змогу законодавству йти в ногу з мінливою торговельною практикою, ринковими правилами і звичаями. Захищаючи інтереси чесних підприємців, держави зобов'язані забезпечити ефективний захист від недобросовісної конкуренції;

– на підставі дослідження чинного законодавства України, положень Директиви ЄС 943/2016 та законодавчих актів країн-членів ЄС у сфері правової охорони комерційних таємниць (нерозкритої бізнес-інформації та ноу-хау) визначено основні засади вдосконалення нормативного-правового забезпечення захисту від неправомірного набуття, розкриття та використання комерційної таємниці в Україні;

– зроблені висновки про те, що для ефективного захисту комерційної таємниці та подальшої євроінтеграції необхідно уніфікувати засоби, процедури та заходи правового захисту комерційної таємниці та внести зміни до процесуального законодавства для забезпечення ефективного, пропорційного та швидкого відшкодування збитків, що є ключовим для захисту комерційних інтересів та виконання зобов'язань України в рамках євроінтеграції;

– виявлена невідповідність українського законодавства рекомендаціям Ради ОЕСР щодо ліцензування генетичних винаходів (OECD/LEGAL/0342 від 23.02.2006).

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Андрощук Г. О. Захист від недобросовісної конкуренції в системі права інтелектуальної власності в умовах цифрової економіки: монографія. Київ: Інтерсервіс, 2025.

Наукові заходи – 2:

– II Всеукраїнська науково-практична конференція «Захист від недобросовісної конкуренції в умовах євроінтеграції та цифрової трансформації» (м. Київ, 30 трав. 2025 р.);

– Круглий стіл «Захист від недобросовісної конкуренції в умовах євроінтеграції та цифрової економіки» (м. Київ, 12 груд. 2025 р.).

Збірники наукових праць та аналітичні дослідження – 2:

– Захист від недобросовісної конкуренції в умовах євроінтеграції та цифрової трансформації: зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф. (30 трав. 2025 р.); НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. Київ: Інтерсервіс, 2025. 164 с. <https://drive.google.com/file/d/19pO7pcfH8QEgZVqDV8IDCq72RMred5lw/view>;

– Боротьба з недобросовісною реєстрацією торгових марок в ЄС: інструменти і практики EUIPO (20 с.). Автор: Андрощук Г.О. Направлено заступнику Міністра економіки, довілля та сільського господарства України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації О. Циботу.

Наукові статті – 10:

– Андрощук Г.О., Петриченко А.П. Використання державної символіки України та Республіки Польща в торговельних марках: проблеми регулювання. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. №3. Ч. 1. С. 180–189. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.1.25>;

– Андрощук Г.О., Работягова Л.І. Патентна система ЄС: Єдиний патент і Патентний суд (Частина II). *Наука, технології, інновації*. 2025. №1. С. 53–64. <http://doi.org/10.35668/2520-6524-2025-1-06>;

– Бакалінська О.О. Розвиток концепції недобросовісної конкуренції в праві Європейського Союзу. *Право України*. 2025. №2. С. 25–38. <https://doi.org/10.33498/loqu-2025-02-025>;

– Бутнік-Сіверський О. Економічна і комерційна природа недобросовісної конкуренції на цифровому ринку інтелектуальної власності. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №1. С. 86–96. <https://doi.org/10.33731/12025.325003>;

– Дмитренко В.В. Недобросовісна конкуренція при набутті та здійсненні права на корисну модель. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №3. С. 43–52. <https://doi.org/10.33731/32025.338636>;

– Тверезенко О.О. Проблеми правового регулювання використання об'єктів права інтелектуальної власності у порівняльній рекламі. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №3. С. 72–80. <https://doi.org/10.33731/32025.339337>;

– Бутнік-Сіверський О.Б. Кіберсквотинг як прояв недобросовісної конкуренції: економіко-правові особливості та заходи протидії. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №4. С. 84–94. <https://doi.org/10.33731/42025.346637>;

– Ленго Ю.Є. Заходи, процедури та засоби правового захисту комерційної таємниці: порівняльний аналіз у контексті європейських стандартів. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №4. С. 116–125. <https://doi.org/10.33731/42025.346656>;

– Кодинець А.О. Правові засади гармонізації законодавства України про захист комерційної таємниці до права ЄС. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №4. С. 95–104. <https://doi.org/10.33731/42025.346644>;

– Панфйорова Л.Л. Правове регулювання оцінки збитків від порушення прав інтелектуальної власності в Україні, ЄС та США. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №4. С. 74–83. <https://doi.org/10.33731/42025.346634>.

Стаття Scopus / Web of Science – 1:

– Androshchuk G.A., Doroshenko O.F., Tverezenko O.O., Paduchak V.M. Competition Law of Ukraine: Formation, Development, Problems of Harmonization with EU Law. *Science and Innovation*. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.1.58>.

Законопроект – 1:

– Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів щодо використання об'єктів права інтелектуальної власності в порівняльній рекламі».

Свідectво про реєстрацію авторського права на службовий твір – 1:

– Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 140297 від 27.10.2025 на службовий твір «Боротьба з недобросовісною реєстрацією торгових марок в ЄС: інструменти і практики EUIPO: наукова стаття». Автор: Андрощук Г. О.

Тези наукових доповідей – 20.

Тема «Євроінтеграційний вектор розвитку законодавства України у сфері авторського права і суміжних прав», затверджена постановою президії НАПрН України № 147/6 від 27.12.2024. Номер державної реєстрації: 0124U004883. Термін виконання: 01.01.2025–31.12.2028. Науковий керівник теми – Штефан А. С.

Мета науково-дослідної роботи – правова характеристика якісного стану виконання євроінтеграційних зобов'язань України у сфері авторського права і суміжних прав; виявлення відмінностей у правовій регламентації відносин у сфері авторського права і суміжних прав за законодавством України та правом Європейського Союзу та надання їм оцінки; з'ясування рівня і стану врахування у законодавстві України норм щодо охорони авторського права і суміжних прав і винятків із них, що були прийняті в Європейському Союзі після укладення Угоди про асоціацію; розробка пропозицій щодо подальшої адаптації законодавства України у сфері авторського права і суміжних прав до *acquis* ЄС з урахуванням досвіду держав-членів.

Основні наукові результати:

– уперше узагальнено всі основні підходи до визначення *acquis* ЄС, що були розроблені в європейській та українській доктрині, а саме, розуміння *acquis* як сукупності спільних прав та обов'язків, правової системи ЄС, сукупності правових актів і політичних інструментів, правопорядку, принципу. Зроблено висновок, що кожен із існуючих підходів створює певне уявлення про *acquis*, однак не дозволяє повністю досягнути сутність цього явища;

– удосконалено визначення *acquis* ЄС – це наднаціональна система правових засобів, яка визначає спільні права й обов'язки держав-членів і формує єдиний внутрішній правопорядок Європейського Союзу;

– встановлено, що межі оригінальності, згідно з тлумаченням у рішеннях Суду справедливості ЄС, є достатньо динамічними та гнучкими, що фактично дозволяє будь-якому об'єкту, незалежно від сфери його застосування (мистецтво, література, наука, техніка), набувати статусу твору й охоронятися авторським правом; ключовим у контексті визначення оригінальності твору є характер і природа діяльності, у результаті здійснення якої він створений, наявність творчої складової, особистого внеску автора на основі власного самобутнього творчого рішення;

– на основі аналізу змісту права слідування у висновках Суду ЄС встановлено, що положення Директиви 2001/84/ЄС не мають на меті забезпечення повного усунення відмінностей у правовому регулюванні особливостей реалізації права слідування в межах національних законодавств. Їх завданням є формування єдиного стандарту правозастосування положень із питань, що безпосередньо та суттєво впливають на функціонування внутрішнього ринку та в цілому на забезпечення майнових прав авторів художніх творів. Усі інші питання можуть визначатися в національних законодавствах, виходячи з локальних правових традицій. До таких питань належить визначення кола спадкоємців, до яких переходить право слідування та визначення відповідальної особи за сплату частки від продажу твору за правом слідування;

– обґрунтовано, що на сьогодні у світі існує дисбаланс в охороні прав авторів при перепродажу оригіналів художніх творів між країнами, в законодавстві яких передбачені норми про право слідування та країнами, закони яких не містять таких положень. Зазначено, що існує потреба у вирішенні питання подолання транскордонних обмежень, спричинених розвитком цифрового середовища та можливістю онлайн-перепродажів творів у цифровій формі. Прогнозується, що одним із шляхів досягнення балансу, вирішення зазначеного питання може стати прийняття міжнародного договору про право слідування;

– встановлено, що діяльність держав-членів щодо створення необхідних передумов для застосування національних норм, які опосередковують досягнення цілей директив, кваліфікується як

транспозиція директив. Цей процес охоплює три етапи: 1) розробка відповідних національних норм; 2) прийняття акту, який містить ці норми; 3) введення прийнятих норм у дію. Виконання обов'язку із транспозиції директиви в національні законодавства обмежене часовими рамками, при цьому відповідні національні норми повинні набрати юридичну силу до спливу строку, що встановлений у директиві;

– уперше встановлено, що хоча Європейська Комісія включає до складу законодавчих *acquis* у сфері авторського права і суміжних прав два регламенти – (EU) 2017/1128 про транскордонну мобільність послуг онлайн-контенту на внутрішньому ринку та (EU) 2017/1563 про транскордонний обмін між Союзом і третіми країнами копіями певних охоронюваних творів та об'єктів суміжних прав у доступному форматі в інтересах осіб, які є незрячими чи мають інші обмеження можливостей сприйняття друкованої інформації, – в ЄС також є чинним Регламент (EU) 608/2013 щодо митного захисту прав інтелектуальної власності, у ч. 1 ст. 2 якого безпосередньо визначено, що цей Регламент застосовується до авторського права і суміжних прав. Тому він також відноситься до законодавчих *acquis* у сфері авторського права і суміжних прав;

– уперше обґрунтовано, що сутність прецедентних рішень Суду ЄС не збігається з поняттям прецеденту в країнах загального права і виходить за межі розуміння прецеденту в країнах континентального права. Фактично Суд ЄС самостійно обирає, які з його рішень мають прецедентне значення шляхом їхнього цитування у своїй практиці, і часом це рішення, які повторюють раніше сформульований правовий висновок Суду, не встановлюючи нового правила поведінки. Законодавство ЄС не конкретизує умови, за яких рішення Суду ЄС набуває властивостей норми права, види проваджень, у яких можуть формуватися прецеденти, та юридичну силу рішень Суду ЄС. Унаслідок цього існує проблема детермінації, які рішення Суду ЄС є обов'язковими для національних судів держав-членів. Посилання самим Судом ЄС на певні власні рішення не є достатньо переконливим показником у цьому контексті через вибірковість у цитуванні, яка допускається Судом ЄС, посилання

на той самий правовий висновок, викладений у різних рішеннях, та припинення цитування певних рішень, у той час як викладена у них правова позиція залишається незмінною;

– визначено, що незважаючи на те, що Україна поки що не є членом ЄС і українські суди не мають правових підстав звертатися до СЈЕU безпосередньо, вплив практики СЈЕU вже відслідковується як на рівні законодавства у сфері авторського права та суміжних прав при внесенні змін до законів України (наприклад Закону України від 01.12.2022 №2811-ІХ «Про авторське право та сумідні права»), так і на рівні правозастосування як інформаційне джерело;

– визначено, що законодавство ЄС та деяких держав-членів відображає принцип прозорості використання штучного інтелекту, вимагаючи позначати контент як штучно згенерований або оброблений. В авторсько-правовому відношенні це відіграватиме важливу роль із точки зору ідентифікації такого контенту та надання йому відповідного режиму правової охорони залежно від юрисдикції. В цьому аспекті українське законодавство потребує гармонізації з європейським, що могло б проявитися в установленні вимоги позначення неоригінального об'єкту, згенерованого комп'ютерною програмою, при його використанні шляхом внесення відповідних змін до ст. 33 Закону України «Про авторське право і суміжні права»;

– встановлено, що між регулюванням моральних прав автора в різних країнах ЄС існують певні відмінності, що залежать від моделі авторського права і системи права тієї чи іншої країни та полягають у тому, що в дуалістичній моделі моральні права відділені від майнових прав автора та діють, як правило, безстроково, на відміну від моністичної моделі, де строк охорони є обмеженим у часі, адже моральні та майнові права розглядаються як єдине авторське право. В обох моделях існує право на оприлюднення твору та право на відкликання твору (хоч і не в усіх країнах), проте моністична модель прив'язує їх до реалізації майнового права на використання, на відміну від дуалістичної. У законодавстві Франції особливостями є встановлення черговості здійснення права на оприлюднення твору після смерті автора виконавцем заповіту, від-

повідними спадкоємцями та іншими особами, передбачення права на перегляд твору, права автора на зібрання своїх статей та промов у збірку й опублікування їх у такій формі, а також обмеження моральних прав автора на твір, створений у порядку виконання службових обов'язків. В Ірландії, де діє система загального права, виділяється окремо право протидіяти неправдивому приписуванню авторства на твір, передбачається можливість відмови від моральних прав, обмеження їх дії у часі. На практиці ці правові особливості зумовлюють потребу їх урахування при використанні творів та захисті моральних прав автора на території різних держав.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Штефан А. С. Асquis Європейського Союзу у сфері авторського права і суміжних прав: монографія / НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. Київ: Інтерсервіс, 2025. 164 с.

Наукові заходи – 2:

– Круглий стіл, присвячений обговоренню проекту Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо реалізації принципів відкритої науки» (м. Київ, 24 квіт. 2025 р.);

– Дев'ята Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми інтелектуального, інформаційного, інтернет права та ІТ права» (м. Київ, 26 трав. 2025 р.).

Наукові статті – 10:

– Троцька В. Основні тенденції розвитку авторського права Європейського Союзу. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 1. С. 22–31. <https://doi.org/10.33731/12025.324974>;

– Штефан А. Концепція асquis Європейського Союзу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2025. Вип. 12. №45. С. 314–320. <https://doi.org/10.23939/law2025.45.314>;

– Старченко О. Концепція оригінальності твору згідно з рішеннями Суду справедливості Європейського Союзу. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №2. С. 5–12. <https://doi.org/10.33731/22025.332476>;

– Старченко О. Право с лідування у практиці Суду справедливості Європейського Союзу. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №3. С. 5–12. <https://doi.org/10.33731/32025.338625>;

– Штефан А. Директиви та регламенти у сфері авторського права і суміжних прав у системі *acquis* ЄС. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №3. С. 13–23. <https://doi.org/10.33731/32025.338628>;

– Федорова Н. Транскордонні виклики імплементації державами-членами статей 15 та 17 Директиви (ЄС) 2019/790 про авторське право і суміжні права на Єдиному цифровому ринку. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №3. С. 24–31. <https://doi.org/10.33731/32025.338632>;

– Троцька В. Право слідування на оригінали художніх творів за законодавством Європейського Союзу. *Проблеми законності*. 2025. Вип. 169. С. 37–54. <https://doi.org/10.21564/2414-990X.169.328575>;

– Зеров К. Роль Європейського Суду Справедливості у розвитку авторського права і суміжних прав ЄС та України. *Соціальне право*. 2025. №3. С. 132–137. <https://doi.org/10.32751/2617-5967-2025-03-11>;

– Троцька В. Строки охорони авторського права і суміжних прав за законодавством ЄС. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №4. С. 5–14. <https://doi.org/10.33731/42025.346569>;

– Бутнік-Сіверський С. Моральні права автора в ЄС: правові особливості. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №4. С. 32–41 <https://doi.org/10.33731/42025.346583>.

Стаття Scopus / Web of Science – 1:

– Shtefan A. Sui generis protection of AI-generated outputs in Ukraine. *Inter EU Law East*. 2025. Vol. 12. No. 1. P. 79–103. <https://doi.org/10.22598/iele.2025.12.2.3>.

Законопроект – 1:

– Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення правової охорони творів архітектури».

Науково-експертні висновки до законопроекту – 2:

– Науково-експертний висновок на проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні право-

порушення щодо відповідальності у сфері кінематографії» (реєстр. 12383 від 07.01.2025). Надіслано Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності;

– Науково-експертний висновок на Концепцію проекту Закону України про вищу правничу (юридичну) освіту та первинний доступ до правничої професії.

Аналітичні матеріали – 4:

– Аналітична довідка щодо особливостей імплементації статті 17 Директиви (ЄС) 2019/790 про авторське право і суміжні права в єдиному цифровому ринку. Довідка містить комплексне дослідження правових підходів, застосованих державами-членами Європейського Союзу при імплементації статті 17 Директиви (ЄС) 2019/790 із урахуванням її нормативної специфіки та правозастосовчої практики;

– Аналітична довідка щодо особливостей дії регламентів як актів вторинного законодавства ЄС. Довідка визначає особливості загального і безпосереднього застосування регламентів ЄС у державах-членах та обов'язковості регламентів у повному обсязі згідно з правотлумачною практикою Суду ЄС. Направлено до Міністерства економіки, довілля та сільського господарства України;

– Аналітична довідка щодо положень законодавства Європейського Союзу про строки чинності майнових суміжних прав. Довідка пропонує комплексний правовий аналіз норм Директив ЄС, що визначають строки охорони на об'єкти суміжних прав, акцентуючи увагу на проблемних аспектах;

– Аналітична довідка щодо правової категорії «доведення до загального відома публіки» у рішенні Суду справедливості Європейського Союзу у справі Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) v Rafael Hoteles SA (C-306/05, 2006). Довідка наводить тлумачення змісту правової категорії «доведення до загального відома публіки».

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на службовий твір – 1:

– Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 140112 від 15.10.2025 на службовий твір «Основні тенденції розвитку авторського права Європейського Союзу».

Тези наукових доповідей – 20.

Тема «Використання адміністративно-правових засобів охорони та захисту прав інтелектуальної власності в умовах набуття Україною статусу кандидата на членство в Європейському Союзі», затверджена постановою президії НАПрН України № 147/6 від 27.12.2024. Номер державної реєстрації: 0124U004853. Термін виконання: 01.01.2025–31.12.2027. Наукові керівники теми – Дорошенко О. Ф., Мироненко Н. М.

Мета науково-дослідної роботи полягає в тому, щоб на основі аналізу доктринальних положень, національного та міжнародного законодавства у сфері інтелектуальної власності, а також правозастосовної практики надати правову характеристику адміністративно-правових засобів охорони та захисту прав інтелектуальної власності, у тому числі й адміністративних процедур у сфері інтелектуальної власності; дослідити правовідносини, що виникають при здійсненні таких процедур, та розробити на цій основі пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства та практики його застосування у зазначеній сфері з урахуванням досвіду країн Європейського Союзу.

Основні наукові результати:

Досліджено:

– доктринальні підходи до трактування поняття «адміністративна процедура». Проаналізовано норми Закону України «Про адміністративну процедуру», які стосуються визначення понять «адміністративна процедура» та «адміністративна справа». Визначено, що в доктрині права існує підхід до розуміння сутності адміністративної процедури як вираження здійснення адміністрування відповідними органами, яке втілюється в державній політиці в певному секторі, а адміністративна процедура виступає своєрідною регулятивною категорією, що встановлює певні рамки здійснення публічного адміністрування, визначаючи правила його здійснення. Аналіз норм Закону України «Про адміністративну процедуру» дозволив зробити висновок щодо необхідності вдосконалення категоріального апарату, який закріплений цим Законом;

– правові засади застосування адміністративних процедур захисту прав інтелектуальної власності в країнах Європейського Союзу та Україні в порівнянні з судовим розглядом справ;

- співвідношення категорій «адміністративна процедура», «адміністративне провадження», «адміністративна послуга», встановлено межі їх застосування;
- тенденції вдосконалення національного законодавства та практики його застосування у сфері інтелектуальної власності з урахуванням досвіду країн Європейського Союзу;
- питання адміністративно-правового статусу й адміністративно-правових засад діяльності Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій;
- сучасний стан і зміни у процедурі державної реєстрації авторського права в Україні; положення нового Порядку реєстрації авторського права та договорів про майнові права на твір, прийнятого у 2023 році, який передбачає цифровізацію процесів реєстрації, подання документів онлайн і спрощення взаємодії з державними органами.

Установлено:

- недоліки регулювання патентних зборів в Україні, які створюють фінансові перешкоди для винахідників і негативно впливають на інноваційну активність у країні. Серед ключових проблем – високий рівень зборів, їх періодичне значне підвищення та, як наслідок, висока частка патентів, що втрачають чинність через несплату зборів;
- законодавство України, яке регулює процедуру припинення дії свідоцтва на торговельну марку внаслідок її невикористання впродовж п'яти років без поважних причин та процедуру реєстрації торговельної марки, не відповідає положенням законодавства ЄС, зокрема Директиви 2015/2436 та Регламенту № 2017/1001. Досвід країн ЄС щодо наявної процедури припинення реєстрації торговельної марки доводить доцільність існування не судової, а адміністративної процедури вирішення цього питання;
- глобальна динаміка росту патентних заявок та різке збільшення обсягу військових патентів відображає зростання світового попиту на оборонні технології і, відповідно, зростання кількості заявок на секретні винаходи, що стосуються національної безпеки. Зростає роль патентної експертизи заявок на секретні винаходи.

Провідні відомства ІВ світу, зокрема країн ІР5, реагують на це внесенням змін до патентного законодавства, переглядом правил проведення експертизи заявок на секретні винаходи із застосуванням цифрових інструментів і ІІІ;

– аспекти правової охорони об'єктів інтелектуальної власності з урахуванням розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні та зарубіжних країнах;

– аспекти правової охорони об'єктів інтелектуальної власності з урахуванням розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні та зарубіжних країнах;

– правові основи й ефективність застосування захисту прав інтелектуальної власності в країнах Європейського Союзу та Україні в порівнянні з судовим розглядом справ. Дослідження компенсації як особливого способу судового захисту прав інтелектуальної власності на рівні чинного законодавства та практики його застосування;

– що правове регулювання відмови від прав на об'єкти промислової власності в Україні має фрагментарний і неузгоджений характер, що суперечить принципам юридичної визначеності й ускладнює ефективне правозастосування на відміну від права Європейського Союзу, де існує концептуально інша модель, у межах якої процедури відмови від об'єкта промислової власності мають послідовний, уніфікований і формалізований характер;

– провадження, які характеризують діяльність публічної адміністрації в процесі забезпечення охорони та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності. До процедурних проваджень відносяться реєстраційне, атестаційне провадження та провадження з визнання торговельної марки добре відомою. До адміністративних юрисдикційних проваджень слід віднести: провадження стосовно заперечення, провадження стосовно апеляційної заяви та заяв про визнання торговельних марок добре відомими в Україні; оскарження рішень УКРНОІВІ щодо визнання недійсними повністю або частково прав на винахід (корисну модель) чи прав на промисловий зразок; провадження відносно заперечень щодо заявки на винахід, заявки на корисну модель, заявки на промисловий зра-

зок; провадження щодо заявки на реєстрацію компонування напівпровідникового виробу; провадження відносно заперечення щодо заявки на торговельну марку, торговельної марки за міжнародною реєстрацією; провадження відносно заперечення щодо заявки на реєстрацію географічного зазначення.

Запропоновано:

– внести зміни до Регламенту Апеляційної палати НОІВ у частині використання термінів «порядок» і «провадження» з урахуванням положень Закону України «Про адміністративну процедуру»;

– переглянути процедуру формування Зводу відомостей, що становлять державну таємницю з урахуванням висловлених рекомендацій, запровадити досвід США, Японії, Кореї, імплементувавши відповідні норми в законодавство з ІВ та Правила складання, подання та проведення експертизи заявки на винахід і заявки на корисну модель.

– адміністративний порядок припинення дії реєстрації торговельної марки, що забезпечить більш швидкий розгляд справи та розширення владних повноважень НОІВ щодо розгляду заяв про дострокове припинення дії свідоцтва на торговельну марку, встановити строк, з якого припиняється дія свідоцтва;

– внести зміни в порядок реєстрації торговельних марок відповідно до існуючої практики реєстрації торговельної марки ЄС та практики реєстрації торговельних марок у країнах-членах, передбачивши, зокрема, «опозиційний» період у процедурі реєстрації торговельної марки як обов'язковий;

– змінити порядок формування Апеляційної палати УкрНОІВІ із числа співробітників УкрНОІВІ на формування Апеляційної палати із незалежних експертів; запровадити заходи, які б забезпечили належну організацію роботи палати;

– з метою максимального охоплення всіх проявів недобросовісної конкуренції в ст. 164–3 КУпАП доцільно застосувати бланкетний спосіб викладення її диспозиції за допомогою узагальнюючого словосполучення «вчинення недобросовісної конкуренції тягне за собою ...»;

– розробити єдиний систематизований нормативний акт, в якому слід об'єднати норми щодо правого забезпечення функціонування державної системи охорони інтелектуальної власності;

– розширити повноваження Апеляційної палати НОІВ щодо визнання недійсним свідоцтва на торговельну марку в разі її невідповідності умовами надання правової охорони та відсутності спору про право.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Мироненко Н. М. «Актуальні проблеми використання адміністративно-правових засобів охорони та захисту прав інтелектуальної власності». Київ: Інтерсервіс, 2025. 160 с.

Наукові заходи – 2:

– VIII Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності». Секція «Використання адміністративно-правових засобів охорони та захисту прав інтелектуальної власності в умовах набуття Україною статусу кандидата на членство в Європейському Союзі» (25 квіт. 2025 р.).

– Науково-практична конференція за темою НДР «Використання адміністративно-правових засобів охорони та захисту прав ІВ в умовах набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС» (м. Ужгород, 4–5 жовт. 2025 р.).

Наукові статті – 10:

– Андрощук Г. О. Секретні винаходи: проблеми експертизи заявок. *Наука, технології, інновації*. 2025. № 1. С. 79–93. <http://doi.org/10.35668/2520-6524-2025-1-09>;

– Омельченко А. В. Адміністративно-правовий статус Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій. *Юридична Україна*. 2025. № 3(267). С. 42–49. [http://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-3\(267\)-5](http://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-3(267)-5);

– Мироненко Н. М. Деякі проблеми удосконалення правової охорони торговельних марок. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 2. С. 21–30. <https://doi.org/10.33731/22025.332479>;

– Андрощук Г. О. Інтелектуальна власність в оборонній промисловості: стан, тенденції, проблеми та шляхи вирішення. *Часопис Київського університету права*. 2025. № 2. С. 113–122. <https://chasprava.com.ua/index.php/journal/issue/view/97/123>;

– Андрощук Г. О. Глобальний ландшафт інтелектуальної власності і нематеріальні активи: зростання впливу. *Наука та наукознавство*. 2025. № 3(129). С. 3–23. <https://doi.org/10.15407/sofs2025.03.003>;

– Коваль І. Ф. Адміністративно-правова охорона і захисту прав промислової власності. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 3. С. 32–42. <https://doi.org/10.33731/32025.338634>;

– Омельченко А. В. Адміністративно-правовий механізм охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні. *Юридична Україна*. 2025. № 7. С. 22–30. [https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-7\(271\)–3](https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-7(271)–3);

– Вавженчук С. Я., Дорошенко О. Ф. Реалізація нетрадиційної конструкції «недійсність прав інтелектуальної власності» в судовому та позасудовому порядку захисту прав: сучасний стан та перспективи. *Проблеми законності*. 2025. № 3. Вип. 170. С. 36–53. <https://doi.org/10.21564/2414-990X.170.340457>;

– Кодинець А. О. Захист прав інтелектуальної власності апеляційною палатою національного органу інтелектуальної власності. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2025. № 5(64). С. 41–47. <https://doi.org/10.32782/ruuv.v5.2025.8>;

– Тверезенко О. О. Процедура відмови від винаходів, корисних моделей, промислових зразків та торговельних марок за законодавством України та ЄС. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 11. С. 102–106. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-11/20>.

Стаття Scopus / Web of Science – 1:

– Кодинець А. О., Дорошенко О. Ф., Волинець І. П., Дорожок Г. К., Петренко В. О., Білецький В. В., Федорова Н. В. Тенденції зловживання патентними правами на лікарські засоби на прикладі США (огляд літератури). *Медичні перспективи*. 2026. Т. 31. № 1. С. 237–246. <https://doi.org/10.26641/2307-0404.2026.1.356982>.

Законопроект – 1:

– Проект Закону України «Про внесення змін до деяких спеціальних законів у сфері інтелектуальної власності щодо діяльності Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності».

Науково-експертні висновки до законопроектів – 3:

– Науково-правовий висновок на проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу щодо стимулювання розвитку наукових парків». Надіслано Міністру освіти і науки України О. Лісовому;

– Науково-правовий висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо стимулювання розвитку наукових парків». Надіслано Міністру освіти і науки України О. Лісовому;

– Науково-експертний висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо реалізації принципів відкритої науки» (щодо внесення змін до законів України «Про науково-технічну діяльність», «Про науково-технічну інфраструктуру»). Надіслано МОН України.

Аналітичні матеріали – 3:

– щодо удосконалення процедур припинення дії свідоцтва на торговельну марку»;

– щодо удосконалення правового регулювання діяльності апеляційної палати національного органу інтелектуальної власності;

– Апеляційна палата НОІВ: українська модель та європейський досвід. Довідка направлена до Міністерства економіки України.

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на службовий твір – 1:

– Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 140610 від 07.11.2025 на твір «Деякі проблеми удосконалення правової охорони торговельних марок».

Тези наукових доповідей – 20.

Тема «Правовідносини інтелектуальної власності у сфері забезпечення обігу лікарських засобів в Україні», затверджене

на постановою президії НАПрН України № 147/6 від 27.12.2024. Номер державної реєстрації: 0124U004885. Термін виконання: 01.01.2025–31.12.2027. Наукові керівники теми – Яковець І. С., Кащинцева О. Ю.

Мета науково-дослідної роботи полягає в розробці наукового обґрунтування засад і форм реформування національного законодавства в сфері інтелектуальної власності щодо обігу лікарських засобів із фокусом на забезпечення права людини на життя крізь призму його невід’ємних складових – права на здоров’я та права на безпечне довкілля в парадигмі законодавства ЄС та міжнародного права з урахуванням викликів війни та потреб періоду повоєнної відбудови; аналізі правових бар’єрів для реалізації права на життя в умовах війни та повоєнної відбудови у контексті монополії інтелектуальної власності на винаходи, промислові зразки, корисні моделі в сфері охорони здоров’я.

Основні наукові результати:

– удосконалено аналіз правових механізмів забезпечення доступу до біотехнологічних лікарських засобів і стан їх упровадження у національне законодавство;

– обґрунтовано необхідність запровадження ефективного механізму надання дозволу на використання прав інтелектуальної власності, що стосуються лікарського засобу, без згоди володільця прав інтелектуальної власності з огляду на реальні потреби у сфері охорони здоров’я щодо доступу до лікарських засобів та з метою недопущення переміщення фармацевтичної промисловості за межі країни та втрати ринку генеричних лікарських засобів;

– визначено пріоритетні завдання та перспективи реформування законодавства інтелектуальної власності та фармацевтичного законодавства з урахуванням викликів воєнного стану й євроінтеграційних зобов’язань України, та з метою усунення бар’єрів для своєчасного виходу на ринок генеричних лікарських засобів і біосимілярів;

– уперше досліджено поняття «право на здоров’я» крізь призму доступу сенситивних груп населення до клінічних випробувань лікарського засобу в Україні здійснивши аналіз у національному законодавстві, законодавстві ЄС;

– запропоновано для ефективного регулювання необхідно усунути законодавчі прогалини шляхом розробки єдиного Медичного кодексу України, імплементації міжнародних стандартів, розвитку інституційних механізмів захисту та створення умов для відповідального використання даних у сфері охорони здоров'я. Особливої уваги потребує захист прав вразливих категорій пацієнтів, таких як неповнолітні або недієздатні особи;

– обгрунтовано необхідність зміни підходів Апеляційної палати НОІВ до оцінки новизни і винахідницького рівня винаходів щодо композиції лікарських засобів задля підвищення якості експертизи винаходів у сфері фармації, що сприятиме зменшенню необгрунтованих монополій на фармацевтичному ринку та збільшенню можливостей для національних фармацевтичних виробників;

– уперше запропоновано й обгрунтовано необхідність урахування пропозицій Європейської Комісії щодо змін до Директиви №2001/83(ЕС), прийнятих 26 квітня 2023 р. у підходах до імплементації правила Болар у національне законодавство;

– уперше досліджено й обгрунтовано відмінність між винятком Болар і винятками, передбаченими для сертифікатів додаткової охорони в контексті реформування національного патентного законодавства.

– досліджено законодавство щодо правового регулювання редагування генома людини, виявлено проблемні аспекти та сформульовано пропозиції щодо їх усунення з урахуванням необхідності забезпечення фундаментального права людини на охорону здоров'я;

– встановлено що законодавчі зміни необхідно впроваджувати шляхом комплексного підходу урахування аспектів застосування видозміни генома людини: як складової права на охорону здоров'я через застосування біотехнології у медицині та фармації, генної терапії й забезпечення широкого доступу до ефективних методів і засобів попередження, діагностики, лікування хвороб; як виконання обов'язку держави щодо збереження генофонду Українського народу; як елемент національної безпеки (зокрема біобезпеки) щодо оцінки ризиків редагування генома людини як технології покра-

щення (або погіршення) людського потенціалу з подальшим розробленням політики, у т.ч. правової, щодо виявлення/попередження/протистояння можливим ризикам; у контексті розвитку сфери інтелектуальної власності для стимулювання інвестицій та інновацій у науці з урахуванням пріоритету основоположних прав людини;

– встановлено, що конституційне право на безпечне довкілля є не лише нормою Основного Закону, а й індикатором цивілізованості суспільства. Його реалізація залежить від політичної волі, правової культури, громадської активності та міжнародної співпраці. Захист цього права є гарантією збереження життя, здоров'я, добробуту та майбутнього поколінь;

– досліджено правові засади та перспективи розвитку інституту паралельного імпорту лікарських засобів в Україні. Актуальність проблеми зумовлена процесами трансформації фармацевтичного сектору, гармонізацією національного законодавства з *acquis* ЄС та необхідністю забезпечення безперервного доступу населення до лікарських засобів в умовах воєнного стану;

– проаналізовано положення Закону України № 3860-IX від 16.07.2024, яким унормовано правові засади паралельного імпорту та визначено умови його здійснення. Установлено, що імпортовані лікарські засоби мають бути ідентичними або суттєво подібними до зареєстрованих в Україні препаратів і потребують отримання окремого дозволу Державної служби України з лікарських засобів і контролю за наркотиками;

– виявлено взаємозв'язок між паралельним імпортом і доктринаю вичерпання прав інтелектуальної власності в праві ЄС, яка забезпечує вільний рух товарів у межах Європейської економічної зони. Зазначено, що імплементація цього підходу в українське законодавство сприятиме інтеграції в європейський правовий простір, проте створює додаткові виклики для інноваційних компаній, що інвестують у розробку нових препаратів;

– досліджено сучасний стан і тенденції розвитку законодавства України у сфері інтелектуальної власності крізь призму доступу населення до лікарських засобів в умовах воєнного стану. Показано, що фармацевтичний сектор демонструє стійку динаміку зростання попри складні соціально-економічні обставини та воєнні виклики;

– досліджено особливості прав пацієнта на лікування в умовах війни крізь призму європейського досвіду;

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Кондратюк С.В. Зловживання правами на винахід, що стосується лікарського засобу, в Україні та ЄС: монографія. Київ: НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, 2025. 188 с.

Збірник наукових праць – 1:

– Законодавство України у сфері інтелектуальної власності та його правозастосування: національні, європейські та міжнародні виміри: матеріали XIII міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених та студентів з проблем інтелектуальної власності (м. Київ, 10 жовт. 2025 р.): електрон. збірник / КНУ ім. Тараса Шевченка; НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. Київ, 2025. 237 с.

Наукові заходи – 3:

– Круглий стіл «Національна консультація щодо забезпечення якості та доступності лікарських засобів для пацієнтів» (м. Київ, 23 квіт. 2025 р.). Вироблена спільна резолюція щодо реформування ринку лікарських засобів. Надіслано органам державної влади;

– XIII міжнародна науково-практична конференція молодих вчених та студентів з проблем інтелектуальної власності (10 жовт. 2025 р.);

– Круглий стіл «Майно та майнові права інтелектуальної власності» (9 січ. 2025 р.).

Наукові статті – 11:

– Омельченко О.П. Деякі аспекти розвитку законодавства у сфері інтелектуальної власності щодо розширення доступу до біотехнологічних препаратів. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 1. С. 97–104. <https://doi.org/10.33731/12025.325004>;

– Омельченко О. Prospects for human genome editing: challenges of legal regulation. *Право України*. 2025. № 2. С. 55–65. <https://doi.org/10.33498/loqu-2025-02-055>;

– Кашинцева О., Сафонова М. Конституційне право людини на безпечне довкілля. *Актуальні проблеми правознавства*. 2025. № 1(41). С. 247–252. <https://doi.org/10.35774/app2025.01.247>;

- Волинець І. П. Паралельний імпорт лікарських засобів: правові засади та перспективи розвитку в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 5. С. 176–180. <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/10/32.pdf>;
- Пономарьова О. О., Чомахашвілі О. Ш. Право пацієнта на лікування в умовах війни: деякі особливості доступу до лікарських засобів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 10. С. 212–215. http://lsej.org.ua/10_2025/48.pdf;
- Пономарьова О. О. Аналіз нормативної бази НІРАА: етичні та юридичні аспекти конфіденційності та безпеки медичної інформації у сучасній охороні здоров'я. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2025. № 2(32). <https://visnykprau.com/index.php/journal/article/view/748/620>;
- Пономарьова О. О. Правове регулювання права на медичне зображення: порівняльно-правовий аналіз. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 4(3). С. 510–518. <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/339199/327419>;
- Chomakhashvili O., Iolkina M. The constitutional right to health and access to medicines. *Актуальні проблеми правознавства*. 2025. № 1(41). С. 253–257. <http://app.wunu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/05/1-2025-1.pdf>
- Іолкін Я., Кашинцева О., Зосименко О. Досвід використання договорів керованого доступу в країнах ЄС: тенденції та виклики. *Актуальні проблеми правознавства*. 2025. Вип. 4. С. 86–92 <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/2220/2239>;
- Kashyntseva O., Kondratyuk S. New Inventive Step Requirements to Pharmaceutical Inventions in Ukraine: Will It Help to Protect a Balance between Public and Private Interests? *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 4. С. 42–52. <http://uran.inprojournal.org/article/view/346584>;
- Волинець І. П. Вдосконалення законодавства України у сфері інтелектуальної власності в умовах воєнного стану кризь прирзму доступу до лікарських засобів. *Галицькі студії: Юридичні науки*. 2025. № 10. С. 5–9. <https://journals.gi.ternopil.ua/index.php/law/article/view/86/78>.

Статті Scopus / Web of Science – 1:

– Pashkov V.M., Batyhina O.M., Soloviov O.S. Health and rehabilitation of the population through the prism of monitoring and control of pesticide impact: the negative legal experience of Ukraine. *Acta Balneologica*. 2025. Vol. LXVII. Iss. 1(185). P. 55–59. <https://actabalneologica.pl/wp-content/uploads/library/ActaBalenol2025i1.pdf>

Законопроект – 1:

– проєкт Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України». Надіслано Голові комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку Д. Наталусі та Голові Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування М. Радуцькому.

Науково-експертні висновки до законопроектів – 3:

– Науково-експертний висновок на проєкт наказу Міністерства охорони здоров'я України «Деякі питання проведення клінічних досліджень (випробувань) лікарських засобів» від 24.02.2025;

– Науково-експертний висновок на проєкт Закону про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації положення Болар № 13087 від 12.03.2025;

– Науково-експертний висновок на проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення доступу пацієнтів до лікарських засобів, що підлягають закупівлі особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, шляхом укладення договорів керованого доступу № 13135 від 25.03.2025.

Аналітичний матеріал – 1:

– Аналітична довідка щодо реформи фармацевтичного ринку України: виклики, перспективи та роль пацієнтоорієнтованого підходу.

Свідцтво про реєстрацію авторського права на службовий твір – 1:

– Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 137764 від 07.07.2025 на науковий твір “Prospects for human genome editing: challenges of legal regulation”.

Тези наукових доповідей – 20.

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака

Тема «Адаптація національних засобів захисту приватних прав, свобод та інтересів до стандартів Європейської конвенції з прав людини», затверджена постановою президії НАПрН України № 147/6 від 27.12.2024. Номер державної реєстрації: 0125U000028. Термін виконання: 01.01.2025–31.12.2027. Науковий керівник теми – Бобрик В. І.

Мета дослідження – одержати нові знання про обумовлені конвенційними правами, у т.ч. правом на ефективний засіб правового захисту, закономірності вдосконалення норм приватного права в Україні щодо захисту прав, свобод та інтересів відповідних суб’єктів і практики їх застосування.

Основні наукові результати:

– встановлено, що наразі наявна тільки одна правова підстава припинення прав та обов’язків між усиновлювачем і усиновленою ним дитиною – скасування усиновлення, оскільки у разі визнання усиновлення недійсним воно вважається таким, що не здійснено. Залежно від підстав, що призвели до ухвалення судом відповідного рішення, а також від його змісту можуть виникнути різні правові наслідки скасування усиновлення. Законодавством України не визначено, на якій підставі слід скасовувати усиновлення, якщо усиновлювач і усиновлена ним особа бажають зареєструвати шлюб між собою тоді, коли усиновлена дитина досягнула повноліття або була повнолітньою на момент усиновлення;

– обґрунтовано, що за відсутності спору про право справи про скасування усиновлення необхідно розглядати в порядку окремого провадження, що відповідає як сутності окремого провадження, так і загальним засадам цивільного судочинства;

– доведено існування ризику того, що рішення національного суду України, що встановлює майнову відповідальність держави-агресора та фізичних і юридичних осіб, які сприяють збройній агресії, за правилами деліктної відповідальності відповідно до іноземного права країн ЄС буде визнано таким, що суперечить міжнародному публічному порядку й у його визнанні та/або виконанні буде відмовлено, якщо суди країни місця виконання такого судового рішення вважатимуть присуджену грошову компенсацію неспівмірною з правопорушенням або завданою шкодою, а також у зв'язку з відсутністю причинно-наслідкового зв'язку між правопорушенням і завданою шкодою;

– аргументовано ідею про те, що делікт збройної агресії передбачає зобов'язання держави-агресора відшкодувати в повному обсязі майнову шкоду, завдану збройною агресією особистим немайновим правам, у т.ч. каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, а також шкоду, завдану майну фізичної або юридичної особи, а також про солідарну відповідальність держави-агресора та юридичних і фізичних осіб, які є пособниками збройної агресії й спільними діями або бездіяльністю яких завдано шкоду внаслідок збройної агресії;

– доведено доцільність виокремлення та нормативного закріплення в Цивільному кодексі України спеціальних способів захисту речевих прав: витребування речі з чужого незаконного володіння, витребування речі у добросовісного набувача, розрахунки при поверненні речі з чужого незаконного володіння, усунення порушень речевого права, не пов'язаних із позбавленням володіння, звільнення речі від арешту (виключення з опису), визнання речевого права, виправлення державного реєстру речевих прав на нерухоме майно та їх обтяжень;

– обґрунтовано, що в українському судочинстві допомога сторонніх осіб, інституцій, груп у вирішенні складних питань права ґрунтується на принципі *jura novit curia*, в якому втілюється неспростовна презумпція знання судом права, внаслідок чого будь-які заяви, в тому числі публічні або безпосередньо адресовані суду, від фахівців, професійних спільнот і організацій, які містять аргументи стосовно вирішення питань права, не можуть сприйматись як

недозволений вплив на суд, і не становлять загрозу для незалежності суду чи неупередженості в здійсненні правосуддя за умови дотримання етичних обмежень: висновки не повинні стосуватись того, яким чином належить загалом вирішити справу, яка перебуває на розгляді суду, і висновок не повинен містити критики чинного судового рішення, яка виходить за межі критики висновків у питаннях права;

– обґрунтовано положення про те, що процесуальним інструментом розкриття суддею інформації, що може становити підставу для відводу, є ухвала про відкриття провадження у справі або ухвала про розкриття такої інформації;

– обґрунтовано позицію про те, що закріплений у ст. 240 СК України перелік осіб, які можуть вимагати скасування усиновлення, не є логічним і не відповідає засадам цивільного судочинства, адже пред'явити вимоги про скасування усиновлення вправі будь-яка особа, яка вважає, що наявністю таких правовідносин порушуються, не визнаються чи оспорюються її права, свободи чи інтереси. При цьому органи опіки та піклування, прокурор і Уповноважений Верховної Ради України з прав людини не є безпосередніми учасниками відповідних спірних правовідносин, тому не можуть бути ні позивачами, ні відповідачами в таких справах і завжди мають бути наділені процесуальним статусом органу та особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб;

– удосконалено позицію про необхідність запровадження комплексного підходу до інституційного забезпечення адаптації національного законодавства до права ЄС, який передбачав би стабільність правового регулювання, чітке розмежування повноважень між відповідальними органами, а також ефективну координацію та контроль за впровадженням адаптаційних заходів. Для досягнення максимальної ефективності адаптаційного процесу слід посилити загальні зусилля державних органів і наукової спільноти, що має сприяти напрацюванню дієвих механізмів правової гармонізації й уніфікації нормативно-правової бази України до стандартів ЄС;

– обґрунтовано необхідність зарахування коштів, отриманих від стягнення з солідарних боржників, до ліквідаційної маси у процедурі банкрутства, оскільки цей підхід підтверджується як

принципом «communio», так і французьким правозастосовним досвідом;

– висловлено пропозицію щодо запровадження в Україні на-самперед превентивних (а не компенсаційних) засобів захисту від порушення розумних строків розгляду цивільних справ, якими можуть бути: автоматичне відслідковування строків розгляду цивільних справ і встановлення наслідків їх порушення суддями, подання до вищої інстанції заяви (скарги) про прискорення розгляду справи, включення до підстав відводу судді (суддів) затягування судового розгляду справи, встановлення можливості передачі справи на розгляд до іншого суду тощо. У будь-якому разі превентивні засоби не повинні призводити до ще більшого затягування судового розгляду й мають застосовуватись з огляду на конкретні обставини розгляду судом кожної окремої справи й ті критерії відповідності розумності процесуальних строків, що визначені ЄСПЛ.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографії, навчальні і науково-практичні видання – 2:

– Поляков Б. М., Поляков Р. Б. Актуальні проблеми захисту майнових прав та інтересів кредиторів у процедурі банкрутства (неспроможності) в Україні та деяких країнах Європи : монографія [електрон. ресурс] / за ред. Б. М. Полякова. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 252 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1200>.

– Модельні правила речевого права / за ред. Р. А. Майданика. Тернопіль: Підручники та посібники, 2025. 304 с.

Розділи в монографіях – 3:

– Берестова І. Е. Про правильний спосіб захисту цивільного права: проблема поєднання непоєданого в позовних вимогах при зверненні до суду. Українська держава і право: здобутки, ідеї і цінності у XXI столітті: колектив. монографія (з нагоди 65-річчя академіка О. В. Скрипнюка) / ІДП ім. В. М. Корецького НАН України, НАПрН України. Київ, 2025. С. 470–487;

– Махінчук В. М. Відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань. Вчення про цивільно-правову відповідаль-

ність: монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2025. С. 418–449;

– Makhinchuk V. M. Forms of Compensation for Damage Caused As a Result of an International Military Conflict: Realities and Prospects of National Legislation and International Law. *Yearbook of Ukrainian law* / responsible for the issue Ye. A. Hetman. Kharkiv: Pravo, 2025. № 17. P. 208–232. <https://drive.google.com/file/d/1dE2kYHohoArHoi8fwZIGC4mom9ufOcD3/view>.

Збірники наукових праць, аналітичні дослідження, реферативні огляди, коментарі законодавства – 2:

– Імплементация міжнародних стандартів у цивільне та господарське судочинство України [електрон. ресурс]: зб. матеріалів VIII наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 12 черв. 2025 р.) / упорядн. В. М. Короленко. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 156 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1165>;

– Ефективність національних засобів захисту приватних прав та інтересів в Україні [електрон. ресурс]: зб. матеріалів наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 3 груд. 2025 р.) / упорядн. М. О. Гетманцев. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 142 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1199>.

Наукові заходи – 2:

– VIII Всеукраїнський науково-практичний круглий стіл «Імплементация міжнародних стандартів у цивільне та господарське судочинство України» (м. Київ, 12 черв. 2025 р.);

– Науково-практичний круглий стіл «Ефективність національних засобів захисту приватних прав та інтересів в Україні» (м. Київ, 3 груд. 2025 р.).

Законопроект – 1:

– проєкт Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України та Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат». Відповідні пропозиції щодо внесення змін до законів були включені до

проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат та судового збору», що був поданий народним депутатом Дирдіним М. І. та іншими народними депутатами України до Верховної Ради України та зареєстрований за № 13192 від 18.04.2025. Закон було прийнято 18 червня 2025 р. за № 4508-IX.

Наукові статті – 21:

– Берестова І. Е. Компетенційна складова поняття «суд, встановлений законом» при переданні цивільної справи до іншого суду в межах відкритої справи про банкрутство. *The Journal of Eastern European Law*. 2025. № 135. С. 15–25. <https://doi.org/10.71404/2409-6415.135.02>;

– Бичкова С. Засоби захисту інтересів відповідача у цивільному процесі (з огляду на стандарти Європейської конвенції з прав людини та принципи цивільного судочинства. *ScienceRise: Juridical Science*. 2025. Vol. 1(31). Р. 10–14. <http://doi.org/10.15587/2523-4153.2025.326607>;

– Бичкова С. Скасування усиновлення в Україні: відповідність правового регулювання європейським стандартам. *Приватне право та підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 241–247. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.27>;

– Бобрик В. І., Савчин Н. М. Спір про право як матеріально-правовий критерій диференціації проваджень цивільного судочинства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 6. С. 49–52. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-6/9>;

– Гетманцев М. О. Інституційне забезпечення адаптації законодавства України до Європейських правових стандартів. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 139–146. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.14>;

– Гетманцев М. О., Волощук О. Т. Діяльність ЄС та ОБСЄ у сфері захисту прав людини: сучасні виклики та перспективи розвитку. *Юридична Україна*. 2025. № . 3. С. 20–26. [https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-3\(267\) - 2](https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-3(267) - 2);

– Махінчук В. М. Добросовісність як новітній фактор оцінювання кандидатів на посаду суддів Конституційного Суду України.

Слово Національної школи суддів України. 2025. № 1(50). С. 30–44. [https://doi.org/10.37566/2707-6849-2025-1\(50\)–2](https://doi.org/10.37566/2707-6849-2025-1(50)–2);

– Пільков К. М. Amicus curiae: процесуальні та етичні виміри сторонньої допомоги Верховному Суду у питаннях права. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 3. Ч. 1. С. 435–440. <https://doi.org/10.24144/2788–6018.2025.03.1.66>;

– Походжук Р., Походжук Т. Проблема нормативної інфляції у сучасному законотворенні України. *Європейські перспективи*. 2025. № 3. С. 260–269. <https://doi.org/10.71404/EP.2025.3.36> ;

– Поляков Р. Б. Суворість процедури неспроможності (банкрутства): аспект солідарної відповідальності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 1. С. 619–625. <https://doi.org/10.32782/2524–0374/2025–1/144>;

– Бичкова С. Процесуальні особливості розгляду і вирішення справ про скасування усиновлення. *Університетські наукові записки*. 2025. № 2(104). С. 38–48. <https://doi.org/10.37491/UNZ.104.4>;

– Бичкова С. С., Цветков А. М. Національний банк України як учасник судового процесу. *Університетські наукові записки*. 2025. № 4(106). С. 36–48. <https://doi.org/10.37491/UNZ.106.4>;

– Гетманцев М. О., Волощук О. Т. Принципи арбітражного процесу в Міжнародному комерційному арбітражі. *Юридичний вісник*. 2025. № 2. С. 141–147. <https://doi.org/10.32782/yuv.v2.2025.15>;

– Гетманцев М. О., Волощук О. Т. Свобода вираження поглядів як конституційна цінність: аналіз підходу ЄСПЛ. *Юридична Україна*. 2025. № . 5. С. 6–12. [https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-5\(269\)-1](https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-5(269)-1);

– Майданик Р. А. Анатомічні матеріали та репродуктивні права людини в умовах рекодифікації приватного (цивільного) права. *Медичне право*. 2025. № 1(35). С. 16–37. <https://doi.org/10.25040/medicallaw2025.01.016>;

– Майданик Р. А. Володіння цифровою річчю: впровадження кращої практики в право України. *Журнал східноєвропейського права*. 2025. № 140. С. 58–71. <https://doi.org/10.71404/2409–6415.140.7>;

– Майданик Р. А. Фідуціарні правовідносини та фідуціарне управління майном в умовах рекодифікації цивільного права. *При-*

ватне право і підприємництво. 2025. Вип. 25. С. 40–69. <https://doi.org/10.32849/2409–9201.2025.25.5>;

– Майданик Р. А. Цифрова річ як майно та її оборотоздатність. *Цивілістична платформа*. 2025. № 1. С. 19–59. <https://doi.org/10.69724/2786-8834-2025-4-1-19-59>;

– Махінчук В. М. Щодо категорії добросовісності в оцінюванні кандидатів до суддівського корпусу України – на прикладі добору до Конституційного Суду України. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 129–138. <https://doi.org/10.32849/2409–9201.2025.25.13>;

– Пільков К. *Judex suspectus*: розкриття інформації суддею, відвід та самовідвід «для уникнення сумнівів у неупередженості». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 8. С. 99–109. <https://doi.org/10.32782/2524–0374/2025–8/20>;

– Поляков Р. Кримінальна відповідальність у сфері неспроможності в Німеччині. *Правові новели*. 2025. № 25. С. 399–409. <https://doi.org/10.32782/ln.2025.25.51>.

Наукові статті Scopus / Web of Science – 3:

– Bobryk V., Bilianska N., Petrovskiy A., Mazur V., Zaporozhchenko A. Application of Article 6(1) of the ECHR in Civil Proceedings: The Effect of European Integration Processes on Ukrainian Legislation. *European Journal of Sustainable Development*. 2025. № 14(4). С. 761–775. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2025.v14n4p761>;

– Bychkova S., Tsvytkov A., Zaporozhchenko A., Chubenko A., Petrovskiy A. Mechanism of bank secrecy protection: comparative legal analysis of some european states. *Veredas Do Direito*. 2025. Vol. 22. № 3. <https://doi.org/10.18623/rvd.v22.n3.3365>;

– Pozhodzhuik R., Duliba Y., Mosondz S., Fast O., Holovachova A., Igonin R. E-pharmacies and challenges for consumer protection. *International Journal of Ecosystems and Ecology Science (IJEES)*. 2025. Vol. 15(4). P. 109–114. <https://doi.org/10.47172/2965-730X.SDGsReview.v5.n03.pe05881>.

Свідоцтва про реєстрацію авторського права на наукові твори – 1:

– Свідоцтва про реєстрацію авторського права № 141789 від 26.01.2026 на твір «Скасування усиновлення в Україні: відповід-

ність правового регулювання європейським стандартам». *Приватне право та підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 241–247.

Тези наукових доповідей – 37.

Тема «Правове забезпечення ринкових відносин в умовах євроінтеграції», затверджена постановою бюро президії НАПрН України № 206/1-Б від 26.08.2022. Номер державної реєстрації: 0123U100002. Термін виконання: 01.01.2023–31.12.2026. Науковий керівник теми – Полухович В. І.

Основні наукові результати:

Уперше:

Визначено напрями вдосконалення законодавства у сфері патентно-правової охорони на цифрових ринках, зокрема:

а) підвищення рівня прозорості й удосконалення патентного процесу. Створення публічних платформ для обміну інформацією про патенти та їх ліцензування допоможе забезпечити доступ до технологій для всіх учасників ринку, підвищуючи рівень конкуренції й зменшуючи ризики для споживачів. У контексті вдосконалення патентного процесу необхідно закріпити норми, які б унеможливили формальний підхід до отримання патенту, а саме ліквідувати декларативні патенти, визначити патентно-інформаційний пошук з підготовкою відповідного висновку та кваліфікаційну експертизу в якості обов'язкових складових процедури отримання патенту на корисні моделі та промислові зразки. Відповідно скасувати відповідальність власника патенту за відповідність промислового зразка критеріям охороноздатності. Відповідність промислового зразка критеріям охороноздатності повинна бути визначена в результаті проведення кваліфікаційної експертизи;

б) запровадження більш гнучких механізмів ліцензування. У зв'язку з цим, варто вдосконалити законодавство щодо гнучких і динамічних ліцензійних моделей, які дозволяють швидше адаптуватися до технологічних змін і забезпечувати баланс між інтересами правласників і конкурентів;

в) регулювання використання патентів великими корпораціями. Для запобігання монополізації ринку через патентні бар'єри необ-

хідно вдосконалити законодавство, що регулює поведінку великих корпорацій на цифрових ринках. Це може включати посилення вимог до патентного ліцензування, особливо у випадках, коли компанії мають значну частку ринку. Також важливо створити механізми контролю за необґрунтованим накопиченням патентів великими компаніями з метою блокування конкурентів або обмеження доступу до нових технологій;

г) посилення контролю та встановлення нормативних запобіжників патентному тролінгу. З огляду на зловживання патентними правами для ведення антиконкурентної діяльності, потрібно вдосконалювати законодавство, яке обмежує діяльність патентних тролів. Це може включати введення жорсткіших вимог до подачі патентних позовів, обов'язкову перевірку патентних заявок на добросовісність і введення штрафних санкцій за зловживання патентними правами для домінування на ринку. Необхідно на законодавчому рівні визначення поняття «Патентний тролінг» та відповідальності за його здійснення;

г) розширення прав споживачів по доступу до цифрових технологій. Законодавство повинно враховувати інтереси не лише патентовласників, а й споживачів і підприємств, які використовують ці технології. Необхідно створити умови для більшого доступу до ліцензованих технологій, зокрема через розвиток відкритих ліцензій, публічних баз даних патентів і сприяння технологічному обміну серед підприємств;

д) удосконалення регулювання алгоритмів та автоматизації в контексті патентно-правової охорони. З огляду на збільшення використання алгоритмів і штучного інтелекту на цифрових ринках, важливо створити нові правові норми для патентування алгоритмів, що дозволяють забезпечити баланс між інноваціями та збереженням конкурентного середовища. Оскільки алгоритми можуть мати значний вплив на ціноутворення, маркетинг і навіть розвиток нових технологій, необхідно регулювати їх використання через патентну систему так, щоб уникнути зловживань;

е) розвиток антимонопольного регулювання в контексті використання патентів. Важливим напрямом є посилення антимоно-

польного регулювання щодо патентних прав на цифрових ринках. Це включає посилення механізмів контролю за злиттями великих корпорацій, які володіють значною кількістю патентів, і перевірку їх впливу на конкурентне середовище. Механізми антимонопольного регулювання повинні бути здатні швидко реагувати на нові форми антиконкурентної поведінки, яка виникає через патентне домінування. Для цього необхідним є рух по двом напрямам. Це підвищення кваліфікації кадрів конкурентного відомства та створення спеціального підрозділу по дослідженню цифрових ринків і проведеному розслідуванню порушень антимонопольного законодавства на цифрових ринках. Також необхідним є розвиток інструментів економічного аналізу для оцінки ринкової влади цифрових компаній і виявлення антиконкурентних практик;

є) забезпечення захисту малих і середніх підприємств від патентного тиску. Особливу увагу варто приділити створенню правових механізмів, які допоможуть малим і середнім підприємствам захиститися від можливого патентного тиску з боку великих гравців. Це може включати державні програми для підтримки стартапів, субсидії на патентування та ліцензування, а також консультативні послуги для підприємців щодо захисту їх інтелектуальних прав.

Досліджено особливості правового регулювання смарт-контрактів, зроблено висновки та запропоновано зміни до чинного законодавства, зокрема:

а) відповідно для легалізації відносин у цифровому просторі з використанням смарт-контрактів у ст. 207 ЦК України доцільно додати положення про те, що правочин може укладатися шляхом дій у цифровому середовищі, зокрема через ініціалізацію алгоритмічного коду. Так, можна визначити, що в електронній формі правочином вважається також дія особи, яка ініціює програмний код смарт-контракту в публічному цифровому середовищі з наміром укладення зобов'язання. Смарт-контракт не передбачає підписів або реквізитів у традиційному розумінні, що суперечить вимогам ЦК України щодо письмової форми правочину. Відповідно цілком обґрунтованим є внесення до ЦК України норми, що ініціалізація смарт-контракту є волевиявленням, рівнозначним підпису;

б) безпосередньо закріпити можливість використання смарт-контрактів у сфері віртуальних активів доцільно визначенням терміну «смарт-контракт» у Законі України «Про віртуальні активи» у ст. 1 «Терміни»: «Смарт-контракт – це комп’ютерний код, який є засобом фіксації зобов’язання між двома або більше сторонами, що самостійно виконує або забезпечує виконання умов договору в розподіленому цифровому середовищі»;

в) для забезпечення відповідності смарт-контрактів вимогам до форми і волевиявлення необхідно доповнити Цивільний кодекс нормами про автоматизовані правочини. Це можливо здійснити шляхом доповнення Глави 16 ЦК України (форма правочинів) новою статтею:

«Стаття 207–1. Смарт-контракт як форма електронного правочину

1. Смарт-контракт є електронною формою правочину, якщо в ньому в цифровій формі виражено намір сторін створити зобов’язання.

2. Смарт-контракт може бути реалізований у вигляді коду, який виконує умови договору без додаткових дій сторін.

3. Ініціалізація смарт-контракту в блокчейні прирівнюється до підпису за електронним правочином».

Виявлено існуючі прогалини в українському законодавстві щодо:

– обмеженого партнерства, передбаченого Угодою між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про створення Американсько-Українського інвестиційного фонду відбудови: Закон України від 08.05.2025;

– посилення незалежності від зарубіжних поставок стратегічно важливих товарів/ресурсів з огляду на ризик їх втрати через погіршення міжнародних відносин, що актуально не лише для України, а й для ЄС (The EU budget ensures European energy independence through REPowerEU);

– фактори, що впливають на економічні відносини і, відповідно, потребують урахування у визначенні основних засад економічної політики держави в акті, що має силу закону (цифровізація,

посилення загроз суспільному благополуччю, серед яких поява та поширення цифрових зловживань і кіберзлочинності, критичний стан із довкіллям, загострення міжнародних відносин, що призводить до воєн і торговельних конфліктів).

У господарсько-правовому аспекті обґрунтовано положення, що криза розуміння ролі державної власності відобразилася на змісті та якості законопроектної роботи, і, як наслідок, на прийнятих законах. Основною проблемою законопроектної роботи виступає нерозуміння того, що саме завдяки державній власності забезпечуються основні функції держави. У результаті цього низка проєктів містить ознаки неконституційності. Питання державної власності розглядалося в різних законопроектах, а не тільки у проєктах із відповідною назвою, яка б включала прикметник «державна». Наразі важливо, щоб державна політика була спрямована на лобювання охорони державної власності як основи економічного забезпечення обороноздатності держави.

Здійснено комплексний аналіз правової основи діяльності ЄЦБ як регулятора банківської діяльності в ЄС. Визначено, що нормативно-правова база банківського регулювання базується на поєднанні європейського законодавства та міжнародних стандартів, зокрема Базельських принципів. Аналіз правових норм свідчить про наявність значного ступеня гармонізації банківського регулювання на рівні ЄС, однак при цьому спостерігається певна фрагментарність правового забезпечення, що ускладнює реалізацію єдиної політики нагляду в євросоні. Встановлено, що розподіл повноважень між ЄЦБ і національними регуляторами зберігає складний характер, що може зумовлювати неоднорідність у підходах до регулювання банківського сектору та створювати ризики правової невизначеності. Однак, попри досягнутий прогрес у створенні єдиного правового поля, виявлено певну фрагментарність нормативно-правового забезпечення банківського регулювання, що ускладнює реалізацію уніфікованої політики нагляду в євросоні. Це зумовлено тим, що національні регулятори зберігають широкі дискреційні повноваження, а деякі аспекти нагляду за фінансовими установами залишаються в їх компетенції, що може призводити до

розбіжностей у правозастосовній практиці. Зокрема, встановлено, що певні положення директив та регламентів ЄС, які стосуються банківського нагляду, допускають їх імплементацію з урахуванням національних особливостей, що створює ризики неоднорідності регуляторних вимог у різних країнах-членах.

Дослідження взаємодії між ЄЦБ і національними регуляторами фінансового ринку засвідчило, що запровадження Єдиного наглядового механізму стало важливим етапом у процесі централізації нагляду, однак не усунуло всіх структурних недоліків у регуляторній системі ЄС. Національні регулятори, зберігаючи значний обсяг повноважень, продовжують відігравати ключову роль у моніторингу та контролі за банківськими установами, що, у свою чергу, може спричиняти розбіжності в підходах до оцінки фінансової стабільності окремих банків. Виявлено, що хоча ЄЦБ здійснює нагляд за найбільшими системно важливими банками, контроль за менш значущими банківськими установами залишається за національними регуляторами, що може знижувати загальну ефективність регуляторного механізму в умовах кризових явищ.

Удосконалено:

Пропозиція запровадження міжнародного (за участі України і дружніх їй держав) державно-приватного партнерства з використанням його інституційної форми з внесенням відповідних положень у Закон України «Про державно-приватне партнерство», що відповідатиме євроінтеграційному напрямку вдосконаленням українського законодавства (врахування положень Регламенту 2021/2085/Council Regulation (EU) 2021/2085 of 19 November 2021 establishing the Joint Undertakings under Horizon European and repealing Regulations (EC) No 219/2007, (EU) No 557/2014, (EU) No 558/2014, (EU) No 559/2014, (EU) No 560/2014, (EU) No 561/2014 and (EU) No 642/2014. ST/12156/2021/INIT (Consolidated text).

Надано визначення терміну «споживчий кредит» на підставі аналізу наукових праць учених і нормативно-правових актів: «споживчий кредит – вид фінансових відносин, які відбуваються між кредитором (банк або інша кредитна установа) і позичальником (фізична особа резидент України) із приводу надання позики

в національній грошовій одиниці на придбання споживчих товарів тривалого користування або на фінансування споживчих потреб позичальника на умовах, які зазначено у складеному в письмовій формі кредитному договорі, та з урахуванням дотримання принципів строковості, платності, забезпеченості, цільового використання та повернення». Правові норми ст. 10 Директиви 2008/48/ЄС так і ст. 12 Закону України «Про споживче кредитування» встановлено низку вимог до відповідних кредитних угод. Також зазначається, що Законом України «Про споживче кредитування» суттєво полегшено становище споживача, який допустив порушення договору про споживчий кредит. Це стосується зміни черговості погашення вимог за грошовим зобов'язанням порівняно із загальними положеннями цивільного законодавства.

Акти вторинного права ЄС, а також інтрасистемні угоди відіграють важливу роль у забезпеченні правового регулювання діяльності ЄЦБ і ЄСЦБ. Водночас співпраця з державами-членами, які не входять до єврозони, обмежена, але все одно сприяє фінансовій координації. Внески національних банків, що фінансують діяльність ЄЦБ підтверджують важливість балансування економічних показників країн-членів. Отже, правова структура ЄСЦБ забезпечує стабільність і ефективність єдиного монетарного простору, в той же час сприяючи інтеграції й економічному розвитку ЄС через координацію та співпрацю між різними рівнями фінансових інституцій.

Висновки щодо правових колізій між національними законодавствами Німеччини, Франції і Польщі та нормативними актами Європейського Союзу в сфері фінансового регулювання демонструють значні виклики для правової інтеграції в єврозоні. Зокрема, розбіжності в трактуванні незалежності центральних банків, а також складнощі в імплементації європейських норм у національне законодавство, свідчать про необхідність подальшого вдосконалення механізмів координації між національними й європейськими органами. Специфіка національних економічних інтересів, які не завжди співпадають із вимогами ЄС, стає джерелом правових колізій, що ускладнює досягнення єдиного правового простору в фі-

нансовій сфері. Загалом ці колізії вказують на необхідність подальших реформ для забезпечення більшої гармонії між національними правовими системами та нормативними актами ЄС, що допоможе зміцнити правову інтеграцію та стабільність у фінансовому регулюванні на рівні єврозони.

Німеччина, Франція і Польща мають різні підходи до балансування національної автономії й вимог ЄС, що породжує суперечності щодо незалежності своїх центральних банків і розмежування повноважень між національними й європейськими інститутами. У разі Німеччини та Франції проблеми виникають через національні правові норми, які обмежують або суперечать європейським стандартам, а Польща з огляду на свій статус країни поза євровоною демонструє найбільшу правову автономію, що також призводить до численних конфліктів.

З огляду на наявність загальних правил про відшкодування шкоди, а також положень щодо порядку оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів владних повноважень, вбачається недоцільним закріплення в Законі України «Про Національний банк України» спеціальних норм про пред'явлення вимог до НБУ, оскільки вони призводять до наявності колізій у правовому регулюванні відповідних питань і не враховують потрійність правої природи центрального банку України. У зв'язку із цим пропонується включити частини 2 і 3 ст. 64–1 Закону України «Про Національний банк України».

Дістало подальшого розвитку:

У контексті аналізу законопроектних ініціатив проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Антимонопольного комітету України» реєстр. № 12440 від 26.01.2025 містить пропозиції, які можуть бути підтримані після ретельного доопрацювання. Однак внесення змін до ГПК викликає дискусію з огляду на те, що пропонувані положення здебільшого дублюють приписи, які вже містяться в чинній редакції ГПК і не відповідають логіці його структури. Запропоновані в законопроекті повноваження АМКУ щодо виклику осіб для надання пояснень є актуальними з огляду на євроінтеграційний курс,

проте потребують чіткого нормативного обмеження (встановлення термінів, обсягу подання інформації та гарантій недопущення зловживань із боку посадових осіб АМКУ). Запровадження поведінкових і структурних засобів захисту конкуренції відповідає практиці ЄС і може підвищити ефективність діяльності АМКУ.

Визначення поняття «банківської операції» та його законодавче тлумачення, необхідно уточнити його разом із його основними ознаками. Запропоновано наступне формулювання: «банківські операції – це сукупність конкретних пов'язаних між собою регулярних дій банківської установи, яка має ліцензію НБУ та здійснені відповідно до стандартів і нормативів банківські послуги передбачених ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» на підставі договору».

Досліджено поняття «юридична особа» з точки зору публічного й приватного права. Встановлено, що юридична особа представляє певне юридично-організаційне явище, яке складається з різноманітних об'єктивно існуючих суб'єктів права, які поділяються за метою та порядком створення, функціями, що виконуються, системою управління, результатом діяльності. Визначення юридичних осіб публічного права в сфері господарювання знаходиться поза сферою публічного права, тобто у приватному праві, що ставить під сумнів дихотомію приватного і публічного права в сфері господарювання, а на першому плані є економічні інтереси й економічний результат.

Однією з важливих сфер імплементації Угоди про асоціацію є сфери наукового пошуку й інноваційного розвитку, що нерозривно пов'язана з реалізацією ЦСР, як в Україні так і світі, зокрема ЄС. З огляду на те, що система економічної безпеки ЄС як окремий інструмент розглядає фінансування інновацій. Було досліджено питання взаємодії системи управлінських і регуляторних методів державного впливу на процеси стимулювання інноваційного обігу в Європейському Союзі (ЄС) через призму реалізованої політики сталого розвитку. Досліджено вплив регулярного на процеси обігу інновацій в ЄС, а також його відповідність цілям сталого розвитку. У ході дослідження встановлено, що процес стимулювання інноваційного розвитку частково уніфікований із реалізованою полі-

тикою сталого розвитку в ЄС. Доведено, що існуюча регуляторна модель стимулювання інноваційного обігу в ЄС не орієнтована на досягнення більшості цілей сталого розвитку, а ті регуляторні конструкції, які використовуються, не враховують модель застосування політики сталого розвитку. Більшість інструментів стимулювання спрямовані виключно на захист особистих інтересів учасників інноваційних відносин. Обґрунтовано доцільність удосконалення існуючого підходу до регулювання й управління інноваційним обігом в ЄС з метою усунення виявлених невідповідностей. Обґрунтовано пропозиції щодо напрямів удосконалення інструментів державної політики щодо процесів регулювання обігу інновацій в ЄС. Надано пропозиції щодо внесення змін до положень рамкової програми «Горизонт Європа» з метою приведення її у відповідність до цілей сталого розвитку ЄС.

Дослідження правових засобів регулювання економіки в правовій системі Німеччини, правової бази, на якій ґрунтується сфера господарювання в Німеччині, моніторинг основних правових актів, як кодифікованих так і спеціальних нормативно-правових, які визначили систему господарських відносин Німеччини та основні принципи німецького права. Актуалізовано роль системи правових засобів регулювання економіки, які використовуються в праві Німеччини, для подальшого розвитку теорії господарського права в Україні.

Запровадження механізму скринінгу іноземних інвестицій є необхідним для захисту національної безпеки та критичної інфраструктури в умовах повномасштабної війни. Війна створила підвищені ризики використання інвестицій для отримання доступу до стратегічних галузей, технологій і ресурсів, що може загрожувати обороноздатності й економічній стійкості держави. Скринінг дозволяє виявляти потенційно небезпечні інвестиції, пов'язані з державами-агресорами, офшорними структурами або непрозорими бенефіціарами, а також запобігати концентрації контролю над об'єктами критичної інфраструктури. Разом із тим механізм має забезпечувати баланс між безпекою та збереженням сприятливого інвестиційного клімату, щоб Україна могла продовжувати залуча-

ти капітал для відбудови та модернізації економіки. Ефективний скринінг – це інструмент, який підсилює економічну стійкість, забезпечує прозорість і зменшує ризики деструктивного впливу іноземного капіталу в умовах збройної агресії.

Виявлено існуючі прогалини в українському законодавстві щодо факторів, що впливають на економічні відносини і, відповідно, потребують урахування у визначенні основних засад економічної політики держави в акті, що має силу закону (цифровізація, посилення загроз суспільному благополуччю, серед яких поява та поширення цифрових зловживань і кіберзлочинності, критичний стан із довкіллям, загострення міжнародних відносин, що призводить до воєн і торговельних конфліктів).

До переваг державної політики щодо регулювання питань державної власності на сучасному етапі віднесено: активну законопроектну роботу щодо адаптації до євроінтеграційних стандартів *acquis* ЄС, корпоративного управління ОЕСР; посилення правового регулювання військового майна як об'єкта особливого правового режиму; активізацію нормопроектувальної роботи та прийняття законодавства щодо вилучення та використання майна держави-агресора; запровадження сучасних санкційних механізмів як інструменту захисту економічної безпеки;

До слабких сторін і певних загроз політики щодо державної власності віднесено: недотримання принципу верховенства права та його складових, особливо принципу домірності, що створює ризики ухвалення актів, які не враховують реальних наслідків для державних підприємств та об'єктів державної власності, що породжує деструктивні процеси, які зачіпають не лише окремі сфери, систему регулювання державної власності, а й загалом систему захисту права власності; ризик втрати стратегічних об'єктів у процесі приватизації в умовах дестабілізації регулювання відносин державної власності; загроза рейдерських атак і незаконних дій щодо державної власності в умовах правової невизначеності через десистематизацію законодавства; створення надмірного і невинновданого тягаря для державних підприємств, які змушені змінювати свій правовий статус у період воєнного стану; заміну зрозумілих правових категорій («господарське відання», «оперативне управління»)

на чужі та незрозумілі законодавству України «правові імпланти» «узуфрукт державного майна», що створює правову невизначеність, яку складно буде подолати в сучасній практиці застосування; виникнення правових лагун у законодавстві через втрату дефініції «підприємство», що дестабілізує правове регулювання діяльності не тільки суб'єктів господарювання, а й усіх учасників відповідних відносин; відсутність єдиної стратегії охорони та захисту державної власності робить правову систему вразливою до руйнівних тенденцій і знижує рівень правової безпеки.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Криштак І.В. Господарсько-правове регулювання обігу цінних паперів інститутів спільного інвестування: монографія / за ред. В.І. Полюховича. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 236 с.

Збірники наукових праць – 3:

– Правове забезпечення ринкових відносин в умовах євроінтеграції: удосконалення механізму правового регулювання договірних відносин: збірник наукових праць / за ред. В.І. Полюховича; НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 242 с.;

– Особливості правового забезпечення господарської діяльності у зв'язку із скасуванням Господарського кодексу України [електрон. ресурс]: зб. матеріалів наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 9 квіт. 2025 р.) / упорядн. В.І. Полюхович. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 172 с.;^{[P]_{SEP}}

– Захист права власності: зб. наук. праць за результатами наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 23 трав. 2025 р.) / НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України; за ред. Т.Г. Попович. Київ, 2025. 108 с.

Наукові статті – 19:

– Полюхович В.І. Засоби патентно-правової охорони у забезпеченні економічної конкуренції на цифрових ринках. *При-*

ватне право і підприємництво. 2025. Вип. 25. С. 286–297. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.32>;

– Полюхович В. Захист прав інтелектуальної власності у сфері обігу криптовалют на цифрових ринках. *Університетські наукові записки*. 2025. № 5(107). С. 4–19. <https://doi.org/10.37491/UNZ.107.1>;

– Бакалінська О. О. Захист ЄС від економічного примусу з боку третіх країн як складова стратегії економічної безпеки. *Наукові перспективи*. 2025. № 1(55). С. 1117–1126. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-1\(55\)-1117-1126](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-1(55)-1117-1126);

– Вінник О. М. Цифрова економіка в ракурсі захисту прав споживачів та підтримання справедливої конкуренції в ринковому середовищі. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 17–24. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.2>;

– Вінник О. М. Сучасна економіка (цифрова, циркулярна, сталого розвитку, економічний гарант національної безпеки): проблема правозабезпечення. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32. № 2. С. 115–127. <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2025-32-1-115>;

– Вінник О. М. Правове забезпечення економіки України за умов війни в ракурсі Євроінтеграції та міжнародної співпраці (окремі аспекти). *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2025. № 50. С. 11–21. <https://journals.snu.edu.ua/index.php/app/article/view/1132>;

– Гончаренко О. М. Законопроектна робота з питань державної власності в умовах правового режиму воєнного стану. *Приватне право і підприємництво*. 2025. № 25. С. 324–329. <http://ppp-journal.kiev.ua/archive/2025/37.pdf>;

– Поляков Б. М. Зловживання боржником своїми правами в процедурі неплатоспроможності фізичних осіб. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 2. С. 430–435. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/102>;

– Поляков Б. М. «Натуральні зобов'язання» у процедурі банкрутства (неплатоспроможності). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 9. С. 342–346. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-9/70>;

– Поляков Б. М., Поляков Р. Б. Фраудаторні правочини: руйнування міфів. *Держава та регіони. Серія «Право»*. 2025. № 3. С. 173–184. <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2025.3.23>;

– Цветков А. М. Поняття та сутність споживчого кредиту. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 257–265. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.29>;

– Цветков А. М. Вплив ЄЦБ на формування пруденційних вимог до кредитних установ: аналіз ключових змін та викликів. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2025. Т. 30. № 2. С. 105–118. <https://doi.org/10.63341/naia-herald/2.2025.105>;

– Цветков А. М. Вплив національного законодавства держав-членів ЄС на повноваження Європейського центрального банку: аналіз колізій та дублювання. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2025. Т. 15. № 2. С. 62–75. <https://doi.org/10.63341/naia-chasopis/2.2025.62>;

– Цветков А. М. Теоретичні та законодавчі підходи до визначень: «фінансові послуги», «банківські послуги» та «банківські операції» та їх співвідношення. *Альманах права. Феномен реалізації права у контексті сучасного наукового дискурсу*. 2025. Вип. 16. С. 334–340. <https://doi.org/10.33663/2524-017X-2025-16-334-340>;

– Цветков А. М., Бичкова С. В. НБУ як учасник судової справи: аналіз законодавства і практики судів України. *Університетські наукові записки*. 2025. № 4(106). С. 36–48. <https://doi.org/10.37491/UNZ.106.4>;

– Цветков А. М. Правове регулювання реєстрації та ліквідації філій та представництв іноземних банків в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2025. Вип. 2. С. 35–42;

– Tsvytkov A. European integration – driving force behind the development of Ukraine’s legal culture and the modernisation of its legal system. *Law Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2025. No 15(3). P. 45–58. <https://doi.org/10.63341/naia-chasopis/3.2025.45>;

– Цветков А. М. Роль Національного банку України в управлінні банківською системою України. *Juris Europensis Scientia*. 2025. Вип. 4. С. 132–138. <https://doi.org/10.32782/chern.v4.2025.23>;

– Цветков А. М. Теоретичні та законодавчі засади формування банківського нагляду та банківського регулювання. *Науко-*

вий вісник публічного та приватного права. 2025. Вип. 4. <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2025.4.45>.

Стаття Scopus / Web of Science – 1:

Brovdi A., Bakalinska O., Lisohorova K., Sivash O., Khaletska K. Determining the regular impact on the processes of stimulating the innovation circulation within the limits of the EU sustainable development policy. *Technology Audit and Production Reserves.* 2025. Vol. 2 No 4(82), P. 93–98. <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2025.326075/>.

Наукові заходи – 1:

– Науково-практичний круглий стіл «Особливості правового забезпечення господарської діяльності в умовах дерегуляції: наслідки скасування Господарського кодексу України» (м. Київ, 9 кві. 2025 р.).

Законопроект – 1:

– проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» щодо врахування специфіки господарських зобов'язань у зв'язку з особливостями функціонування та взаємодії суб'єктів господарювання» від 09.01.2025 № 4196-IX.

Тези наукових доповідей – 26.

Тема «Вплив євроінтеграції та діджитал-трансформацій на розвиток приватного права України», затверджена постановою президії НАПрН України № 113/6 від 26.06.2020. Номер державної реєстрації: 0121U100028. Термін виконання: 01.01.2021–31.12.2025. Наукові керівники теми – Нагнибіда В. І., Білоусов Ю. В.

Метою дослідження у 2025 році стало визначення стану та перспектив удосконалення захисту особистих немайнових і майнових прав із огляду на приведення законодавства України до європейських стандартів захисту прав людини й основоположних свобод, процеси євроінтеграції в умовах становлення та розвитку цифрового суспільства.

Основні наукові результати:

Уперше:

Обґрунтовано, що за своїм змістовним наповненням Регламент ЄС про штучний інтелект є актом, що належить передусім до публічного права. Однак при цьому норми публічного права, закріплені в цьому Регламенті, спрямовані на охорону насамперед особистих немайнових і майнових прав, що належать до приватного права. Таким чином, норми законодавства ЄС про штучний інтелект є ще одним прикладом того, як публічно-правові норми охороняють приватно-правові відносини від ризиків і загроз, пов'язаних з розвитком новітніх цифрових технологій.

Доведено, що розроблені такими організаціями як ІВА, ААА та СІАгВ джерела «м'якого права», зважаючи на природу й особливості міжнародного комерційного арбітражу як нейтрального і конфіденційного способу вирішення спорів, визначають базові засади імплементації цифрових інструментів при вирішенні комерційних спорів, гарантуючи дотримання фундаментальних процесуальних прав сторін, з одного боку, та швидкість і ефективність розгляду загалом.

Визначено, що за відсутності підстав для заперечень арбітражний суд може звести мотиваційну частину рішення до мінімуму. При цьому висловлено думку, що арбітражний суд може не зазначати мотиви тоді, коли необхідні факти відображені в описовій частині, а їх оцінка є очевидною з огляду на позитивне рішення щодо ухвалення рішення на узгоджених умовах. Проте, якщо арбітражний суд аналізував певні факти і прийшов до висновку, що вони не становлять підставу для заперечення щодо ухвалення арбітражного рішення на узгоджених умовах, то такі факти та їх оцінку потрібно зазначати в мотиваційній частині.

Удосконалено:

Положення про те, що якщо рішення про зміну цільового призначення земель лісогосподарського призначення не погоджувалося з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в сфері охорони навколишнього природного середовища,

це є грубим порушенням установленого нормативного порядку та у разі, якщо такі дії мають системний або масштабний характер, це має звернути увагу правоохоронних органів, оскільки йдеться про фактичне вилучення земель із державної власності.

Наукові підходи щодо питання, що арбітражні рішення на узгоджених умовах мають принаймні дві специфічні ознаки: (1) наявність мирової угоди, та (2) відсутність спору між сторонами в момент ухвалення арбітражного рішення. Тим не менш, оскільки арбітражне рішення на узгоджених умовах має той самий правовий статус, що й арбітражне рішення по суті спору, то воно повинно містити мотиви, на яких воно ґрунтується.

Висновки, що на сьогодні UNCITRAL зосереджується на питаннях імплементації реалій цифрового арбітражу в уже ustalені рамки арбітражного процесу на рівні базових актів конвенційного регулювання (насамперед, Нью-Йоркської конвенції), а також розроблених нею модельних законів і регламентів. Йдеться про інтеграцію електронних повідомлень, укладення арбітражних угод у будь-якій цифровій формі, а також визнанні та виконанні електронних арбітражних рішень, поруч із зверненням на рекомендаційному рівні до окреслення принципів і порядку використання електронних інструментів сторонами, складом арбітражу й арбітражними інституціями.

Підходи до оцінки діяльності міжнародних організацій (на прикладі CIArb, IBA, ICCA, CPR та ін.), які у своїй діяльності звертаються до більш прикладних сторін застосування цифрових інструментів в арбітражі, пропонуючи арбітражній спільноті широкий спектр рекомендацій, керівництв, протоколів і чек-листів, пов'язаних із правилами організації і проведення віртуальних слухань, вимог до е-доказів та їх збору, допиту свідків у режимі онлайн, організації електронного документообігу, гарантування кібербезпеки у ході здійснення всіх процесуальних дій тощо.

Комплексні підходи до аналізу організації системи примусового виконання судових рішень в Естонській Республіці з акцентом на функціонування інституту приватних судових виконавців (kohtutäitur).

Дістало подальшого розвитку:

Точка зору про необхідність оновлення законодавства України про віртуальні активи у світлі прийняття нового Регламенту ЄС про ринки крипто-активів (MiCA), який має комплексну правову природу й містить норми як публічного, так і приватного права, що регулюють суспільні відносини щодо випуску й обігу крипто-активів, а також послуги, пов'язані з крипто-активами.

Висновок, що незважаючи на чітке визначення повноважень у сфері розмежування земель державної та комунальної власності повсякчас мають місце протиправні дії керівників місцевої районної та обласної державної адміністрації, які всупереч законодавству видали: а) розпорядження щодо передачі земельних ділянок, що знаходиться у користуванні на праві довгострокової оренди іншим фізичним особам; б) розпорядження про вилучення окремих земель із масиву земель лісогосподарського призначення; такі рішення підривають авторитет України в очах Європейського співтовариства та зобов'язань України на шляху до членства в ЄС.

Наукові підходи до вирішення питання, що при ухваленні арбітражного рішення на узгоджених умовах завданням арбітражного суду є не вирішення спору по суті, а затвердження мирової угоди між сторонами, що є питанням процедури.

Порівняльні дослідження між арбітражним рішенням на узгоджених умовах та ухвалою суду про затвердження мирової угоди. Відповідно мотиваційна частина арбітражного рішення на узгоджених умовах повинна обмежуватися фактами/умовами, необхідними для ухвалення такого рішення, як вони визначені у ч. 1 ст. 30 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж».

Критичні підходи до думок ряду науковців, які стверджують, що обсяг мотивів арбітражного рішення на узгоджених умовах має прирівнюватися до мотивів укладення сторонами мирової угоди. Також висловлено заперечення проти ідеї щодо повної відсутності мотивів у всіх арбітражних рішеннях на узгоджених умовах.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Розвиток приватного права в умовах євроінтеграції та диджитал-трансформацій: монографія / за ред.: О. Крупчана, В. Нагнибіди; НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2025. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1205>.

Збірник наукових праць – 1:

– Сучасні виклики для приватного права України: європеїзація, діджиталізація, війна: збірник наукових праць за результатами Третьої Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Київ – Хмельницький, 6 черв. 2025 р.) [електрон. ресурс] / за заг. ред. В. І. Нагнибіди. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 129 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1206>.

Наукові статті – 21:

– Авторгов А., Білоусов Ю. Виконавець у цифровій державі: естонський досвід організації примусового виконання рішень. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 376–382. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.42>;

– Авторгов А. М. Особливості примусового виконання аграрних нот. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 1. С. 123–128. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.01.19>;

– Попович Т. Перетин публічного та приватного при регулюванні відносин прав на земельні ділянки в Україні (на прикладі судових справ). *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 70–75. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.6>;

– Гайдулін О., Шаркова І. Демократизація юридичної освіти: пропозиції щодо проєкту Закону України «Про вищу юридичну освіту та первинний доступ до правничої професії». *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 147–153. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.15>;

– Бурило Ю. Законодавство ЄС про штучний інтелект: публічно-правові та приватно-правові аспекти. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 220–227. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.24>;

– Нагнибіда В. І. Роль міжнародних організацій у створенні загальних стандартів цифрового арбітражу. *Приватне право і підприємництво*. 2025. № 25. С. 228–232. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.25>;

– Нагнибіда В. І. Перспективи законодавчого регулювання стягнення активів РФ у європейських та інших зарубіжних країнах. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 2. С. 469–471. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/112>;

– Бандурка С. Правові та етичні аспекти використання штучного інтелекту адвокатом у розв’язанні приватноправових спорів. *Приватне право і підприємництво*. 2025. № 25. С. 318–322. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.35>;

– Калаур І. Р., Стефанчук М. О., Зайцева-Калаур І. В. Правовий режим майна набутого за договором таймшеру: доктринальні та законодавчі тенденції. *Наше Право*. 2025. № 3. С. 369–375. https://nashe-pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/NP-2025-3/NP_2025_3.pdf;

– Стефанчук М. О., Калаур І. Р., Малюга Л. Ю. Актуальні питання правового регулювання спадкування посмертно зачатими дітьми: порівняльно-правове дослідження. *Академічні візії*. 2025. № 48. С. 1–10. <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2253/2128>;

– Стефанчук М. О., Калаур І. Р. Концепція взаємодії авторського права і охорони архітектурних пам’яток в Україні в умовах адаптації українського законодавства до стандартів країн ЄС. *Академічні візії*. 2025. № 47. <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2310/2181>;

– Нагнибіда В. І. Забезпечення гендерної рівності у корпоративному управлінні: імплементація директиви (ЄС) 2022/2381 та досвід Великобританії. *Право UA*. 2025. № 2. https://pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/Pravo-ua-2025-2/Pravo_ua_2025_2.pdf;

– Нагнибіда В. І. Імплементація Директиви (ЄС) 2022/2381 про гендерну рівність у корпоративному управлінні: досвід Франції та Іспанії. *Право.ua*. 2025. № 3. С. 379–387. <https://>

pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/Pravo-ua-2025-3/Pravo_ua_2025_3.pdf;

– Boiarskyi I. D. Timeliness Limitation of Right to Challenge Arbitrator: Searching for Constructive Awareness. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 10. С. 77–81. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-10/16>;

– Бурило Ю. П. Правова охорона творів, згенерованих системами штучного інтелекту. *Університетські наукові записки*. 2025. № 5(107). С. 20–28. <https://doi.org/10.37491/UNZ.107.2>;

– Попович Т. Г. Локальні акти юридичних осіб як елемент системи корпоративного управління: на прикладі впровадження принципів корпоративного управління ОЕСР. *Юридична Україна*. 2025. № 10. С. 52–58. [https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-10\(274\)-7](https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-10(274)-7);

– Бандурка С. С. Методологія та методи дослідження адаптації законодавства України до права європейського союзу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 10. С. 12–16. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-10/1>;

– Бандурка С. С. Щодо правового регулювання штучного інтелекту в сфері захисту прав і свобод людини. *Форум права*. 2025. № 82(2). С. 12–17. <http://doi.org/10.5281/zenodo.15560509>;

– Нагнибіда В. І. Європейська стратегія гендерної рівності на 2020–2025 роки: новий етап формування політики рівних можливостей у Європейському Союзі. *Наше право*. 2025. № 4. https://nashe-pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/NP-2025-4/NP_2025_4.pdf;

– Левківський Б. Проблеми реалізації платником аліментів права на зменшення їх розміру: на матеріалах судової практики. *Приватне право і підприємництво*. 2025. № 25. С. 391–398. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.42>;

– Боярський Є. Проблема мотивування арбітражних рішень на узгоджених умовах за правом України. *Приватне право і підприємництво*. 2025. № 25. С. 323–331. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.36>.

Законопроект – 1:

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення права власності юридичних

осіб на земельні ділянки несільськогосподарського призначення». Прийняття законопроекту забезпечить гармонізацію українського земельного та корпоративного законодавства з правом Європейського Союзу, що є невід’ємною складовою виконання зобов’язань України на шляху до членства в ЄС. Це сприятиме формуванню стабільного, інвестиційно привабливого середовища, що відповідає європейським стандартам захисту прав інвесторів і свободи руху капіталу. Законопроект є системним кроком у напрямі гармонізації українського законодавства з правом ЄС, відповідає інтересам держави, бізнесу та суспільства. Його прийняття забезпечить прозорі та справедливі правила для всіх суб’єктів господарювання, підвищить довіру іноземних інвесторів, сприятиме економічному розвитку та зміцненню позицій України в процесі європейської інтеграції.

Наукові заходи – 2:

– Третя Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні виклики для приватного права України: європеїзація, диджиталізація, війна» (м. Київ, м. Хмельницький, 6 черв. 2025 р.);

– Всеукраїнський онлайн-практикум «Знищене або пошкоджене майно суб’єктів господарювання в умовах воєнного стану, тимчасової окупації територій та повоєнного відновлення України» (м. Київ, м. Хмельницький, 22 груд. 2025 р.).

Тези наукових доповідей – 25.

Тема «Приватноправові засади реалізації житлової політики в умовах євроінтеграції», затверджена постановою бюро президії НАПрН України № 206/1-Б від 26.08.2022. Номер державної реєстрації: 0123U100003. Термін виконання: 01.01.2023–31.12.2026. Науковий керівник теми – Галянтич М. К.

Мета дослідження – обґрунтування напрямів удосконалення правового регулювання правового статусу суб’єктів і правового режиму об’єктів житлових відносин.

Основні наукові результати:

Уперше:

Визначено, що національні механізми реалізації права на житло становлять систему правових, організаційних, соціальних та еконо-

мічних засобів, спрямованих на забезпечення реалізації та захисту цього права; національний механізм реалізації права на житло формується під впливом комплексу чинників, серед яких: соціальні проблеми (зокрема, бездомність, потреби внутрішньо переміщених осіб, мігрантів, зростання кількості осіб із інвалідністю внаслідок воєнних дій тощо), стан житлової економіки (наявність або відсутність завершених циклів житлового будівництва, системи іпотечного та пільгового кредитування тощо), а також роль і масштаби участі держави у забезпеченні громадян житлом.

Встановлена багатокomпонентність реалізації права на житло, яка охоплює як особисті немайнові, так і соціально-економічні суспільні відносини; зважаючи на європейський досвід, доводиться ефективність інституційних форм організації житлової політики, які поєднують публічне та приватне фінансування у межах спеціалізованих житлових фондів, за умови створення стійкої системи доступного та соціального житла, орієнтованої на принципи солідарності, самофінансування та довгострокового інвестиційного планування.

Встановлено, що специфіка правового становище дитини у житлових правовідносин полягає в тому, що незважаючи на низку прав, якими законодавець наділяє неповнолітнього громадянина, відсутність повної дієздатності позбавляє цього суб'єкта правовідносин особисто здійснювати надані йому права й потребує вдосконалення охоронної функції держави в сфері здійснення та захисту житлових прав неповнолітніх. Із метою захисту житлових прав дітей – сиріт і дітей, які залишилися без батьківського піклування у Житловому кодексі України необхідно передбачити систему гарантій, які забезпечували б збереження належного таким категоріям дітей житлових приміщень.

Обґрунтована особлива правова природа службового жилого приміщення, яке надається державним службовцям, що зумовлює розробку й прийняття окремого правового регулювання, що має визначати особливий правовий режим такого жилого приміщення, виключати корупційні ризики при його наданні й унеможливить зловживання з боку наймача.

Обґрунтовано, що житлове забезпечення може розглядатися як система заходів, спрямованих на організацію задоволення житлової потреби населення через державну, регіональну та місцеву житлову політику, має комплексну правову природу, що поєднує публічно-правову та приватноправову складові.

Визначено розвиток житлового законодавства, який полягає в установленні єдиних підходів, принципів та особливостей, різних за своєю правовою природою та призначенням об'єктів житлового фонду; визначена потреба закріплення єдиного термінологічного інструментарію в спосіб конкретизації об'єктів житлового фонду, невизначених правових понять (моральні засади суспільства, зловживання правом, публічний порядок, принципи житлового права, виселення тощо), розмежування понять і дефініцій при застосуванні їх у законодавчих актах, установлення однакових критеріїв, що визначають межі та обмеження здійснення житлових прав; розв'язання цієї проблеми можливе шляхом ухвалення нового Житлового кодексу України на основі гармонізації законодавства України з практикою ЄСПЛ, який не повинен відтворювати положення чинних законів України, а має визначати державну житлову політику: спрямовану на реалізацію конституційного права громадян на житло шляхом створення умов для його будівництва, купівлі, оренди, а також забезпечення житлом малозабезпечених.

Сформульовано, що адаптація українського житлового законодавства до європейських стандартів житлової політики передбачає чітке розмежування стратегічного рівня житлової політики та регуляторного рівня врегулювання житлових відносин; гармонізацію термінології та категорійного апарату із практиками ЄС, зокрема у визначенні «доступного» та «соціального» житла; впровадження системного підходу до державного стимулювання будівництва, фінансової підтримки громадян і соціально-правового захисту вразливих груп населення.

Установлено, що специфіка правового становища дитини у житлових правовідносин полягає в тому, що незважаючи на низку прав, якими законодавець наділяє неповнолітнього громадянина, відсутність повної дієздатності позбавляє цього суб'єкта правовідносин

особисто здійснювати надані йому права й потребує вдосконалення охоронної функції держави в сфері здійснення та захисту житлових прав неповнолітніх; для захисту житлових прав дітей – сиріт і дітей, які залишилися без батьківського піклування у Житловому кодексі України слід установити систему гарантій, які мають забезпечити збереження належного таким категоріям дітей житлових приміщень.

Удосконалено:

Науковий погляд на розвиток житлового права України, який відбувається в умовах поєднання кількох системних викликів – післявоєнної відбудови, дерадянізації законодавства та адаптації до *acquis* Європейського Союзу; формування нової концепції житлового права України має ґрунтуватися на поєднанні публічно-правових і приватноправових регуляторів, а методологічною засадою удосконалення житлового законодавства є розроблення ефективного правового режиму правового регулювання, який забезпечуватиме баланс між приватними та публічними інтересами.

Положення, що ефективні засоби правового захисту житлових прав осіб з інвалідністю охоплюють такі засоби: 1) адміністративно-правові засоби захисту (подання скарги до органів місцевого самоврядування щодо відмови у наданні безбар'єрного житла; ініціювання перевірки діяльності органів публічної влади на предмет недотримання стандартів доступності; звернення про надання житла в порядку, визначеного законодавством тощо); 2) судові засоби правового захисту (подання позову до адміністративного суду щодо бездіяльності органів державної влади, які не надали адаптоване житло або не забезпечили належне пристосування; позови про визнання дискримінації у сфері забезпечення житлом (у тому числі за ознакою інвалідності); позови з вимогою до органів влади надати житло, адаптоване до особливих потреб, або провести реконструкцію/модифікацію тощо); 3) компенсаційні засоби (позов про відшкодування матеріальної шкоди у випадках тривалого ненадання адаптованого житла або порушень вимог доступності; компенсація моральної шкоди, завданої внаслідок порушень житлових прав, включаючи тривале проживання в непридатних або неадек-

ватних житлових умовах тощо); 4) антидискримінаційні механізми (подання скарги до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо дискримінації у сфері житлових прав; використання спеціальних процедур захисту від непрямой дискримінації, де формально рівні правила фактично позбавляють особу з інвалідністю можливості отримати житло тощо); 5) інформаційно-правові засоби захисту.

Положення, що залежно від об'єкта, житлове забезпечення може передбачати задоволення житлової потреби за рахунок набуття права проживання у квартирі багатоквартирних будинків; одноквартирному будинку; кімнаті в квартирах або одноквартирних будинках; інших приміщеннях для постійного або тимчасового проживання (притулки, хостели, казарми, кімнати в монастирях та інших релігійних спорудах або громадах, де проживають ченці, готелі, будинки для літніх людей тощо); залежно від правового статусу суб'єкта, житлове забезпечення може поділятися на забезпечення житлом: осіб, які потребують житла; військовослужбовців та членів їхніх сімей; державних службовців; дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; соціально вразливих осіб; осіб з особливими потребами; ченців; залежно від механізму задоволення житлової потреби, житлове забезпечення може поділятися на забезпечення житлом за рахунок набуття права власності на житло; оренди/найму житла; службового житла; набуття права на житло за рахунок накопичувальної системи житлового забезпечення (фінансовий лізинг, іпотечне кредитування тощо).

Поняття «службове жите приміщення» під яким слід розуміти живе приміщення, яке в установленому порядку віднесено до фонду службових житлових приміщень, має особливий правовий режим та надане роботодавцем або відповідним державним або органом місцевого самоврядування для тимчасового проживання працівнику (і членам його сім'ї), який потребує такого приміщення за характером роботи для ефективного виконання своїх трудових обов'язків.

Правову позицію, що на нинішньому етапі оновлення житлового законодавства необхідно приведення чинного законодавства

до встановлених міжнародних норм та стандартів; забезпечити соціально вразливі верстви населення житлом соціального призначення на правах комерційного найму (оренди житла); створення умов для підвищення рівня доступності житла для тих категорій населення залежно від майнового стану, місця проживання, соціальних ознак; запровадження конкурентного середовища на ринку обслуговування житла; забезпечення державного регулювання на монопольних ринках комунальних послуг; створення фінансових механізмів придбання житла для окремих груп населення, створення ефективної моделі управління житловим фондом.

Дістали подальший розвиток:

Зміст договору найму службового жилого приміщення, зокрема доведено, що цільове призначення службового жилого приміщення потребує заборони існуючого права наймача на здачу такого приміщення в піднайм; в умовах дефіциту житла при здачі службового житла таке житло повинно вилучатися, а особи, яким воно надано, можуть забезпечуватися житлом у загальному порядку на загальних підставах.

Наукова думка, що житлові інновації – це новостворені або вдосконалені конкурентоздатні технології, продукти, послуги чи організаційно-технічні рішення, що застосовуються у сфері житлового будівництва, управління житлом або наданні житлово-комунальних послуг, та суттєво покращують якість, ефективність, доступність та комфорт житлового середовища, а також сприяють розвитку соціальної інфраструктури.

Наукова позиція, що механізми правового забезпечення справедливого доступу до житла – це система підстав набуття суб'єктивного права на житло, що базується на критеріях доступності житла та потреб людини для гідного і достатнього рівня її життя.

Наукова позиція, що публічний інтерес у житловому праві може характеризуватися як інституціоналізоване прагнення суспільства та держави гарантувати кожному належні умови проживання, що поєднує в собі правову, соціальну, моральну й безпекову складові. Він не може розглядатися винятково через призму законів чи економіки, оскільки цей інтерес пов'язаний із моральними цінностями суспільства.

Обґрунтування необхідності внесення змін до Закону України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» в частині використання житлових сертифікатів і доведено необхідність автоматичної їх індексації, що дозволить зберегти власникам їх реальну цінність.

Положення Закону України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» в частині використання житлових сертифікатів і доведено необхідність автоматичної їх індексації, що дозволить зберегти власникам їх реальну цінність.

Положення про необхідність у процесі рекодифікації Книги 5 ЦК України «Зобов'язання» нормативно закріпити договір охорони житлового приміщення, що сприятиме захисту житлових прав громадян, зокрема, забезпечуючи здійснення права на користування житлом і комфортні умови користування.

Правова позиція щодо необхідності розробки Типового договору найму службового жилого приміщення і вдосконалення Переліку категорій працівників, яким може бути надано службові жилі приміщення з урахуванням того, що серед внутрішньо переміщених осіб є кваліфіковані працівники, фахівці затребуваних професій, що дозволить забезпечити попит підприємств і установ різних галузей на досвідчені кадри і певним чином задовольнити житлові потреби такої категорії громадян;

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Аврамова О.Є. Візія житлового права: людина та держава : монографія. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 198 с.

<https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1163>.

Збірник наукових праць, аналітичних досліджень, реферативних оглядів та коментарів законодавства – 1:

– Суб’єктивне право на житло: правове регулювання, здійснення та захист: зб. наук. праць за результатами «круглого столу» / упорядн. В.В. Кочин. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 68 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1182>.

Наукові статті – 11:

– Аврамова О.Є. Поняття житлової політики як правової категорії. *Аналітичне правознавство*. 2025. Вип. 5. Ч. 2. С. 93–98. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.2.13>;

– Аврамова О.Є. Поняття та види житлового забезпечення. *Приватне право і підприємництво*. 2025. №25. С. 122–128. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.12>;

– Аврамова О.Є. Соціальна справедливість як засада житлової політики. *Науковий вісник Ужгородського національного Університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 88. Ч. 1. С. 11–16. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.1.1>;

– Галянтич М.К. Законодавче підґрунтя інституту визнання необґрунтованих активів та їх стягнення в дохід держави: соціолого-правовий аналіз. *Соціологія права*. 2025. Вип. 1(50). С. 26–31. <https://doi.org/10.37687/2413-6433.2025-1.3>;

– Галянтич М.К. Розвиток держави через систематизацію житлового законодавства чи закріплення державної житлової політики. *Юридичний вісник*. 2025. №5. С. 53–61. <https://doi.org/10.32782/yuv.v5.2025.7>;

– Галянтич М.К., Кочин В.В., Запорожченко А.В. Правові підстави та наслідки виселення із житла. *Juris Europensis Scientia*. 2025. Вип. 4. С. 11–15. <https://doi.org/10.32782/chern.v4.2025.3>;

– Галянтич М. К. Користування житлом на підставі житлового сервітуту. *Приватне право і підприємництво*. 2025. №25. С. 383–390. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.43>;

– Заїка Ю. О. Захист житлових прав членів сім'ї загиблих військовослужбовців. *Актуальні питання у сучасній науці. Серія «Право»*. 2025. №10(40). С. 460–470. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-10\(40\) - 460-471](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-10(40) - 460-471);

– Заїка Ю. О. Службове житло і його правовий режим. *Science Rise: Juridical Science*. 2025. №2(32). С. 4–8. <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2025.335696>;

– Заїка Ю. О. Цивільно-правовий статус дитини як суб'єкта житлових правовідносин. *Приватне право і підприємництво*. 2025. №25. С. 34–39. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.4>;

– Кочин В. В. Методологічні основи євроінтеграційного розвитку житлового права України. *Юридичний вісник*. 2025. №5. С. 90–96. <https://doi.org/10.32782/yuv.v5.2025.12>;

Стаття Scopus / Web of Science – 1:

– Kostiv M., Kochyn V., Lideikyte Hube G., Neri-Castracane G. The War in Ukraine, Volunteers and Non-profit Organizations: Regulatory and Law-Related Challenges. *Nonprofit Policy Forum*. 2025. P. 1–13. <https://doi.org/10.1515/npf-2023-0103>.

Законопроект – 1:

– Пропозиції про внесення змін до книги шостої «Спадкове право» Цивільного кодексу України (статті 1222, 1224, 1241, 1225–1, 1242, 1243 1254, 1268, 1302) на звернення Заступника Голови Робочої групи з підготовки законопроекту з рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України О. Кота.

Наукові заходи – 2:

– Науковий семінар «Об'єкти житлових прав: особливості правового режиму, стан та сучасні виклики правового регулювання» (м. Київ, 29 трав. 2025 р.);

– Всеукраїнський науково-практичний «круглий стіл» «Суб'єктивне право на житло: правове регулювання, здійснення та захист» (м. Київ, 27 черв. 2025 року).

Свідоцтво про реєстрацію авторських прав на наукові твори – 1:
– Свідоцтво про реєстрацію авторського права від 02.10.2025 на науковий твір «Приватизація регулювання суспільних відносин: значущі питання, простір обдумування та саморегулювання».

Тези наукових доповідей – 20.

Тема «Правове забезпечення соціального спрямування економіки України та бізнесу в сучасних умовах цифровізації, появи нових загроз суспільному благополуччю», затверджена постановою бюро президії НАПрН України № 206/1-Б від 15.06.2021. Номер державної реєстрації: № 0122U000064. Термін виконання: 01.01.2022–31.12.2025. Науковий керівник теми – Миронова Г. А.

Метою дослідження є визначення напрямків і засобів удосконалення правового забезпечення соціального спрямування економіки та бізнесу в умовах появи нових загроз суспільному благополуччю. Результати дослідження у звітному періоді матимуть значення для сфер законотворчої та правозастосовної діяльності, для адаптації державної соціально-економічної політики до викликів війни, визначення її пріоритетних цілей і правового інструментарію їх досягнення.

Основні наукові результати:

Узагальнено сучасні тренди зближення (конвергенції) законодавства Європейського Союзу та України щодо запровадження звітності зі сталого розвитку, яка охоплює соціальні, екологічні й корпоративні складові, для суб'єктів економічної діяльності в частині актуалізації критеріїв класифікації, які стосуються певного кола як резидентів, так і нерезидентів, насамперед тих, які належать до категорії великих, суспільно значущих, материнських і дочірніх компаній.

Розкрито передумови зміни в ЄС парадигми регуляторного впливу на функціонування європейського дослідницького простору (ЄДП) та підвищення ролі правового інструментарію поряд зі збереженням концептуальних засад щодо превалювання добровільних зобов'язань та методу координації дій держав – членів ЄС у сфері науково-дослідної, інвестиційно-інноваційної діяльності; розро-

блено й обгруновано пропозиції до проєкту Дорожньої карти інтеграції науково-інноваційної системи України до ЄДП на 2025–2027 роки, які спрямовано на забезпечення імплементації «Акту Європейського дослідницького простору: відкриття п'ятої свободи» та інших законодавчих ініціатив інститутів ЄС з метою гармонізації законодавства України у сферах вищої освіти, наукової і науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності та інших, пов'язаних з інтеграцією до Європейського дослідницького простору.

Встановлено, що серед юридико-технічних інструментів забезпечення засади соціальної спрямованості економіки у конституційному судочинстві України важливе місце належить принципам соціальної обгрунтованості та об'єктивної виправданості законодавчого регулювання. При цьому оцінювання обгрунтованості законодавчого регулювання базується на правовому, соціальному та економічному (зокрема функціонально-цільовому) пізнанні. Метою соціального та економічного пізнання є виявлення наявності/відсутності об'єктивних соціальних підстав для (не)диференціювання законодавцем правових статусів учасників економічних відносин, установлення особливостей порядку здійснення їхніх прав та/або меж такого здійснення тощо.

Доведено, що оцінювання обгрунтованості правових відмінностей (як виявлення й оцінювання значимості соціальних підстав їх установа) виступає особливим прийомом соціально-правового пізнання, не тотожним оцінюванню відповідності встановлених відмінностей їхній легітимній меті (принципу «домірності»). Підставою для висновку органу конституційної юрисдикції про обгрунтованість тих законодавчих відмінностей, які забезпечують дію засади соціальної спрямованості економіки, можуть бути визнані суспільно легітимні залежності – зв'язки, встановлювані між: а) правовими ознаками й емпіричними чинниками; б) нормами Конституції та нормами законів України; в) моральними уявленнями та законодавчими нормами.

Обгрунтовано висновок про те, що в конституційній юриспруденції в сферах цивільного та господарського права відбулася еволюція від принципу рівного захисту законодавчих особливостей

правового режиму форм власності до імплементації європейських правових стандартів пропорційності та недискримінації. У соціальній сфері принцип справедливого балансу між інтересами особи та суспільства КС конкретизував як право держави на вирішення соціальних питань залежно від існуючих фінансово-економічних можливостей. Поряд із цим Суд сформулював заборону вдаватися до обмежень, що порушують сутність конституційних соціальних прав осіб та обов'язок держави за будь-яких обставин забезпечувати достатні умови життя, сумісні з людською гідністю. КС також визнав існування соціальних зобов'язань, незалежних від фінансових можливостей держави та її економічного становища щодо осіб, постраждалих від аварії на Чорнобильській АЕС.

Обґрунтовано, що в умовах війни (воєнного стану) розумність і справедливість підзаконних актів спеціально вповноважених органів державної влади при конкретизації правового режиму цивільно-правової відповідальності на окремих ринках (у певних сферах соціально значимої економічної діяльності) передбачає врахування сукупності об'єктивних чинників природного, технічного й соціального характеру, які істотним чином впливають на розвиток відповідного кола суспільних відносин, і зумовлюють доцільність: а) запровадження спеціальних мораторіїв на застосування окремих заходів цивільно-правової відповідальності незалежно від правового статусу заінтересованих суб'єктів права – серед іншого, через внесення змін до обов'язкових для учасників тих або інших галузевих ринків форм типових договорів; б) звільнення фізичних осіб – споживачів від відповідальності перед їх професійними контрагентами – принаймні в частині унеможливлення одночасного стягнення неустойки й процентів річних та інфляційних втрат за порушення грошового зобов'язання; в) непоширення на вимоги суб'єктів господарювання до споживачів про застосування заходів цивільно-правової відповідальності положень законодавства воєнного стану щодо зупинення на період його дії перебігу позовної давності.

Комплексно обґрунтовано взаємозв'язок між європейською концепцією «від лану до столу» та структурою українського за-

конодавства, що регулює безпечність харчових продуктів, кормів і побічних продуктів тваринного походження. Доведено, що реалізація цієї концепції вимагає перегляду національних підходів до визначення взаємодії між харчовим і кормовим законодавством.

Запропоновано нове тлумачення співвідношення законодавства про харчові продукти і законодавства про корми в українських умовах, яке поєднує матеріально-правову єдність зазначених сфер (через спільну мету – захист здоров'я людини) з їх формально-правовим розмежуванням, необхідним для уникнення правозастосовчих колізій.

Здійснено комплексну класифікацію договорів у сфері зайнятості як правових інструментів протидії безробіттю, що охоплює не лише класичні трудові договори, а й специфічні форми: договір про надання ваучера на навчання, договір про компенсацію витрат роботодавця, договір соціального супроводу, договір про мікрогрант на започаткування справи тощо. Таке поєднання раніше не розглядалося як окремий, самостійний масив договірних механізмів у сфері соціального забезпечення.

Запропоновано підхід до розуміння договорів у сфері зайнятості як гібридних утворень між публічно-правовими та приватно-правовими механізмами, що поєднують елементи цивільного, трудового та соціального права. Запропоновано трактувати такі договори як форму реалізації публічної політики у сфері зайнятості, а не лише як індивідуальні домовленості – тобто як інструмент стратегічного регулювання ринку праці в умовах поствоєнного відновлення України.

Обґрунтовано специфічну правову природу та характеристики конструкції узфрукта для органів державної влади та державних організацій, передбачених законодавчими новаціями Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб». Зазначена специфічна ознака узфрукту державного майна детермінована особливостями публічно-правових механізмів управління державним майном, в основі яких заходиться задіяний публічний інтерес. Диференційовано його як

окремий спеціальний різновид особистих сервітутів за рахунок: специфіки підстав установаження та припинення; змісту узуфрукту; суб'єктного складу можливих узуфруктаріїв.

Уточнено предмет і юридичну природу договорів у сфері зайнятості, які раніше здебільшого ігнорувалися в доктрині трудового й соціального права як особлива категорія договорів – вони мають чіткий предмет, істотні умови, сторони, письмову форму, тобто відповідають загальним вимогам до цивільно-правових договорів, але виконують функції соціального забезпечення.

Визначено перспективні напрями здійснення господарської діяльності в умовах воєнного стану, серед яких: виготовлення на реалізація продуктів харчування, виготовлення на реалізація товарів для військових; будівництво і допоміжні роботи та послуги; реабілітація та допомога військовим; імпортозаміщення товарів; розвиток зеленої енергетики тощо.

Фактичні показники (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Пріоритетні цілі соціально-економічної політики держави та правові інструменти їх досягнення в умовах війни та післявоєнного відновлення: монографія / колектив авторів. Київ : НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 378 с.

Збірник наукових праць – 1:

– Правове забезпечення соціального спрямування економіки України та бізнесу в сучасних умовах цифровізації, глобалізації, появи нових загроз суспільному благополуччю: зб. наук. праць за матеріалами наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 20 листоп. 2025 р.). Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 217 с.

Наукові статті – 20:

– Король В., Небильцова О. Конвергенція законодавства ЄС та України щодо критеріїв класифікації суб'єктів звітування зі сталого розвитку. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 168–176. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.18;>

- Миронова Г. Збалансування приватноправових та публічно-правових засад у сфері охорони здоров'я в умовах нових загроз суспільному благополуччю. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 203–211. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.22>;
- Зайчук О., Іванченко Е. Правове регулювання митного представництва в сфері брокерської діяльності. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 104–112. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.10>;
- Примак В. Юридичні особи публічного права як суб'єкти соціальної ринкової економіки. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 187–196. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.20>;
- Зеліско А. Правові трансформації наукових парків як ключових системоутворюючих елементів сучасних екосистем міста, громади, регіону. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 154–160. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.16>;
- Крушельницька Г. Правові та економічні передумови впровадження персоналізованої медицини у національну систему охорони здоров'я. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 25–33. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.3>;
- Чудик-Білоусова Н. Договори у сфері зайнятості як елемент правового реагування на ризики безробіття. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 248–256. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.28>;
- Черненко О. Реорганізація державних підприємств. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 161–167. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.17>;
- Теремецький В. Медичні послуги і права пацієнтів: сучасні підходи до правового захисту. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 266–277. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.30>;
- Семіног С. Пріоритетні напрями оновлення законодавства у сфері регулювання господарських та підприємницьких відносин. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 310–317. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.34>;

– Миронова Г. А. Динамічні тенденції правової моделі охорони здоров'я у дзеркалі спеціальної термінології: український контекст. *Медичне право*. 2025. № 2(36). <https://doi.org/10.25040/medicallaw2025.02.046>;

– Рабінович С. Методологічні основи застосування принципу соціальної спрямованості економіки в умовах безпекових загроз (за практикою Конституційного Суду України). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. Т. 12. № 4(48). С. 358–368. <https://doi.org/10.23939/law2025.48.358>;

– Черненко О. Корпоративна етика як інструмент розвитку бізнесу: світовий досвід та українські реалії. *Київський юридичний журнал*. 2025. № 7. С. 54–62. <https://doi.org/10.32782/klj-2025-7.07>;

– Черненко О. А. Девелоперська діяльність в умовах війни: правові аспекти. *Правові новели*. 2025. № 26. С. 282–288. <https://doi.org/10.32782/ln.2025.26.33>;

– Крушельницька Г. Л. Суб'єкти права власності на ембріони людини *in vitro*. *Право і суспільство*. 2025. № 1. С. 97–102. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.1.15>;

– Теремецький В. І., Риженко О. С. Адміністративна відповідальність медичних працівників за правопорушення, вчинені під час виконання професійних обов'язків. *Журнал Східноєвропейського права*. 2025. № 132. С. 98–107. <https://doi.org/10.71404/2409-6415.132.10>;

– Чудик-Білоусова Н. І. Правові механізми соціального розвитку села в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. № 92. С. 332–339. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.4.2.46>.

– Теремецький В. І., Астаф'єв Д. С. Правова природа та особливості внутрішнього лікувально-оздоровчого туризму. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2025. № 1(34). С. 654–668. <https://doi.org/10.32631/vca.2025.1.51>;

– Зеліско А. В., Костів І. Я. Користування державним майном: трансформації концепції речових прав на іноземне майно крізь призму європейських інтеграційних процесів. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2025.

№ 68. С. 210–219. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/view/9845/9551>;

– Крушельницька Г.Л. Загальна характеристика договірного регулювання пожертви біоматеріалів людини. *Актуальні проблеми держави і права*. 2025. № 105. С. 145–152. <https://doi.org/10.32782/apdp.v105.2025.16>.

Статті Scopus / Web of Science – 6:

– Teremetskyi V., Burylo Y., Bandurka S., Albul S., Riabchenko Y. Application of artificial intelligence as a way of digitalizing the system of justice: legal, economic and social issues. *Via Inveniendi Et Iudicandi*. 2025. Vol. 20(1), P. 172–186. <https://doi.org/10.15332/19090528.11118>;

– Teremetskyi V., Korol V., Nebyltsova O., Lukianenko L., Kovalova O., Markova O. Convergence of EU and Ukrainian legislation in research and environmental areas within European Integration and Sustainable Development Strategies Implementation. *RISUS – Journal on Innovation and Sustainability, São Paulo*. 2025. Vol. 16(2). P. 01–04. <https://revistas.pucsp.br/index.php/risus/index>;

– Myroslavskyi S., Derevyanko B., Nikolenko L., Rudenko L., Hanych O. Legal possibilities of simplifying the procedure of concluding contracts for the international sale of goods and further unification of their content. *International Trade Law and Regulation*. 2025. Iss. 1. P. 47–62;

– Teremetskyi V., Davydenko V., Kiryk A., Tur I., Diorditsa I., Varkhov A. Consumers Rights in the Field of Electronic Trade in Medicinal Products: Legal Challenges and Global Harmonization Trends. *Journal of Pioneering Medical Sciences*. 2025. Vol. 14(4). P. 113–119;

– Krushelnytska H., Bodnar-Petrovska O.B., Batryn O., Tkachenko O., Panfilova Yu., Muzychuk D. Legal Framework for the Implementation of Biomedical Technologies as a Driver of Healthcare System Development in Ukraine. *International Journal of Ecosystems and Ecology Science (IJEES)*. 2025. Vol. 15(4). P. 115–120. <https://doi.org/10.31407/ijeess15.4>

– Teremetskyi V., Avramova O., Krushelnytska H., Moskaliuk N., Kovach Y., Yatsenko F., Fast O., Mosondz S. Safety of Biocidal and

Medical Products: Legal Guaranteeing in EU Countries and Challenges for Ukraine. *Journal of Pioneering Medical Sciences*. 2025. Vol. 14(9). P. 209–216. <https://doi.org/10.47310/jpms2025140928>.

Законопроект – 1:

– Проект Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо врегулювання правовідносин, пов’язаних із використанням біоматеріалу людини». Направлено до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики.

Наукові заходи – 3:

– Науково-практичний круглий стіл «Соціальне спрямування економічної діяльності в умовах викликів воєнного стану та повоєнного відновлення в Україні: правові та організаційні проблеми» (м. Київ, 30 листоп. 2023 р.);

– Науково-практичний круглий стіл «Адаптація житлового законодавства та законодавства про надання послуг України до законодавства ЄС» (м. Київ, 19 груд. 2025 р.);

– Всеукраїнський онлайн-практикум «Знищене або пошкоджене майно суб’єктів господарювання в умовах воєнного стану, тимчасової окупації територій та повоєнного відновлення України» (м. Київ, м. Хмельницький, 22 груд. 2025 р.).

Свідectво про реєстрацію авторського права на науковий твір:

– Свідectво про реєстрацію авторського права № 141791 (ідентифікатор електронного документу – CR0669260126) на науковий твір Крушельницької Г.Л. «Правові та економічні передумови впровадження персоналізованої медицини у національну систему охорони здоров’я» (Приватне право і підприємництво. 2025. Вип. 25. С. 25–33 <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.3>).

Тези наукових доповідей – 35.

Тема «Приватноправові засади регулювання корпоративних відносин в Україні відповідно до стандартів Європейського Союзу», затверджена постановою президії НАПрН України № 135/5 від 25.08.2023. Номер державної реєстрації: 0124U000001. Термін виконання: 01.01.2024–31.12.2026. Науковий керівник теми – Сіщук Л.В.

Мета дослідження полягає в дослідженні питань, пов'язаних із корпоративним управлінням в юридичних особах приватного права та його відповідність європейським стандартам, згідно яких функціонують юридичні особи – резиденти країн Європейсько-го Союзу, а також щодо запозичення найкращих корпоративних практик у контексті вдосконалення управління юридичної особи з урахуванням приватноправових засад, на яких розвивається українська правозастосовна корпоративна культура, поведінка і практика, з урахуванням продовження процесів рекодифікації Цивільного кодексу України, з урахуванням цифрової трансформації та діджиталізації здійснення підприємницької діяльності, а також із урахуванням можливості здійснення ефективного корпоративного управління в юридичних особах приватного права в умовах воєнного та післявоєнного відновлення економіки держави.

Основні наукові результати:

Доведено, що корпоративні права мають ознаки майнового речового характеру, що визначають цінність цих об'єктів для цивільного обороту й на них може виникати право володіння, користування й розпорядження, оскільки корпоративні права є власністю учасника підприємницького товариства, що виникла внаслідок передання до статутного капіталу юридичної особи майнових інвестицій для набуття правового статусу учасника цієї юридичної особи.

Доведено, що положення НККУ спрямовані на регулювання діяльності правління, наглядової ради, забезпечення інтересів акціонерів та інших зацікавлених осіб, розкриття інформації про діяльність компанії та забезпечення проведення якісного аудиту і можуть слугувати стандартом для розробки кодексів корпоративного управління компаніями, що планують співпрацювати з іноземними компаніями та виходити на міжнародні ринки, а також доречність запровадити на рівні законів, що регулюють діяльність усіх підприємницьких юридичних осіб (не тільки АТ, але й ТОВ, ТДВ, кооперативи), норм про зобов'язання для товариств вибудувати систему корпоративного управління на рівні внутрілокальних актів – статуту, положень, кодексів корпоративного управління,

кодексів ділової етики, політики винагород і вимог до неї, у тому числі про розкриття інформації.

Запропоновано здійснювати внесок до статутного капіталу товариства у формі інтелектуального продукту тільки у разі прийняття рішення чи надання згоди всіма засновниками товариства про такий вклад, які повинні одночасно вирішувати й питання про умови надання чи продовження правової охорони щодо об'єктів інтелектуальної власності, приймати рішення про вид договору, за яким майнові права інтелектуальної власності можуть перейти на баланс товариства, визначати умови правового режиму зазначеного нематеріального блага під час перебування на балансі товариства.

Зазначено, що ведення електронного документообігу, електронної ідентифікації осіб і діджиталізації інших управлінських процесів, зокрема: цифровим відкритим голосуванням учасників на загальних зборах учасників, що проводяться дистанційно чи у змішаному форматі, прозорим управлінням людським капіталом через цифрові інструменти HR, що полягає у проведенні співбесід із спеціалістами онлайн та оформленні гіг-контрактів, опціонів та інших договорів, що дозволяють взаємодіяти між учасниками компанії, інвесторами, фахівцями, контрагентами чи державою. Це, у свою чергу, стимулює бізнес до впровадження цифрових механізмів регулювання діяльності компаній, щоб забезпечити швидкість, прозорість і юридичну визначеність корпоративного регулювання.

Визначено, що гіг-контракти є особливою формою домовленостей між учасниками правового режиму Дія Сіті, що дають більше гарантій для стабільного розвитку та функціонування компаній в IT-сфері та більше заохочення для ефективної співпраці талановитих спеціалістів, інвесторів та засновників бізнесу з можливими додатковими прибутками та винагородами, оскільки перевагами гіг-контракту є соціальні гарантії, офіційний страховий стаж та сплата податків компанією.

Доведено, що опціонні договори та гіг-контракти дозволяють IT-компаніям залучати фахівців на вигідних умовах, які вказують на можливість поєднання корпоративних і зобов'язально-правових інструментів щодо впровадження опціонних програм шляхом

укладенням корпоративних договорів, опціонних договорів і гіг-контрактів, при цьому корпоративні договори мають більше значення для домовленостей між учасниками щодо виділення частки в статутному капіталі спеціалісту в майбутньому, який погодився працювати у компанії, а опціонні договори та гіг-контракти дозволяють безпосередньо залучати фахівця до участі в товаристві без класичного працевлаштування, мотивувати його часткою в компанії або правом на неї, а також гнучко будувати команди під конкретні проекти.

Зауважено, що при притягненні посадової особи до відповідальності у формі відшкодування збитків, необхідно у кожному конкретному випадку оцінювати чи діяла така особа добросовісно та в інтересах товариства, чи прийняті рішення були розумними, чи діяла особа в межах наданих повноважень, а також при розгляді справ про відшкодування збитків, завданих товариству посадовою особою застосовується правило «ділового рішення» (*business judgment rule*), яке полягає в тому, що для притягнення до відповідальності посадової особи має бути доведено, що її дії (бездіяльність) не були добросовісними та не відповідали звичайному підприємницькому ризику, й підсумовано, що запровадження інституту дискваліфікації посадових осіб як додаткової міри юридичної відповідальності могло б бути ефективним заходом, що спрямований на здійснення посадовими особами своїх повноважень добросовісно, розумно та в межах повноважень.

Запропоновано закріпити принцип гендерної рівності в корпоративному управлінні акціонерних товариств України шляхом установлення мінімальної квоти представництва жінок в органах товариства, для чого слід передбачити систему заходів спрямованих на усунення ризику невиконання відповідної норми шляхом визнання недійсними тих рішень про обрання до складу наглядової ради, які прийняті з порушенням відповідного принципу дотримання гендерного балансу.

Наголошується на доцільності стандартизації механізму ідентифікації акціонерів шляхом запровадження єдиного державного реєстру акціонерів як учасників електронних зборів, який повинен

бути інтегрований із системою кваліфікованих електронних підписів і депозитарною системою та у частині технічного забезпечення електронних зборів на рівні регламентів НКЦПФР варто врегулювати механізми обов'язкової технічної підтримки для акціонерів під час проведення таких зборів, що гарантуватиме реальну, а не формальну участь акціонерів, передбачити можливості незалежного аудиту електронних систем голосування, алгоритми архівації та захисту даних.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Васильєва В. В., Вінтоняк Н. Д., Зозуляк О. І., Ковалишин О. Р., Сіщук Л. В. Корпоративне управління в акціонерних товариствах та товариствах з обмеженою відповідальністю / за заг. ред. Л. В. Сіщук. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 226 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1168>.

Збірник наукових праць – 1:

– Корпоративне управління у підприємницьких товариствах в умовах євроінтеграції: зб. наук. праць за матеріалами XXIII міжнар. наук.-практ. конф. «Васильєвські читання», присвяченої світлій пам'яті Заслуженої юристки України, докторки юридичних наук, професорки Валентини Антонівни Васильєвої (м. Івано-Франківськ, 3–4 жовт. 2025 р.) / НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України; за ред. Л. В. Сіщук. Івано-Франківськ, 2025. 236 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1187>.

Наукові статті – 10:

– Сіщук Л. В. Вплив принципів корпоративного управління ОЕСР на діяльність акціонерних товариств в Україні. *Форум права*. № 2(82). 2025. С. 190–201. <http://doi.org/10.5281/zenodo.15560611>;

– Сіщук Л. Корпоративний договір в ІТ-компанії як елемент корпоративного управління. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 233–240. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.26>;

– Сіщук Л. В. Застосування штучного інтелекту при корпоративному управлінні компаніями. *Форум права*. 2025. № 84(4). С. 76–85. <http://doi.org/10.5281/zenodo.17347717>;

– Вінтоняк Н. Д. Відповідальність посадових осіб ТОВ та АТ. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 3. С. 116–119. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-3/25>;

– Вінтоняк Н. Д. Правове регулювання корпоративних прав, що належать малолітнім та неповнолітнім особам. *Київський часопис права*. 2025. № 3. С. 68–73. <https://doi.org/10.32782/klj/2025.3.9>;

– Вінтоняк Н. Д. Управління ТОВ з одним учасником. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 10. С. 82–85. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-10/17>;

– Зозуляк О. І., Ковалишин О. Р. Принцип гендерної рівності в корпоративному управлінні та його гарантії. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2025. № 67. С. 236–245. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/view/9880/9584>;

– Зозуляк О. І., Парута Ю. І. Поняття та кваліфікуючі ознаки невідприємницьких товариств у цивілістичній літературі та законодавстві України. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2025. № 68. С. 220–234. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/view/9846/9552>;

– Зозуляк О., Парута Ю. Теоретико-правові аспекти визначення тенденцій розвитку корпоративного управління в Україні. *Art of Justice*. 2025. № 1. С. 121–128. <https://doi.org/10.33098/aj-1-1-2025>;

– Ковалишин О. Р. Правовий статус акціонерного товариства у державах Східної Європи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 4. С. 179–182. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-4/39>.

Стаття Scopus / Web of Science – 1:

– Zozuliak O., Sishchuk L., Vintoniak N., Kovalyshyn O., Oliynyk O. Corporate governance in entrepreneurial companies in the context of European integration. *Indian Journal of Corporate Governance*. 2026. Vol. 19. Iss. 1.

Законопроект – 1:

– Проект Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо удосконалення корпоративного управління в юридичних особах приватного права» та додаткові Пропозиції змін щодо вдосконалення проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України у зв'язку із оновленням (рекодифікацією) положень книги першої» № 14056 від 21.09.2025. Направлено до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики. Законопроект та Пропозиції щодо внесення змін до проекту Цивільного кодексу України направлені Комітету з питань правової політики Верховної Ради України та були доведені до відома народних депутатів України – членів Комітету як суб'єктів права законодавчої ініціативи для врахування під час його доопрацювання законопроекту № 14056 від 21.09.2025 та розгляду в другому читанні.

Науковий захід – 1:

– XXIII Міжнародна науково-практична конференція «Васильєвські читання», присвячена світлій пам'яті Заслуженого юриста України, доктора юридичних наук, професора Валентини Антонівни Васильєвої на тему «Корпоративне управління у підприємницьких товариствах в умовах євроінтеграції» (м. Івано-Франківськ, 3–4 жовт. 2025 р.).

Свідectво про реєстрацію авторських прав на наукові твори – 1:

– Свідectво про реєстрацію авторського права № 141788 від 26.01.2026 (ідентифікатор електронного документу – CR0635260126) на науковий твір Сішук Л. В. «Вплив принципів корпоративного управління ОЕСР на діяльність акціонерних товариств в Україні» (Форум права. 2025. № 2(82). С. 190–201).

Тези наукових доповідей та повідомлень – 20.

**Державна наукова установа
«Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»**

Тема «Правові засади протидії інформаційній агресії та розвитку системи забезпечення інформаційної безпеки України»,

затверджена постановою бюро президії НАПрН України № 206/1-Б від 26.08.2022. Термін виконання: 01.01.2023–31.12.2027. Номер державної реєстрації: 0123U100415. Науковий керівник теми – Пилипчук В. Г.

Метою роботи є розробка правових засад, принципів, концептуальних, методологічних і доктринальних положень щодо протидії інформаційній агресії та розвитку системи забезпечення інформаційної безпеки як однієї з найважливіших функцій держави в контексті трансформації систем міжнародної і національної безпеки та євроінтеграції України.

Основні наукові результати:

Результати проведеного дослідження та публічного обговорення актуальних проблем інформаційного протиборства з представниками суб'єктів сектору безпеки й оборони, фахівцями Апарату Верховної Ради України, РНБО України та інших державних органів дали змогу дійти таких основних висновків:

– в умовах глобального інформаційного протиборства та розв'язаної рф інформаційної війни Україна демонструє унікальний досвід забезпечення інформаційної безпеки та протидії негативним інформаційно-психологічним операціям держави-агресора, що також постає вкрай важливою проблемою для країн-членів ЄС і НАТО та всієї міжнародної спільноти;

– системного опрацювання потребує проблема інституційного забезпечення формування та реалізації державної інформаційної політики, а також розвитку її складової – системи стратегічних комунікацій України;

– у контексті сучасної трансформації систем національної, європейської та міжнародної безпеки потребують кардинального перегляду міжнародно-правові засади протидії застосуванню інформаційної зброї, яка за ступенем небезпеки є співмірною зі зброєю масового ураження;

– з урахуванням використання кіберпростору як нової сфери для ведення воєнних дій, потребує опрацювання та міжнародно-правового врегулювання проблема надання кіберопераціям статусу компоненти збройного конфлікту;

– стрімкий розвиток інформаційних (цифрових) технологій вимагає від фахівців у сфері інформаційної та кібернетичної безпеки і стратегічних комунікацій постійного підвищення власного професійного рівня, уваги до запровадження новітніх інформаційних трендів та оновлення практичних навичок із використання ІТ-інструментарію;

– організація ефективної протидії глобальному поширенню дезінформації та негативного інформаційно-психологічного впливу на людину і суспільство актуалізує проблему визначення правового статусу новинних інтернет-ресурсів в Україні, а також підвищення медіаграмотності та медіакультури громадян і суспільства;

– комплексного опрацювання потребують питання розвитку законодавства і права в інформаційній та кібернетичній сфері, передусім прийняття нової редакції Закону України «Про захист персональних даних» (відповідно до «Пакету захисту даних ЄС»), врегулювання питань щодо здійснення діяльності у сфері кіберконтррозвідки, ініціювання внесення змін до Римського статуту Міжнародного кримінального суду в частині визнання масованих нападів у кіберпросторі як окремої форми акту агресії та потенційного воєнного злочину.

– запропоновано доповнити перелік документів стратегічного планування у сфері національної безпеки новим правовим актом – Стратегія інформаційної безпеки України, а також визначити основні складові Стратегії:

а) актуальні виклики і загрози національній безпеці України в інформаційній сфері;

б) стратегічні цілі та завдання, спрямовані на протидію цим загрозам;

в) напрями, механізми й очікувані результати реалізації визначеної мети і завдань у сфері інформаційної безпеки;

г) основні напрями діяльності та систему взаємодії державних органів, органів місцевого самоврядування та суспільства з питань розвитку інформаційної сфери, стратегічних комунікацій та сфери інформаційної безпеки України;

г) пріоритети розвитку міжнародної співпраці у сфері інформаційної безпеки на засадах партнерства та взаємної підтримки.

– за результатами дослідження також зроблено висновок про необхідність розробки і прийняття Закону України «Про основні засади забезпечення інформаційної безпеки України», яким доцільно врегулювати такі основні питання:

а) надати визначення основних термінів, правових основ і принципів забезпечення інформаційної безпеки, життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави в інформаційній сфері;

б) врегулювати засади формування та реалізації державної політики в інформаційній сфері та сфері інформаційної безпеки, основні напрями діяльності держави з питань забезпечення інформаційної безпеки;

в) визначити систему забезпечення інформаційної безпеки, перелік та функції суб'єктів цієї системи, порядок організації, координації та контролю за їх діяльністю;

г) сформулювати засади та механізми міжнародного співробітництва у сфері інформаційної безпеки.

– сформульовано потребу законодавчого врегулювання проблеми становлення і розвитку системи стратегічних комунікацій як складової державної інформаційної політики та політики з питань інформаційної безпеки. Загалом, вказані системні організаційно-правові проблеми залишаються вкрай актуальними в сучасних умовах і потребують подальшої розробки.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографії – 4:

– Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади: монографія. 2-ге вид., перероб. й допов. // за заг. ред. О.П. Дзьобаня; Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2025. 856 с. <https://ippi.org.ua/natsionalna-bezpeka-svitoglyadni-ta-teoretiko-metodologichni-zasadi-0>;

– Дзьобань О.П., Кучеренко Ю.Ф., Носик А.М. Війни ХХІ століття: концептуальні аспекти створення мережецентричних систем управління військового призначення: монографія / за заг. ред. О.П. Дзьобаня; Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України.

Харків: Право, 2025. 252 с. <https://ippi.org.ua/viini-khkhi-stolittya-kontseptualni-aspekti-stvorennya-merezhetsentrichnikh-sistem-upravlinnya-viisk>;

– Бебик В. М. Соціальне суспільство: організація, безпека, публічне управління: монографія / за заг. ред. В. Бебика та Н. Мякушко. Варшава – Київ: Талком, 2025. 272 с. <https://ippi.org.ua/sotsialne-suspilstvo-organizatsiya-bezpeka-publichne-upravlinnya>;

– Інформаційна безпека України: акад. видання: у 3 т. / [Пилипчук В. Г., Найдьон Ю. О., Дзьобань О. П. та ін.]; за заг. ред.: В. Г. Пилипчука, Ю. О. Найдьон, 2025. Київ: НА СБУ, ДНУ ПБП НАПрН України. Т. II. Природа інформаційної агресії та протидія інформаційно-психологічним операціям в умовах війни. 300 с.

Розділи монографій – 2:

– Zolotar O., Drobakha A. Psychological research in metaverses: the personamatrix model. *Digitalization, Metaverse, Artificial Intelligence in the Context of Human and Individual Rights Protection in Ukraine and the World: scientific approbation monograph*. Science Sci Format Publishing Inc. Canada, 2025. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-4-0.329-3434>;

– Радзівєвська О. Г., Дзьобань О. П. Варіативні фактори впливу на стан національної безпеки. *Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади*: монографія. 2-ге вид., перероб. й допов. / за заг. ред. О. П. Дзьобаня; Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2025. С. 246–261. <https://ippi.org.ua/natsionalna-bezpeka-svitoglyadni-ta-teoretiko-metodologichni-zasadi-0>.

Навчальні видання – 2:

– Дзьобань О. П. *Методологія, організація та технологія наукових досліджень*: навч. посібн. Київ; Одеса: Фенікс, 2025. 284 с. https://ippi.org.ua/sites/default/files/metodologiya_2025.pdf;

– Красноступ Г. М. Глава 7. Правове регулювання суспільних відносин у сфері медіа та основи медіа права. *Інформаційне право України: підручник* / за заг. ред. О. П. Орлюк, О. А. Заярного. Київ: Юрінком Інтер. 2025. С. 184–213.

Збірники наукових праць – 4:

– Аналітична довідка «Щодо втрат активів України у зв'язку з реалізацією положень Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 грудня 1994 року». Направлено Голові Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки і до Апарату Верховної Ради України;

– Захист персональних даних дітей: виклики сьогодення: зб. матеріалів / ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України»; Ін-т цифровізації освіти НАПН України; упорядн.: О.Г. Радзівєвська, С.О. Дорогих, Н.В. Сороко. Київ: Ін-т цифровізації освіти НАПН України, 2025. 93 с.;

– Науково-практичний семінар «Протидія загрозам суспільству і державі в умовах інформаційної та кібервійни рф проти України» (м. Київ, 31 жовт. 2025 р.);

– Інформація і право. 2025. №3(54). 258 с.

Наукові статті – 14:

– Пилипчук В.Г. Історико-правові основи становлення і розвитку державності та права в контексті протидії інформаційній та збройній агресії рф проти України. *Інформація і право*. №3(54). С. 113–121 [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340496](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340496);

– Пилипчук В.Г. Теоретико-правові проблеми розвитку законодавства у сфері національної та інформаційної безпеки України. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 9–23;

– Беляков К.І., Тихомиров О.О. Інформаційна реінтеграція як базис відновлення України. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 34–44 [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334037](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334037);

– Дзьобань О.П., Данильян О.Г. Захист прав людини в Україні в умовах воєнного стану. *Інформація і право*. 2025. №1(52). [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324649](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324649) С.9–21;

– Дзьобань О.П., Андрущенко О.П. Самоідентифікація особистості в сучасному інформаційному просторі: до концептуалізації смислу. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 44–56;

– Дзьобань О.П., Данильян О.Г. До питання про евристичний потенціал синергетики у дослідженні проблематики національ-

ної безпеки. *Інформація і право*. 2025. №4(55). С. 195–206. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346409](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346409);

– Корж І. Ф. Адміністрування кадрової безпеки в контексті правової безпеки. *Інформація і право*. 2025. №3(54). С. 210–221. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340553](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340553);

– Красноступ Г. М. Правові засади медіаграмотності: від теоретичної концепції до інституціоналізації в державі. *Інформація і право*. 2025. №3(54). С. 19–29. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340404](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340404);

– Красноступ Г. М. Нова стратегія інформаційної безпеки: правова відповідь на російське інформаційне маніпулювання та втручання. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 136–147. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334149](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334149);

– Радзівєвська О. Г. Моніторинг дотримання інформаційних прав та свобод людини і громадянина у системі забезпечення протидії інформаційній агресії та спеціальним інформаційним і психологічним операціям в Україні. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 126–136;

– Петров В. В. Угорщина як «проксі-сервер» російської пропаганди. *Вісник воєнної розвідки*. 2025. №88. С. 138–141;

– Петров В. В., Мокляк С. П. Глобальний південь в контексті формування нового середовища безпеки. *Вісник воєнної розвідки*. 2025. №87. С. 138–143;

– Стрельбицький М. П., Стрельбицька Л. М. Міжнародна безпека в умовах сучасних викликів та її вплив на внутрішню і зовнішню безпеку України. *Інформація і право*. 2025. №4(55). С. 215–221. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346417](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346417);

– Яценко В. А. Діалектика принципів управління інформаційною безпекою України. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 104–115.

Статті Scopus / Web of Science – 1:

– Honcharuk V., Karpenko M., Prytula A., Fierieva N., Andrushko O. Legal Regulation of National Security in Ukraine: Strategies and Challenges. *International Journal of Law and Society (IJLS)*. 2025. Vol. 4(2). P. 202–218. <https://doi.org/10.59683/ijls.v4i2.167> <https://najahaofficial.id/najahajournal/index.php/IJLS/>.

Наукові заходи – 3:

– Міжнародна науково-практична конференція «Дев’ятнадцяті юридичні читання. Наука і освіта в Україні: актуальні проблеми розвитку» (м. Київ, 29–30 квіт. 2025 р.);

– Науково-практичний семінар «Захист персональних даних дітей: виклики сьогодення» (м. Київ, 29 трав. 2025 р.);

– Науково-практичний семінар «Протидія загрозам суспільству і державі в умовах інформаційної та кібервійни рф проти України» (м. Київ, 31 жовт. 2025 р.).

Законопроект – 1:

– Концепція Закону України «Про основні засади забезпечення інформаційної безпеки України». Направлено до Апарату Верховної Ради України.

Свідоцтва про реєстрацію авторських прав на наукові твори – 1:

– Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 140063 від 14.10.2025 на науковий твір «Методологія, організація та технологія наукових досліджень»: навчальний посібник для аспірантів. Київ; Одеса: Фенікс, 2025. 284 с. https://ippi.org.ua/sites/default/files/metodologiya_2025.pdf.

Тези доповідей – 21.

Тема «Теоретичні та організаційно-правові засади становлення системи військової юстиції та розвитку законодавства у сфері оборони України», затверджена постановою бюро президії НАПрН України № 206/1-Б від 26.08.2022. Номер державної реєстрації: 0123U100417. Термін виконання: 01.01.2023–31.12.2027. Науковий керівник теми – Богущький П. П.

Метою науково-дослідної роботи є розробка теоретичних та організаційно-правових засад, принципів, концептуальних, методологічних і доктринальних положень щодо становлення системи військової юстиції та розвитку законодавства у сфері оборони в умовах гібридної війни, трансформації систем міжнародної і національної безпеки, європейської й євроатлантичної інтеграції України.

Основні наукові результати:

– проведений аналіз теоретико-правових і прикладних наукових здобутків, міжнародної практики з питань діяльності органів системи військової юстиції щодо протидії воєнним злочинам, злочинам агресії, геноциду, злочинам проти людяності та іншим порушенням міжнародного гуманітарного права в контексті вчинення таких злочинів і порушень під час збройної агресії рф проти України засвідчив наявність низки проблем, які потребують доктринального опрацювання та практичного вирішення. Метою наукових досліджень, насамперед, є підвищення ефективності діяльності щодо протидії міжнародним злочинам, які вчиняють представники окупаційних військ рф на території України. Під час аналізу встановлено, що практика протидії воєнним злочинам, злочинам агресії, геноциду, проти людяності в умовах відсічі збройної агресії рф проти України формується в умовах гармонізації національного кримінального законодавства з міжнародним кримінальним правом у зв'язку з ратифікацією Україною Римського статуту Міжнародного кримінального суду. Водночас сучасна правозастосовна практика на національному рівні в інших державах щодо протидії вказаним міжнародним злочинам фактично відсутня та змушує звертатися до діяльності Міжнародного кримінального суду;

– першочергового значення набуває вдосконалення національного кримінального законодавства з урахуванням змін і доповнень до Кримінального кодексу України, що були здійснені у 2024 році для його ефективного правозастосування. Варто визнати вірним підхід щодо необхідності зміни назви самого розділу Кримінального кодексу України, де передбачена відповідальність за кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Назва такого розділу «Міжнародні злочини» більш точно та вірно відобразить його зміст і відповідатиме положенням міжнародного кримінального права, що важливо для гармонізації національного законодавства з Римським статутом МКС;

– важливо реалізувати пропозиції щодо змін до чинної редакції статті 437 КК України, які ґрунтуються на необхідності уточнення змісту визначення акту агресії як ведення агресивної війни, а та-

кож – здійснення дій, що вказані у статті 3 Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 3314 (XXIX) від 14.12.1974 та ст. 8 bis Римського статуту МКС, розширення поняття об'єктивної сторони у складі цього злочину, визнання такими діями участь у загальному плані або змові, що спрямована на вчинення агресії. Іншим проблемним питанням, яке безпосередньо стосується правозастосовної практики щодо протидії злочину агресії, є необхідність вилучення з диспозиції ч. 2 статті 437 КК України поняття «агресивні воєнні дії» як таке, що дублює ознаки об'єктивної сторони складу злочину та не відповідає усталеній у міжнародній практиці термінології. Вбачається, що законодавчі зміни до чинної редакції статті 438 КК України мають засновуватися на дотриманні збалансованого підходу щодо систематизації й каталогізації окремих видів воєнних злочинів, відхід від бланкетного характеру диспозицій норм цієї статті. Дискусійними є наукові позиції щодо можливості зворотної дії норм про міжнародні злочини та внесення відповідних змін до ст. 5 КК України;

– новелою кримінального законодавства є визначення кримінальної відповідальності військових командирів, інших осіб, які фактично діють як військові командири та інших начальників у статті 31–1 КК України. Відтак правозастосовна практика щодо притягнення військових командирів та інших начальників до набрання сили положеннями ст. 31–1 КК України має здійснюватися відповідно до ст. 438 КК України з використанням ст. 86(2) Додаткового протоколу I, а змістовні розбіжності між ст. 28 Римського Статуту МКС і ст. 31–1 КК України не є значними та не перешкоджають застосуванню статті 31–1 КК України з використанням практики і підходів міжнародних судів і трибуналів. Пропозиції щодо особливостей і алгоритму доказування вини військових командирів у вчиненні міжнародних злочинів є актуальними та важливими для правозастосування;

– відсутність ефективної системи військової юстиції України спонукає до пошуку та застосування ефективних допоміжних механізмів документування злочинів, вчинених під час міжнародного збройного конфлікту, викликаного агресією РФ проти України.

У цих умовах значна увага має приділятися, зокрема, місцю та ролі громадських організацій у документуванні міжнародних злочинів. Удосконалення взаємодії правоохоронних органів, Офісу Генерального прокурора з громадськими організаціями, а також між окремими громадськими організаціями, які діють у сфері документування міжнародних злочинів залишається актуальним напрямком наукової та практичної діяльності;

– окрема увага у наукових розробках приділяється ролі державних архівних установ у документуванні воєнних злочинів. Методична підтримка, консультації працівників Державної архівної служби України з питань документування воєнних злочинів проти архівних установ щодо збереження пам'яті про війну, збереження задокументованої інформації про міжнародні злочини, виявилися своєчасними, а створення міжвідомчої робочої групи з питань координації заходів зі збереження документальних свідчень про події повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України сприятиме підвищенню ефективності цієї діяльності. Проблемним виявилось питання щодо організації опитувань військовополонених рф для встановлення фактів та обставин скоєння міжнародних злочинів. Із метою вирішення цього питання розроблено відповідний науково-практичний посібник, який надано для використання правоохоронним органам;

– іншою проблемою, яка заслуговує на увагу та вирішення є документування та кваліфікація воєнних злочинів проти культурних цінностей, вчинених представниками рф під час агресії проти України. Проведено відповідний науковий аналіз та внесено пропозиції щодо кваліфікації таких злочинів. Запропоновано в якості процесуальних версій розглядати альтернативну кваліфікацію, зокрема – напади проти цивільних об'єктів, непропорційні/невибіркові напади, з урахуванням наявності спеціального захисту культурних цінностей. При кваліфікації нападів на культурні цінності вбачається необхідним обґрунтовувати її спеціально захищений статус і відомості, які свідчать про обізнаність підозрюваних щодо спеціального статусу об'єкту нападу, встановлювати обставини, які свідчать про наявність умислу нападу на об'єкт, як культурну цін-

ність, за умови незаконного переміщення (вивезення) культурних цінностей на окупованих територіях установлювати обставини, які свідчать про відсутність загроз для культурних цінностей, відсутність наміру повернення культурних цінностей, незаконного привласнення культурних цінностей. Під час юридичної кваліфікації незаконного привласнення культурних цінностей слід установлювати обставини зміни юридичного статусу об'єктів. Обґрунтовано пропозиції щодо визнання суб'єктом кримінального правопорушення проти культурних цінностей осіб, які приймали відповідні нормативні рішення щодо незаконного привласнення і здійснювали дії, направлені на реалізацію прийнятих нормативних актів. Запропоновано визнати окремою категорією культурних цінностей документи Національного архівного фонду, щодо яких здійснювалися акти незаконного привласнення. Розглянуто питання концепції «культурного геноциду» як теоретичної категорії, яка не знайшла відображення в Конвенції про запобігання злочину геноциду і покарання за нього 1948 року і звичаєвому міжнародному праві, та потребує свого вирішення;

– в умовах системних і масованих атак рф на торговельні судна та портову інфраструктуру України проведено відповідний аналіз і внесено пропозиції щодо відповідної правової кваліфікації згідно з нормами міжнародного гуманітарного права. Класифіковано дві групи атак на торговельні судна і портову інфраструктуру: (1) безпосередньо атаки на торговельні судна, зокрема, які знаходилися на рейді; (2) атаки на портову інфраструктуру, включаючи атаки, внаслідок яких зазнали шкоди торговельні судна, що знаходилися у портах. Визначено, що такі дії порушують низку принципів міжнародного гуманітарного права, зокрема, принципи військової необхідності, розрізнення, пропорційності. Встановлено, що при кваліфікації атак на торговельні судна підлягають застосуванню спеціальні норми права війни на морі, при атаках на портову інфраструктуру – договірні джерела міжнародного гуманітарного права, зокрема Додатковий протокол I до Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року. При розслідуванні атак на торговельні судна і портову інфраструктуру України важливим є: (1) комплекс

ний аналіз усіх атак; (2) кваліфікація окремих об'єктів як складової портової інфраструктури; (3) доведення відсутності військового використання вказаних об'єктів; (4) визначення цивільного характеру об'єктів із застосуванням двох критеріїв військової цілі за міжнародним гуманітарним правом; (5) обґрунтування відсутності військової необхідності атак у випадку ймовірної наявності військової мети; (6) встановлення ймовірної цілі атаки і доведення умислу здійснення атаки на відповідний об'єкт; (7) використання альтернативних ймовірних кваліфікацій у вигляді атаки на цивільні об'єкти і непропорційних/невибіркових нападів.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Бобров Ю. Проблеми становлення та розвитку системи військових судів в Україні: монографія / Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України. Харків: Право, 2025. 320 с. <https://ippi.org.ua/problems-tanovlennya-ta-rozvitku-sistemi-viiskovikh-sudiv-v-ukraini>.

Розділи монографій – 3:

– Богуцький П. П. Правовий вимір національної безпеки. *Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади: монографія*. 2-ге вид., перероб. й допов. / за заг. ред. О. П. Дзьобаня; Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2025. С. 704–767. <https://ippi.org.ua/natsionalna-bezpeka-svitoglyadni-ta-teoretiko-metodologichni-zasadi-0>;

– Беланюк М. В., Дзьобань О. П. Базові константи буття суспільства в контексті безпеки. *Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади: монографія*. 2-ге вид., перероб. й доповн. / за заг. ред. О. П. Дзьобаня; Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків: Право, 2025. С. 230–246. <https://ippi.org.ua/natsionalna-bezpeka-svitoglyadni-ta-teoretiko-metodologichni-zasadi-0>;

– Korynevych A., Korotkyi T., Hendel N. Destruction of Ukrainian Cultural Heritage. *Nuremberg Principles and Ukraine: The Contemporary Challenges to Peace, Security, and Justice*. Bloomsbury

Publishing, 2025. P. 423–460. <https://www.bloomsburycollections.com/monograph-detail?docid=b>.

Науково-практичні видання – 2:

– Короткий Т. Р., Пилипчук В. Г., Найдьон Ю. О., Дубровін О. О. Організація опитувань військовополонених щодо встановлення фактів та обставин скоєння міжнародних злочинів представниками рф: наук.-практ. посіб. / за заг. ред. Т. Р. Короткого. Київ: НА СБУ; ДНУ ШБП НАПрН України, 2025, 115 с.;

– Карпенко М. І. Військова кримінологія: кримінологічні аспекти запобігання і протидії військовій злочинності: наук.-практ. посіб. / наук. ред. П. П. Богуцький. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 240 с.

Збірник наукових праць – 4:

– Проблеми правового забезпечення оборони України: зб. матеріалів II міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 10 верес. 2025 р.) / упоряд.: П. П. Богуцький, Ю. В. Гаруст, Л. В. Заславська, В. Г. Пилипчук. Київ; Одеса, 2025. 432 с.;

– Науково-аналітичний огляд «Актуальні проблеми відповідальності військового командування за наслідки управлінської діяльності під час воєнних, бойових дій в умовах відсічі збройної агресії рф проти України». Направлено до Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки і до Апарату Верховної Ради України;

– Науково-аналітичний огляд «Проблеми формування системи військової юстиції України та шляхи їх вирішення». Підготовлено Богуцьким П. П., розміщений в аналітичному збірнику «Рефлексії: тижневий аналітичний огляд». 2025. № 6. С. 20–27;

– Інформація і право. 2025. № 4(55). 315 с.

Наукові статті – 14:

– Богуцький П. П., Бобров Ю. О. Військове право та правове забезпечення оборони України в умовах сучасного збройного конфлікту. *Науковий вісник Ужгородського національного Університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 91. Ч. 5. С. 271–278. <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/11/91-part-5.pdf>;

– Беланюк М. В. Теоретичне визначення поняття “військова юстиція” в Україні. *Інформація і право*. 2025. № 2(53). С. 220–230;

– Бобров Ю. О., Боброва Ю. Ю. Правовий механізм бронювання військовозобов'язаних у Україні: відповідність викликам у ретроспективному аналізі. *Нове українське право*. 2025. № 6. <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.6.7>;

– Вронська Т. В., Беланюк М. В. Протиправні практики пролонгації строку покарання у радянській державі (1918–1941 рр.) та сучасні виклики для України. *Інформація і право*. 2025. № 3(54). С. 222–235. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340557](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340557);

– Ірха Ю. Б. Гуманітарна складова антитерористичної діяльності: баланс між забезпеченням національної безпеки та захистом прав і свобод людини. *Право і суспільство*. 2025. № 1. С. 21–31. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.1.4>;

– Ірха Ю. Б. Консолідація українського суспільства як ключовий фактор зміцнення національної державності та національної безпеки України: конституційно-правовий вимір. *Право і суспільство*. 2025. № 4. Т. 1. С. 36–45. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.4.1.6>;

– Карпенко М. І. Кримінальна відповідальність за міжнародні злочини: питання законодавчого вирішення. *Інформація і право*. 2025. № 1(52) С. 149–154 [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324726](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324726);

– Карпенко М. І. Поняття та загальна характеристика військової злочинності в Україні як наукова і прикладна проблема. *Інформація і право*. 2025. № 2(53). С. 209–220;

– Кудінов С., Белевцева В., Пономаренко А. Організаційно-правові засади державно-приватного партнерства у забезпеченні антитерористичної безпеки в Україні. *Інформація і право*. № 3(54). С. 169–176. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340527](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340527);

– Кудінов С. С., Шехавцов Р. М. Особливості організації розслідування воєнних злочинів в Україні в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 91. Ч. 4. С. 328–336. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.4.46>;

– Шамара О. В., Комашко В. В. Окремі проблемні аспекти нормативно-правового регулювання протидії тероризму та його стра-

тегічні орієнтири (частина перша). *Інформація і право*. №4(55). С. 257–267. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346489](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346489);

– Шамара О. В., Комашко В. В. Нагляд прокурора за додержанням Конституції та законів України органами та підрозділами, що проводять контррозвідувальну діяльність: законодавчий та суб'єктивний аспект. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 230–244. <https://orcid.org/0000-0003-1851-8548>;

– Шамара О. В. Окремі проблемні питання стану криміналістичного забезпечення органів досудового розслідування під час розслідування злочинів, пов'язаних із ХБРЯ/СВРН загрозами. *Судова експертиза*. 2025. №1. С. 40–47. <https://doi.org/10.32782/forensic.science.2025.1.6>;

– Шамара О. В. Економічна безпека України: напрями посилення спроможностей органів правопорядку. *Грааль Науки: міжнар. наук. журнал*. 2025. №58. С. 675–688. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.14.11.2025.080>.

Статті Scopus / Web of Science – 2

– Martyniuk R., Datsiuk O., Romanov M., Irkha Y. Does a «super-presidential republic» exist? The phenomenon of super-presidency experienced by post-communist countries of Eastern Europe and Asia. *Eastern Journal of European Studies*. 2025. Vol. 16. Iss. 1. P. 128–149. <https://doi.org/10.47743/ejes-2025-0106>;

– Kuryliuk Yu., Nikolaienko T., Prytula A., Karpenko M., Kushnir Ya. Criteria for differentiating administrative and criminal liability for unauthorized abandonment of a military unit. *Esta obra estb licenciada com uma Licença Creative Commons Atribuizao-NzoComercial 4.0 Internacional*. 2025. Vol. 4. No 50. P. 161–175. <https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/5643/1/CRITERIA%20FOR%20DIFFERENTIATING%20ADMINISTRATIVE%20AND%20CRIMINAL.pdf>.

Наукові заходи – 3:

– VII Міжнародна науково-практична конференція «Освіта і наука у сфері національної безпеки: проблеми та пріоритети розвитку» (м. Острог, 16 трав. 2025 р.);

– Міжнародна науково-практична конференція «Обґрунтування шляхів впровадження досвіду провідних держав-членів НАТО

нормативно-правових змін у законодавство України з питань військової служби» (м. Острог 24 жовт. 2025 р.);

– II міжнародна науково-практична конференція «Проблеми правового забезпечення оборони України» (м. Київ, 10 верес. 2025 р.).

Законопроект – 3:

– проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо бойового імунітету, як обставини, що виключає кримінальну та адміністративну відповідальність». Направлено до Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки та до Апарату Верховної Ради України;

– законопроект про створення системи військової юстиції. Направлено до РНБО України;

– проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо визначення обставин, що виключають протиправність діяння та забезпечують бойовий імунітет» та «Про внесення змін до законів України щодо застосування бойового імунітету». Направлено до Генерального штабу ЗСУ.

Свідоцтво про реєстрацію авторських прав на наукові твори – 1:

– Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 139391 від 09.09.2025 на науковий твір Боброва Ю. О. «Проблеми становлення та розвитку системи військових судів в Україні».

Тези доповідей – 51.

Тема «Теоретичні та організаційно-правові основи забезпечення кібербезпеки об'єктів критичної інфраструктури та системи управління кризовими ситуаціями в умовах цифрової трансформації», затверджена постановою президії НАПрН України № 118/5 від 15.06.2021. Номер державної реєстрації: 0121U113916. Термін виконання: 01.01.2022–31.12.2025. Науковий керівник теми – Довгань О. Д.

Метою роботи є розробка теоретичних, організаційно-правових засад захисту об'єктів критичної інфраструктури й управління

кризовими ситуаціями в умовах цифрової трансформації, пропозицій і рекомендацій щодо принципів, концептуальних, методологічних положень організації побудови системи ефективного контролю, захисту та розвитку національної системи кіберзахисту в умовах цифровізації.

Основні наукові результати:

Установлено, що для вдосконалення судово-експертного забезпечення у сфері цифрових доказів в умовах інформаційної війни доцільно здійснити такі кроки:

– законодавчі зміни: внести до КПК України окреме визначення електронних (цифрових) доказів і процедурні гарантії їх цілісності (обов'язкова фіксація хеш-значень, порядок вилучення копій, аутентифікація електронних документів тощо). Розглянути криміналізацію умисного знищення або підробки електронних доказів як перешкодження правосуддю. Ратифікувати (після розробки) міжнародні угоди, що посилюють співпрацю у сфері отримання та захисту електронних доказів (напр. Другий протокол до Будапештської конвенції про посилення співробітництва, 2022);

– інституційний розвиток: створити національний центр або координаційний орган цифрової криміналістики, який об'єднає зусилля різних відомств, буде відповідальний за напрацювання стандартів і взаємодію з міжнародними партнерами. Забезпечити регулярну міжвідомчу комунікацію, наприклад, через спільні робочі групи СБУ, МВС, прокуратури, ЗСУ для обговорення нових викликів контрфорензики й узгодження протидії. Активніше залучати приватний сектор і волонтерів із кіберспільноти: досвід кібервійськ (ІТ-армії) може бути корисним і в експертизі;

– методичне оновлення і стандартизація: імплементувати міжнародні стандарти (ISO/IEC 27037, 27041, 27042, 27043 тощо) у практику українських експертів; переглянути існуючі методики судових експертиз із урахуванням сучасних загроз (передбачити окремі розділи про ознаки втручання, про роботу з зашифрованими даними, алгоритми дій при виявленні слідів анти-форензики). Розробити методичні рекомендації щодо аналізу специфічних випадків: виявлення deepfake, аналіз даних із хмарних сервісів, оцінка

цілісності логів і метаданих. Регламентувати процедури міжнародного обміну зразками та контролю якості, наприклад, запровадити практику peer-review (рецензування) важливих експертиз іншими експертами чи установами, можливо – за кордоном, щоб упевнитись, що жоден аспект не пропущено;

– технічне забезпечення: здійснити аудит матеріально-технічних потреб експертних установ та закласти фінансування (у т.ч. за рахунок допомоги партнерів) на придбання сучасних програмних комплексів для цифрової криміналістики і аналізу шкідливого ПЗ. Створити резервні сховища для ключових доказових даних, можливо – територіально віддалені (на випадок загроз фізичного знищення серверів). Впровадити системи моніторингу спроб несанкціонованого доступу або зміни даних у критичних базах (такий собі IDS/IPS для доказових сховищ). Паралельно розробляти власні утиліти, скрипти для специфічних задач (скажімо, сканування файлової системи на предмет аномалій, порівняння зображень на наявність ознак монтажу тощо);

– міжнародна співпраця: продовжити активну співпрацю з Міжнародним кримінальним судом й іншими інституціями щодо обміну даними про кібернапади на докази. Запросити іноземних експертів долучатися до розслідування складних випадків (у рамках спільних слідчих груп чи як консультантів) – це додасть довіри результатам і дозволить перейняти досвід. Ініціювати створення міжнародної платформи з обміну інформацією про контрфорензіку (можливо під егідою ООН чи Ради Європи), де країни, що стикаються з агресією та кіберзлочинністю, могли б ділитися методами виявлення й протидії.

Запропоновані кроки спрямовані на те, щоб українська система правосуддя була стійкою перед викликами інформаційної війни. Адже кінцева мета агресора – не просто зламати комп'ютери, а зламати віру в здатність права перемогти зло. Наше ж завдання – не допустити цього, озброївши правосуддя найсучаснішими знаннями і технологіями.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Науково-практичні та навчальні посібники – 2:

– Довгань О. Д., Ткачук Т. Ю. Кібербезпека критичної інфраструктури України: моделювання ризиків counter-forensics та механізми забезпечення цифрової доказовості: наук.-практ. посіб.; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України» Київ; Одеса: Фенікс, 2025. 81 с.;

– Довгань О. Д., Ткачук Т. Ю. Правове забезпечення інформаційної безпеки України. *Інформаційне право України: підручник* / за заг. ред.: О. П. Орлюк, О. А. Заярного. Київ: Юрінком Інтер. 2025. С. 518–548.

Збірники наукових праць – 5:

– Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави: зб. матеріалів XVI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 27 берез. 2025 р.);

– Інформація і право. 2025. № 1(52);

– Кібербезпека в інформаційному суспільстві: інформ.-аналіт. дайджест / відп. ред. О. Довгань; упоряд. О. Довгань, Л. Литвинова, С. Дорогих; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України»; НБУ ім. В. І. Вернадського. Київ, 2025. № 9. 176 с.;

– Кібербезпека в інформаційному суспільстві: інформ.-аналіт. дайджест / відп. ред. О. Довгань; упоряд. О. Довгань, Л. Литвинова, С. Дорогих; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України»; НБУ ім. В. І. Вернадського. Київ, 2025. № 10. 166 с.;

– Кібербезпека в інформаційному суспільстві: інформ.-аналіт. дайджест / відп. ред. О. Довгань; упоряд. О. Довгань, Л. Литвинова, С. Дорогих; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України»; НБУ ім. В. І. Вернадського. Київ, 2025. № 11. 166 с.

Наукові статті – 7:

– Довгань О. Д., Ткачук Т. Ю. Протидія counter-forensics як складова цифрової безпеки критичної інфраструктури України. *Інформація і право*. 2025. № 2(53). С. 115–126. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334135](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334135);

– Довгань О. Д., Ткачук Т., Лисенко О. Інформаційний апокаліпсис: епістемологічна криза, як передумова формування нової інформаційно-пізнавальної парадигми. Філософсько-право-

вий дискурс. *Інформація і право*. 2025. №4(55). С. 46–61. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346300](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346300);

– Ірха Ю. Б. Загрози правам і свободам людини в епоху штучного інтелекту. *Інформація і право*. 2025. №4(55). С. 95–109. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346356](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346356);

– Кудінов С. С., Шехавцов Р. М. Правове регулювання використання OSINT та його результатів під час встановлення обставин кримінальних правопорушень. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія «Юридична»*. 2025. Вип. 3. С. 126–133. <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2025-3-14>;

– Ткачук Т. Ю. Забезпечення достовірності цифрових доказів воєнних злочинів: механізми протидії counter forensics. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 4. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.3.44>;

– Луценко Ю. В., Тарасюк А. В., Горелкіна К. Г. Проблеми протидії кримінальним правопорушенням в умовах надзвичайного чи воєнного стану. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія «Юридичні науки»*. 2025. Т. 36(75) №3. С. 102–110. https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2025/3_2025/19.pdf ;

– Ткачук Т. Ю., Довгань О. Д., Тарасюк А. В. Counter Forensics як загроза інформаційній безпеці України: проблематика судової експертизи цифрових доказів у реаліях війни. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 89. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.2.61>;

Стаття Scopus / Web of Science – 1:

– Teliukov S., Frolov D., Dubniak M., Manzhai O., Haidarzhy A. Fundamentals of applying technology to support intelligence in decision-making systems. *Revista Gestao & Tecnologia-Journal Of Management And Technology*. 2024. Vol. 24. Iss. 5. P. 391–403. <https://doi.org/10.20397/2177-6652/2024.v24i5.3119>.

Науковий захід – 1:

– XVI Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави» (м. Київ, 27 берез. 2025 р.).

Свідоцтво про реєстрацію авторських прав на наукові твори – 1:
– Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 139393 від 09.09.2025 на науковий твір «Кіберризика критичної інфраструктури: від аналізу загроз до впровадження рішень».

Тези наукових доповідей – 20.

Тема «Концептуальні засади правового забезпечення цифрової та соціальної трансформації в контексті сталого розвитку України», затверджена постановою президії НАПрН України № 132/5 від 25.08.2023. Номер державної реєстрації: 0123U105345. Термін виконання: 01.01.2024–31.12.2027. Науковий керівник теми – Корж І. Ф.

Метою роботи є розробка правових засад, принципів, концептуальних, методологічних і доктринальних положень щодо правового регулювання застосування досягнень четвертої промислової революції у процесі соціальної та цифрової трансформації суспільства та держави в контексті сталого розвитку й євроінтеграції України.

Основні наукові результати:

– досліджено джерела виникнення ключових актуальних проблем сталого розвитку світового суспільства та України, правового забезпечення застосування цифрових трансформацій задля досягнення цілей сталого розвитку й євроінтеграції України на основі досягнень четвертої промислової революції та технологій Metaverse (WEB 3.0.);

– досліджено теоретичні основи правового регулювання суспільних відносин у контексті четвертої промислової революції та цифрової трансформації суспільства, у т.ч. задля досягнення цілей сталого розвитку й євроінтеграції України вимагає уваги до дослідження багатьох аспектів, що визначаються стрімкістю та глибиною технологічних змін. Це робить актуальним дослідження не лише проблем, пов'язаних із застосуванням нових технологій, але й їх соціальним, економічним та етичним впливом на сучасне суспільство та правову систему;

– наголошено на відсутності єдиної міжнародно-правової бази для регулювання використання новітніх технологій, таких як штучний інтелект, віртуальні технології, блокчейн і машинне навчання, є серйозним викликом у сучасному правовому просторі. Ці технології швидко розвиваються і впливають на різні аспекти суспільства, включаючи економіку, науку, медицину, освіту та ін. AI сфери життя. Однак право не завжди здатне адекватно реагувати на нові виклики, що представляють ці технології. Наразі існуючі міжнародні документи, а також нормативно-правові акти держав часто не враховують усіх аспектів, пов'язаних із цими технологіями, що створює прогалини в правовому регулюванні та можливість для розходження у практичному застосуванні правових норм;

– відзначено, що проблема захисту прав людини та персональних даних у контексті розвитку інформаційних технологій на сучасному етапі набула особливо актуального значення через швидкий технологічний прогрес і впровадження новітніх алгоритмів машинного навчання та штучного інтелекту. Зростання потужностей цих технологій веде до значного збільшення обсягів обробки й аналізу персональних даних, що, у свою чергу, посилює ризики порушення приватності та можливості дискримінації на основі зібраних даних. Це викликає необхідність розробки та впровадження ефективних механізмів, спрямованих на збалансування інновацій і захисту особистих прав і свобод;

– у рамках процесу євроінтеграції України особливу увагу слід приділити гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами у сфері захисту даних і цифрової безпеки. Це передбачає уніфікацію правових норм, що стимулює сталий розвиток цифрових технологій і забезпечує захист основних прав і свобод громадян. Важливо також розробити стратегії, які сприятимуть інтеграції України в європейський інформаційний простір, забезпечуючи при цьому ефективний механізм міжнародного співробітництва у сфері кіберзахисту та боротьби з кіберзлочинністю. Такий підхід передбачає впровадження інноваційних підходів до правового регулювання, які відповідають викликам сучасності та сприяють сталому розвитку та модернізації правових систем у контексті цифрової трансформації;

– процес євроінтеграції вимагає від України розробки новітнього, сучасного законодавства, перш за все у сферах, де цифровізація відбувається найбільш інтенсивно, а також приведення національних стандартів у відповідність до європейських, що включає також цифрові стандарти та регуляції. Розвиток і гармонізація цифрових стандартів сприятиме створенню спільного цифрового ринку, що відкриє нові можливості для українського бізнесу й інтеграції в глобальні ринки. Важливим аспектом є також забезпечення кібербезпеки, яка стає все більш критичною в контексті інтеграції в європейський кіберпростір;

– повоєнна відбудова України передбачає не лише фізичне відновлення інфраструктури, а й модернізацію економіки та суспільства загалом. Цифрові технології можуть значно прискорити цей процес. Відновлення економіки на основі цифрових платформ дозволить створити нові робочі місця, підвищити конкурентоспроможність українських підприємств на міжнародному ринку та залучити іноземні інвестиції. Використання блокчейн-технологій може забезпечити прозорість та ефективність в управлінні відбудовчими проєктами, знижуючи корупційні ризики та забезпечуючи справедливий розподіл ресурсів;

– опрацьовано теоретико-правові, філософські, психологічні, нейробіологічні та методологічні засади визначення парадигми правового регулювання застосування цифрових технологій (автономних роботів, технологій штучного інтелекту, технологій інтернету речей, блокчейн, хмарних обчислень, великих даних тощо), а також правові концепції реалізації цілей сталого розвитку й євроінтеграції України;

– досліджено проблеми і ризики використання систем штучного інтелекту в діяльності правоохоронних органів і судів у сферах прогнозування злочинності, оцінки ризиків рецидиву, забезпечення єдності судової практики та вдосконалення кримінального законодавства. Системи ШІ дозволяють працювати з великими масивами даних, виявляти приховані закономірності та пропонувати рішення, що підвищують обґрунтованість і швидкість реагування. Поряд із потенційними перевагами існує небезпека того, що алгоритміч-

ні системи закріплюватимуть наявні упередження та сприятимуть формуванню «усереднених» рішень, що може призвести до втрати індивідуалізації кримінально-правового впливу, перетворивши правосуддя на механічне відтворення шаблонів.

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографії – 3:

– Баранов О. Штучний інтелект і система права: монографія / ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України». Київ; Одеса: Фенікс, 2025. 296 с.;

– Kostenko O. AI Law model for ethical legislation: strategic recommendations for the regulation of artificial intelligence: monograph. SciFormat Publishing Inc.Canada, 2025. 279 s. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-5-7>;

– Карчевський М. Кримінальне право в умовах цифрової трансформації. Від несанкціонованого доступу до «jailbreak» штучного інтелекту: монографія / Ун-т Короля Данила; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України». Харків: Право, 2025. 176 с.

Розділи у колективних монографіях, видані за кордоном мовами країн ОЕСР та/або ЄС – 5:

– Siddhartha Paul Tiwari, Kostenko O., Yekhanurov Yu. Understanding Technology in the Context of National Development: Critical Reflections. SciFormat Publishing Books, 2025. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-3-3>;

– Kostenko O., Kharytonova O., Kharytonov Ye. (Eds.). Digitalization, Metaverse, Artificial Intelligence in the Context of Human and Individual Rights Protection in Ukraine and the World. SciFormat Publishing Inc.Canada, 2025. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-4-0>;

– Kostenko O., Zhuravlov D. Metaverse: the digital law of the digital age. *Digitalization, metaverse, artificial intelligence in the context of human and individual rights protection in ukraine and the world: scientific approbation monograph*. SciFormat Publishing Inc. Canada, 2025. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-4-0>;

– Ogirko I., Prokopovych-Tkachenko D. I., Derkach V., Bushkov V., Khrushkov B. Metaverse, AI, anthropocentrism of law and sui generis:

authorship without an author or challenges and prospects of the digital age, the limits and possibilities of fundamental human rights. *Digitalization, metaverse, artificial intelligence in the context of human and individual rights protection in ukraine and the world: scientific approbation monograph*. SciFormat Publishing Inc.Canada, 2025. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-4-0-ch2>;

– Kostenko O., Onishchenko N., Khodosh V. Instrumental control as a type of democratic control:essential features and dimensions. *Digitalization, metaverse, artificial intelligence in the context of human and individual rights protection in ukraine and the world: scientific approbation monograph*. SciFormat Publishing Inc.Canada, 2025. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-4-0>.

Науково-практичні, навчальні видання (розділи /підрозділи у виданнях) – 2:

– Дубняк М., Заславська Л., Заярний О. Проблеми безпеки, регулювання та розвитку штучного інтелекту: наук.-практ. посіб. / за заг. ред. В. Пилипчука. ДНУ ІБП НАПрН України. Київ; Одеса: Фенікс, 2025. 65 с. https://ippi.org.ua/sites/default/files/problemi_bezpeki_shi_zmist.pdf;

– Дубняк М. В. Правове регулювання інформаційних відносин у мережі Інтернет. *Інформаційне право України: підручник* / за заг. ред.: О.П. Орлюк, О.А. Заярного. Київ: Юрінком Інтер, 2025. С. 292–320.

Збірники наукових праць – 3:

– Україна в умовах соціальної та цифрової трансформації: теоретичні моделі правового регулювання штучного інтелекту: матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 5 листоп. 2025 р.) [електрон. видання] / упоряд.: М. В. Дубняк, С. О. Дорогих, І. Ф. Корж, В. М. Фурашев. Київ; Одеса: Фенікс, 2025. 240 с. https://ippi.org.ua/sites/default/files/zbirnik_tez_05.11.2025_1.pdf.

– Науково-аналітичний огляд «Потенційні виклики і загрози застосування штучного інтелекту для людини, суспільства і держави». Направлено до Апарату Верховної Ради України;

– Довідка стосовно Керівних настанов щодо використання штучного інтелекту у законодавчому процесі. Направлено до Апарату Верховної Ради України.

Наукові статті – 22:

– Заславська Л. В. Особливості правового регулювання у сфері інформаційної культури відповідно до законодавства ЄС. *Інформація і право*. 2025. №3(54). С. 30–38. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340406](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340406);

– Золотар О., Огірко І., Шапенко Л. Штучний інтелект та аналітика даних, машинне навчання і право. *Інформація і право*. 2025. №3(54). С. 39–52. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340450](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340450);

– Доронін І. М., Белєвцева В. В. Інформаційно-правові проблеми у контексті концепції сталого розвитку. *Інформація і право*. 2025. №3(54). С. 9–18. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340401](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340401);

– Доронін І. М. Систематизація права в умовах цифрової трансформації. *Інформація і право*. 2025. №3(54). С. 69–78. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340462](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340462);

– Дубняк М. В. Адміністративно-правове забезпечення електронних послуг в умовах цифрової трансформації. *Інформація і право*. 2025. №1(52). С. 96–111. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324691](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324691);

– Дубняк М. В. Функції права в епоху штучного інтелекту. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 56–71. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334044](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334044);

– Дубняк М. В. Е-урядування, smart-управління та GovTech: проблеми правового забезпечення цифровізації публічного адміністрування. *Інформація і право*. 2025. №3(54). С. 86–104. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340494](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340494);

– Дубняк М. В. Концептуальні проблеми формулювання дефініції «штучний інтелект» для правового регулювання. *Інформація і право*. 2025. №4(55). С. 73–85. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346349](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346349);

– Карчевський М. В., Карчевська, О. В. Структурний вимір правового регулювання ШІ. *Український Політико-правовий Дискурс*. 2025. №12. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15782211>;

– Корж І. Ф. Необхідність встановлення правового статусу штучного інтелекту. *Інформація і право*. №4(55). С. 62–72. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346348](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346348);

– Корж І. Ф. Штучний інтелект – суб'єкт чи об'єкт права? *Штучний інтелект*. 2025. №3(104). С. 10–21. https://jai.in.ua/index.php/%D0%B0%D1%80%D1%85%D1%96%D0%B2?paper_num=1692;

– Костенко О. В., Прокопович-Ткаченко Д. І., Деркач В. Г., Руденко Є. Г. Інтеграція штучного інтелекту у валідацію законодавчих актів України: європейський досвід та алгоритмічні підходи. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Юридичні науки»*. 2025. №4. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-4-10892>;

– Костенко О. Цифрова юрисдикція: модель. *Інформація і право*. 2025. №4(55). С. 24–45. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346297](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346297);

– Прокопович-Ткаченко Д. І. Інтеграція автоматизованих методів збору веб-даних у стратегії кібербезпеки держави. *Сучасний захист інформації*. 2025. №1. С. 127–133. <https://doi.org/10.31673/2409-7292.2025.018376>;

– Дубняк М. В. Штучний інтелект у правничій освіті: компетентнісний підхід в умовах цифрової трансформації правової сфери. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2025. №1(69). С. 145–152. <https://doi.org/10.51647/kelm.2025.1.21>;

– Дубняк М. В. Переосмислення прав людини в еру штучного інтелекту: dia-rights як концепт. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2025. №3(71). С. 118–126. <https://doi.org/10.51647/kelm.2025.3.17>;

– Прокопович-Ткаченко Д. І., Бушков В. Г., Хрушков Б. С., Козаченко І. М., Хавікова Ю. І. Модель електронного голосування з використанням Hyperledger та нейроадаптивного підходу у ризик-менеджменту в кіберфізичних системах. *Кібербезпека: освіта, наука, техніка*. 2025. №4(28). <https://doi.org/10.28925/2663-4023.2025.28.784>;

– Onishchenko N., Kostenko O., Zhuravlov D. AI technologies to the question of the «policy» of legal regulation at the present

stage. essential and instrumental factors. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. 2025. Vol. 1(45). [https://doi.org/10.31435/ijitss.1\(45\).2025.3200](https://doi.org/10.31435/ijitss.1(45).2025.3200);

– Костенко О. В., Тайлер Джейнес, Журавльов Д. В., Дніпров О. С., Усенко Я. О. Військовий AI без правового нагляду: наслідки агресії проти України для глобального права». *Право та юстиція*. 2024. № 3–4 (№ 28–29). С. 63;

– Ogirko I., Shapenko L. Zolotar O. Ai and Data Analytics in Public Administration: Toward Responsible and Secure Implementation. *Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal*. 2025. Vol. 1(45). <https://nsg-2025.blogspot.com/2025/07/202511.html>;

– Kostenko O. Digital Jurisdiction. *Metaverse Science, Society and Law*. 2025. Vol. 1(2). P. 23. <https://doi.org/10.69635/mssl.2025.1.2.23>;

– Kostenko O, Zhuravlov D. Reconceptualizing jurisdiction and legal identity in the metaverse: elements of a digital code Architecture. *Metaverse Science, Society and Law*. 2025. Vol. 1(1). <https://doi.org/10.69635/mssl.2025.1.1.13> P.14.

Статті Scopus / Web of Science – 3:

– Kostenko O., Dniprov O., Zhuravlov D., Tykhomyrov O., Vladov S. A New Paradigm of Metaverse Philosophy: From Anthropocentrism to Metasubjectivity. *Philosophies*. 2025. Vol. 10(6). P. 117. <https://doi.org/10.3390/philosophies10060117>;

– Kuznetsov O., Kostenko O., Klymenko K., Hbur Z., Kovalskiy R. Machine Learning Analytics for Blockchain-Based Financial Markets: A Confidence-Threshold Framework for. *Cryptocurrency Price Direction Prediction. Applied Sciences*. 2025. Vol. 15(20). <https://doi.org/10.3390/app152011145>;

– Tiuria Y., Bortnik O., Dubniak M., Chernenko O., Kuzmenko O. New Challenges in Legal Regulation: Certification and Labeling of Artificial Intelligence Systems. *Relações Internacionais no Mundo Atual*. 2025. Vol. 2. № 48. P. 43–57. <http://doi.org/10.21902/Revrima.v2i48.7691>.

Законопроект – 1:

– Концептуальні засади розробки Закону України «Про штучний інтелект». Направлено до Апарату Верховної Ради України

та Комітету ВРУ з питань національної безпеки, оборони і розвідки.

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на наукові твори – 1:

– Свідоцтво № 139392 від 09.09.2025 про реєстрацію авторського права на науковий твір Коржа І. Ф. «Правова безпека як критерій стану правового життя»

Реалізація та впровадження результатів досліджень за НДР:

Результати дослідження, а також монографії «Цифрова трансформація суспільства: правові аспекти та сучасні проблеми», «Штучний інтелект і система права», збірник матеріалів науково-практичної конференції «Україна в умовах соціальної та цифрової трансформації: шляхи до сталого розвитку та повоєнної відбудови» направлено до Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України. Пропозиції та зауваження до законопроектів та інших актів ураховувалися Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України та низкою профільних комітетів Верховної Ради України. Надані Інститутом матеріали будуть використовуватися в ході подальшого розвитку правотворчої діяльності та розвитку національного законодавства, в контексті визначених стратегічних цілей із питань безпеки та оборони, повоєнного відновлення та розвитку, європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Результати дослідження по темі НДР (Концептуальні засади розробки Закону «Про штучний інтелект») направлено до підкомітету з питань безпеки у кіберпросторі, урядового зв'язку, криптографічного захисту інформації Комітету ВРУ з питань національної безпеки, оборони та розвідки.

Відповідно до листа Голови підкомітету з питань безпеки у кіберпросторі, урядового зв'язку, криптографічного захисту інформації Комітету ВРУ з питань національної безпеки, оборони та розвідки концептуальні засади взято до уваги та запропоновано створити робочу групу на базі ДНУ ІБП НАПрН України по розробці Закону України «Про штучний інтелект».

Тези доповідей – 20.

Тема «Організаційно-правові й технологічні засади розвитку системи нормативно-правової інформації та парламентського контролю в умовах цифровізації», затверджена постановою президії НАПрН України № 113/6 від 26.06.2020. Номер державної реєстрації: 0121U100234. Термін виконання: 01.01.2021–31.12.2025. Науковий керівник теми – Ланде Д. В.

Метою роботи є розробка організаційно-правових і технологічних засад, пропозицій і рекомендацій щодо принципів, концептуальних, методологічних положень організації та здійснення ефективного парламентського контролю, а також подальшого розвитку національної інтегрованої системи нормативно-правової інформації в умовах цифровізації всіх рівнів інституціонального забезпечення державного управління в Україні.

Основні результати:

Доопрацювання та інтеграція окремих компонентів дослідного зразка прототипу програмно-технічного комплексу парламентського контролю із засобами генеративного штучного інтелекту, формування методологічних засад здійснення парламентського контролю.

Пропонується архітектура інтегрованої з LLM інформаційно-пошукової системи, яка орієнтована на моніторинг соціальних медіа з питань кібербезпеки. Основні компоненти архітектури включають: модуль збору даних, що відповідає за агрегування даних із різних джерел, таких як соціальні медіа, форуми, блоги та інші публічні платформи. Цей модуль забезпечує регулярний і ефективний збір текстових даних, зокрема в реальному часі з можливістю попередньої фільтрації та очищення даних.

Розробка методологічних засад здійснення парламентського контролю в умовах децентралізації влади та цифровізації.

За звітний період проводилося створення методологічних засад формування структурованих промптів для підготовки та здійснення парламентського контролю на основі засобів безкодового програмування у середовищі великих мовних моделей.

Загалом було зібрано, розглянуто, систематизовано, визначено рубрики юридичного класифікатора, підготовлено до введення та введено в бази даних 10065 документів, зокрема, виданих Прези-

дентом України – 982, Верховною Радою України – 539, Кабінетом Міністрів України – 3134, органами суду – 75, Національним банком України – 685, зареєстрованих Міністерством юстиції України – 1916, міжнародних актів – 165.

На регіональному рівні з метою формування БД «Київ» було систематизовано і введено 452 документи, внесено змін, у т.ч. з огляду на втрату чинності, до 152 актів.

Крім цього, опрацьовано 3599 правових актів у зв'язку із внесення змін. Сформовано 685 блоків поновлення ІПС «Законодавство України».

Фактичні результати (відповідно до показників паспорту бюджетної програми):

Монографія – 1:

– Ланде Д. В., Фурашев В. М., Даник Ю. Г., Страшной Л. Л. Інтелектуальна система парламентського контролю: від семантичного аналізу до інтелектуальної координації в державному управлінні з використанням штучного інтелекту: монографія. Київ: ТОВ «Інжиніринг», 2025. 278 с.

Розділи у колективних монографіях, виданих за кордоном – 2:

– Ланде Д. В., Корж І. Ф. Парламентський контроль в системі публічного управління (адміністрування) в Україні. *Moderní aspekty vědy: LIII. Díl mezinárodní kolektivní monografie*. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2025. S. 479–496. <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/mono-53.pdf>;

– Shevchenko A., Kondratenko Yu., Lande D., Svoboda I., Feger A., Strashnoy L. Decision Support in the Field of Cybersecurity Through the Use of Generative Artificial Intelligence. *Artificial Intelligence: Achievements and Recent Developments*, River Publishers, 2025. P. 29–52. <http://dwl.kiev.ua/art/ch2/ch2.pdf>.

Збірники наукових праць – 2:

– Трансформаційні процеси правотворчої діяльності та парламентського контролю: матеріали Наук.-практ. конф. (м. Київ, 30 жовт. 2025 р.) / упорядн.: В. М. Фурашев, С. О. Дорогих; ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України». Київ, 2025. 108 с.

– Інформація і право. 2025. №2(453).

Наукові статті – 10:

– Брайчевський С. М. Штучний інтелект в сфері інформаційного пошуку. *Інформація і право*. 2025. №1(52). С. 90–95. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324690](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324690);

– Корж І. Ф. Публічне адміністрування створення системи правової інформації в Україні. *Інформація і право*. 2025. №1(52). С. 33–43. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324654](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324654);

– Ланде Д. В., Даник Ю. Г. Змагальний штучний інтелект в інформаційних і кібернетичних війнах. *Інформація і право*. 2025. №1(52). С. 76–89. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324688](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324688);

– Ланде Д. В., Фурашев В. М., Застосування фреймворку безкодового програмування при вирішенні завдань парламентського контролю. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 88–104. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334055](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334055);

– Фурашев В. М., Корж І. Ф. Штучний інтелект та адміністративна (контрольна) діяльність публічної влади: європейський погляд. *Інформація і право*. 2025. №1(52). С. 51–61. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324667](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324667);

– Фурашев В. М., Корж І. Ф. Контроль громадянського суспільства за діяльністю публічної влади. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 23–34. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334022](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334022);

– Корж І. Ф., Фурашев В. М. Засади організації парламентського контролю за сектором безпеки і оборони: досвід міжпарламентського союзу. *Інформація і право*. 2025. №3(54). С. 177–188. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340530](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340530);

– Ланде Д. В., Даник Ю. Г., Фурашев В. М. Виявлення та аналіз конфліктів у нормативно-правовій сфері, пов'язаних із застосуванням штучного інтелекту. *Інформація і право*. 2025. №3(54). С. 53–68. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340453](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340453);

– Фурашев В. М., Корж І. Ф. Парламентські механізми контролю за сектором безпеки і оборони: досвід міжпарламентського союзу. *Інформація і право*. 2025. №4(55). С. 110–123. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346366](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346366);

– Ланде Д. В., Даник Ю. Г., Фурашев В. М. Формалізація складових правового контролю в рамках моделі надійного самокори-

гуючого обчислення із застосуванням генеративного штучного інтелекту. *Інформація і право*. 2025. №4(55). С. 142–159. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346385](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346385).

Статті Scopus / Web of Science – 3:

– Busch D., Lande D. Semantische Dokumentenindexierung mit generativer KI. *Mitteilungen der Vereinigung Oesterreichischer Bibliothekarinnen und Bibliothekare*. 2025, Vol. 75(1). <https://doi.org/10.31263/voebm.v75i1.9251>. (Q4);

– Paziuk A., Lande D., Shnurko-Tabakova E., Kingston P. Decoding Manipulative Narratives in Cognitive Warfare: f Case Study of the Russia-Ukraine Conflict. *Frontiers in Artificial Intelligence*. 2025. Vol. 8. <https://doi.org/10.3389/frai.2025.1566022>. (Q4);

– Lande D., Yefremov K., Soboliev A., Pyshnograiev I. Devising a code-free method for detecting signs of informational-psychological influences in messages. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2025. Vol. 5 Iss. 2(137). P. 55–69. <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2025.342297>. (Q3).

Наукові заходи – 2:

– IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Політичні, правові та організаційні проблеми діяльності органів публічної влади та публічних службовців у воєнний та повоєнний період» (м. Вінниця, 24 черв. 2025 р.);

– Науково-практична конференція «Трансформаційні процеси правотворчої діяльності та парламентського контролю» (м. Київ, 30 жовт. 2025 р.).

Науково-правові висновки до проєктів нормативно-правових актів – 1:

– Науково-правовий висновок щодо Концепції проєкту Закону України про вищу правничу (юридичну) освіту та первинний доступ до правничої професії. Направлено до Апарату Верховної Ради України.

Впровадження результатів досліджень за НДР:

Результати дослідження, у т.ч. монографія «Інтелектуальна система парламентського контролю: від семантичного аналізу до інтелектуальної координації в державному управлінні з використанням штучного інтелекту» направлені до Головного юридично-

го управління Апарату Верховної Ради України. Згідно з Листом Апарату Верховної Ради надані Інститутом матеріали, а також висновки і пропозиції до законопроектів урахувалися профільними комітетами та Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України і будуть надалі використовуватися для розвитку правотворчої діяльності, національного законодавства та спроможностей Верховної Ради України.

Результати дослідження направлено до Міністерства культури та стратегічних комунікацій України. Відповідно до Листа заступника директора Департаменту стратегічних комунікацій та промоції української культури Міністерства результати НДР рекомендовано до практичного впровадження, зокрема, для розробки державних стратегій регулювання штучного інтелекту.

Тези доповідей – 20.

III. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ЗАМОВЛЕННЯ РЕГІОНІВ

Національна академія правових наук України тісно співпрацює не лише з центральними органами державної влади, а й місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування. З метою підвищення ролі правової науки в розробці та реалізації ефективної регіональної політики та координації наукових досліджень у галузі держави та права всіх установ Академією було створено регіональні наукові центри: у червні 2009 року – Донецький та Західний регіональні наукові центри, у березні 2011 року – Південний регіональний науковий центр.

Основними завданнями регіональних наукових центрів є: сприяння місцевим органам державної влади та органам місцевого самоврядування у здійсненні ефективної правової політики у відповідних регіонах України; планування та координація науково-дослідної діяльності в галузі держави та права дійсних членів (академіків) та членів-кореспондентів Академії, а також усіх структурних підрозділів Академії (лабораторій, відділів, секторів тощо), що знаходяться у відповідних регіонах; координація діяльності по формуванню та реалізації науково-технічних програм у галузі держави і права з МОН України, НАН України та галузевими академіями в регіонах України; проведення на замовлення місцевих органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних та судових органів, громадських організацій, інших юридичних чи фізичних осіб наукових досліджень, підготовка експертних висновків, юридичних довідок тощо; організація та проведення наукових конференцій, круглих столів, семінарів та інших наукових заходів; здійснення просвітницької діяльності, сприяння підвищенню інтелектуального потенціалу у відповідних регіонах України; інтеграція юридичної науки та освіти тощо.

У 2025 році члени Донецького регіонального наукового центру взяли участь у підготовці 13 монографій, 11 науково-практичних коментарів і посібників, 5 підручників і навчальних посібників, 21 статті у виданнях, включених до наукометричних баз даних Scopus,

Web of Science, 112 статей у наукових фахових виданнях категорії «Б», 62 тез наукових повідомлень, 6 рецензій на монографії, колективні монографії, підручники та навчальні посібники.

Члени Західного регіонального наукового центру в 2025 році взяли участь у підготовці 8 монографій і збірників наукових праць, 18 наукових статей, 11 тез наукових повідомлень, 4 науково-правових висновків для Верховного Суду, 1 науково-правового висновку для Конституційного Суду України, 1 науково-правового висновку для офісу Генерального прокурора України, а також у роботі 30 міжнародних, національних і регіональних наукових конференцій.

У 2025 році члени Південного регіонального наукового центру взяли участь у підготовці 6 монографій, 7 підручників і навчальних посібників, 14 науково-практичних коментарів до нормативно-правових актів, 9 статей у виданнях, включених до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, 30 публікацій в інших наукових періодичних виданнях, 59 тез наукових доповідей, 15 проєктів нормативно-правових актів, 37 науково-правових висновків щодо правозастосовної діяльності, а також у роботі 53 наукових заходів.

IV. УЧАСТЬ АКАДЕМІЇ В ЗАКОНОПРОЄКТНІЙ (ПРАВОТВОРЧІЙ) РОБОТІ

Важливим напрямком науково-дослідницької діяльності наукових установ Академії є розробка і правова експертиза законопроектів та інших нормативно-правових актів, внесення відповідних змін, розробка рекомендацій та пропозицій, що є однією з форм упровадження результатів наукової діяльності. Так, на виконання паспорту бюджетної програми 6581040 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері законодавства і права» наукові установи НАПрН України взяли участь у розробці 36 проєктів нормативно-правових актів і концепцій розвитку законодавства.

На виконання бюджетної програми 6581020 «Наукова і організаційна діяльність президії Національної академії правових наук України» члени Академії взяли участь у підготовці 200 проєктів нормативно-правових актів, серед яких, зокрема: нова редакція Цивільного кодексу України, проєкти законів «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу», «Про утвердження Української Державності», «Про правовий моніторинг нормативно-правових актів», «Про академічну доброчесність», «Про вищу правничу освіту і первинний доступ до правничої професії», «Про самоврядування громади», «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», «Про фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб», «Про соціальний правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про основи національної стійкості України», «Про охорону прав на торговельні марки», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо посилення судового контролю за управлінням арештованими активами», «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо функціонування військових судів» та ін.

Члени Академії на постійній основі беруть участь у діяльності близько 30 робочих груп із розробки законів та інших нормативно-правових актів, серед яких слід виділити Комісію з питань право-

вої реформи, утворену Указом Президента України від 07.08.2019 (співголова комісії – член-кореспондент НАПрН України – Буроменський М. В., члени комісії: Барабаш Ю. Г., Баулін Ю. В., Грищук В. К., Гуторова Н. О., Довгерт А. С., Заєць А. П., Капліна О. В., Козюбра М. І., Комаров В. В., Копиленко О. Л., Кузнецова Н. С., Навроцький В. О., Петришин О. В., Стрельцов Є. Л.). Основним завданням Комісії є сприяння подальшому розвитку правової системи України на основі конституційних принципів верховенства права, пріоритетності прав і свобод людини та громадянина з урахуванням міжнародних зобов'язань України.

Члени відділення цивільно-правових наук Академії входять до складу Робочої групи з рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України, утвореної постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2019 № 650 (члени групи: Гриняк А. Б., Довгерт А. С., Кот О. О., Кохановська О. В., Кузнецова Н. С., Майданник Р. А., Стефанчук Р. О.). Основними завданнями Робочої групи є: проведення комплексного аналізу існуючого цивільного законодавства України та визначення сфер приватноправових відносин, які потребують приведення у відповідність зі світовими тенденціями розвитку приватного права; вивчення досвіду європейських країн щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України; підготовка пропозицій щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України.

Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 30.12.2021 № 502 утворено Науково-консультативну раду при Голові Верховної Ради України, яка є консультативно-дорадчим органом, що функціонує для залучення висококваліфікованих фахівців у сфері права до законопроектної роботи, підготовки наукових висновків із питань діяльності Верховної Ради України, які потребують наукового забезпечення. До складу Науково-консультативної ради ввійшли члени Академії, а саме: Баулін Ю. В., Борисова В. І., Буроменський М. В., Буханевич О. М., Гетьман А. П., Гриняк А. Б., Гусаров К. В., Довгерт А. С., Єрмоленко В. М., Задихайло Д. В., Заєць А. П., Іншин М. І., Капліна О. В., Козюбра М. І., Коломоець Т. О., Комаров В. В., Костенко О. М., Кот О. О., Кохановська О. В., Кузнецова Н. С., Кузніченко С. О., Кучерявенко М. П., Лук'янов Д. В.,

Майданик Р. А., Музика А. А., Навроцький В. О., Нор В. Т., Носік В. В., Оніщенко Н. М., Орлюк О. П., Пархоменко Н. М., Святоцький О. Д., Сєрьогіна С. Г., Скрипнюк О. В., Спасибо-Фатєєва І. В., Стрельцов Є. Л., Туляков В. О., Фріс П. Л., Харитонов Є. О., Чанишева Г. І., Шакун В. І., Шумило М. Є., Щербина В. С., Яроцький В. Л.

Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування

У 2025 році Інститутом на виконання паспорту бюджетної програми 6581040 підготовлено 5 проєктів нормативно-правових актів і 5 концепцій розвитку законодавства, а саме:

– «Концепція сталого розвитку територій з урахуванням викликів воєнного стану» та проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про соціальні послуги» в частині вдосконалення порядку надання соціальних послуг та статусу їх одержувачів» у рамках теми: «Правове забезпечення сталого розвитку територій та механізму надання соціальних послуг територіальним громадам в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови України»;

– «Концепція удосконалення законодавства щодо забезпечення прав людини органами місцевого самоврядування» та проєкт Закону України «Про Уповноваженого територіальної громади із захисту прав людини» у рамках теми: «Організаційно-правовий механізм забезпечення місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування в Україні прав людини в умовах воєнного стану та повоєнного періоду»;

– «Концепція внесення змін до законодавства України щодо забезпечення економічної безпеки України» та проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою вдосконалення механізмів економічної безпеки, антикорупційної політики та регулювання трудових відносин» у рамках теми: «Правова політика і національні механізми забезпечення розвитку української державності в контексті євроатлантичної інтеграції та подолання наслідків війни»;

– «Концепція внесення змін до Конституції України щодо удосконалення організації та діяльності місцевого самоврядування у контексті євроінтеграції та повоєнного відновлення України» та проєкт Закону України «Про внесення змін до Конституції України щодо місцевого самоврядування» у рамках теми: «Місцеве самоврядування в механізмі європейської інтеграції та післявоєнного відновлення України»;

– «Концепція адаптації законодавчого забезпечення репродуктивних прав людини до *aquis* Європейського Союзу» та проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я» у частині забезпечення стандартів Європейського Союзу стосовно обмежування здійснення репродуктивних прав людини» у рамках теми: «Правові проблеми імплементації в Україні стандартів Європейського Союзу стосовно прав і свобод людини».

Участь науковців Інституту в робочих групах по розробці проєктів нормативно-правових актів:

– Експертна рада Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (Смичок Є. М.);

– Робоча група з удосконалення регламенту Харківської міської ради (Лялюк О. Ю.);

– Робоча група з напрацювання проєкту стандарту державної мови «Правнича термінологія. Термінологія конституційного права» (Зозуля О. І., Рабінович С. П.);

– Робоча група Міністерства освіти і науки України щодо розроблення проєкту професійного стандарту «Фахівець з управління дослідницькими даними» (Петришин О. О.);

– Робоча група з формування Дорожньої карти інтеграції України до Європейського дослідницького простору на 2025–2027 роки (Мерник А. М.);

– Робоча група з питань розвитку системи конкурсного фінансування науково-інноваційної сфери «Гранти» Національної ради України з питань розвитку науки і технологій (Головащенко О. С.);

– Робоча група Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України для напрацювання пропозицій з удосконалення законодавства в частині притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності з колабораційну діяльність та пособництво державі-агресору (Яковюк І. В.);

– Робоча групи з підготовки пропозицій стосовно правового регулювання відновлення та розвитку деокупованих територій Харківської обласної ради (Бодрова І. І.).

Робота у складі науково-консультативних рад:

– Науково-консультативна рада Верховного Суду (Рабінович С. П., до травня 2025 р.);

– Науково-консультативна рада при Голові Верховної Ради України (Серьогіна С. Г.);

– Науково-консультативна рада Конституційного Суду України (Серьогіна С. Г.);

– Група експертів Міністерства освіти і науки України для проведення наукової та науково-технічної експертизи об'єктів експертизи у сфері наукової та науково-технічної діяльності (Наливайко Л. Р.);

– Науково-методична комісія №4 з бізнесу, адміністрування та права (підкомісія D9 «Міжнародне право») сектору вищої освіти науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (Марусяк О. В.).

Участь у розробці проєктів інших правових актів:

– Координаційна рада з питань сімейної та гендерної політики, попередження насильства в сім'ї, протидії торгівлі людьми при Дніпропетровській обласній державній адміністрації (Наливайко Л. Р.);

– Робоча група з питань сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом при Дніпропетровській обласній державній адміністрації (Наливайко Л. Р.);

– Дорадча рада Науково-практичного Хабу «Верховенство права» при Дніпропетровському окружному адміністративному суді (Наливайко Л. Р.).

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса

У 2025 році Інститутом на виконання паспорту бюджетної програми підготовлено 5 законопроектів, зокрема:

– проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення відповідальності за “політичну” колабораційну діяльність», пояснювальну записку та порівняльну таблицю до нього;

– проєкт Закону України «Про внесення змін у Кримінальний кодекс України та Кримінально-виконавчий кодекс України з метою вдосконалення порядку звільнення засуджених до позбавлення волі від покарання або від подальшого його відбування за хворобою», пояснювальну записку та порівняльну таблицю до нього;

– проєкт Закону України «Про внесення змін до законодавства України щодо удосконалення адміністративної відповідальності за домашнє насильство та насильство за ознакою статі», пояснювальну записку та порівняльну таблицю до нього;

– проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 309 Кримінального кодексу України щодо розширення переліку передумов звільнення від кримінальної відповідальності осіб за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту», пояснювальну записку та порівняльну таблицю до нього;

– проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу щодо оптимізації касаційного провадження», пояснювальну записку та порівняльну таблицю до нього.

Участь науковців Інституту в 19 робочих групах / науково-консультативних радах:

– Борисов В. І., Глинська Н. В., Пашковський М. І. – члени науково-консультативної ради при Верховному Суді;

– Батиргареєва В. С., Москвич Л. М. – члени Науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України;

– Батиргареєва В. С. – член робочої групи щодо підготовки проєктів законів України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених» (реєстр. № 10218 від 06.11.2023), «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо встановлення цільових показників діяльності керівників наукових установ, визначення стратегій і перспективних напрямів діяльності наукових установ» (реєстр. № 10424 від 22.01.2024) до другого читання;

– Авдєєва Г. К., Пашковський М. І., Пащенко О. О. – члени робочої групи № 1 з питань посилення взаємодії науково-інноваційної та оборонно-безпекової сфери («Оборона та інновації») Національної ради України з питань розвитку науки і технологій;

– Москвич Л. М. – член Науково-консультативної ради Конституційного Суду України;

– Гуторова Н. О. – член Робочої групи з питань розвитку кримінального права Комісії з питань правової реформи при Президенті України;

– Батиргареєва В. С. – член Наукової ради МВС України;

– Батиргареєва В. С. – член робочої групи з формування Дорожньої карти інтеграції України до Європейського дослідницького простору на 2025–2027 роки;

– Борисов В. І., Пащенко О. О. – члени міжвідомчої робочої групи Бюро економічної безпеки щодо напрацювання шляхів удосконалення механізмів ефективного запобігання ухиленню від сплати податків;

– Гуторова Н. О. – член Робочої групи з питань охорони здоров'я Національної ради з відновлення України від наслідків війни;

– Гуторова Н. О. – член науково-експертної ради Державної служби лікарських засобів та контролю за наркотиками;

– Колодяжний М. Г. – член робочої групи Державної служби з безпеки на транспорті для організації та координації дій, спрямованих на виявлення автомобільних перевізників, що здійснюють

свою діяльність поза межами правового поля та які своїми діями створюють недоброчесну конкуренцію;

– Пашковський М. І. – член робочої групи з розроблення Типової загальної програми підвищення кваліфікації щодо застосування міжнародного гуманітарного права у професійній діяльності публічних службовців;

– Подкопаєв С. В. – член методичної ради Офісу Генерального прокурора;

– Подкопаєв С. В. – заступник керівника робочої групи з оцінювання корупційних ризиків у діяльності Офісу Генерального прокурора;

– Подкопаєв С. В. – член робочої групи з розробки стандарту юридичної професії «Прокурор»;

– Кернякевич-Танасійчук Ю. В – член робочої групи з реформування пенітенціарної системи та розвитку пробації Консультативної експертної ради при Державній кримінально-виконавчій службі України.

Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку

У 2025 році Інститутом на виконання паспорту бюджетної програми підготовлено 4 законопроекти, зокрема:

– проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення інноваційного розвитку енергетичної системи України»;

– проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність щодо Реєстру наукової і науково-технічної діяльності в Україні»;

– проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку ветеранського підприємництва»;

– проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України для посилення правової охорони територій та об'єктів природо-заповідного фонду»;

Участь науковців Інституту в робочих групах по розробці проєктів нормативно-правових актів:

– Глібко С. В. – член робочої групи з формування Дорожньої карти інтеграції України до Європейського дослідницького простору на 2025–2027 роки;

– Глібко С. В. – член робочої групи з розроблення проєкту професійного стандарту «Фахівець з управління дослідницькими даними»;

– Глібко С. В., Розгон О. В., Чубенко В. А., Селіванова І. А., Кохан В. П. – члени робочої групи з питань посилення взаємодії науково-інноваційної та оборонно-безпекової сфери («Оборона та інновації»).

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності

У 2025 році Інститутом на виконання паспорту бюджетної програми підготовлено 5 законопроектів, зокрема:

– проєкт Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України щодо визначення виключної підсудності Вищого суду з питань інтелектуальної власності у деяких категоріях справ, матеріали яких містять інформацію, віднесenu до державної таємниці». Направлено Голові Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Д. Маслову;

– проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів щодо використання об’єктів права інтелектуальної власності в порівняльній рекламі» разом із пояснювальною запискою та порівняльною таблицею надіслано Заступнику міністра економіки, довкілля та сільського господарства України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Циботу О. С., Голові Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики Потураєву М. Р., Голові Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку Наталусі Д. А., Заступнику голови Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Захаріну С. В.;

– проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення правової охорони творів архітектури». Законопроєкт розроблено з метою вдосконалення правових засад охорони і здійснення авторського права на твори архітектури, усунення колізій чинного законодавства України та подолання прогалин у ньому. Надіслано народному депутату України, Голові підкомітету з питань містобудування, благоустрою та земельних відносин у межах території забудови Комітету Верховної Ради України з питань державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку і містобудування Г. В. Бондар;

– проєкт Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України». Надіслано Голові комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку Д. Наталусі та Голові Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування М. Радущькому;

– проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких спеціальних законів у сфері інтелектуальної власності щодо діяльності Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності»;

Участь науковців Інституту у робочих групах по розробці проєктів нормативно-правових актів:

– Штефан А. С. – національний консультант Всесвітньої організації інтелектуальної власності у проєкті щодо підтримки розробки Національної стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні (напрями: авторське право і суміжні права; колективне управління майновими авторськими і суміжними правами; креативні індустрії);

– Штефан А. С. – національний консультант Всесвітньої організації інтелектуальної власності у проєкті щодо дослідження впливу війни на інноваційний і креативний сектори та екосистему України;

– Дорошенко О. Ф., Бутнік-Сіверський О. Б. взяли участь у робочій групі з розроблення методології оцінки інноваційного по-

тенціалу регіонів України через Індекс потенціалу інтелектуальної власності для інноваційного розвитку регіонів (07.02.2025), зокрема в «Опитуванні щодо вагових коефіцієнтів індексу потенціалу інтелектуальної власності для інноваційного розвитку регіонів» (IP4I REGIONAL INDEX), яку проводить Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ);

– Андрощук Г. О., Дорошенко О. Ф., Кодинець А. О. взяли участь у складі робочої групи по вдосконаленню національної системи правової охорони комерційної таємниці в умовах європейської інтеграції України під егідою УКРНОІВІ. Результатом роботи робочої групи стала підготовка проекту Закону України «Про захист комерційних таємниць»;

Кодинець А. О. взяв участь у складі експертної групи під егідою УКРНОІВІ по підготовці пропозицій щодо імплементації окремих положень актів права ЄС у сфері авторського права і суміжних прав.

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака

У 2025 році Інститутом на виконання паспорту бюджетної програми підготовлено 6 законопроектів, зокрема:

– проект Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України та Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат». Надіслано до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики. Відповідні пропозиції щодо внесення змін до законів були включені до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат та судового збору», що був поданий народним депутатом Дирдіним М. І. та іншими народними депутатами України до Верховної Ради України та зареєстрований за № 13192 від 18.04.2025. Закон було прийнято 18 червня 2025 р. (№ 4508-IX);

– проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» щодо врахування специфіки господарських зобов'язань у зв'язку з особливостями функціонування та взаємодії суб'єктів господарювання» від 09.01.2025 № 4196-IX;

– проєкт Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо врегулювання правовідносин, пов'язаних із використанням біоматеріалу людини». Надіслано до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики. Отримано відповідь від голови комітету Д. В. Маслова. Проєктом пропонується внести зміни до ст. 177, доповнивши перелік об'єктів цивільних прав «біоматеріалами людини», ст. 1222, доповнивши її поняттям «особи, яка була зачата за життя спадкодавця». Також проєктом пропонується доповнити ЦК України новими статтями: 179–2 «Біоматеріали людини», 343–1 «Набуття права власності на біоматеріал людини», 729–1 «Пожертва біологічного матеріалу людини», 1227–1 «Право на кріоконсервованій репродуктивний біоматеріал, який належав спадкодавцю»;

– проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення права власності юридичних осіб на земельні ділянки несільськогосподарського призначення. Надіслано до Комітету Верховної Ради України;

– пропозиції про внесення змін до книги шостої «Спадкове право» Цивільного кодексу України (статті 1222, 1224, 1241, 1225–1, 1242, 1243 1254, 1268, 1302) на звернення Заступника Голови Робочої групи з підготовки законопроекту з рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України О. Кота;

– проєкт Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо удосконалення корпоративного управління в юридичних особах приватного права» та додаткові пропозиції змін щодо вдосконалення проєкту Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України у зв'язку із оновленням (рекодифікацією) положень книги першої» № 14056 від 21.09.2025. Законопроект та пропозиції щодо внесення змін до проєкту Цивільного кодексу України надіслано Комітету з питань правової політики

Верховної Ради України та були доведено до відома народних депутатів України – членів Комітету як суб'єктів права законодавчої ініціативи для врахування під час доопрацювання законопроекту № 14056 від 21.09.2025 та розгляду в другому читанні.

**Державна наукова установа
«Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»**

У 2025 році працівники Інституту взяли участь у підготовці 6 нормативно-правових актів, зокрема:

– проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо бойового імунітету, як обставини, що виключає кримінальну та адміністративну відповідальність». Надіслано до Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки та до Апарату Верховної Ради України;

– пропозиції щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про національну гвардію України» щодо вдосконалення правових засад застосування заходів примусу військовослужбовцями Національної гвардії України». Надіслано до Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки та до Апарату Верховної Ради України;

– підготовлено та доповнено пакет законопроектів (чотири) про створення системи військової юстиції. Надіслано Секретарю РНБО Р. Умерову;

– проєкти законів України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо визначення обставин, що виключають протиправність діяння та забезпечують бойовий імунітет», «Про внесення змін до законів України щодо застосування бойового імунітету. Надіслано до Генерального штабу ЗСУ;

– пропозиції щодо проєкту Закону України «Про державно-приватну взаємодію у сфері кібербезпеки» (реєстр. № 14150 від 24.10.2025). Надіслано до Апарату Верховної Ради України;

– концептуальні засади розробки Закону України «Про штучний інтелект». Надіслано до Апарату Верховної Ради України та Комітету з питань національної безпеки, оборони і розвідки ВРУ.

У звітний період наукові працівники ДНУ ШБП НАПрН України взяли участь у робочих групах по розробці законопроектів та інших нормативно-правових актів, зокрема:

Дубняк М. В. – участь у громадському обговоренні проекту Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо реалізації принципів відкритої науки».

Красноступ Г. М. – участь у розробці проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення протидії несанкціонованому поширенню інформації, що свідчить про характер та обсяг руйнації об'єктів критичної інфраструктури», проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне використання штучного інтелекту для маніпуляцій інформацією», проекту Указу Президента України «Про призначення державних стипендій видатним діячам інформаційної сфери», проекту Указу Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію інформаційної безпеки», проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України», проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін щодо діяльності Міністерства культури та стратегічних комунікацій до деяких постанов Кабінету Міністрів України», проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 квітня 2011 р. № 449», проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виробництва та трансляції програм для державних потреб, збирання, обробки та розповсюдження офіційної інформаційної продукції, фінансової підтримки системи держав-

ного іномовлення України», проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 р. № 32 і від 20 березня 2013 р. № 179», проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання діяльності центральних органів виконавчої влади», проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів до Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та м. Севастополя у 2026 році», проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року», проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про внесення пропозицій щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», проекту наказу Міністерства культури та стратегічних комунікацій України «Про затвердження порядку та умов страхування життя, здоров'я, працездатності журналістів та інших працівників суб'єктів у сфері медіа на період їх відрядження в райони ведення воєнних (бойових) дій та/або на тимчасово окуповані території України» (наказ від 26.09.2025 № 810 зареєстровано Міністерством юстиції України 14.10.2025 за № 1484/44890 (діє з 14.11.2025), підготовлено позиції до внесених народними депутатами України законопроектів і надіслано до профільних комітетів Верховної Ради України, а саме: «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Антимонопольного комітету України» (реєстр. № 12440 від 26.01.2025), «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Антимонопольного комітету України» (реєстр. № 12440–1 від 10.02.2025), «Про внесення змін до Закону України «Про національні меншини (спільноти) України» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення захисту прав національних меншин (спільнот) із використання офіційних мов Європейського Союзу для сприяння європейській інтеграції України» (реєстр. № 13169 від 11.04.2025), «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення передумов для поліпшення демографічної ситуації в Україні» (реєстр. № 13295 від 15.05.2025), «Про внесення змін до деяких законів України щодо

визначення видів діяльності, які є сумісними із виконанням депутатських повноважень» (реєстр. № 13304 від 21.05.2025), «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо кримінальної відповідальності за сприяння шахрайству шляхом інформаційного поширення» (реєстр. № 13457 від 08.07.2025), «Про внесення змін до Закону України “Про боротьбу з тероризмом» (реєстр. № 13694 від 25.08.2025), «Про внесення змін до Цивільного кодексу України у зв’язку із оновленням (рекодифікацією) положень книги другої» (реєстр. № 14057 від 21.09.2025), «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо кримінальних правопорушень проти безпеки особи» (реєстр. 14165 від 29.10.2025).

Короткий Т. Р. – член Міжвідомчої робочої групи з питань гармонізації законодавства в контексті правозастосовчої практики у зв’язку з ратифікацією Україною Римського статуту Міжнародного кримінального суду. Брав участь у розробці правової позиції України щодо захисту національних інтересів України та делімітації морських просторів в Азовському морі і Керченській протоці; проекту Закону України «Про внутрішні води, територіальне море, прилеглу зону та виключну (морську) економічну зону України в Азовському морі та Керченській протоці»; правової позиції України щодо ініціатив України з питань розвитку міжнародного гуманітарного права; у підготовці довідки щодо Комісії по імплементації МГП (Мінрозвитку); у підготовці довідки щодо діяльності Міжнародної ради експертів (міжвідомча робоча група Міжнародної ради експертів із питань розслідування злочинів, вчинених в умовах збройного конфлікту) (ОГП); консультуванні у робочих групах з МГП Офіс Генерального прокурора України, МЗС, Мінрозвитку.

Ткачук Н. А. – член робочої групи при Комітеті Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки з підготовки законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформації та кіберзахисту державних інформаційних ресурсів, об’єктів критичної інформаційної інфраструктури». Брала участь у розробці проекту Стратегії кібербезпеки України та проекту Стратегії інформаційної безпеки України, затвердженої Указом Президента України № 547 від 24.07.2025

«Про внесення зміни до Указу Президента України від 7 червня 2016 року №242/2016»; у діяльності робочої групи з напрацювання стандарту державної мови «Термінологія у сфері кібербезпеки», створеній рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови «Про напрацювання проекту стандарту державної мови «Термінологія у сфері кібербезпеки» від 17.01.2025 № 18.

Шамара О. В. – брав участь у розробці проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення прокурорського нагляду за дотриманням законності органами та підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову та контррозвідувальну діяльність»; проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення прокурорського нагляду за дотриманням законності органами та підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову та контррозвідувальну діяльність у зв'язку зі створенням і посиленням самостійності Воєнної поліції України та Спеціалізованої воєнної прокуратури».

V. НАУКОВО-ПРАВОВІ (НАУКОВО-ЕКСПЕРТНІ) ВИСНОВКИ ДЛЯ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Одним зі статутних завдань Національної академії правових наук України є виконання замовлення центральних органів державної влади стосовно розроблення засад наукової та правової політики, вивчення й узагальнення механізмів реалізації законодавчих актів, підготовка практичних рекомендацій щодо вдосконалення їх діяльності. У 2025 році Академія продовжувала плідну співпрацю з комітетами Верховної Ради України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Кабінетом Міністрів України, Міністерством освіти і науки України, Міністерством охорони здоров'я, Вищою радою правосуддя, Службою безпеки України, Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів Міністерством внутрішніх справ України, Урядовою уповноваженою з питань гендерної політики, Національним банком України, іншими центральними органами державної влади.

Структурні підрозділи Академії значну увагу приділяли співпраці з вищими судовими органами – Конституційним Судом України, Верховним Судом, а також із правоохоронними органами – Службою безпеки України, Бюро економічної безпеки, Офісом генерального прокурора.

Так, упродовж 2025 року науковими установами Академії для центральних органів державної влади та на виконання паспорту бюджетної програми 6581040 було підготовлено 186 науково-правових висновків до проєктів нормативно-правових актів та актів правозастосовної діяльності на запити Конституційного Суду України, Верховного Суду та інших органів державної влади.

Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування

У звітному періоді Інституту підготовлено 25 науково-правових висновки до законопроектів та актів правозастосування, зокрема:

– науково-правовий висновок за зверненням Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій С.В. Бабака про надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо деполітизації та професіоналізації керівного складу місцевих державних адміністрацій» (реєстр. № 14029 від 11.09.2025);

– науково-правовий висновок за зверненням Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій С.В. Бабака про надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю)» (реєстр. № 14030 від 11.09.2025);

– науково-правовий висновок за зверненням Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій С.В. Бабака про надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо збільшення строків накладання адміністративного стягнення за правопорушення щодо булінгу (цькування) учасника освітнього процесу» (реєстр. № 14127 від 17.10.2025);

– науково-правовий висновок за зверненням Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій С.В. Бабака про надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо прав педагогічних працівників та здобувачів освіти» (реєстр. № 13193 від 18.04.2025);

– науково-правовий висновок за зверненням Голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності С.К. Іонушаса про надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесу-

ального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо предметної підсудності військових судів гарнізонів» (реєстр. № 13009 від 10.02.2024);

– науково-правовий висновок за зверненням Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій С.В. Бабака про надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»» (реєстр. № 13028 від 19.02.2025);

– науково-правовий висновок за зверненням Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій С.В. Бабака про надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про національні меншини (спільноти) України» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення захисту прав національних меншин (спільнот) із використання офіційних мов Європейського Союзу для сприяння європейській інтеграції України» (реєстр. № 13169 від 11.04.2025);

– науково-правовий висновок за зверненням Заступника голови Державної служби України з етнополітики та свободи совісті І.Є. Лоссовського щодо надання зауважень та пропозицій до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України», розробленого Державною службою України з етнополітики та свободи совісті відповідно до Плану заходів щодо захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.05.2025 № 475-р.;

– науково-правовий висновок за зверненням голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій С.В. Бабака про надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України «Про припинення дії, вихід та денонсацію міжнародних договорів України, укладених Урядом України з урядами Російської Федерації, Республіки Білорусь та в рамках Співдружності Незалежних Держав» (реєстр. № 0315 від 22.05.2025);

– науково-правовий висновок за зверненням голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій С. В. Бабака про надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України «Про ратифікацію Угоди про сторічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії» (реєстр. № 0302 від 02.08.2025);

– науково-правовий висновок за зверненням Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій С. В. Бабака про надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розширення форм державної підтримки у сфері освіти» (реєстр. № 14104 від 08.10.2025);

– науково-правовий висновок за зверненням Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій С. В. Бабака про надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо посилення конституційних гарантій місцевого самоврядування в Україні» (реєстр. № 14004 від 04.09.2025);

– науково-правовий висновок за зверненням Голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Д. В. Маслова про надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення державного суверенітету України» (реєстр. № 13697 від 25.08.2025);

– науково-правовий висновок за зверненням голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій С. В. Бабака про надання пропозицій та зауважень до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» щодо особливостей прийому окремих категорій осіб до закладів вищої освіти, місцезнаходженням яких є територія активних чи можливих бойових дій» (реєстр. № 13361 від 11.06.2025);

– науково-правовий висновок щодо проекту Закону України про внесення змін до деяких законів щодо використання мови в освітньому процесі (реєстр. № 13072 від 11.03.2025);

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса

У звітному періоді Інституту підготовлено 33 науково-правових висновки до законопроектів та актів правозастосування, зокрема:

– зауваження і пропозиції щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо запровадження кримінальної відповідальності за порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, вчинені керівниками територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, головами та членами військово-лікарських комісій» (реєстр. № 12442 від 27.01.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінально-процесуального кодексу України щодо удосконалення відповідальності та особливостей застосування запобіжних заходів за вчинення окремих корупційних і пов'язаних із корупцією кримінальних правопорушень під час дії воєнного стану» (реєстр. № 12287 від 06.12.2024) (у частині внесення змін до Кримінального кодексу України);

– науковий висновок на проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо вдосконалення кримінальної відповідальності за злочини, пов'язані з халатним відношенням посадових чи уповноважених осіб територіального центру комплектування та соціальної підтримки, закладів охорони здоров'я до виконання посадових обов'язків» (реєстр. № 12442–1 від 10.02.2025);

– науковий висновок на проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо запровадження кримінальної відповідальності за порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, вчинені керівниками територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, головами та членами військово-лікарських комісій» (реєстр. № 12442–2 від 12.02.2025);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України у зв’язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про правопорушення, пов’язані з культурними цінностями» (реєстр. № 12309 від 12.12.2024);

– пропозиції та зауваження щодо законопроєкту № 13072 від 11.03.2025 «Про внесення змін до деяких законів щодо використання мови в освітньому процесі»;

– пропозиції та зауваження до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо посилення судового контролю за управлінням арештованими активами» (реєстр. № 12387 від 08.01.2025);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення гарантій захисту суб’єктів господарювання під час здійснення кримінального провадження» (реєстр. № 12439 від 24.01.2025);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо предметної підсудності військових судів гарнізонів» (реєстр. № 13009 від 10.02.2025);

– пропозиції та зауваження до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов’язаних із зникненням осіб безвісти за особливих обставин в умовах воєнного стану» (реєстр. № 12414 від 16.01.2025);

– пропозиції та зауваження до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення відповідальності та особливостей застосування запобіжних заходів за вчинення окремих корупційних і пов’язаних із корупцією кримінальних правопорушень під час дії воєнного стану» (реєстр. № 12287 від 06.12.2024) (у частині внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України);

– науково-правовий висновок на проект Закону України «Про внесення змін до статті 87 Кримінального процесуального кодексу України щодо уточнення питань недопустимості доказів» (реєстр. № 14159 від 27.10.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України і деяких законодавчих актів України щодо удосконалення діяльності органів кримінальної юстиції» (реєстр. № 13699 від 26.08.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів правопорядку» (реєстр. № 13602–1 від 13.08.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державне бюро розслідувань» з метою забезпечення незалежності діяльності Державного бюро розслідувань» (реєстр. № 13602–2 від 14.08.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про біологічну безпеку та біологічний захист» (реєстр. № 14091 від 30.09.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо кримінальних правопорушень проти безпеки особи» (реєстр. № 14165 від 29.10.2025);

– науково-правовий висновок до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення прокурорського нагляду за дотриманням законності органами та підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову та контррозвідувальну діяльність» (реєстрац. № 13344 від 03.06.2025).

Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку

У звітному періоді Інституту підготовлено 37 науково-правових висновків до законопроектів та актів правозастосування, зокрема:

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяль-

ності Антимонопольного комітету України» (реєстр. № 12440–1 від 10.02.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту постанови Верховної Ради України «Про розроблення законодавчої бази для створення преференційних умов діяльності бізнесу країн-партнерів України в рамках Післявоєнного Альянсу» (реєстр. № 13067 від 10.03.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу»» (реєстр. № 13121 від 19.03.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про інвестиційні фонди» (реєстр. № 13246 від 01.05.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення господарської діяльності» (реєстр. № 13325 від 30.05.2025);

– зауваження та пропозиції до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187»;

– пропозиції та зауваження до проекту Програми дій Уряду (Стратегічні ініціативи уряду);

– пропозиції щодо доцільності внесення змін до ст. 13 Бюджетного кодексу України та затвердження порядку зарахування державними науковими установами, які повністю або частково фінансуються за рахунок державного бюджету, власних надходжень, отриманих від плати за послуги, що надаються згідно з основною діяльністю, благодійної допомоги, грантів, на спеціальні реєстраційні рахунки, відкриті в територіальних органах Казначейства, або поточні та/або вкладні (депозитні) рахунки, відкриті в установах банків державного сектору;

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності» (реєстр. № 13715 від 29.08.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо вдосконалення

функціонування індустріальних парків та запровадження моделі еко – індустріального парку в Україні (реєстр. № 12386 від 08.01.2025);

– пропозиції, зауваження та рекомендації до Концепції проекту Закону України «Про вищу правничу (юридичну) освіту та первинний доступ до правничої професії»;

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо використання мови в освітньому процесі» (реєстр. № 13072 від 11.03.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту наказу Міністерства освіти і науки України «Про внесення змін до Порядку формування Переліку наукових фахових видань України»;

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про ратифікацію Угоди про Всеосяжне економічне партнерство між Урядом України та Урядом Об'єднаних Арабських Еміратів» (реєстр. № 0339 від 15.08.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування органів правопорядку у сфері забезпечення захисту економічної безпеки України та її економічного потенціалу» (реєстр. № 13725 від 02.09.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до ст. 6 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» щодо управління об'єктами державної власності» (реєстр. № 12286 від 04.12.2024);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про осіб, які брали участь у Революції Гідності, та їх державна підтримка» (реєстр. № 13073 від 11.03.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 5 Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» щодо забезпечення майнових прав Національної академії наук України та національних галузевих академій наук» (реєстр. № 13121–1 від 07.04.2025);

– зауваження та пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо соціального захисту військовослужбовців базової військової служби, членів їх сімей та інших питань» (реєстр. № 13334 від 30.05.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної підтримки учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та членів сімей загиблих (безвісно відсутніх, померлих) Захисників і Захисниць України при веденні особистого селянського чи фермерського господарства та здійсненні підприємницької діяльності» (реєстр. № 13376 від 17.06.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону про внесення зміни до пункту 6 статті 9 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» щодо розширення кола отримувачів грошового забезпечення військовослужбовців (реєстр. № 13427 від 26.06.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про постраждалих учасників Революції Гідності, постраждалих учасників Революції Гідності з інвалідністю та членів сімей загиблих (померлих) Героїв Небесної Сотні» (реєстр. № 13622 від 12.08.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення правових засад для розвитку контрактної армії в Україні» (реєстр. № 13624 від 12.08.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб» (реєстр. № 14014 від 05.09.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону про внесення змін до Закону України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України» (реєстр. № 14303 від 15.12.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяль-

ності Антимонопольного комітету України» (реєстр. № 12240 від 26.01.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Програми дій Уряду і визначення стратегічних пріоритетів на 2025–2026 роки;

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про оцінку майна» (реєстр. № 13435 від 27.06.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про ратифікацію Угоди про Всеосяжне економічне партнерство між Урядом України та Урядом Об'єднаних Арабських Еміратів» (реєстр. № 0339 від 15.08.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» щодо підвищення оплати праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників» (реєстр. № 14047 від 16.09.2025);

– пропозиції та зауваження щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розширення форм державної підтримки у сфері освіти» (реєстр. № 14104 від 08.10.2025);

– пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні” щодо розвитку соціального підприємництва» (реєстр. № 14156 від 27.10.2025).

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності

У звітному періоді науковцями Інституту підготовлено 16 науково-експертних висновків до законопроектів, а саме:

– пропозиції та зауваження на проект Закону України «Про внесення змін до статті 8 до Закону України «Про судовий збір» щодо встановлення обставин, які свідчать про її незадовільне (скрутне) матеріальне становище для звільнення від сплати судового збору» (реєстр. № 13221 від 28.04.2025). Лист Голові Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики Д. Гетманцеву;

– пропозиції та зауваження на проект Закону України «Про внесення змін до статті 40 Кодексу законів про працю України щодо розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця» (реєстр. № 13279 від 13.05.2025). Лист Голові Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Г. Третяковій;

– зауваження та пропозиції на проекті Закону України «Про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо встановлення ознак наявності трудових відносин» (реєстр. № 13507 від 18.07.2025). Лист Голові Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Г. Третяковій;

– науково-правовий висновок на проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про рекламу» та інших законів України» (реєстр. № 12253 від 27.11.2024). Надіслано Голові Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики М. Потураєву;

– науково-правовий висновок на проект Закону України «Про публічні закупівлі» (реєстр. № 11520 від 23.08.2024). Надіслано Голові Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку Д. Наталусі;

– науково-правовий висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Антимонопольного комітету України» (реєстр. № 12440 від 26.01.2025). Надіслано Голові Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку Д. Наталусі;

– науково-правовий висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Антимонопольного комітету України» (реєстр. № 12440–1 від 10.02.2025);

– науково-правовий висновок на проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу щодо стимулювання розвитку наукових парків». Надіслано Міністру освіти і науки України О. Лісовому;

– науково-правовий висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо стимулювання роз-

витуку наукових парків». Надіслано Міністру освіти і науки України О. Лісовому;

– науково-експертний висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо реалізації принципів відкритої науки». Надіслано до МОН України;

– науково-експертний висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності у сфері кінематографії» (реєстр. № 12383 від 07.01.2025);

– науково-експертний висновок на Концепцію проєкту Закону України про вищу правничу (юридичну) освіту та первинний доступ до правничої професії;

– науково-експертний висновок на проєкт наказу Міністерства охорони здоров'я України «Деякі питання проведення клінічних досліджень (випробувань) лікарських засобів» від 24.02.2025;

– науково-експертний висновок на проєкт Закону про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації положення Болар (реєстр. № 13087 від 12.03.2025);

– науково-експертний висновок на проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення доступу пацієнтів до лікарських засобів, що підлягають закупівлі особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, шляхом укладення договорів керованого доступу (реєстр. № 13135 від 25.03.2025).

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака

У звітному періоді Інституту підготовлено 48 науково-правових висновків до законопроєктів та актів правозастосування, зокрема:

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 293 Цивільного процесуального кодексу України щодо доповнення переліку справ, які розглядаються судом в порядку окремого провадження, для забезпечення реалізації

права членами сімей загиблих військовослужбовців на отримання одноразової грошової допомоги» (реєстр. № 13128 від 21.03.2025). Надіслано до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики;

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 61 Кодексу України з процедур банкрутства щодо вимог ліквідатора, кредитора до третіх осіб, які несуть субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями боржника» (реєстр. № 13043 від 26.02.2025). Надіслано до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики;

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 411 Цивільного процесуального кодексу України щодо підстав для скасування рішень» (реєстр. № 14158 від 27.10.2025). Надіслано до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики;

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про кредитну історію» (реєстр. № 14013 від 05.09.2025). 7 жовтня 2025 р. законопроект прийнято за основу із доопрацюванням положень відповідно до ч. 1 ст. 116 Регламенту Верховної Ради України;

– науково-правовий висновок до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Антимонопольного комітету України» (реєстр. № 12440 від 26.01.2025);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про міжнародні оборонні компанії» (реєстр. № 11214 від 26.04.2024);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про кредитну історію» (реєстр. № 12260 від 28.11.2024);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону «Про внесення зміни до статті 6 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» щодо управління об'єктами державної власності» (реєстр. № 12286 від 04.12.2024);

– науково-правовий висновок до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення господарської діяльності» (реєстр. № 13554 від 28.07.2025);

– пропозиції до проєкту постанови Верховної Ради України «Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо вивчення питання створення Національного реєстру сільських музейних осередків для збереження локальної історії» (реєстр. № 13587 від 31.07.2025);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо удосконалення договірною регулювання споживчих відносин» (реєстр. № 12021 від 06.09.2024);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» щодо порядку зупинення дії окремих положень колективного договору» (реєстр. № 11031 від 20.02.2024) та проєкт Закону «Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» щодо зупинення дії окремих положень колективного договору» (реєстр № 12291–1 від 20.12.2024);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про цифрову доступність в Україні» (реєстр. № 14278 від 05.12.2025);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про вищу правничу (юридичну) освіту та первинний доступ до правничої професії»;

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів щодо використання мови в освітньому процесі» (реєст. № 13072 від 11.03.2025);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» щодо забезпечення майнових прав Національної академії наук України» (реєст. № 13121 від 19.03.2025);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення зміни до статті 5 Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, на-

ціональних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» щодо забезпечення майнових прав Національної академії наук України та національних галузевих академій наук» (реєстр. № 13121–1 від 07.04.2025);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про пріоритетні напрями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності» (реєстр. № 13629 від 15.08.2025);

– науковий висновок на проєкт Закону «Про юрисдикційні імунітети іноземних держав та їх майна» (реєстр. № 7520-д від 07.03.2025);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону «Про внесення змін до Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» щодо забезпечення майнових прав Національної академії наук України» (реєстр. № 13121 від 19.03.2025);

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів щодо використання мови в освітньому процесі» (реєст. № 13072 від 11.03.2025);

– науковий висновок щодо Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання праці домашніх працівників» (реєстр. № 3680 – IX від 25.04.2024). Лист Голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Галини Третякової;

– науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 12 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» щодо забезпечення можливості створення додаткового капіталу товариством та внесення учасниками товариства внесків до додаткового капіталу товариства» (реєстр. № 13002 від 05.02.2025);

– висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення належної реалізації права на звільнення директора товариства за власним бажанням» (реєстр. № 11371 від 24.06.2024).

**Державна наукова установа
«Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»**

У звітному періоді Інституту підготовлено 27 науково-правових висновків до законопроектів та актів правозастосування, зокрема:

– науково-правовий висновок щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо запровадження спеціалізації суддів з розгляду військових кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку». Надіслано Голові Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Д. Маслову та до Апарату Верховної Ради України;

– науково-правовий висновок та пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Національну програму інформатизації»;

– науково-правовий висновок щодо Концепції проекту Закону України про вищу правничу (юридичну) освіту та первинний доступ до правничої професії. Надіслано до Апарату Верховної Ради України;

– науково-правовий висновок та пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів щодо використання мови в освітньому процесі»;

– науково-правовий висновок щодо проекту Закону України «Про академічну доброчесність». Надіслано до Апарату Верховної Ради України;

– науково-правовий висновок щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про національну безпеку України» щодо діяльності органів, які входять до складу сектору безпеки і оборони». Надіслано до Апарату Верховної Ради України;

– науково-правовий висновок та пропозиції щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо функціонування військових судів» (реєстр. № 13048 від 27.02.2025) та альтернативного до нього проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судо-

устрій і статус суддів» щодо створення та організації діяльності військових судів» (реєстр. № 13048–1 від 11.03.2025). Надіслано до Апарату Верховної Ради України;

– науково-правовий висновок щодо проекту Закону України «Про військового омбудсмана» (реєстр. № 13266 від 08.05.2025). Надіслано до Апарату Верховної Ради України та до Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки;

– науково-правовий висновок щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо соціального захисту військовослужбовців базової військової служби, членів їх сімей та інших питань» (реєстр. № 13334 від 30.05.2025);

– проект Стратегії інформаційної безпеки України та юридичного визначення понятійного апарату у цій сфері. Надіслано до Міністерства культури та стратегічних комунікацій України;

– пропозиції змін до законів України «Про публічні електронні реєстри», «Про захист персональних даних». Надіслано до Апарату Верховної Ради України;

– науково-правовий висновок та пропозиції щодо проекту Закону України «Про пріоритетні напрями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності». Надіслано до Апарату Верховної Ради України;

– науково-правовий висновок та пропозиції щодо проекту Постанови Верховної Ради України «Про затвердження переліку завдань та проектів Національної програми інформатизації на 2025 рік»;

– науково-правовий висновок та пропозиції щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування органів правопорядку у сфері забезпечення захисту економічної безпеки України та її економічного потенціалу» (реєстр. № 13725 від 02.09.2025). Надіслано до Апарату Верховної Ради України;

– науково-правовий висновок щодо зупинення дії ст. 36 Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» та її наслідки для розвитку науки і техніки (про державні гарантії оплати

праці наукових працівників). Надіслано до Апарату Верховної Ради України;

– пропозиції щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань у сфері електромагнітного простору» (реєстр. № 13140). Надіслано голові Комітету з питань національної безпеки, оборони і розвідки ВР України;

– пропозиції щодо проєкту Закону України «Про основи всебічного залучення приватного сектору та громадського суспільства до здійснення заходів зі стримування деструктивної діяльності в кіберпросторі» (реєстр. № 13592). Надіслано голові Комітету з питань національної безпеки, оборони і розвідки ВР України.

VI. НАУКОВО-ПРАВОВІ ВИСНОВКИ ТА СУДОВО-ЕКСПЕРТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ, ВИКОНАНІ НА ЗАМОВЛЕННЯ ЮРИДИЧНИХ І ФІЗИЧНИХ ОСІБ ЗА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИМИ ДОГОВОРАМИ

Національна академія правових наук України значну увагу приділяє диверсифікації джерел фінансування, зокрема пошуку позабюджетних джерел фінансування. Наукові установи Академії шляхом укладення цивільно-правових договорів на проведення науково-правових (науково-експертних), судово-експертних досліджень, підготовку наукових кадрів тощо надають послуги наукового й юридичного характеру зацікавленим державним і недержавним організаціям, установам та фізичним особам.

Так, у 2025 році власні надходження структурних підрозділів Академії склали 22 млн 932 тис. 893 грн, зокрема:

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака – на суму 3 млн 027 тис. 107 грн;

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності – на суму 2 млн 206 тис. 631 грн;

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса – на суму 1 млн 107 тис. 844 грн;

Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України» – на суму 1 млн 067 тис. 603 грн;

Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування – на суму 637 тис. 500 грн;

Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку – на суму 135 тис. 021 грн;

Президія НАПрН України – на суму 14 млн 751 тис. 187 грн.

Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування

У звітньому році науковцями Інституту за цивільно-правовими договорами здійснено 4 науково-правових дослідження (висновки) для юридичних і фізичних осіб.

– науково-правовий висновок стосовно застосування окремих норм ст. 79 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», зокрема з наступного питання: чи припинено повноваження міського голови у разі не прийняття місцевою радою рішення про взяття до відома факту подання міським головою особистої заяви про складення ним повноважень голови на підставі п. 1 ч. 1 ст. 79 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», та чи може за виниклих обставин вищеназвана заява бути відкликаною міським головою, а міський голова продовжувати здійснювати свої повноваження;

– науково-правовий висновок стосовно окремих положень Постанови Кабінету Міністрів України № 168 від 14.02.2025 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо стабілізації цін на лікарські засоби» в редакції від 25.02.2025;

– науково-правовий висновок стосовно дотримання встановленого законодавством порядку прийняття регуляторного акту та відповідності дискреційним повноваженням Кабінету Міністрів України введення заборони певного виду господарської діяльності для необмеженого кола суб'єктів господарювання;

– науково-правовий висновок стосовно окремих положень Закону України «Про лікарські засоби» № 123/96-ВР від 04.04.1996 зі змінами, внесеними Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей державної реєстрації лікарських засобів, які можуть закуповуватися особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, та врегулювання окремих питань, пов'язаних з реалізацією лікарських засобів» № 4239-ІХ від 12.02.2025.

**Науково-дослідний інститут
вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса**

За звітний період науковцями Інституту за цивільно-правовими договорами було виконано 26 досліджень на замовлення фізичних та юридичних осіб, зокрема:

– за зверненням адвоката стосовно надання висновку щодо кримінально-правової оцінки дій осіб;

– за зверненням адвокатського об'єднання стосовно надання висновку щодо кримінально-правової оцінки дій осіб;

– за зверненням адвоката стосовно надання висновку щодо конституційності положень кримінального процесуального законодавства;

– за зверненням адвоката стосовно надання висновку щодо конституційності положень кримінального процесуального законодавства;

– за зверненням адвоката стосовно надання висновку щодо обґрунтованості підозри;

– за зверненням адвоката стосовно надання висновку щодо кримінально-правової оцінки дій особи;

– за зверненням адвоката щодо тлумачення положень кримінального законодавства;

– за зверненням адвоката щодо окремих кримінально-процесуальних питань;

– за зверненням адвокатського об'єднання стосовно надання висновку щодо питань кримінально-правової кваліфікації;

– за зверненням адвоката об'єднання щодо окремих кримінально-процесуальних питань;

– за зверненням фізичної особи стосовно надання висновку щодо питань кримінально-правової кваліфікації;

– за зверненням благодійної організації стосовно надання висновку щодо питань встановлення статусу особи з інвалідністю внаслідок війни;

– за зверненням адвоката стосовно надання висновку щодо тлумачення змісту кримінально-правової норми;

- за зверненням фізичної особи стосовно надання висновку щодо питань дисциплінарної відповідальності судді;
- за зверненням адвоката стосовно надання висновку щодо питань міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні;
- за зверненням адвокатського об'єднання стосовно надання висновку з питань кримінально-правової кваліфікації;
- за зверненням адвоката стосовно надання висновку щодо питань кримінально-правової кваліфікації;
- за зверненням адвоката стосовно надання висновку щодо питань кримінально-правової кваліфікації;
- за зверненням адвокатського об'єднання стосовно надання висновку щодо питань кримінально-правової кваліфікації;
- за зверненням адвоката щодо питань кримінально-правової кваліфікації;
- за зверненням громадської організації з питань правової оцінки законодавчої ініціативи;
- за зверненням адвоката з питань знань кримінального процесу.
- за зверненням адвоката щодо питань кримінально-правової кваліфікації.
- за зверненням адвоката щодо окремих питань кримінального та кримінально-процесуального права;
- за зверненням адвоката з питань відповіді на адвокатський запит;
- за зверненням адвокатського об'єднання щодо питань кримінально-правової кваліфікації.

Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку

У звітному році науковцями Інституту за господарськими договорами (науково-технічні послуги) здійснено 5 науково-правових досліджень, а саме:

- науково-правовий висновок за договором № 10/04-СФ від 23.10.2025 за запитом ФОП Демченко Д. Б. щодо використання лі-

цензійного продукту – комп’ютерної програми «Система управління і розподілу послуг та інформації»;

– науково-правовий висновок за договором № 10/01-СФ від 14.10.2025 за запитом ТОВ «Кюлоджік» щодо укладення договорів про надання послуг з адміністрування.

– науково-правовий висновок за договором № 10/02-СФ від 15.10.2025 за запитом ТОВ «Кюлоджік» щодо сумісності з Ліцензійними угодами від 15.01.2017 № 170206–01, № 170206–02, № 170206–03, № 170206–04, № 170206–05, № 170206–06 та від 14.12.2017 № 171126–01.

– науково-правовий висновок за договором № 10/03-СФ від 16.10.2025 за запитом ТОВ «Кюлоджік».

– науково-правовий висновок за договором № 11/01-СФ від 11.11.2025 за запитом ПП «ВВС» щодо сумісності з Ліцензійною угодою № 020121-ЛУ-01 від 01.04.2022.

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності

У звітному періоді Інститутом проведено 12 досліджень об’єктів інтелектуальної власності (далі – ОІВ), зокрема:

судові експертизи за договорами:

– замовник ТОВ «КР Інгредієнтс». Дослідження КМ «Упаковка для приготування і зберігання харчових продуктів» за патентом № 135460 на відповідність умовам патентоздатності;

– замовник ТОВ «Торгова група «ТНП». Дослідження промислового зразка за свідоцтвом на промисловий зразок № 46001 (виріб столовий кухонний з алюмінію);

– замовник ТОВ «Торгова група «ТНП». Дослідження промислового зразка за свідоцтвом на промисловий зразок № 46001 (виріб столовий кухонний з алюмінію) на відповідність умовам надання правової охорони;

– замовник «Українська національна лотерея». Дослідження промислового зразка за патентом України № 37474 та за патентом України № 44522.

– замовник ТОВ «Вадарт груп». Дослідження промислового зразка за патентом України №47543 та потенційного товару-попушника.

– замовник ФОП Уманець Микола Миколайович. Дослідження продукту «Підсумок для магазинів АК/AR (пластиковий, MOLLE) – Global Ballistic Мультика».

– замовник адвокат Щербаківа О. С. представник ТОВ «АР-ПАЛ». Дослідження виробів «Гілкоподрібнювач Remington» та «Гілкоподрібнювач Скіф» та ПЗ за патентом №40276.

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака

У звітному році науковцями Інституту за цивільно-правовими договорами (науково-технічні послуги) здійснено 16 досліджень, зокрема:

– висновок науково-правової експертизи за зверненням фізичної особи Олійник Н. В. щодо питання чи визначаються територія пам'ятки, її охоронні зони в межах установлених ч. 3(1) ст. 14–1, ч. 2 ст. 32 Закону України «Про охорону культурної спадщини» навколо залишків оборонних споруд (вал, рів) по обидва їх боки, або, лише у зовнішньому напрямку, а всю територію в межах внутрішнього контуру городища необхідно визначати територією пам'ятки незалежно від її розмірів;

– висновок науково-правової експертизи за зверненням Державного підприємства «Дослідне господарство «Тучинське» Інституту сільського господарства Західного Полісся Національної академії аграрних наук України» в особі виконуючого обов'язки директора Працювотого Б. Р.;

– висновок науково-правової експертизи за зверненням товариства з обмеженою відповідальністю «Юкрейн Тауер Компані» в особі директора Пожидаєва А., що діє на підставі Статуту;

– висновок науково-правової експертизи за зверненням фізичної особи Горностаї С. В. щодо питання чи є зазначений строк у пункті 26 контракту пресічним, а термін «за два місяці до за-

кінчення строку контракту» граничним, тобто таким, після спливу якого втрачається право на продовження дії контракту;

– висновок науково-правової експертизи за зверненням Національної академії аграрних наук України в особі віцепрезидента Лупенка Ю.;

– висновок науково-правової експертизи за зверненням товариства з обмеженою відповідальністю «ЗЕРНО-АГРОТРЕЙД» в особі директора Чука В.;

– висновок науково-правової експертизи за зверненням Державного підприємства «Адміністрація річкових портів» в особі директора Козловського О. В.;

– висновок науково-правової експертизи за зверненням Національної академії аграрних наук України в особі в.о. президента Гриника І. В.;

– висновок науково-правової експертизи за зверненням МПП ФІРМА «ЕРІДОН» в особі Генерального директора Рогодченка М.;

– висновок науково-правової експертизи за зверненням Арбітражного керуючого Карасюка О. В., що діє згідно Свідоцтва про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого № 1846 від 01.02.2018;

– висновок науково-правової експертизи за зверненням ТОВ «БК «ФАВБЕТ» в особі директора І. Сірука.

Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України»

У звітному періоді Інститутом проведено 13 науково-правових експертиз за зверненнями юридичних і фізичних осіб за цивільно-правовими договорами:

– на замовлення ТОВ «Агрон Лтд» проведено науково-правову експертизу з питань оподаткування;

– на замовлення адвокатського об'єднання «Де-факто» проведено науково-правову експертизу з питань публічних закупівель;

– на замовлення адвоката Шевченка М. В. проведено науково-правову експертизу щодо тлумачення чинного законодавства на

предмет семантико-текстуального дослідження писемного й усного мовлення судовим експертом;

– на замовлення ТОВ «Лакас» проведено науково-правову експертизу щодо роз'яснення норм податкового та митного законодавства;

– на замовлення адвоката Ільченко К. Р. проведено науково-правову експертизу у галузі кримінального процесуального законодавства та судоустрою;

– на замовлення Клименчукова О. В. проведено науково-правову експертизу щодо доктринального тлумачення норм кримінально-процесуального та адміністративного права;

– на замовлення Радіонова В. М. проведено науково-правову експертизу в галузі кримінального процесуального, господарського та цивільного законодавства;

– на замовлення адвоката Венгера Т. Ю. проведено науково-правову експертизу в галузі кримінального процесуального законодавства;

– на замовлення начальника Управління інженерного захисту території міста та розвитку узбережжя Одеської міської ради Піскуна Ю. О. проведено науково-правову експертизу в галузі господарського та цивільного законодавства;

– на замовлення Стрюка Г. О. проведено науково-правову експертизу в галузі кримінального права;

– на замовлення ТОВ «Газенерго-трейд» проведено 2 науково-правові експертизи з питань публічних закупівель;

– на замовлення ТОВ «БадМ» проведено доекспертне дослідження по підготовці питань щодо кваліфікації договорів пожертви між товариством і благодійною організацією;

– на замовлення Самофала В. В. проведено науково-правову експертизу в галузі земельного законодавства та законодавства у сфері природних ресурсів.

VII. УЧАСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННІ НАУКОВИХ ЗАХОДІВ: КОНФЕРЕНЦІЙ, СЕМІНАРІВ, КРУГЛИХ СТОЛІВ

З метою обговорення актуальних питань правознавства, що розробляються в рамках тем наукових досліджень за участю як співробітників наукових установ НАПрН України, так і науковців провідних наукових, науково-дослідницьких та освітніх центрів України, правознавців регулярно проводилися наукові конференції, семінари, круглі столи тощо.

Загалом у 2025 році наукові установи на виконання паспортів бюджетної програми 6581040 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері законодавства і права» виступили організаторами та співорганізаторами 60 наукових заходів – конференцій, вебінарів, круглих столів, читань тощо. Члени Національної академії правових наук України та науковці її структурних підрозділів цього року взяли участь у більше ніж 300 наукових заходах.

Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування

За звітний період колективом Інституту було організовано та проведено 13 наукових заходів, із них на виконання показників паспорта бюджетної програми – 12:

– VIII Міжнародна науково-практична конференція «Правові засади організації та здійснення публічної влади», присвячена світлій пам'яті доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова (м. Хмельницький, 16 трав. 2025 р.);

– Дискусійний круглий стіл «Цифровізація публічного управління» (м. Харків, 25 груд. 2025 р.);

– II науково-практична конференція до Дня Конституції України «Європейський вимір Конституції: розширюючи горизонти державного та муніципального розвитку» (м. Харків, 27 черв. 2025 р.);

– III науково-практична конференція «Національна безпека України в умовах нових викликів і загроз», присвячена пам'яті професора Ю. П. Битяка, (м. Харків, 23 трав. 2025 р.);

– Міжнародна наукова конференція «Науковий спадок Петра Мойсейовича Рабіновича і актуальні проблеми загальнотеорійного правознавства» (м. Львів, 28–29 берез. 2025 р.);

– Міжнародна науково-практична конференція «Правове регулювання публічного управління та місцевого самоврядування: порівняльний досвід та сучасні виклики» (27 трав. 2025 р., онлайн);

– Наукова конференція «Міське самоврядування в умовах воєнного стану: конституційні засади та євроінтеграційні орієнтири» (м. Харків, 26 верес. 2025 р.);

– Науковий семінар «Конституційні права і свободи людини та громадянина в умовах війни та післявоєнний період» (м. Львів, 20 черв. 2025 р.);

– Науково-практична конференція «Європейська інтеграція: історія, сучасний стан і перспективи розвитку» (м. Харків, 14 трав. 2025 р.);

– Науково-практична конференція «Забезпечення прав людини органами публічної влади в Україні: сучасні виклики та перспективи» (м. Харків, 16 трав. 2025 р.);

– Науково-практична конференція «Права людини та верховенство права в умовах суспільних трансформацій: виклики та перспективи» (м. Харків, 17 груд. 2025 р.);

– Науково-практична конференція з нагоди Дня державної служби «Розвиток територіальних громад в умовах воєнного стану: адміністративно-правовий аспект» (м. Харків, 24 черв. 2025 р.).

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса

За звітний період колективом Інституту було організовано та проведено 14 наукових заходів, з них на виконання показників паспорту бюджетної програми – 9, зокрема:

– Всеукраїнська науково-практична конференція «Методологічні засади криміналістики: традиції та новації», присвячена пам'яті академіка В. О. Коновалової («Коновалівські криміналістичні читання») (м. Харків, 28 берез. 2025 р.);

– Заочний науково-практичний круглий стіл «Злочинність в Україні: сучасний стан та погляд у майбутнє» (м. Харків, 6 трав. 2025 р.);

– Медико-правовий полілог «Оптимізація наркополітики в умовах війни і повоєнного відновлення» (м. Київ, 9–10 трав. 2025 р.);

– Науково-практична конференція «Криміналістика та судова експертиза в дослідженнях молодих науковців» (м. Харків, 29 трав. 2025 р.);

– Круглий стіл «Правове забезпечення основ національної безпеки України в умовах війни: проблеми теорії та правозастосування» (м. Харків, 17 жовт. 2025 р.);

– Круглий стіл «Концептуальні засади виконання кримінальних покарань в Україні: світові стандарти і національні цінності» (м. Харків, 3 квіт. 2025 р.);

– Круглий стіл «Корупційні та інші кримінальні правопорушення у сфері охорони здоров'я» (м. Харків, 19 груд. 2025 р.);

– Панельна дискусія «Сучасний досвід використання поліграфу у сфері національної безпеки і оборони України в умовах воєнних загроз» у рамках ІХ Харківського міжнародного юридичного форуму (м. Харків 26 верес. 2025 р.);

– Круглий стіл «Пріоритети кримінального судочинства та відновлення справедливості в контексті російсько-українського збройного конфлікту» (23 верес. 2025 р., онлайн).

Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку

За звітний період колективом Інституту було організовано та проведено 10 наукових заходів, з них на виконання показників паспорту бюджетної програми – 8:

- Інтернет-конференція «Актуальні питання розбудови науково-дослідницької інфраструктури» (м. Харків);
- Науково-практична конференція «Взаємодія норм міжнародного і національного права крізь призму процесів глобалізації та інтеграції» (м. Київ);
- XV Всеукраїнські психолого-педагогічні читання, присвячені пам'яті доктора педагогічних наук, професора Федоришина Бориса Олексійовича «Професійна орієнтація: стан і перспективи розвитку» (м. Київ, 21 берез. 2024 р.);
- Науково-практична конференція «Актуальні правові проблеми функціонування енергетичної системи України» (м. Харків, 12 черв. 2025 р.);
- II круглий стіл «Правове забезпечення професійної адаптації та права на підприємницьку діяльність ветеранів війни» (м. Харків, 30 черв. 2025 р.);
- Круглий стіл «Актуальні проблеми правового та економічного регулювання екологічних відносин в сучасних умовах» (м. Харків, 18 верес. 2025 р.);
- Панельна дискусія «Інновації та сталий розвиток у економіко-правових дослідженнях та стратегія їх реалізації» у рамках ІХ Харківського міжнародного юридичного форуму (м. Харків, 23 верес. 2025 р.);
- I круглий стіл «Стан та перспективи інноваційного розвитку енергетичного сектору України» (м. Харків, 7 листоп. 2025 р.).

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності

За звітний період колективом Інституту було організовано та проведено 15 наукових заходів, з них на виконання показників паспорту бюджетної програми –10:

- VII міжнародна науково-практична конференція «Інтернет-міст Київ Дніпро. Актуальні питання захисту прав інтелектуальної власності: сучасні виклики і тенденції розвитку» (27–28 берез. 2025 р.);
- Круглий стіл «Актуальні питання захисту прав інтелектуальної власності в Україні: сучасний погляд», проведений у межах

виконання наукової теми: «Удосконалення законодавства та механізму реалізації захисту прав інтелектуальної власності в умовах післявоєнного відновлення України» (м. Київ, 15 трав. 2025 р.);

– II Всеукраїнська науково-практична конференція «Захист від недобросовісної конкуренції в умовах євроінтеграції та цифрової трансформації» (30 трав. 2025 р.);

– Круглий стіл «Захист від недобросовісної конкуренції в умовах євроінтеграції та цифрової економіки» (12 груд. 2025 р., онлайн);

– VIII Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності» (25 квіт. 2025 р.);

– Науково-практична конференція «Використання адміністративно-правових засобів охорони та захисту прав інтелектуальної власності в умовах набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС» (м. Ужгород, 4–5 жовт. 2025 р.);

– Круглий стіл, присвячений обговоренню проекту Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо реалізації принципів відкритої науки», розробленого Міністерством освіти і науки України (24 квіт. 2025 р.);

– Дев'ята Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми інтелектуального, інформаційного, інтернет права та ІТ права». (м. Київ, м. Дніпро, 26 трав. 2025 р.);

– Круглий стіл «Національна консультація щодо забезпечення якості та доступності лікарських засобів для пацієнтів» (м. Київ, 25 квіт. 2025 р.);

– XIII міжнародна науково-практична конференція молодих вчених та студентів з проблем інтелектуальної власності (10 жовт. 2025 р.).

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака

За звітний період колективом Інституту було організовано та проведено 13 наукових заходів, з них на виконання показників паспорту бюджетної програми – 11, зокрема:

– VIII Всеукраїнський науково-практичний круглий стіл «Імплементация міжнародних стандартів у цивільне та господарське судочинство України» (м. Київ, 12 черв. 2025 р.);

– Науково-практичний круглий стіл «Ефективність національних засобів захисту приватних прав та інтересів в Україні» (м. Київ, 3 груд. 2025 р.);

– Науково-практичний круглий стіл «Особливості правового забезпечення господарської діяльності в умовах дерегуляції: наслідки скасування Господарського кодексу України» (м. Київ, 9 квіт. 2025 р.);

– Науково-практичний семінар «Фраудаторні правочини у судовій практиці господарських судів» (м. Київ, 14 лют. 2025 р.);

– Науково-практичний семінар «Захист права власності: теоретичні засади та практика господарських судів» (м. Яремче, 23 трав. 2025 р.);

– Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні правові питання у німецько-українських відносинах» (м. Вісбаден, Німеччина, 17 жовт. 2025 р.);

– Науково-практичний круглий стіл «Адаптація житлового законодавства та законодавства про надання послуг України до законодавства ЄС» (м. Київ, 19 груд. 2025 р.);

– Всеукраїнський онлайн практикум «Знищене або пошкоджене майно суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану, тимчасової окупації територій та повоєнного відновлення України» (м. Київ, м. Хмельницький, 22 груд. 2025 р.);

– Третя Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні виклики для приватного права України: європеїзація, диджиталізація, війна» (м. Київ, м. Хмельницький, 6 черв. 2025 р.);

– Науковий семінар «Об'єкти житлових прав: особливості правового режиму, стан та сучасні виклики правового регулювання» (м. Київ, 29 трав. 2025 р.);

– XXIII Міжнародна науково-практична конференція «Васильєвські читання», присвячена світлій пам'яті Заслуженого юриста України, доктора юридичних наук, професора Валентини Антонівни Васильєвої «Корпоративне управління у підприємницьких товариствах в умовах євроінтеграції» (м. Івано-Франківськ, 3–4 жовт. 2025 р.).

**Державна наукова установа
«Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»**

За звітний період колективом Інституту було організовано та проведено 10 наукових заходів, а саме:

– XVI Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави» (27 берез. 2025 р.);

– Міжнародна науково-практична конференція «Дев'ятнадцяті юридичні читання. Наука і освіта в Україні: актуальні проблеми розвитку» (29–30 квіт. 2025 р.);

– VII міжнародна науково-практична конференція «Освіта і наука у сфері національної безпеки: проблеми та пріоритети розвитку» (16 трав. 2025 р.);

– Науково-практичний семінар «Захист персональних даних дітей: виклики сьогодення» (29 трав. 2025 р.);

– Науково-практична конференція «Україна в умовах соціальної та цифрової трансформації: теоретичні моделі правового регулювання штучного інтелекту» (м. Київ, 5–6 листоп. 2025 р.);

– Науково-практична конференція «Трансформаційні процеси правотворчої діяльності та парламентського контролю» (м. Київ, 30 жовт. 2025 р.);

– Науково-практичний семінар «Протидія загрозам суспільству і державі в умовах інформаційної та кібервійни рф проти України» (м. Київ, 31 жовт. 2025 р.);

– Міжнародна науково-практична конференція «Обґрунтування шляхів впровадження досвіду провідних держав-членів НАТО нормативно-правових змін у законодавство України з питань військової служби» (м. Острог, 24 жовт. 2025 р.);

– II Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми правового забезпечення оборони України» (м. Київ, 10 верес. 2025 р.);

– IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Політичні, правові та організаційні проблеми діяльності органів публічної влади та публічних службовців у воєнний та повоєнний період» (24 черв. 2025 р.).

VIII. ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – НАУКОВА/НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ПРОДУКЦІЯ І НАУКОВО-ПУБЛІКАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ

Національна академія правових наук України у 2025 році перевиконала план результативних показників із випуску друкованої продукції за бюджетною програмою 6581020 «Наукова і організаційна діяльність президії Національної академії правових наук України» і за бюджетною програмою 6581040 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері законодавства і права».

Зокрема, за бюджетною програмою 6581020 було видано 5 збірників наукових праць, підготовлено 357 публікацій у наукових виданнях України та 66 публікацій у наукових виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science; за бюджетною програмою 6581040–39 монографій, навчальних і науково-практичних видань; 71 збірник наукових праць, аналітичних досліджень, реферативних оглядів і коментарів законодавства; 405 статей у наукових періодичних виданнях і 56 статей у наукових виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science, 832 тези наукових доповідей і повідомлень за результатами проведених конференцій.

Національна академія правових наук України продовжила роботу щодо підготовки унікального видання – «Велика українська юридична енциклопедія», яке повинно охопити всі галузі й інститути права та складатиметься з 20 томів. Станом на кінець 2025 року вийшли друком уже 18 томів цього видання, а саме: «Історія держави і права», «Філософія права», «Загальна теорія права», «Конституційне право», «Адміністративне право», «Фінансове право», «Цивільне право», «Цивільний процес», «Трудове право», «Сімейне право», «Міжнародне приватне право», «Екологічне право», «Господарське право», «Земельне та аграрне право», «Кримінальне право», «Кримінологія. Кримінально-виконавче право», «Кримінальний процес, судоустрій, прокуратура та адвокатура», «Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія».

Починаючи з 2009 року Національною академією правових наук України видається збірник наукових праць «Щорічник українського права» («Yearbook of Ukrainian law»), в якому публікуються найкращі статті членів Академії та науковців її установ.

Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування

Інститутом на виконання показників паспорту бюджетної програми 6581040 підготовлено 5 монографій, 10 збірників наукових праць, 75 наукових статей, 15 наукових статей, що індексується наукометричними базами даних Scopus та/або Web of Science, 100 тез наукових доповідей.

Монографії – 5:

– Legal Regulation of Public Management and Local Self-Government: Comparative Experience and Modern Challenges: monograph: electronic scientific publication / [editorial board: S. Serohina (chair), I. Malinowska, I. Bodrova et al.]; National Academy of Legal Sciences of Ukraine; Scientific Research Institute of State Building and Local Government; Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego. Kharkiv: Pravo, 2025. 212 p. <https://t.ly/O4oRV>;

– Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та практика Європейського Суду з прав людини у правовій системі України. Праці Лабораторії прав людини імені академіка Петра Рабіновича НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування НАПрН України / [П. Рабінович, С. Рабінович, В. Решота та ін.]; уклад. і наук. ред.: С. Рабіновича, В. Решоти. Серія І. Дослідження та реферати. 2025. Вип. 39. Львів: «Медицина і право». 307 с. <https://t.ly/-8UgH>;

– Політанський В. С. Правові основи та інституційні аспекти електронного урядування в умовах цифрової трансформації України: монографія; НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування НАПрН України. Харків: Право, 2025. 416 с. <https://t.ly/EFjo->;

– Суспільство, людина, право: сучасний соціокультурний контекст: монографія / [О. П. Андрущенко, О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань та ін.]; за ред. О. Г. Данильяна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава

Мудрого; НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування НАПрН України. Харків: Право, 2025. 328 с. <https://t.ly/3gInh>;

– Теоретико-правові засади забезпечення прав людини місцевими органами публічної влади: електрон. наук. видання. Харків: Право, 2025. 140 с. (Серія «Наукові доповіді». Вип. 33). <https://t.ly/h6mPc>.

Збірники наукових праць – 10:

– Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. / редкол.: С.Г. Серьогіна (гол.) та ін. Харків: Право, 2025. Вип. 49. 534 с. <https://t.ly/-jnNz>;

– Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні в контексті сучасних викликів: тези доп. та наук. повідомлень XXI вузівської наук.-практ. конф. студентів та аспірантів (5 груд. 2025 р.) / за заг. ред. О.Ю. Лялюка. Харків, 2025. 146 с. <https://t.ly/6GIUC>;

– Європейська інтеграція: історія, сучасний стан і перспективи розвитку: зб. наук. статей за матеріалами I наук.-практ. конф., присвяченої Дню Європи в Україні (м. Харків, 14 трав. 2025 р.) / редкол.: С.Г. Серьогіна, І.В. Яковюк та ін. Харків, 2025. 82 с. <https://t.ly/G9IUC>;

– Європейський вимір Конституції: розширюючи горизонти державного та муніципального розвитку: зб. наук. статей за матеріалами II наук.-практ. конф. з нагоди Дня Конституції України (м. Харків, 27 черв. 2025 р.) / редкол.: С.Г. Серьогіна, О.Ю. Лялюк та ін. Харків, 2025. 101 с. <https://t.ly/COI0L>;

– Забезпечення прав людини органами публічної влади в Україні: сучасні виклики та перспективи: зб. наук. доп. за матеріалами наук.-практ. конф. (м. Харків, 16 трав. 2025 р.) / редкол.: С.Г. Серьогіна, І.І. Бодрова, Л.Р. Наливайко та ін. Харків, 2025. 75 с. <https://t.ly/P1RDk>;

– Науковий спадок Петра Мойсейовича Рабіновича і актуальні проблеми загальнотеорійного правознавства: матеріали Міжнар. наук. конф. (м. Львів, 28–29 берез. 2025 р.) / за ред.: М.А. Дамірлі, С.П. Рабіновича; Юрид. ф-т ЛНУ ім. І. Франка; Лабораторія дослідження теор. проблем прав людини ЛНУ ім. І. Франка; лабора-

торія прав людини ім. акад. Петра Рабіновича НДІ ДБМС НАПрН України. Львів: ЛОБФ «Медицина і право», 2025. 268 с. <https://t.ly/7YKxd>;

– Національна безпека України в умовах нових викликів і загроз: зб. наук. статей за матеріалами III наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті професора Ю.П. Битяка (м. Харків, 23 трав. 2025 р.) / редкол.: С.Г. Серьогіна, І.В. Яковюк та ін. Харків, 2025. 36 с. <https://t.ly/QZr9v>;

– Правові засади організації та здійснення публічної влади: зб. тез VIII міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої світлій пам'яті доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова (м. Хмельницький, 16 трав. 2025 р.). Хмельницький: Хмельниц. ун-т управління та права ім. Леоніда Юзькова, 2025. 422 с. <https://t.ly/4rPI5>;

– Розвиток територіальних громад в умовах воєнного стану: адміністративно-правовий аспект: зб. наук. доп. наук.-практ. конф., м. Харків (24 черв. 2025 р.) / редкол.: С.Г. Серьогіна, І.І. Бодрова, М.І. Белікова та ін. Харків, 2025. 80 с. <https://t.ly/zKx8i>;

– Цифровізація публічного управління: зб. матеріалів за результ. диск. кругл. столу (м. Харків, 25 груд. 2025 р.) / редкол.: С.Г. Серьогіна, А.Р. Крусян, І.І. Бодрова, В.Г. Андрусів та ін. Харків, 2025. 77 с. <https://t.ly/xp9pq>.

Наукові статті Scopus / Web of Science – 15:

– Novikov Y., Yakoviyk I., Tragniuk O., Lomaka V., Sych M. The Role of the European Union in the Development of Legal Culture in Ukraine: Legal Awareness, Sovereignty Perception, and Civic Transformation. *Revista Juridica Portucalense*. 2025. Vol. 37. P. 501–523. [https://doi.org/10.34625/issn.2183-2705\(37\)2025.ic-24](https://doi.org/10.34625/issn.2183-2705(37)2025.ic-24);

– Marusiak O.V., Nehara R., Kalchuk O., Riabchenko O., Kapitanets S. System of Public Administration Entities in Times of War: the Ukrainian Experience. *Ceridap*. 2025. No. 2. P. 170–190. <https://doi.org/10.13130/2723-9195/2025-2-20>;

– Danilyan O., Dzeban O., Kalynovskyi Y., Krotiuk V. Modern Understanding of the Concept of «State Ideology»: Philosophical and

Legal Reflection. *Filosofija. Sociologija*. 2025. Т. 36. № 3. P. 260–269. <https://www.scopus.com/pages/publications/105013214908>;

– Getman A., Danilyan O., Dzeban O., Kalynovskyi Y., Klimova G. Migration Processes Caused by the Russian-Ukrainian War: Worldview and Sociological Context. *Revista Notas Históricas y Geográficas*. 2025. No. 35. P. 339–360. <https://www.scopus.com/pages/publications/105015602663>;

– Politanskyi V. S., Zaikina H. M., Drozd O., Pyluha L., Shkoda V. Integration Challenges of Ukrainian Anti-Corruption Reform on the Way to EU. *Science of Law*. 2025. No. 1. P. 183–189. <https://www.legal-science.com/index.php/SoL/article/view/326>;

– Lialiuik O., Bodrova I., Harashchuk I., Hovorukha L., Sych M. Administrative-territorial structure and multi-level governance: the experience of European countries for Ukraine’s post-war recovery. *Eunomia. Revista en Cultura de la Legalidad*. 2025. Iss. 30. <https://e-revistas.uc3m.es/index.php/EUNOM/en/index>;

– Volynets V., Kaylo I., Yatskevych I., Boyko S., Denysiuk M. Occupational Safety for Workers in Unstable Industries: International and Legal Frameworks of the European Union. *Stanovnistvo*. 2025. Vol. 63(2). P. 479–498. <https://doi.org/10.59954/stnv.687>;

– Serohina S. H., Serohin V. O., Horbata L. et al. Digital Platforms for Social Services Administration in the Context of Sustainable Community Development. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*. 2025. Vol. 103. No. 9. P. 3611–3621. <https://www.jatit.org/volumes/Vol103No9/6Vol103No9.pdf>;

– Politanskyi V., Mernyk A. Fourth generation human rights in the context of health care. *Wiadomości Lekarskie*. 2025. № 12. <https://www.wiadomoscilekarskie.pl/Archive>;

– Kostenko I. V., Soroka L. The Paradox of Space Exploration: Scientific Progress, Geopolitical Ambitions, and the Challenges for Contemporary Space Law. *Philosophy and Cosmology*. 2025. Vol. 35. P. 141–163. <https://doi.org/10.29202/phil-cosm/35/5>;

– Pashkov V., Gutorova N., Soloviov O. Criminalisation of fraud and misconduct in clinical trials on medicinal products. *Wiadomości Lekarskie*. 2025. Vol. 11. P. 2456–2462. <https://t.ly/w7oE2>;

– Mernyk A., Hyliaka O., Sheverdina V. The right to life. *Wiadomości Lekarskie*. 2025. Vol. 1. P. 197–209. <https://doi.org/10.36740/WLek/197134> ;

– Petryshyn O., Boldyriev S., Chyrkin A., Velychko V., Murtishcheva A. European standards of local self-government and the obligations of a member state: potential conflicts in the event of Ukraine's accession to the EU. *Journal for International and European Law, Economics and Market Integrations*. 2025. Vol. 17(2). <https://hrcak.srce.hr/iele> ;

– Rudnyeva O., Gutorova N., Mykhailichenko T. Corruption in the Health Sector During War: a Threat to Human Rights. *Wiadomości Lekarskie*. <https://www.wiadomoscilekarskie.pl/Archive> ;

– Nalyvaiko L., Obushenko N., Boikov V., Hryshyna N., Makhova L. Legal Regulation of the Principles of State Activity in Family Relations. *Jurnal Cita Hukum*. 2025. Vol 13(2). P. 397–408. <https://journal.uinjkt.ac.id/citahukum/article/view/47108>

Наукові статті – 55, зокрема:

– Novikov Ye. A., Kornieva K. A. The Evolution of the concept of sovereignty in the context of deepening European integration: a theoretical and legal study. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Право»*. 2025. № 6(46). С. 1401–1414. <https://t.ly/aw0Dn>;

– Yakoviyk I. V., Bobrus Ye. A., Oliyarska A. S. Migration policy of the European Union: challenges and prospects for development. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 5(45) С. 1550–1561. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-5\(45\)–1550–1561](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-5(45)–1550–1561);

– Битяк О. В., Мітіна О. О., Світлична Є. М. Практична реалізація прав внутрішньо переміщених осіб в Україні в умовах воєнного стану: окремі проблемні аспекти. *Наукові перспективи*. 2025. № 5(59). С. 1504–1517. <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/view/360/462>;

– Бодрова І. І. Сучасні тенденції регіоналізму в Європі: від інтеграції до гнучкості. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 187–202. <https://t.ly/-jnNz>;

– Бойко С. Ю. Місьцеве самоврядування як об'єкт конституційної реформи в Україні. *Науковий вісник Ужгородського наці-*

онального університету. Серія «Право». 2025. Т. 1. №91. С. 158–163. <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/343275>;

– Болдирев С. В., Лінник М. П. Виклики перехідної демократії: ценз осілості на повоєнних виборах в Україні. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 259–270. <https://t.ly/-jnNz>;

– Болдирев С. В., Лінник М. П. Узурпація влади в перехідних демократіях: механізми протидії. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Юридичні науки»*. 2025. №3. С. 87–92. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-3-10805>;

– Гаращук І. В. Концепція сталого розвитку: теоретико-правові засади, еволюція поняття та міжнародно-правові орієнтири в контексті сучасної наукової думки. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 172–187. <https://t.ly/-jnNz>;

– Гаращук І. В. Партисипативна демократія як політико-правова основа муніципальної влади: теоретичний аналіз. *Наукові інновації та передові технології (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)*. 2025. №8(48). С. 956–967. <https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/issue/view/384/488>;

– Говоруха Л. С., Вакула К. С. Взаємодія органів прокуратури та органів місцевого самоврядування через запровадження концепції «прокурор громади». *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 296–307. <https://t.ly/-jnNz>;

– Головащенко О. С., Брянкін А. С., Яковлева Л. М. Дефіцит демократії як виклик правовій державності в Європейському Союзі. *Журнал східноєвропейського права*. 2025. №133. С. 115–121. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15399689>;

– Головащенко О. С., Зозуля О. І., Гришко Л. М. Європейська соціальна модель держави як фундамент стійкості в умовах гібридних загроз. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. №49. С. 444–456. <https://t.ly/-jnNz>;

– Головащенко О. С., Зозуля О. І., Новіков Є. А. Нотаріат як інститут забезпечення конституційних гарантій захисту прав і свобод людини. *Академічні візії*. 2025. Вип. 50. С. 1–11. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18070746>;

– Головащенко О. С., Зозуля О. І., Новіков Є. А. Правовий статус нотаріату в Європейському Союзі. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія «Економічна». Серія «Юридична»*. 2025. Вип. 47. С. 282–292. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18070845>;

– Гришко Л. М. Державотворчі процеси та забезпечення прав людини: сучасні виклики. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 4. С. 65–69. http://www.lsej.org.ua/4_2025/16.pdf;

– Гришко Л. М. Забезпечення економічної спроможності територіальних громад: зарубіжний досвід. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2025. № 39. С. 90–104. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-08>;

– Гришко Л. М. Правова основа діяльності представників Президента України у Верховній Раді України, Кабінеті Міністрів України та у Конституційному Суді України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2025. № 11 (93). С. 114–120. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-11-11580>;

– Гришко Л. М., Зозуля О. І., Головащенко О. С. Конституційне забезпечення соціального діалогу: досвід держав Європейського Союзу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 10. С. 38–45. http://lsej.org.ua/10_2025/10.pdf;

– Даніл'ян О. Г., Дзьобань О. П. Захист прав людини в Україні в умовах воєнного стану. *Інформація і право*. 2025. № 1(52). С. 9–21. <http://il.ippi.org.ua/issue/view/19028>;

– Даніл'ян О. Г., Дзьобань О. П. До питання про евристичний потенціал синергетики у дослідженні проблематики національної безпеки. *Інформація і право*. 2025. № 4(55). С. 195–206. <http://il.ippi.org.ua/article/view/346409>;

– Добрянський С. П., Фартух Ю. Міжнародні стандарти прав людини: поняття, ознаки, функції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». 2025. Т. 12. № 4(48). С. 105–115. <https://t.ly/6kKm6>;

– Добрянський С. П., Фартух-Стефанюк Ю. Хартія основоположних прав ЄС як основа формування праволюдних стандартів

Європейського Союзу. *Право України*. 2025. № 7. С. 9–20. <https://t.ly/qjkQT>;

– Жук Н. А. Екологічна цивілізація та її місце в типології держав: концептуально-теоретичні питання. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 146–171. <https://t.ly/-jnNz>;

– Жук Н. А., Падалка А. В. Місце соціального діалогу в конституційному правопорядку ЄС та країн-членів. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 472–490. <https://t.ly/-jnNz>;

– Зайкіна Г. М., Дрозд О. Ю., Політанський В. С. Класифікація дій осіб, які під час окупації виконували функції з забезпечення життєдіяльності громади, крізь призму адміністративного законодавства України та норм міжнародного гуманітарного права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 8. С. 145–147. http://lsej.org.ua/8_2025/31.pdf ;

– Зозуля О. І. Етнополітична безпека у системі національної безпеки України: сучасні виклики та перспективи. *Форум права*. 2025. № 2. С. 134–145. <http://doi.org/10.5281/zenodo.15560583>;

– Зозуля О. І. Суб'єкти формування та реалізації державної політики України у сфері національних меншин (спільнот). *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія «Право»*. 2025. Вип. 19(31). С. 133–142. <http://doi.org/10.33098/2078-6670.2025.19.31.133-142>;

– Зозуля О. І., Головащенко О. С., Гришко Л. М. Європейська соціальна модель держави як фундамент стійкості в умовах гібридних криз. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 444–456. <https://t.ly/-jnNz>;

– Костенко І. В., Оксінь В. Ю., Левченко Д. С. Публічне адміністрування в контексті сталого розвитку: інституційний вимір та стратегічні пріоритети / В. Ю. Оксінь, Д. С. Левченко, І. В. Костенко. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 2(156). С. 646–649. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/156>;

– Лялюк О. Ю. Проблеми ресурсного забезпечення місцевого самоврядування в аспекті післявоєнного відновлення України.

Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2025. Вип. 49. С. 283–295. <https://t.ly/-jnNz>;

– Мерник А. М. Універсальність як ознака прав людини. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32. № 1. С. 15–26. <https://t.ly/bWB0k>;

– Мерник А. М., Сорока Б. М. Право на свободу віросповідання як основа міжрелігійної толерантності у сучасному вимірі. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. № 49. С. 37–50. <https://t.ly/-jnNz>;

– Наливайко Л. Р., Лебедева Ю. В. Реалізація репродуктивних прав та гендерної демографічної політики органами місцевого самоврядування: аналіз на основі статистичної оцінки репродуктивного здоров'я в Дніпропетровській та Харківській областях. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 12. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15547348>;

– Новіков Є. А. Принцип субсидіарності як юридична гарантія захисту суверенних прав держав-членів Європейського Союзу. *Журнал східноєвропейського права*. 2025. № 133. С. 155–167. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15399629>;

– Олейников С. М. Делегітимація державної влади у факторному вимірі. *SWorldJournal*. 2025. № 4(32-04). С. 66–75. <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2025-32-04-032>;

– Панкевич О. З. Концептуально-теоретичні основи європейських стандартів соціальних прав людини крізь призму наукового спадку Петра Рабіновича. *Право України*. 2025. № 6. С. 65–77. <https://t.ly/x4oMW>;

– Петришин О. О. Децентралізована стійкість України: місцеве самоврядування, воєнний стан і національна безпека. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 215–232. <https://t.ly/-jnNz>;

– Політанський В. С. Адміністративно-правове регулювання інтеграції ВПО в Україні: виклики воєнного стану та цифровізації публічного адміністрування. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32. № 1. С. 254–271. <https://t.ly/h5dcv>;

– Політанський В. С., Шаповал Р. В. Адміністративно-правові засади юридичного обов'язку громадянина в контексті забез-

печення національної безпеки у публічно-інформаційній сфері. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. №3. С. 643–650. http://www.lsej.org.ua/3_2025/158.pdf;

– Процюк І. В. Чиркін А. С. Інструменти муніципальної демократії: національна практика в умовах воєнного стану. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 247–258. <https://t.ly/-jnNz>;

– Рабінович С. П. Наукові інновації професора Петра Рабіновича у сфері прав людини як об'єкт досліджування і розвитку. *Право України*. 2025. №6. С. 9–12. <https://t.ly/9Jfan>;

– Рабінович С. П., Томіна О. В. Професор П. М. Рабінович – розробник засад теорії прав людини та їх міжнародного стандартизування. *Право України*. 2025. №6. С. 32–51. <https://t.ly/QENuG>;

– Решота В. В. Administrative Justice in Germany and Ukraine: A Comparative Analysis. *Вісник Львівського університету. Серія «Юридична»*. 2025. Вип. 81. С. 215–224. <https://t.ly/uoJsY>;

– Руднєва О. М. Міжнародно-правові стандарти репродуктивних прав людини : імплементація в національне законодавство. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 11–24. <https://t.ly/-jnNz>;

– Сич М. А. Правове регулювання діяльності депутатів місцевих рад в умовах правового режиму воєнного стану. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 49. С. 271–282. <https://t.ly/-jnNz> ;

– Стешенко Т. В., Мелаш А. С. Міжнародний досвід використання штучного інтелекту у виборчому процесі. *Наукові перспективи*. 2025. №4(58). С. 1394–1406. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-4\(58\) – 1394–1406](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-4(58) – 1394–1406);

– Чалабієва М. Р. Цифровізація соціальних послуг у сфері репродуктивного здоров'я: виклики і можливості реалізації прав людини. *Law. State. Technology*. 2025. №2. С. 24–29. <https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/1st/article/view/794>;

– Чалабієва М. Р. Цифровізація соціальних послуг у територіальних громадах: правові виклики адаптації до кризових обставин. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. №4. http://www.lsej.org.ua/4_2025/22.pdf;

– Чижов Д. А. Гарантії конституційного захисту від порушення прав людини в умовах збройного конфлікту за нормами міжнародного гуманітарного права. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 12. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15763811>;

– Чижов Д. А. Штучний інтелект та його місце в правовій науці. *International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy*. 2025. Vol. 4. Iss. 3. С. 24–33. <https://t.ly/guyjP>;

– Чиркін А. С., Желнін В. Є. Рішення конституційного суду Румунії щодо виборів президента, як прецедент застосування положень «войовничої демократії». *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 4. Ч. 1. С. 187–191. <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/08/32.pdf>;

– Шeverдіна В. І., Гетьман Є. А. Обмеження трудових прав людини і громадянина у зв'язку із запровадженням у країні особливо-правового режиму. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32. № 2. С. 128–137. <https://t.ly/m5Z1T>;

– Яковюк І. В., Трагнюк О. Я. Пономаренко Є. О. Спільна політика безпеки і оборони ЄС та її розвиток в умовах російської агресії проти України. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 5(15). С. 274–287. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-5\(15\)–274–287](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-5(15)–274–287);

– Яковюк І. В., Чиркін А. С. Відкритість і підзвітність в роботі українського парламенту як один із ключових чинників євроінтеграційного руху. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 6. Ч. 1. С. 266–270. <https://doi.org/10.24144/2788–6018.2025.06.1.38>;

– Яковюк І. В., Шимоня К. В., Якушев О. В. Сучасний стан і перспективи адаптації української освіти до стандартів Європейського Союзу. *Журнал східноєвропейського права*. 2025. № 134. С. 79–92. <https://doi.org/10.71404/2409–6415.134.09>;

– Баранова Л. М. Проблеми і виклики у сфері захисту прав людини на місцевому рівні в умовах воєнного стану. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 84–97. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Безсонова М. В. Проблеми правового регулювання забезпечення органів судової влади як частина правозабезпечення сталого

розвитку України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 248–262. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Белікова М. І. Окремі аспекти правового унормування адміністративної процедури як частина правозабезпечення сталого розвитку територій. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 127–141. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Болдирев С. В. Правова культура муніципальних службовців у воєнний та післявоєнний період: проблеми та перспективи. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 99–112. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Вольвач Б. В. Децентралізація в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: європейські стандарти стійкості громад і юридичні межі надзвичайного перерозподілу повноважень. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 263–279. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Говоруха Л. С. Поняття та види теорій місцевого самоврядування. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 50–61. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Гончаров В. В. Роль Конституційного Суду України у захисті прав та свобод громадян: доктринальні засади, судова практика та інституційні виклики. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 142–158. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Дашковська О. Р. Цифровізація місцевого самоврядування як чинник підвищення активності громадян на субнаціональному рівні. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 98–111. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Єрмолаєв В. М. Генеза поняття «державний суверенітет» як об'єкта правової охорони в українській політико-правовій думці ХІХ – початку ХХ ст. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 11–24. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Зозуля О. І. Множинне громадянство в Україні: конституційно-правові аспекти та ризики обмеження права на публічну службу. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 87–99. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Котляр С. В. Правові інструменти представництва територіальних громад у період воєнного стану. *Державне будівництво*

та місцеве самоврядування. 2025. Вип. 50. С. 295–308. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Любченко П. М. Інституційний потенціал місцевих органів публічної влади у сфері забезпечення прав людини: виклики воєнного стану та імперативи євроінтеграції. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 25–40. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Максимов С. І. Ціннісні основи правової політики України у контексті євроатлантичної інтеграції та подолання наслідків війни. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 41–54. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Мукомела І. В. Теоретико-правова парадигма цифрової трансформації публічного адміністрування: японська модель інформаційного суспільства як концептуальний орієнтир для України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 174–189. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Сич М. А. Відновлення політичної довіри до інститутів публічної влади через інформаційно-комунікаційні технології. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 87–99. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Стешенко Т. В. Аналіз сучасного стану та проблеми функціонування Офісу Президента України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 113–127. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Тополевський Р. Б. Особливості регулювання цифрових прав у Європейському Союзі та перспективи гармонізації для України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 70–83. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Чеботарьова Т. В. Роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні соціально-економічних прав військовослужбовців та членів їхніх сімей під час війни та у повоєнний період. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 128–143. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Челомбитько Л. В. Адміністративно-судові механізми забезпечення законності актів місцевого самоврядування: український досвід та європейські стандарти. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 280–294. <https://t.ly/tNjtQ>;

– Чемсак Ю. В. Вибори та голосування в умовах сьогодення: актуальні питання та перспективи правового регулювання. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2025. Вип. 50. С. 309–323. <https://t.ly/tNjtQ>.

**Науково-дослідний інститут
вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса**

Інститутом на виконання показників паспорту бюджетної програми 6581040 підготовлено 1 монографію, 11 збірників наукових праць, 68 наукових статей, 5 наукових статей, що індексуються наукометричними базами даних Scopus та/або Web of Science, 175 тез наукових доповідей.

Монографії – 1:

– Ворожбіт-Горбатюк В. В. Пробаційні програми для повнолітніх суб'єктів пробації: євроінтеграційний вектор національного дискурсу: монографія електрон. наук. вид. / НАПрН України; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Харків: Право, 2025. 226 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617127>.

Періодичні видання – 2:

– Питання боротьби зі злочинністю. редкол. : В. С. Батиргареева (голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2025. Вип. 49. 250 с.;

– Питання боротьби зі злочинністю. редкол. : В. С. Батиргареева (голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2025. Вип. 50. 250 с.

Збірники наукових праць відповідно до показників паспорта бюджетної програми – 9:

– Концептуальні засади виконання кримінальних покарань в Україні: світові стандарти і національні цінності: Дайджест стенд. доп. III Всеукр. наук.-практ. заходу у формі круглого столу (м. Харків, 3 квіт. 2025 р.): електрон. наук. вид. / голов. ред. В. В. Пивоваров; редкол.: В. В. Ворожбіт-Горбатюк, Ю. В. Кернякевич-Танасійчук, О. О. Осадько, М. В. Романов; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України, від. дослідж. проблем кримін.-виконав. права. Харків: Право, 2025. 81 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617042>;

– Злочинність в Україні: сучасний стан та погляд у майбутнє: матеріали заоч. наук.-практ. круглого столу (6 трав. 2025 р.): електрон. наук. вид. / уклад. А. В. Калініна; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Харків: Право, 2025. 194 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617035>;

– Оптимізація наркополітики в умовах війни і повоєнного відновлення: матеріали медико-прав. полілогу (м. Київ, 9–10 трав. 2025 р.): електрон. наук. вид. / НАПрН України; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України; БО «100 відсотків життя». Харків: Право, 2025. 92 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617059>;

– Методологічні засади криміналістики: традиції та новації: зб. матеріалів криміналістичних читань, присвяч. пам'яті акад. В. О. Коновалової (м. Харків, 28 берез. 2025 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, каф. криміналістики; НАПрН України; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Харків: Право, 2025. 276 с. https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2025/04/Kriminalistychni_chytannia_Konovalova_28.03.2025.pdf;

– Криміналістика та судова експертиза в дослідженнях молодих науковців: зб. матеріалів наук.-практ. конф. (м. Харків, 29 трав. 2025 р.) / редкол.: Д. Лученко, В. Шевчук, І. Колеснікова, В. Батиргареева; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; НАПрН України; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Харків: Право, 2025. 214 с. https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2025/11/Збірник-Молоді-науковці-29.05.2025_compressed.pdf;

– Сучасний досвід використання поліграфа у сфері національної безпеки і оборони України в умовах воєнних загроз: зб. матеріалів панел. дискусії: IX Харків. міжнар. юрид. форум (м. Харків, 26 верес. 2025 р.) / редкол.: А. Гетьман, В. Журавель, В. Шевчук та ін.; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, каф. криміналістики; НАПрН України; Всеукр. асоц. поліграфологів; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України та ін. Харків: Право, 2025. 170 с. https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2025/11/IX-Kharkiv-International-Legal-Forum_POLYGRAPH_26.09.2025_compressed.pdf;

– Правове забезпечення основ національної безпеки України в умовах війни: проблеми теорії та правозастосування: матеріали круглого столу (м. Харків, 17 жовт. 2025 р.): електрон. наук. вид. / редкол.: В. С. Батиргареєва, О. О. Пашенко, В. І. Борисов та ін.; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Харків: Право, 2025. 160 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617097>;

– Корупційні та інші кримінальні правопорушення у сфері охорони здоров'я: матеріали круглого столу (м. Харків, 19 груд. 2025 р.): електр. наук. вид. / НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права» та ГО «Асоціація фармацевтичного та медичного права». Харків: Право, 2025. <https://doi.org/10.31359/9786178617172>;

– Пріоритети кримінального судочинства та відновлення справедливості в контексті російсько-українського збройного конфлікту: матеріали круглого столу (м. Харків, 23 верес. 2025 р.): електрон. наук. вид. / редкол.: Н. В. Глинська (голов. ред.), Д. І. Клепка, А. А. Барабаш; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України, від. дослідж. проблем кримін. процесу та судоустрою. Харків: Право, 2025. 170 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617103>.

Аналітичні дослідження – 2:

– Довідник із дослідження наукової теми «Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України»: електрон. довід. і наук. вид. / упоряд.: В. І. Борисов, О. О. Пашенко, Д. П. Євтєєва та ін.; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України. Харків: Право, 2025. 112 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617110>;

– Криміналізація поставлення в небезпеку передачі ВІЛ – чому це перешкоджає зупиненню епідемії?: інформац.-довідкові матеріали: електрон. вид. / упоряд.: В. Рачинська, П. Добровольський, Н. Гуторова; Фонд Елтона Джона з боротьби зі СНІДом; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України; БО «100 відсотків життя». Харків: Право, 2025. 28 с. <https://doi.org/10.31359/9786178617165>.

Наукові статті Scopus / Web of Science – 5:

– Novikov O., Poliakh Y., Kulyk K., Obolentsev V., Panova S. Crime in Ukraine after the Russian-Ukrainian War: A Comparative Analysis of Public Expectations and Expert Forecasts. *Hungarian Journal of Legal Studies – Acta Juridica Hungarica*. 2026. № 1.

– Borysova T., Lavryk O., Orobets K., Fiedosieiev V., Zharovska H. Philosophy of Crime: Existential Aspects and Dimensions. *Salud, Ciencia y Tecnologia – Serie de Conferencias*. 2025. Vol. 4. P. 1537–1545. <https://doi.org/10.56294/sctconf20251537>;

– Pashkov V.M., Soloviov O. S, Gnedik Ye. S. Legal status of ayurveda in the healthcare system. *Polski Merkuriusz Lekarski*. 2025. Vol. 53(6). P. 782–788. <https://doi.org/10.36740/Merkur202506111>;

– Mykhailichenko T. O., Zabuha Yu. Yu., Sydorenko A. S. Rehabilitation And Reintegration of Servicemen After Captivity: the Ukrainian Experience. *Acta Balneologica*. 2025. № 6. P. 500–508. <https://doi.org/10.36740/ABAL202506115>;

– Zhuravel V.A., Avdeeva G. K., Kapustina M. V. Technologization of iatrogenic crime investigation process. *Wiadomości Lekarskie*. 2025. No. 12. <https://doi.org/10.36740/WLek/214048>.

Наукові статті – 68:

– Борисов В.І. Державна зрада: до визначення злочину та змісту протиправного діяння «перехід на бік ворога». *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 120–131. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-120>;

– Євтеєва Д. П. Державна зрада vs посадовий колабораціонізм: проблеми розмежування та кваліфікації. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 39–50. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-39>;

– Куковинець Д. О. «Державний діяч» як потерпілий за ст. 112 КК України: до проблеми визначення. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 161–169. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-161>;

– Михайленко В. В. Засоби вчинення злочину передбаченого ст. 110–2 КК України: поняття та класифікація. *Наукові перспективи*. 2025. № 11(65). С. 1554–1566. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-11\(65\)-1554-1566](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-11(65)-1554-1566);

– Нетеса Н. В. Проблеми кваліфікації надання допомоги воєрогу у воєнній сфері в умовах конкуренції кримінально-правових норм: доктринальні, законодавчі та правозастосовні аспекти. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 140–149. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-140>;

– Новікова К. А. Проблеми кримінальної відповідальності за «політичну» колабораційну діяльність та шляхи їх законодавчого розв’язання. *Питання боротьби зі злочинністю*. Вип. 49. С. 150–160. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-150>;

– Пашенко О. О. Безпосередні об’єкти злочину, передбаченого ст. 114¹ КК України. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 170–177. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-170>;

– Пашенко О. О. Деякі питання застосування ст. 114¹ КК України. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2025. Вип. 1(23). С. 146–162. <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2025.23.327399>;

– Пашенко О. О. Соціальна обумовленість кримінальної відповідальності за перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 51–58. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-51>;

– Шепітько М. В. Кримінальна політика у сфері забезпечення національної безпеки і оборони крізь призму європейської та євроатлантичної інтеграції. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 56–61. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-56>;

– Шепітько М. В., Щур Б. В. Кримінально-правова політика та криміналістична стратегія в протидії кібердиверсіям під час російсько-української війни. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. Т. 32. №4. С. 291–303. <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2025-32-4-291>;

– Пивоваров В. В. Концептуальний підхід у кримінально-виконавчій діяльності: етап аналітики і теоретичних компаративістських узагальнень. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 62–70. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-62>;

– Пивоваров В. В. Робоча гіпотеза в моделі емпіричного дослідження готовності суспільства сприймати засуджених на засадах гуманності. *Науковий вісник Ужгородського національного уні-*

верситету. Серія «Право». 2025. Вип. 91. Ч. 4. С. 171–176. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.4.2>;

– Пивоваров В. В. Раціоналізація освітнього впливу на засуджених при формуванні концепції кримінально-виконавчої діяльності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 92. Ч. 4. С. 179–185. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.4.24>;

– Ворожбіт-Горбатюк В. В. Моделювання готовності суспільства сприймати засуджених на засадах гуманності: методологічний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 87. Ч. 3. С. 263–268. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.3.39>;

– Ворожбіт-Горбатюк В. В. Кінотерапія – європейський вектор виправлення, ресоціалізації і підготовки до звільнення засуджених. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 185–192 <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-185>;

– Ворожбіт-Горбатюк В. В. Емпіричне вивчення участі суспільства в реінтеграції засуджених та/або звільнених осіб в Україні: розроблення алгоритму і методики дослідження. *Збірник наукових праць ХНПУ імені Г. С. Сковороди «Право»*. №41. С. 106–113. <https://doi.org/10.34142/23121661.2025.41.11>;

– Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Реалізація принципу гуманізму в кримінально-виконавчій діяльності. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 78–85. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-78>;

– Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Кримінально-виконавча система України: сучасні тенденції розвитку (реформування) в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 90. Ч. 4. С. 69–75. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.4.9>;

– Осадько О. О. Проблемні питання нагляду за особами, умовно-достроково звільненими від відбування покарання для проходження військової служби. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 9. С. 193–200 <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-193>;

– Осадько О. О. Безоплатна правова допомога: вектор формування готовності засуджених визначити своє продуктивне місце у суспільстві. *Право і суспільство*. 2025. № 5. Т. 1. С. 273–279. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.5.1.34>;

– Романов М. В. Reforming the penitentiary system is not hopeless. Inspiring examples from Belgium. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 71–77. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-70>

– Батиргарєєва В. С. Особливості запобігання злочинності у сучасному транзитивному суспільстві України. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 12–25. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-12>;

– Батиргарєєва В. С. Злочинність в Україні у воєнний та повоєнний період: досвід емпіричного дослідження. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 12–22. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-12>;

– Голіна В. В. Деякі питання запобігання криміногенним викликам у трансвоєнному соціумі України (теоретико-прогностичний аспект). Частина 1. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 26–36. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-26>;

– Голіна В. В. Деякі питання запобігання криміногенним викликам у трансвоєнному соціумі України (прогностичний аспект). Частина 2. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 100–109. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-100>;

– Голіна В. В. Криміногенні фактори злочинності в Україні через призму сингулярності та інтерференції. *Збірник наукових праць ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Серія «Право»*. 2025. № 42. С. 113–121. <https://doi.org/10.34142/23121661.2025.42.13>;

– Колодяжний М. Г. Прогнозоване майбутнє держави-агресора як складної соціальної системи та вплив її подальшого існування на стан злочинності в Україні. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2025. № 3. С. 114–130. <https://doi.org/10.32631/v.2025.03.10>;

– Колодяжний М. Г. Детермінація злочинності в Україні під час війни крізь призму глобалізації у сучасному світі. *Питання бо-*

ротьби зі злочинністю. 2025. Вип. 50. С. 132–141. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-132>;

– Колодяжний М. Г. Рашизм і злочинність в Україні: кримінологічний зріз проблеми. *Архів кримінології та судових наук*. 2025. №4. <https://doi.org/10.32353/acfs.12.2025.10>;

– Блага А. Б. Особливості стану та динаміки злочинності у період трансформацій, демократичних революцій та боротьби за незалежність України. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 121–131. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-121>;

– Блага А. Б. Проблеми оцінки латентності злочинності в умовах повномасштабної російської агресії. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. №11. С. 188–192. http://www.lsej.org.ua/11_2025/41.pdf;

– Кулик О. Г. Кримінальна ситуація в Україні в умовах війни: основні тенденції та фактори, що їх зумовлюють. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 110–120. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-110>;

– Кулик О. Г. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушників в Україні: усталені параметри та параметри, що змінюються. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 6. Т. 3. С. 63–69. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.3.9>;

– Калініна А. В. Криміногенні ризики як специфічний компонент практики здійснення перехідного правосуддя в Україні: теоретичний аналіз. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 37–42. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-37>;

– Новіков О. В. Проблеми використання деяких методів прогнозування злочинності для передбачення криміногенної ситуації в Україні у повоєнний період. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 43–55. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-43>;

– Кабанець В. О. Окремі питання стану сучасної наукової розробленості проблем прогнозування та запобігання злочинності у постконфліктних державах. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 142–152. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-142>;

– Гуторова Н. О., Гнедик Є. С. Кримінальна відповідальність за порушення порядку клінічних випробувань лікарських засобів в Україні: аналіз законодавства. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 132–139. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-132>;

– Гуторова Н. О., Гнедик Є. С., Стещенко Ю. О. Кримінальна відповідальність за порушення порядку клінічних випробувань лікарських засобів в Україні: аналіз судової практики та перспективи розвитку законодавства. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 59–65. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-59>;

– Гуторова Н. О., Пироженко О. С., Васильєв А. А. Правове регулювання встановлення розмірів обсягу доходу від надання маркетингових послуг на фармацевтичному ринку: аналіз новел вітчизняного законодавства. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 66–78. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-66>;

– Забуга Ю. Ю. Криміналізації незаконного продажу донорської крові та її компонентів під час воєнного або надзвичайного стану: pro et contra. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 92. Ч. 4. С. 75–84. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.4.9>;

– Васильєв А. А. Підтримка ментального здоров'я населення під час воєнного стану як елемент запобігання злочинності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 92. Ч. 4. С. 54–61. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.4.6>;

– Пироженко О. С. Декриміналізація незаконного поводження з наркотиками без мети збуту: «крига скресла». *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 92. Ч. 4. С. 186–192. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.4.25>;

– Артюхова В. В. Кримінальна відповідальність за незаконну лікувальну діяльність в державах Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 92. Ч. 4. С. 33–39. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.4.3>;

– Глинська Н. В. Пріоритезація у кримінальному провадженні: поняття, ознаки, ключові аспекти та виміри. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип 49. С. 86–100;

– Глинська Н. В. Типологія пріоритезації у кримінальному провадженні. *Вісник кримінального судочинства*. 2025. № 3. <https://doi.org/10.59835/2413-5372.2025.3-4/16-36>;

– Глинська Н. В., Клепка Д. І. Основні аспекти пріоритезації кримінального провадження: загальна характеристика. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип 50. С. 164–173. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-164>;

– Басиста І. В., Дроздов О. М., Глинська Н. В. Визначення підсудності до та після початку судового розгляду: окремі проблеми, зумовлені запровадженням воєнного стану в Україні. *Європейський правничий часопис*. 2025. Вип. 8. С. 143–154. <https://doi.org/10.36919/3041-1149>;

– Барабаш А. А. Переосмислення положення щодо незмінності складу суду крізь приму нових пріоритетів кримінального провадження. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 12. С. 213–217. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-12/46>;

– Гафич О. І. Деякі питання щодо забезпечення прав потерпілих під час розслідування воєнних злочинів: міжнародно-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 5. С. 256–260. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-5/56>;

– Гафич О. І. Питання пріоритетності кримінально-процесуальної політики у стратегічних документах судових та правоохоронних органів: теоретико-практичний аналіз. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2025. № 3. С. 143–151. <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2025.3.16>;

– Дунаєва Т. Є. Основні вектори кримінальної процесуальної політики як чинники, що впливають на пріоритезацію кримінальних проваджень. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 30. С. 3;

– Дунаєва Т. Є. Кримінальна процесуальна політика щодо корупційних правопорушень та кримінальних правопорушень,

пов'язаних з корупцією: пріоритетність у кримінальному провадженні. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 12(22). С. 188–197. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12\(22\)](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12(22));

– Клепка Д. І. Права людини в системі механізму пріоритезації у кримінальному провадженні. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 101–107;

– Марочкін О. І. Стандарти ефективного розслідування як пріоритети у кримінальному провадженні: практика ЄСПЛ щодо України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука» Серія: «Юридичні науки»*. 2025. № 11. <https://www.inter-nauka.com/issues/law2025/11/11486>;

– Пашковський М. І. «Ранні» виявлення, фіксація та збереження цифрової інформації з відкритих джерел у кримінальних провадженнях щодо злочинів війни: до питання про процесуальну форму. *Наукові перспективи*. 2025. № 6. С. 873–889. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6\(60\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6(60)) – 873–889;

– Пашковський М. І. Стандарти розслідування воєнних злочинів як інструмент посилення спроможності національної системи кримінальної юстиції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 9. С. 261–264. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-9/53>;

– Подкопаєв С. В. Зміст положень міжнародних документів щодо пріоритезації діяльності прокурорів у кримінальних провадженнях. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 12. С. 252–254. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-12/54>;

– Репіна Ю. С. Показники вимірювання ефективності органів правопорядку в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 9. С. 265–268. http://lsej.org.ua/9_2025/56.pdf;

– Авдеева Г. К. Технологізація криміналістики і судової експертизи : сутність і роль у судочинстві. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 49. С. 108–119. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-108>;

– Avdeeva G. Technological breakthrough in criminalistics and forensic examination : new horizons. *Archives of Criminology and Forensic Sciences*. 2025. № 1(11). P. 100–110. <https://doi.org/10.32353/acfs.11.2025.06>;

– Капустіна М. В. Особливості встановлення причинно-наслідкового зв'язку при розслідуванні ятрогенних злочинів: аналіз слідчої та судової практики. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 11. С. 145–167. https://drive.google.com/drive/folders/1KyrXkPKrj3AdLXXJ0zGCwuRr7C_iRsSv?usp=sharing;

– Капустіна М. В. Використання цифрових доказів у доказуванні воєнних злочинів: аналіз судової практики. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 12. С. 2720–2730;

– Негребецький В. В. Цифровізація кримінального судочинства: досвід Великобританії для України. *Українська поліцейська: теорія, законодавство, практика*. 2025. № 1(13). С. 100–106. <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-1-13-17>;

– Пугач А. О. Технологізація розслідування завданої шкоди гідросфері під час збройного конфлікту. *«Інтернаука»: міжнародний науковий журнал. Серія: «Юридичні науки»*. 2025. № 12. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-12-11685>;

– Чекін Д. Методи і засоби цифрової криміналістики у боротьбі з незаконним заволодінням транспортними засобами. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2025. Вип. 50. С. 184–191. <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-50-184>;

– Шевчук В. М. Пріоритезація у криміналістиці та кримінальному провадженні: методологічні засади та інноваційні підходи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 9. С. 393–397. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-9/83>;

– Шевчук В. М. Діджиталізація, технологізація і пріоритезація у криміналістиці: проблеми, напрями, перспективи. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 6. С. 281–287. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.3.42>.

Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку

Інститутом на виконання показників паспорту бюджетної програми 6581040 підготовлено 4 монографії, 2 науково-практичних видання, 4 розділи в колективній монографії, що індексується в міжнародній наукометричній базі Scopus, 7 збірників наукових

праць, 46 наукових статей, 5 наукових статей, що індексується наукометричними базами даних Scopus та/або Web of Science, 168 тез наукових доповідей.

Монографії – 4:

– Правове забезпечення інноваційного розвитку енергетичної системи України: монографія / [С. В. Глібка, О. В. Розгон, О. В. Корват та ін.]; за ред. С. В. Глібка, О. В. Розгон. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 219 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/mono_energy.pdf;

– Правове забезпечення інноваційної науково-дослідницької інфраструктури: виклики та рішення: монографія / [Г. Л. Губіна, М. О. Лукань, Ю. М. Павлютін та ін.]; за ред. А. М. Любчич, Г. Л. Губіної. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 240 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/mono_infrastructure.pdf;

– Праця і бізнес ветеранів війни: юридична теорія і практика: монографія / [В. П. Кохан, Л. М. Сіньова, В. І. Шевердіна та ін.]; за ред. В. П. Кохан. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 146 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/mono_veterany.pdf;

– Інноваційні напрями економіко-правового забезпечення «зеленої» трансформації України: монографія / [В. Л. Бредіхіна, А. П. Гетьман, Н. М. Внукова та ін.]; за заг. ред. В. Л. Бредіхіної, А. В. Стріжкової. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 170 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/mono_ecology.pdf;

Науково-практичне видання – 2:

– Довідник основних прав, гарантій та пільг ветеранів війни за законодавством України / за ред. С. В. Глібка Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2025. 56 с. <https://smartlawin.ndipzir.org.ua/dovidnik-osnovnih-prav-garantij-ta-pilg-veteraniv-vijni/>;

– Довідник основних прав, гарантій та пільг ветеранів війни за законодавством України: у 2-му вид., допов. / за заг. ред. С. В. Глібка. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України

ни, 2025. 122 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/12/dovidnyk_veterany.pdf.

Розділ у колективній монографії, що індексується в міжнародній наукометричній базі Scopus – 4:

– Bulgakov M., Melnyk O., Kuznichenko S., Zaporozhets A., Sagaydak O., Shcheniavskiy G.. Assessing the Effectiveness of Deoxygenation Methods in Ballast Water Treatment. In: *Melnyk, O., Onishchenko, O., Zaporozhets, A. (eds) Maritime Systems, Transport and Logistics I. Studies in Systems, Decision and Control*. 2025. Vol. 580. P. 107–119. https://doi.org/10.1007/978-3-031-82027-4_7;

– Melnyk O., Bulgakov M., Onishchenko O., Kuzhnichenko S., Storchak O. Remote Monitoring Technologies, Quality Control and Legal Issues in Ship Ballast Water Management. In: *Babak, V., Zaporozhets, A. (eds) Systems, Decision and Control in Energy VII. Studies in Systems, Decision and Control*. 2025. Vol. 595. P. 699–715. https://doi.org/10.1007/978-3-031-90466-0_32;

– Melnyk O., Onishchenko O., Onyshchenko S., Kuznichenko S., Lohinov O., Zaporozhets A. Exploring the Multifaceted Aspects of Renewable Energy Integration in the Maritime Sector. In: *Melnyk, O., Onishchenko, O., Zaporozhets, A. (eds) Maritime Systems, Transport and Logistics I. Studies in Systems, Decision and Control*. 2025. Vol. 580. P. 45–64. https://doi.org/10.1007/978-3-031-82027-4_4;

– Melnyk O., Onishchenko O., Sherstiuk O., Kuzhnichenko S., Lohinov O. Linguistic Description of the Meta-Process in the Safety Management System of a Shipping Company. In: *Babak, V., Zaporozhets, A. (eds) Systems, Decision and Control in Energy VII. Studies in Systems, Decision and Control*. 2025. Vol. 596. https://doi.org/10.1007/978-3-031-90462-2_19.

Збірники матеріалів конференції – 7:

– Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України. Науково-практична конференція «Актуальні правові проблеми функціонування енергетичної системи України» (м. Харків, 12 черв. 2025 р.). Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2025. 173 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/06/conf_12.06.2025.pdf;

– Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України. «Стан та перспективи інноваційного розвитку енергетичного сектору

України»: за матеріалами I круглого столу (м. Харків, 7 листоп. 2025 р.) / за ред.: С. В. Глібка, І. В. Подрез-Ряполової. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2025. 173 с. https://ndipzir.org.ua/wpcontent/uploads/2025/11/conf_07.11.2025.pdf;

– Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України. Вип. «Актуальні питання розбудови науково-дослідницької інфраструктури у воєнний та повоєнний періоди» за матеріалами Інтернетконференції (м. Харків, 3 берез. 2025 р.) / за ред.: С. В. Глібка, А. М. Любичич. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2025. 173 с. (електрон. наук. видання). https://ndipzir.org.ua/wpcontent/uploads/2025/03/conf_03.03.2025.pdf;

– Взаємодія норм міжнародного і національного права крізь призму процесів глобалізації та інтеграції: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. викладачів, співробітників ЗВО і наук. організацій, юристів-практиків, магістрантів, аспірантів, докторантів, представників громадських організацій, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств та інших установ (м. Київ, 15 квіт. 2025 р.) / за ред. Татаренко Г. В. Київ: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля, 2025. 296 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/04/conf_15.04.2025.pdf;

– Профорієнтація: стан і перспективи розвитку: збірник матеріалів ювілейних XV Всеукр. психол.-педагог. читань, присвяч. пам'яті д-ра педагог. наук, профес. Федоришина Бориса Олексійовича / за ред. Н. В. Павлик. Київ: Ін-т педагог. освіти і освіти дорослих ім. Івана Зязюна НАПН України, 2025. 124 с. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/06/conf_22.05.2025.pdf;

– Правове забезпечення професійної адаптації та права на підприємницьку діяльність ветеранів війни: зб. наук. праць НДІ ПЗІР НАПрН України за матеріалами II-го круглого столу (м. Харків, 30 черв. 2025 р.) / за ред.: С. В. Глібка, В. П. Кохан. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2025. 155 с. Електронне наукове видання. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/06/conf_30.06.2025.pdf;

– Збірник наукових праць за матеріалами круглого столу «Актуальні проблеми економіко-правового регулювання екологічних від-

носин в сучасних умовах» НДІ ПЗІР НАПрН України (м. Харків, 18 верес. 2025 р.) та панельної дискусії «Інновації та сталий розвиток у економіко-правових дослідженнях та стратегія їх реалізації» (м. Харків, 23 вересня 2025 р.) у рамках ІХ Харків. міжнар. юрид. форуму / за ред.: С.В. Глібка, В.Л. Бредіхіної. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2025. 222 с. (електрон. наук. видання). https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/conf_18.09.2025.pdf

Наукові статті Scopus / Web of Science – 5:

– Rozghon O., Oliukha V. “Green” Technologies as an Indicator of Sustainability, Sustainable Development, and Growth in the Innovation Potential of SMEs. *Science and Innovation*. 2025. Vol. 21(4). P. 107–131. <https://doi.org/10.15407/scine21.04.107>;

– Davydiuk O., Shovkoplias G., Usatyi V., Ivanova H., Bytiak O., Duiunova T. Innovation in the Legal Regulation of Small (Medium) Enterprises in the EU Law. *Science and Innovation*. 2025. Vol. 21(1). P. 35–49. <https://doi.org/10.15407/scine21.01.035>;

– Matyushenko I., Khanova O., Hlibko S., Zaytseva A., Yaremenko A. Determinants of high-tech exports in the EU and Ukraine in the context of innovation, industrial and entrepreneurship policy. *Technology Audit and Production Reserves*. 2025. Vol. 5. Iss. 4(85). P. 47–56. <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2025.340796>;

– Melnyk O., Drozdov O., Kuznichenko S. Cybersecurity in Maritime Transport: An International Perspective on Regulatory Frameworks and Countermeasures. *Lex Portus*. 2025. Vol. 11(1). P. 7–19. <https://doi.org/10.62821/lp11101>;

– Rozghon O., Zelisko A., Piddubna V. Relocation of Companies (Enterprises): Socio-Economic and Legal Mechanisms. *Academy Review*. 2025. №1(62). P. 49–65. <https://doi.org/10.32342/3041-2137-2025-1-62-4>.

Наукові статті – 46, зокрема:

– Chubenko V., Dudenko T. Legal problems of implementing the public service obligation to protect general social interests in the process of functioning the electricity market on competition. *Law and Innovative Society*. 2025. Vol. 2(25). P. 54–59. [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2\(25\)-4](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2(25)-4);

– Gubina G. Single authorized state authority for the intellectual property protection in the Republic of Croatia, Hungary and the Kingdom of Sweden: legal aspect. *Law and innovative society*. 2025. Vol. 2(25). [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2\(25\)](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2(25)) – 10;

– Korvat O. Features of planning in innovative activities. *Law and innovative Society*. 2025. Vol. 2(25). P. 69–75. [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2\(25\)](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2(25)) – 6;

– Makarov M. V. On the Formation of New Research Infrastructures in Ukraine under Present Conditions. *Law and innovative Society*. 2025. Vol. 1(24). P. 110–117. [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1\(24\)-10](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1(24)-10);

– Бредіхіна В. Л., Бацман Ю. В., Толкуща К. Р. Особливості використання технологій штучного інтелекту в управлінні природними ресурсами та забезпеченні екологічної безпеки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 88. Ч. 2. С. 186–193. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.2.25>;

– Бредіхіна В. Л., Львіна М. Історія формування законодавства з регулювання впливу воєнних конфліктів на навколишнє природне середовище. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 89. Ч. 2. С. 255–262. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.2.38>;

– Бредіхіна В. Л., Ляшик М. В. Правове забезпечення дотримання екологічних вимог при здійсненні землекористування. *Право та інновації*. 2025. №4(52). С. 85–93. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)) – 11;

– Внукова Н. М. Теоретико-правові аспекти залучення зелених інвестицій для відновлення України. *Право та інноваційне суспільство*. 2025. №1(25). С. 28–36. [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1\(24\)](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1(24)) – 2;

– Гетьман А., Бредіхіна В. Стале використання та відновлення земель в системі правового забезпечення еколого-ресурсної безпеки. *Право та інноваційне суспільство*. 2025. Вип. 2(25). С. 85–95. [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2\(25\)-7](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-2(25)-7);

– Глібко С. В., Чуприна А. Т., Подрез-Ряполова І. В. Особливості правового забезпечення інвестиційних фондів в контексті

сталого інноваційного розвитку енергетичної системи. *Право та інноваційне суспільство*. 2025. № 1(24). С. 83–90. [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1\(24\)](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1(24)) – 7;

– Губіна, Г. Завдання та повноваження міністерства у сфері науки (досвід Чеської Республіки, Фінляндської Республіки, Латвійської Республіки, Румунії). *Право та інновації*. 2025. № 1(49). С. 49–54. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1\(49\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1(49)) – 6;

– Жорнокуй Ю. М. Екологічна політика держави – прямиий шлях до розвитку зеленого підприємництва. *Право та інновації*. 2025. № 3(51). С. 83–89. <https://pti.org.ua/ndipzir/uk/article/view/1322/957>;

– Колісник А. С. Розвиток підприємницьких ініціатив ветеранів війни: правові питання державного фінансування та податкового стимулювання. *Право та інновації*. 2025. № 3(51). С. 65–71. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)) – 4;

– Корват О. В. Державне регулювання інноваційної діяльності в сфері альтернативних джерел енергії. *Право та інновації*. 2025. № 2(50). С. 89–101. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2\(50\)-10](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2(50)-10);

– Корват О. В. Концептуальні засади державного регулювання впровадження цифрових технологій в енергетиці. *Право та інновації*. 2025. № 3(51). С. 72–82. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-5](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-5);

– Кохан В. П. Особливості реалізації конституційного права на працю ветеранами війни в умовах воєнного стану. *Право та інновації*. 2025. № 2(50). С. 44–51. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2\(50\)–5](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2(50)–5);

– Кохан В. П. Реалізація права на працю ветеранами війни в умовах цифровізації сфери праці. *Право та інновації*. 2025. № 1(49). С. 97–103. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1\(49\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1(49));

– Лукань М. О. Інновації у праві як елемент нової правової науково-дослідницької інфраструктури. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 91. Ч. 5. С. 175–179. <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/issue/view/19978/13498>;

– Лукань М. О. Сучасний стан правової науково-дослідницької інфраструктури в Україні та перспективи її розвитку. *Право та інновації*. 2025. № 4(52). [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)-8](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)-8);

- Любчич А. М. Етика та право: як законодавство впливає на дотримання етичних норм у науці. *Право та інновації*. 2025. №4(52). С. 22–26. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)–3](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)–3);
- Любчич А. М. Актуальні проблеми та перспективи інтеграції України в міжнародну наукову спільноту. *Право та інновації*. 2025. №2(50). С. 128–133. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2\(50\)-11](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2(50)-11);
- Макаров М. В. До питання формування нових дослідницьких інфраструктур в Україні в умовах сьогодення. *Право та інновації*. 2025. №2(50). С. 134–140. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2\(50\)–12](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2(50)–12);
- Макаров М. В. Пасмор Ю. В. Правове регулювання трансферу знань у діяльності дослідницьких інфраструктур України. *Право та інновації*. 2025. №2(50). С. 141–147. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2\(50\)-15](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2(50)-15);
- Макаров М. В. Правова та концептуальна диференціація понять «науковець» і «вчений» у контексті сучасної науково-технічної діяльності. *Право та інновації*. 2025. №1(49). С. 55–61. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1\(49\)-7](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1(49)-7);
- Макаров М. В. Правове становище українських дослідників-біженців у державах Європейського Союзу в умовах війни та тимчасового захисту. *Право та інновації*. 2025. №4(52). С. 27–36. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)-4](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)-4);
- Макаров М. В., Любчич А. М. Правові аспекти натуралізації українських науковців у державах ЄС. *Право та інновації*. 2025. №3(51). С. 7–18. <https://pti.org.ua/ndipzir/uk/issue/view/51>;
- Мамаєв І. О. Адаптація правового регулювання публічно-приватного партнерства до потреб науки. *Право та інновації*. 2025. №3(51). С. 19–24. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-8](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-8);
- Мамаєв І. О. Таксономія ЄС як інструмент сталого фінансування: перспективи впровадження в Україні. *Право та інновації*. 2025. №4(52). С. 108–116. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)-14](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)-14);
- Матюшенко І. Ю., Ханова О. В. Методичний підхід до дослідження цифровізації «зеленої» економіки країн ЄС та України.

Наукові перспективи. 2025. № 12. С. 1080–1093. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-12\(66\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-12(66)) – 1080–1093;

– Павлютін Ю. Напрями державного регулювання розвитку науково-дослідницьких інфраструктур під час дії воєнного стану в Україні. *Право та інновації*. 2025. № 1(49). С. 42–48. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1\(49\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1(49)) – 5;

– Петришина М. Д. Рейтингування суб'єктів науково-дослідницької інфраструктури в Україні: окремі правові аспекти. *Право та інновації*. 2025. № 4(52). С. 37–44. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)) – 7;

– Подрез-Ряполова І. В. Правове забезпечення сталого розвитку енергетичної системи України в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. *Право та інновації*. 2025. № 2(50). С. 102–108. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2\(50\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2(50)) – 13;

– Порохняк В. Д. Правові питання контролю бюджетного фінансування стартапів. *Право та інноваційне суспільство*. 2025. № 1(24). [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1\(24\)](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1(24)) – 11;

– Розгон О. В. Еко-інновації як визначальний фактор досягнення цілей сталого розвитку в автомобільному секторі. *Право та інновації*. 2025. № 1(49). С. 21–32. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1\(49\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-1(49)) – 3;

– Розгон О. В. Застосування інновацій, які пов'язані з відновлюваними джерелами енергії в напрямі підвищення ресурсоефективності МСП в індустріальних та еко-індустріальних парках. *Право та інновації*. 2025. № 2(50). С. 68–79. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2\(50\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2(50)) – 8;

– Селіванова І. А. Підтримка підприємницької діяльності ветеранів війни: стан правового забезпечення та перспективне законодавство. *Право та інновації*. 2025. № 3(51). С. 58–64. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)) – 9;

– Сіньова Л. М. Соціально-правовий захист ветеранів війни: міжнародний досвід. *Право та інновації*. 2025. № 2(50). С. 21–27. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2\(50\)](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2(50)) – 3;

– Стріжкова А. В. Оновлення правового забезпечення гуманітарного розмінування України інноваційними підходами до вивіль-

нення земель. *Право та інновації*. 2025. №4(52). С. 94–100. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)-12](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)-12);

– Стріжкова А. В. Правове забезпечення застосування та удосконалення штучного інтелекту для розмінування України. *Право та інновації*. 2025. №3(51). С. 90–96. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-12](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-12);

– Чубенко В. А. Деякі проблеми правового регулювання діяльності уповноважених органів в сфері забезпечення конкуренції на електроенергетичному ринку України. *Право та інновації*. 2025. №4(52). С. 101–107. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)-13](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)-13);

– Чубенко В. А. Нормативно-правове регулювання забезпечення конкуренції на електроенергетичному ринку України в контексті інтеграції з енергетичними ринками європейського союзу. *Право та інновації*. 2025. №2(50). С. 115–121. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2\(50\)-16](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-2(50)-16);

– Чуприна А. Т. Підтримка стартапів в енергетичній сфері: міжнародний правовий досвід. *Право та інновації*. 2025. №3(51). С. 25–30. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-13](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-13);

– Шeverдіна В. І. До питання трансформації системи соціального захисту ветеранів війни в Україні. *Право та інновації*. 2025. №3(51). С. 103–108. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-14](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-14).

Наукові статті у інших вітчизняних наукових періодичних виданнях – 1:

– Мелков Ю. О., Внукова Н. М., Отич О. М., Лукань М. О., Ворона В. О., Губіна Г. Л. Індустрія та освіта 4.0: соціальні, правові, та інституційні аспекти нової науково-дослідницької інфраструктури: за матеріалами круглого столу Ін-ту вищої освіти НАПН України та НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України (10 листоп. 2025 р.). *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2025. №7(2). С. 1–11. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7230>.

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності

На виконання показників паспорту в 2025 року співробітниками Інституту підготовлено до друку й опубліковано: 5 монографій, 3 збірники матеріалів конференції; 5 публікацій у науковому журналі, що індексується в Scopus / Web of Science; 51 стаття у фахових виданнях; 100 тез наукових доповідей.

Монографії – 5:

– Шабалін А. В., Штефан О. О. Окремі питання теорії і практики захисту права інтелектуальної власності: монографія. Київ: НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. 2025. 104 с.;

– Андрощук Г. О. Захист від недобросовісної конкуренції в системі права інтелектуальної власності в умовах цифрової економіки: монографія. Київ: Інтерсервіс, 2025;

– Актуальні проблеми використання адміністративно-правових засобів охорони та захисту прав інтелектуальної власності: монографія / за заг. ред. Мироненко Н. М., к. ю. н., ст. дослідника Дорошенка О. Ф.; Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. К.: Інтерсервіс, 2025. 160 с.;

– Штефан А. С. Acquis Європейського Союзу у сфері авторського права і суміжних прав: монографія; НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. Київ: Інтерсервіс, 2025. 164 с.;

– Кондратюк С. В. Зловживання правами на винахід, що стосується лікарського засобу, в Україні та ЄС: монографія. Київ: НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, 2025. 188 с.

Збірники матеріалів конференції – 3:

– Актуальні питання захисту прав інтелектуальної власності: сучасні виклики і тенденції розвитку. Секція 6. «Управління проектами. Перспективи розвитку проектного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансферу технологій»: зб. наук. праць за матеріалами VII міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Київ, 27–28 берез. 2025 р.); НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. Київ: Інтерсервіс, 2025. 220 с.;

– Захист від недобросовісної конкуренції в умовах євроінтеграції та цифрової трансформації: зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф. (30 трав. 2025 р.); НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. Київ: Інтерсервіс, 2025. 164 с.;

– Законодавство України у сфері інтелектуальної власності та його правозастосування: національні, європейські та міжнародні виміри: матеріали XIII міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених та студентів з проблем інтелект. власності (м. Київ, 10 жовт. 2025 р.): електрон. збірник / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. Київ, 2025. 237 с.

Наукові статті Scopus / Web of Science – 5:

– Pohorielova Y., Bakalinska O., Shvydka T., Vaksman R., Ostapenko I. Improvement of international technology transfer rules in the European Union through the prism of sustainable development policy. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2025. Vol. 2 Iss. 13(134). P. 6–14. <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2025.325250>;

– Shtefan A. Sui generis protection of AI-generated outputs in Ukraine. *InterEULawEast*. 2025. Vol. 12. Iss. 2. (Q3). <https://doi.org/10.22598/iele.2025.12.2.3>;

– Pashkov V.M., Batyhina O.M., Soloviov O.S. Health and rehabilitation of the population through the prism of monitoring and control of pesticide impact: the negative legal experience of Ukraine. *Acta Balneologica*. 2025. Vol. LXVII. Iss. 1(185). P. 55–59. <https://doi.org/10.36740/ABAL202501106>;

– Кодинець А. О., Дорошенко О. Ф., Волинець І. П., Дорожко Г. К., Петренко В. О., Білецький В. В., Федорова Н. В. Тенденції зловживання патентними правами на лікарські засоби на прикладі США (огляд літератури). *Медичні перспективи*. 2026. Т. 31. № 1. <https://doi.org/10.26641/2307-0404.2026.1.356982>;

– Androshchuk G.A., Doroshenko O.F., Tverezenko O.O., Paduchak B.M. Competition Law of Ukraine: Formation, Development, Problems of Harmonization with EU Law. *Science and Innovation*. <https://scinn-eng.org.ua/ojs/index.php/ni>;

Наукових статей – 51:

– Штафан О.О. Генеза розуміння «права на звернення до суду» (права на позов) в цивільному судочинстві. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 1. С. 75–85. <https://doi.org/10.33731/12025.325002>;

– Шабалін А.В. Деякі аспекти електронного доказування у цивільному судочинстві України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Юридичні науки»*. 2025. Т. 36(75) № 1. С. 17–22. <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2025.1/03>;

– Шабалін А.В. Особливості застосування цифрових технологій в цивільному судочинстві США. *Приватне право і підприємництво*. 2025. № 25. С. 197–202. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.21>;

– Штефан О. Законний інтерес – підстави захисту в порядку цивільного судочинства. *Приватне право і підприємництво*. 2025. № 25. С. 83–92 <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.8>;

– Білоусова Н.О. Застереження про неконкуренцію як засіб захисту комерційної таємниці роботодавця: pro&contra. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 1. С. 64–74. <https://doi.org/10.33731/12025.324979>;

– Яковець І.С., Сорокіна Л.В., Петренко В.О. Удосконалення законодавства та механізму реалізації захисту прав інтелектуальної власності України в умовах післявоєнного відновлення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2024. Вип. 86. С. 291–299 <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.2.45>;

– Сорокіна Л.В., Дорошко Г.К., Петренко В.О. Особливості охорони та захисту муніципальної інтелектуальної власності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 87. С. 279–288 <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.1.41>;

– Шабалін А.В. Захист права інтелектуальної власності в господарському судочинстві. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Юридичні науки»*. 2025. Т. 36(75) № 2. С. 73–78. <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2025.2/10>;

– Вавженчук С. Я. Конструкція «визнання прав інтелектуальної власності недійсними» як спосіб захисту права: трагічний досвід катарсису. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 3. С. 53–60. <https://doi.org/10.33731/32025.338968>;

– Білоусова Н., Єфімов О. М., Брожко Н. І. Питання участі патентного повіреного у судовому розгляді спорів щодо прав інтелектуальної власності. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 1(04). С. 340–347. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.1.53>;

– Андрощук Г. О., Петриченко А. П. Використання державної символіки України та Республіки Польща в торговельних марках: проблеми регулювання. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 03. Ч. 1. С. 180–189. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.1.25>;

– Андрощук Г. О., Работягова Л. І. Патентна система ЄС: Єдиний патент і Патентний суд (Частина 11). *Наука, технології, інновації*. 2025. № 1. С. 53–64. <http://doi.org/10.35668/2520-6524-2025-1-06>;

– Бакалінська О. О. Розвиток концепції недобросовісної конкуренції в праві Європейського Союзу. *Право України*. 2025. № 2. С. 25–38. <https://doi.org/10.33498/loou-2025-02-025>;

– Бутнік-Сіверський О. Економічна і комерційна природа недобросовісної конкуренції на цифровому ринку інтелектуальної власності. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 1. С. 86–96. <https://doi.org/10.33731/12025.325003>;

– Дмитренко В. В. Недобросовісна конкуренція при набутті та здійсненні права на корисну модель. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 3. С. 43–52. <https://doi.org/10.33731/32025.338636>;

– Тверезенко О. О. Проблеми правового регулювання використання об'єктів права інтелектуальної власності у порівняльній рекламі. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 3. С. 72–80. <https://doi.org/10.33731/32025.339337>;

– Бутнік-Сіверський О. Б. Кіберквотинг як прояв недобросовісної конкуренції: економіко-правові особливості та заходи про-

тидії. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №4. С. 84–94. <https://doi.org/10.33731/42025>;

– Ленго Ю. Є. Заходи, процедури та засоби правового захисту комерційної таємниці: порівняльний аналіз у контексті європейських стандартів. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №4. С. 116–125. <https://doi.org/10.33731/42025.346656>;

– Кодинець А. О. Правові засади гармонізації законодавства України про захист комерційної таємниці до права ЄС. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №4. С. 95–104. <https://doi.org/10.33731/42025.346644>;

– Панфйорова Л. Л. Правове регулювання оцінки збитків від порушення прав інтелектуальної власності в Україні, ЄС та США. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №4. С. 74–83. <https://doi.org/10.33731/42025.346634>;

– Троцька В. Основні тенденції розвитку авторського права Європейського Союзу. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №1. С. 22–31. <https://doi.org/10.33731/12025.324974>;

– Штефан А. Концепція *acquis* Європейського Союзу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2025. Вип. 12. №45. С. 314–320. <https://doi.org/10.23939/law2025.45.314>;

– Старченко О. Концепція оригінальності твору згідно з рішеннями Суду справедливості Європейського Союзу. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №2. С. 5–12. <https://doi.org/10.33731/22025.332476>;

– Старченко О. Право с лідування у практиці Суду справедливості Європейського Союзу. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №3. С. 5–12. <https://doi.org/10.33731/32025.338625>;

– Штефан А. Директиви та регламенти у сфері авторського права і суміжних прав у системі *acquis* ЄС. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №3. С. 13–23. <https://doi.org/10.33731/32025.338628>;

– Федорова Н. Транскордонні виклики імплементації державами-членами статей 15 та 17 Директиви (ЄС) 2019/790 про авторське право і суміжні права на Єдиному цифровому ринку. *Теорія*

і практика інтелектуальної власності. 2025. №3. С. 24–31. <https://doi.org/10.33731/32025.338632>;

– Троцька В. Право слідування на оригінали художніх творів за законодавством Європейського Союзу. *Проблеми законності*. 2025. Вип. 169. С. 37–54. <https://doi.org/10.21564/2414-990X.169.328575>;

– Зеров К. Роль Європейського Суду Справедливості у розвитку авторського права і суміжних прав ЄС та України. *Соціальне Право*. 2025. №3. С. 132–137. <https://doi.org/10.32751/2617-5967-2025-03-11>;

– Троцька В. Строки охорони авторського права і суміжних прав за законодавством ЄС. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №4. С. 5–14. <https://doi.org/10.33731/42025.346569>;

– Бутнік-Сіверський С. Моральні права автора в ЄС: правові особливості. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №4. С. 32–41. <https://doi.org/10.33731/42025.346583>;

– Андрощук Г. О. Секретні винаходи: проблеми експертизи заявок. *Наука, технології, інновації*. 2025. №1. С. 79–93. <http://doi.org/10.35668/2520-6524-2025-1-09>;

– Омельченко А. В. Адміністративно-правовий статус Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій. *Юридична Україна*. 2025. №3(267). С. 42–49. [http://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-3\(267\)-5](http://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-3(267)-5);

– Мироненко Н. М. Деякі проблеми удосконалення правової охорони торговельних марок. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №2. С. 21–30. <https://doi.org/10.33731/22025.332479>;

– Андрощук Г. О. Інтелектуальна власність в оборонній промисловості: стан, тенденції, проблеми та шляхи вирішення. *Часопис Київського університету права*. 2025. №2. С. 113–122. <https://chasprava.com.ua/index.php/journal/issue/view/97/123>;

– Андрощук Г. О. Глобальний ландшафт інтелектуальної власності і нематеріальні активи: зростання впливу. *Наука та наукознавство*. 2025. №3(129). С. 3–23. <https://doi.org/10.15407/sofs2025.03.003>;

– Коваль І. Ф. Адміністративно-правова охорона і захисту прав промислової власності. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №3. С. 32–42. <https://doi.org/10.33731/32025.338634>;

– Омельченко А. В. Адміністративно-правовий механізм охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні. *Юридична Україна*. 2025. № 7. С. 22–30. [https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-7\(271\)-3](https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-7(271)-3);

– Вавженчук С. Я., Дорошенко О. Ф. Реалізація нетрадиційної конструкції «недійсність прав інтелектуальної власності» в судовому та позасудовому порядку захисту прав: сучасний стан та перспективи. *Проблеми законності*. 2025. № 3. Вип. 170. С. 36–53. <https://doi.org/10.21564/2414-990X.170.340457>

– Кодинець А. О. Захист прав інтелектуальної власності апеляційною палатою національного органу інтелектуальної власності. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2025. № 5(64). С. 41–47. <https://doi.org/10.32782/pyuv.v5.2025.8>;

– Тверезенко О. О. Процедура відмови від винаходів, корисних моделей, промислових зразків та торговельних марок за законодавством України та ЄС. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 11. С. 102–106. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-11/20>;

– Омельченко О. П. Деякі аспекти розвитку законодавства у сфері інтелектуальної власності щодо розширення доступу до біотехнологічних препаратів. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 1. С. 97–104. <https://doi.org/10.33731/12025.325004>;

– Омельченко О. Prospects for human genome editing: challenges of legal regulation. *Право України*. 2025. № 2. С. 55–65. <https://doi.org/10.33498/losh-2025-02-055>;

– Кашинцева О., Сафонова М. Конституційне право людини на безпечне довкілля. *Актуальні проблеми правознавства*. 2025. № 1(41). С. 247–252. <https://doi.org/10.35774/app2025.01.247>;

– Волинець І. П. Паралельний імпорт лікарських засобів: правові засади та перспективи розвитку в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 5. С. 176–180. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.1.30>;

– Пономарьова О. О., Чомахашвілі О. Ш. Право пацієнта на лікування в умовах війни: деякі особливості доступу до лікарських засобів. *Юридичний науковий електронний жур-*

нал. 2025. № 10. С. 212–215. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-10/46>;

– Пономарьова О. О. Аналіз нормативної бази НІРАА: етичні та юридичні аспекти конфіденційності та безпеки медичної інформації у сучасній охороні здоров'я. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2025. № 2(32). <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-10/46>;

– Пономарьова О. О. Правове регулювання права на медичне зображення: порівняльно-правовий аналіз. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. С. 510–518. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.3.78>;

– Chomakhashvili O., Iolkina M. The constitutional right to health and access to medicines. *Актуальні проблеми правознавства*. 2025. № 1(41). С. 253–257. <https://doi.org/10.35774/app2025.01.253>;

– Іолкін Я., Кашинцева О., Зосименко О. Досвід використання договорів керованого доступу в країнах ЄС: тенденції та виклики. *Актуальні проблеми правознавства*. 2025. Вип. 4;

– Kashyntseva O., Kondratyuk S. New Inventive Step Requirements to Pharmaceutical Inventions in Ukraine: Will It Help to Protect a Balance between Public and Private Interests? *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. № 4;

– Волинець І. П. Вдосконалення законодавства України у сфері інтелектуальної власності в умовах воєнного стану крізь призму доступу до лікарських засобів. *Галицькі студії: Юридичні науки*. 2025. № 10. С. 5–9. https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2025-10-1.

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака

На виконання показників паспорту бюджетної програми співробітниками Інституту підготовлено до друку й опубліковано: 10 монографій, 10 збірників наукових праць, 14 публікацій у наукових виданнях, що індексуються в Scopus та Web of Science, 98 наукових статей, 163 тези наукових доповідей.

Монографії – 10:

– Поляков Б. М., Поляков Р. Б. Актуальні проблеми захисту майнових прав та інтересів кредиторів у процедурі банкрутства (неспроможності) в Україні та деяких країнах Європи : монографія / за ред. Б. М. Полякова. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 172 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1200>;

– Криштак І. В. Господарсько-правове регулювання обігу цінних паперів інститутів спільного інвестування: монографія / під наук. ред. Полуховича В. І. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 236 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/bitstream/handle/765432198/1150>;

– Пріоритетні цілі соціально-економічної політики держави та правові інструменти їх досягнення в умовах війни та післявоєнного відновлення: монографія / кол. авторів. Київ : НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 378 с.

– Розвиток приватного права в умовах євроінтеграції та диджитал-трансформацій: монографія / за ред.: О. Крупчана, В. Нагнибіди; НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1205>;

– Аврамова О. Є. Візія житлового права: людина та держава: монографія. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 198 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1163>;

– Васильєва В. В., Вінтоняк Н. Д., Зозуляк О. І., Ковалишин О. Р., Сіщук Л. В. Корпоративне управління в акціонерних товариствах та товариствах з обмеженою відповідальністю / за заг. ред. Л. В. Сіщук. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 226 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1168>;

– Нагнибіда В. І., Цюра В. В. Глава 32 «Право користування чужим майном». *Науково-практичний коментар Цивільного кодексу*

України: у 2 т. / за ред.: О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Цюри. Київ: Юрінком Інтер, 2025. Т. 1. С. 970–993;^{[P]_{SEP}}

– Нагнибіда В. І., Цюра В. В. Глава 33 «Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб». *Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за ред.: О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Цюри.* Київ: Юрінком Інтер, 2025. Т. 1. С. 994–1009;

– Нагнибіда В. І., Цюра В. В. Глава 34 «Право користування чужою земельною ділянкою для забудови». *Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за ред.: О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Цюри.* Київ: Юрінком Інтер, 2025. Т. 1. С. 1009–1022;

– Стефанчук М. О., Стефанчук Р. О., Якимчук С. О. Глава 54 «Купівля-продаж», § 1 «Загальні положення про купівлю-продаж», статті 655–676. *Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за ред.: О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Цюри.* Київ: Юрінком Інтер, 2025. Т. 2. С. 274–311.

Збірники наукових праць – 10:

– Імплементация міжнародних стандартів у цивільне та господарське судочинство України [електрон. ресурс]: зб. матеріалів VIII наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 12 черв. 2025 р.) / упорядн. В. М. Короленко. Київ: електрон. текст. дані. НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 156 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1165>;

– Ефективність національних засобів захисту приватних прав та інтересів в Україні [електрон. ресурс]: зб. матеріалів Наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 3 груд. 2025 р.) / упорядн. М. О. Гетманцев. Київ: електрон. текст. дані. НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 142 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1199>;

– Правове забезпечення ринкових відносин в умовах євроінтеграції: удосконалення механізму правового регулювання договірних відносин: Збірник наукових праць / за ред. В. І. Полюховича; НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бур-

чака НАПрН України, 2025. 242 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/bitstream/handle/765432198/1169>;

– Особливості правового забезпечення господарської діяльності у зв'язку із скасуванням Господарського кодексу України [електрон. ресурс]: зб. матеріалів Наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 9 квіт. 2025 р.) / упорядн. В.І. Полухович. Київ: електрон. текст. дані. НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 172 с. ¹_{SEP};

– Захист права власності: зб. наук. праць за результатами Наук.-практ. круглого столу (23 трав. 2025 р.) / НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України; за ред. Т.Г. Попович. Київ, 2025. 108 с.

– Правове забезпечення соціального спрямування економіки України та бізнесу в сучасних умовах цифровізації, глобалізації, появи нових загроз суспільному благополуччю: зб. наук. праць за матеріалами Наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 20 листоп. 2025 р.). Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 217 с. https://repository.ndippp.gov.ua/bitstream/handle/765432198/1203/2025_%20%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D1%8F%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20.11..pdf?sequence=1&isAllowed=y;

– Сучасні виклики для приватного права України: європеїзація, диджиталізація, війна: зб. наук. праць за результатами Третьої Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, м. Хмельницький, 6 черв. 2025 р.) [електрон. ресурс] / за заг. ред. В.І. Нагнибиди. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 129 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1206>;

– Суб'єктивне право на житло: правове регулювання, здійснення та захист: зб. наук. праць за результатами круглого столу / упорядн. В.В. Кочин. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2025. 68 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1182>;

– Корпоративне управління у підприємницьких товариствах в умовах євроінтеграції: зб. наук. праць за матеріалами XXIII між-

нар. наук.-практ. конф. «Васильєвські читання», присвяч. світлій пам'яті Заслуженої юристки України, докторки юридичних наук, професорки Валентини Антонівни Васильєвої (м. Івано-Франківськ, 3–4 жовт. 2025 р.) / НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України; за ред. Л. В. Сіщук. Івано-Франківськ, 2025. 236 с. <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/1187>;

– Модельні правила речевого права / за ред. Р. А. Майданика. Тернопіль: Підручники та посібники, 2025. 304 с.

Наукові статті Scopus / Web of Science – 14:

– Brovdii A., Bakalinska O., Lisohorova K., Sivash O., Khaletska K. Determining the regular impact on the processes of stimulating the innovation circulation within the limits of the EU sustainable development policy. *Technology Audit and Production Reserves*. 2025. Vol. 2. Iss. 4(82). P. 93–98. <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2025.326075>;

– Teremetskyi V., Burylo Y., Bandurka S., Albul S., Riabchenko Y. Application of artificial intelligence as a way of digitalizing the system of justice: legal, economic and social issues. *Via Inveniendi Et Iudicandi*. 2025. Vol. 20(1). P. 172–186. <https://doi.org/10.15332/19090528.11118>;

– Teremetskyi V., Davydenko V., Kiryk A., Tur I., Diorditsa I., Varkhov A. Consumers Rights in the Field of Electronic Trade in Medicinal Products: Legal Challenges and Global Harmonization Trends. *Journal of Pioneering Medical Sciences*. 2025. Vol. 14(4). P. 113–119. <https://doi.org/10.15332/19090528.11118>

– Krushelnytska H., Bodnar-Petrovska O.B., Batryn O., Tkachenko O., Panfilova Yu., Muzychuk D. Legal Framework for the Implementation of Biomedical Technologies as a Driver of Healthcare System Development in Ukraine. *International Journal of Ecosystems and Ecology Science (IJEES)*. 2025. Vol. 15(4). P. 115–120. <https://doi.org/10.31407/ijeess15.4>

– Teremetskyi V., Avramova O., Krushelnytska H., Moskaliuk N., Kovach Y., Yatsenko F., Fast O., Mosondz S. Safety of Biocidal and Medical Products: Legal Guaranteeing in EU

Countries and Challenges for Ukraine. *Journal of Pioneering Medical Sciences*. 2025. Vol. 14(9). P. 209–216. <https://doi.org/10.47310/jpms2025140928>.

– Onishchenko N.M., Teremetskyi V.I., Otradnova O.O., Stefanchuk M.O., Fast O.O. Balance Between Public Interests and Human Rights in the Context of Applying Pro Rata Principle. *Science of Law*. 2025. Vol. 1. P. 13–19. <https://doi.org/10.55284/sol.v2025i1.183>;

– Bobryk V., Bilianska N., Petrovskyi A., Mazur V., Zaporozhchenko A. Application of Article 6(1) of the ECHR in Civil Proceedings: The Effect of European Integration Processes on Ukrainian Legislation. *European Journal of Sustainable Development*. 2025. Vol 14(4). P. 761–775. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2025.v14n4p761>;

– Teremetskyi V., Korol V., Nebyltsova O., Lukianenko L., Kovalova O., Markova O. Convergence of EU and Ukrainian legislation in research and environmental areas within European Integration and Sustainable Development Strategies Implementation. *RISUS – Journal on Innovation and Sustainability, São Paulo*. 2025. Vol. 16. No. 4. P. 01–04. <https://revistas.pucsp.br/index.php/risus/index>;

– Myroslavskyi S., Derevyanko B., Nikolenko L., Rudenko L., Hanych O. Legal possibilities of simplifying the procedure of concluding contracts for the international sale of goods and further unification of their content. *International Trade Law and Regulation*. 2025. Iss. 1. P. 47–62.

– Bobryk V., Bilianska N., Petrovskyi A., Mazur V., Zaporozhchenko A. Application of Article 6(1) of the ECHR in civil proceedings: the effect of European integration processes on Ukrainian legislation. *European Journal of Sustainable Development*. 2025. Vol. 14. No. 4. P. 761–775. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2025.v14n4p761>;

– Pozhodzhuik R., Duliba Y., Mosondz S., Fast O., Holovachova A., Igonin R. E-pharmacies and challenges for consumer protection. *International Journal of Ecosystems and Ecology Science*. 2025. Vol. 15(4). P. 109–114. <https://doi.org/10.47172/2965-730X.SDGsReview.v5.n03.pe05881>;

– Bychkova S., Tsvytkov A., Zaporozhchenko A., Chubenko A., Petrovskiy A. Mechanism of Bank Secrecy Protection: Comparative Legal Analysis of Some European States. *Veredas do Direito*. 2025. Vol. 22. No. 3. <https://doi.org/10.18623/rvd.v22.n3.3365>;

– Kostiv M., Kochyn V., Lideikyte Hube G., Neri-Castracane G. The War in Ukraine, Volunteers and Non-profit Organizations: Regulatory and Law-Related Challenges. *Nonprofit Policy Forum*. 2025. P. 1–13. <https://doi.org/10.1515/npf-2023-0103>;

– Zozuliak O., Sishchuk L., Vintoniak N., Kovalyshyn O., Oliynyk O. Corporate governance in entrepreneurial companies in the context of European integration. *Indian Journal of Corporate Governance*. 2026. Vol. 19. Iss. 1.

Наукові статті – 102, зокрема:

– Берестова І. Е. Компетенційна складова поняття «суд, встановлений законом» при переданні цивільної справи до іншого суду в межах відкритої справи про банкрутство. *Журнал Східноєвропейського права*. 2025. № 135. С. 15–25. <https://doi.org/10.71404/2409-6415.135.02>;

– Бичкова С. Засоби захисту інтересів відповідача у цивільному процесі (з огляду на стандарти Європейської конвенції з прав людини та принципи цивільного судочинства. *ScienceRise: Juridical Science*. 2025. Vol. 1(31). P. 10–14. <http://doi.org/10.15587/2523-4153.2025.326607>;

– Бичкова С. Скасування усиновлення в Україні: відповідність правового регулювання європейським стандартам. *Приватне право та підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 241–247. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.27>;

– Бобрик В. І., Савчин Н. М. Спір про право як матеріально-правовий критерій диференціації проваджень цивільного судочинства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 6. С. 49–52. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-6/9>;

– Гетманцев М. О. Інституційне забезпечення адаптації законодавства України до Європейських правових стандартів. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 139–146. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.14>;

– Гетманцев М. О., Волощук О. Т. Діяльність ЄС та ОБСЄ у сфері захисту прав людини: сучасні виклики та перспективи розвитку. *Юридична Україна*. 2025. № 3. С. 20–26. [https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-3\(267\) – 2](https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-3(267) – 2);

– Махінчук В. М. Добросесність як новітній фактор оцінювання кандидатів на посаду суддів Конституційного Суду України. *Слово Національної школи суддів України*. 2025. № 1(50). С. 30–44. [https://doi.org/10.37566/2707-6849-2025-1\(50\) – 2](https://doi.org/10.37566/2707-6849-2025-1(50) – 2);

– Пільков К. М. Amicus curiae: процесуальні та етичні виміри сторонньої допомоги Верховному Суду у питаннях права. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 3. Ч. 1. С. 435–440. <https://doi.org/10.24144/2788–6018.2025.03.1.66>;

– Пожоджук Р., Пожоджук Т. Проблема нормативної інфляції у сучасному законотворенні України. Європейські перспективи. 2025. № 3. С. 260–269. <https://doi.org/10.71404/EP.2025.3.36>;

– Поляков Р. Б. Суворість процедури неспроможності (банкрутства): аспект солідарної відповідальності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 1. С. 619–625. <https://doi.org/10.32782/2524–0374/2025–1/144>;

– Полюхович В. І. Засоби патентно-правової охорони у забезпеченні економічної конкуренції на цифрових ринках. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 286–297. <https://doi.org/10.32849/2409–9201.2025.25.32>;

– Полухович В. Захист прав інтелектуальної власності у сфері обігу криптовалют на цифрових ринках. *Університетські наукові записки*. 2025. № 5(107). С. 4–19. <https://doi.org/10.37491/UNZ.107.1>;

– Бакалінська О. О. Захист ЄС від економічного примусу з боку третіх країн як складова стратегії економічної безпеки. *Наукові перспективи*. 2025. № 1(55). – С. 1117–1126. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-1\(55\) – 1117–1126](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-1(55) – 1117–1126);

– Вінник О. М. Цифрова економіка в ракурсі захисту прав споживачів та підтримання справедливої конкуренції в ринковому середовищі. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 17–24. <https://doi.org/10.32849/2409–9201.2025.25.2>;

– Вінник О. М. Сучасна економіка (цифрова, циркулярна, сталого розвитку, економічний гарант національної безпеки): пробле-

ма правозабезпечення. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. №2. С. 115–127. <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2025-32-1-115>;

– Вінник О. М. Правове забезпечення економіки України за умов війни в ракурсі Євроінтеграції та міжнародної співпраці (окремі аспекти). *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2025. №50. С. 11–21. <https://doi.org/10.33216/2218–5461/2025-50-2-11-21>;

– Гончаренко О. М. Законопроектна робота з питань державної власності в умовах правового режиму воєнного стану. *Приватне право і підприємництво*. 2025. №25. С. 324–329. <http://ppp-journal.kiev.ua/archive/2025/37.pdf>;

– Поляков Б. М. Зловживання боржником своїми правами в процедурі неплатоспроможності фізичних осіб. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. №2. С. 430–435. <https://doi.org/10.32782/2524–0374/2025–2/102>;

– Поляков Б. М. «Натуральні зобов’язання» у процедурі банкрутства (неплатоспроможності). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. №9. С. 342–346. <https://doi.org/10.32782/2524–0374/2025–9/70>;

– Поляков Б. М., Поляков Р. Б. Фраудаторні правочини: руйнування міфів. *Держава та регіони. Серія «Право»*. 2025. №3. С. 173–184. <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2025.3.23>;

– Цветков А. М. Поняття та сутність споживчого кредиту. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 257–265. <https://doi.org/10.32849/2409–9201.2025.25.29>;

– Цветков А. М. Вплив ЄЦБ на формування пруденційних вимог до кредитних установ: аналіз ключових змін та викликів. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2025. Т. 30. №2. С. 105–118. <https://doi.org/10.63341/naia-herald/2.2025.105>;

– Цветков А. М. Вплив національного законодавства держав-членів ЄС на повноваження Європейського центрального банку: аналіз колізій та дублювання. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2025. Т. 15. №2. С. 62–75. <https://doi.org/10.63341/naia-chasopis/2.2025.62>;

– Цветков А. М. Теоретичні та законодавчі підходи до визначень: «фінансові послуги», «банківські послуги» та «банківські операції» та їх співвідношення. *Альманах права. Феномен реалізації права у контексті сучасного наукового дискурсу*. 2025. Вип. 16. С. 334–340. <https://doi.org/10.33663/2524-017X-2025-16-334-340>;

– Цветков А. М., Бичкова С. В. НБУ як учасник судової справи: аналіз законодавства і практики судів України. *Університетські наукові записки*. 2025. №4 (106). С. 36–48 <https://doi.org/10.37491/UNZ.106.4>;

– Tsvytkov A. European integration – driving force behind the development of Ukraine’s legal culture and the modernisation of its legal system. *Law Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2025. Vol. 15(3). P. 45–58. <https://doi.org/10.63341/naia-chasopis/3.2025.45>;

– Цветков А. М. Роль Національного банку України в управлінні банківською системою України. *Juris Europensis Scientia*. 2025. Вип. 4. С. 132–138. <https://doi.org/10.32782/chern.v4.2025.23>;

– Король В., Небильцова О. Конвергенція законодавства ЄС та України щодо критеріїв класифікації суб’єктів звітування зі сталого розвитку. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 168–176. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.18>;

– Миронова Г. Збалансування приватноправових та публічно-правових засад у сфері охорони здоров’я в умовах нових загроз суспільному благополуччю. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 203–211. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.22>;

– Зайчук О., Іванченко Е. Правове регулювання митного представництва в сфері брокерської діяльності. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 104–112. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.10>;

– Примак В. Юридичні особи публічного права як суб’єкти соціальної ринкової економіки. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 187–196. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.20>;

– Зеліско А. Правові трансформації наукових парків як ключових системоутворюючих елементів сучасних екосистем міста, гро-

мади, регіону. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 154–160. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.16>;

– Крушельницька Г. Правові та економічні передумови впровадження персоналізованої медицини у національну систему охорони здоров'я. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 25–33. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.3>;

– Чудик-Білоусова Н. Договори у сфері зайнятості як елемент правового реагування на ризики безробіття. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 248–256. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.28>;

– Черненко О. Реорганізація державних підприємств. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 161–167. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.17>;

– Теремецький В. Медичні послуги і права пацієнтів: сучасні підходи до правового захисту. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 266–277. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.30>;

– Семіног С. Пріоритетні напрями оновлення законодавства у сфері регулювання господарських та підприємницьких відносин. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 310–317. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.34>;

– Миронова Г. А. Динамічні тенденції правової моделі охорони здоров'я у дзеркалі спеціальної термінології: український контекст. *Медичне право*. 2025. №2(36). <https://doi.org/10.25040/medicallaw2025.02.046>;

– Рабінович С. Методологічні основи застосування принципу соціальної спрямованості економіки в умовах безпекових загроз (за практикою Конституційного Суду України). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». 2025. Т. 12. №4(48). С. 358–368. <https://doi.org/10.23939/law2025.48.358>;

– Черненко О. Корпоративна етика як інструмент розвитку бізнесу: світовий досвід та українські реалії. *Київський юридичний журнал*. 2025. №7. С. 54–62. <https://doi.org/10.32782/klj-2025-7.07>;

– Черненко О. А. Девелоперська діяльність в умовах війни: правові аспекти. *Правові новели*. 2025. № 26. С. 282–288. <https://doi.org/10.32782/ln.2025.26.33>;

– Крушельницька Г. Л. Суб'єкти права власності на ембріони людини in vitro. *Право і суспільство*. 2025. № 1. С. 97–102. <https://doi.org/10.32842/2078–3736/2025.1.15>;

– Теремецький В. І., Риженко О. С. Адміністративна відповідальність медичних працівників за правопорушення, вчинені під час виконання професійних обов'язків. *Журнал Східноєвропейського права*. 2025. № 132. С. 98–107. <https://doi.org/10.71404/2409–6415.132.10>;

– Чудик-Білоусова Н. І. Правові механізми соціального розвитку села в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. № 92. С. 332–339. <https://doi.org/10.32842/2078–3736/2025.4.2.46>;

– Авторгов А., Білоусов Ю. Виконавець у цифровій державі: естонський досвід організації примусового виконання рішень. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 376–382. <https://doi.org/10.32849/2409–9201.2025.25.42>;

– Авторгов А. М. Особливості примусового виконання аграрних нот. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. № 1. С. 123–128. <https://doi.org/10.24144/2788–6018.2025.01.19>;

– Попович Т. Перетин публічного та приватного при регулюванні відносин прав на земельні ділянки в Україні (на прикладі судових справ). *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 70–75. <https://doi.org/10.32849/2409–9201.2025.25.6>;

– Гайдулін О., Шаркова І. Демократизація юридичної освіти: пропозиції щодо проекту Закону України «Про вищу юридичну освіту та первинний доступ до правничої професії». *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 147–153. <https://doi.org/10.32849/2409–9201.2025.25.15>;

– Бурило Ю. Законодавство ЄС про штучний інтелект: публічно-правові та приватно-правові аспекти. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 220–227. <https://doi.org/10.32849/2409–9201.2025.25.24>;

– Нагнибіда В. І. Роль міжнародних організацій у створенні загальних стандартів цифрового арбітражу. *Приватне право і підприємництво*. 2025. № 25. С. 228–232. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.25>;

– Нагнибіда В. І. Перспективи законодавчого регулювання стягнення активів РФ у європейських та інших зарубіжних країнах. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 2. С. 469–471. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-2/112>;

– Бандурка С. Правові та етичні аспекти використання штучного інтелекту адвокатом у розв’язанні приватноправових спорів. *Приватне право і підприємництво*. 2025. № 25. С. 318–322. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.35>;

– Калаур І. Р., Стефанчук М. О., Зайцева-Калаур І. В. Правовий режим майна набутого за договором таймшеру: доктринальні та законодавчі тенденції. *Наше право*. 2025. № 3. С. 369–375. <https://doi.org/10.71404/NP.2025.3.51>;

– Стефанчук М. О., Калаур І. Р., Малюга Л. Ю. Актуальні питання правового регулювання спадкування посмертно зачатими дітьми: порівняльно-правове дослідження. *Академічні візії*. 2025. № 48. С. 1–10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17347401>;

– Стефанчук М. О., Калаур І. Р. Концепція взаємодії авторського права і охорони архітектурних пам’яток в Україні в умовах адаптації українського законодавства до стандартів країн ЄС. *Академічні візії*. 2025. № 47. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17505671>;

– Нагнибіда В. І. Забезпечення гендерної рівності у корпоративному управлінні: імплементація директиви (ЄС) 2022/2381 та досвід Великобританії. *Право UA*. 2025. № 2. <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2025.2.61>;

– Нагнибіда В. І. Імплементація Директиви (ЄС) 2022/2381 про гендерну рівність у корпоративному управлінні: досвід Франції та Іспанії. *Право.ua*. 2025. № 3. С. 379–387. <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2025.3.52>;

– Voiarskyi I. D. Timeliness Limitation of Right to Challenge Arbitrator: Searching for Constructive Awareness. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 10. С. 77–81. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-10/16>;

– Бурило Ю. П. Правова охорона творів, згенерованих системами штучного інтелекту. *Університетські наукові записки*. 2025. № 5(107). С. 20–28. <https://doi.org/10.37491/UNZ.107.2>;

– Попович Т. Г. Локальні акти юридичних осіб як елемент системи корпоративного управління: на прикладі впровадження принципів корпоративного управління ОЕСР. *Юридична Україна*. 2025. № 10. С. 52–58. [https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-10\(274\)–7](https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-10(274)–7);

– Бандурка С. С. Методологія та методи дослідження адаптації законодавства України до права європейського союзу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 10. С. 12–16. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-10/1>;

– Бандурка С. С. Щодо правового регулювання штучного інтелекту в сфері захисту прав і свобод людини. *Форум права*. 2025. № 82(2). С. 12–17. <http://doi.org/10.5281/zenodo.15560509>;

– Аврамова О. Є. Поняття житлової політики як правової категорії. *Аналітичне правознавство*. 2025. Вип. 5. Ч. 2. С. 93–98. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.2.13>;

– Аврамова О. Є. Поняття та види житлового забезпечення. *Приватне право і підприємництво*. 2025. № 25. С. 122–128. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.12>;

– Аврамова О. Є. Соціальна справедливість як засада житлової політики. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 88. Ч. 1 С. 11–16. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.1.1>;

– Галянтич М. К. Законодавче підґрунтя інституту визнання необґрунтованих активів та їх стягнення в дохід держави: соціолого-правовий аналіз. *Соціологія права*. 2025. Вип. 1(50). С. 26–31. <https://doi.org/10.37687/2413-6433.2025-1.3>;

– Галянтич М. К. Розвиток держави через систематизацію житлового законодавства чи закріплення державної житлової політики. *Юридичний вісник*. 2025. № 5. С. 53–61. <https://doi.org/10.32782/yuv.v5.2025.7>;

– Галянтич М. К., Кочин В. В., Запорожченко А. В. Правові підстави та наслідки виселення із житла. *Juris Europensis Scientia*. 2025. Вип. 4. С. 11–15. <https://doi.org/10.32782/chern.v4.2025.3>;

– Галянтич М. К. Користування житлом на підставі житлового сервітуту. *Приватне право і підприємництво*. 2025. №25. С. 383–390. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.43>;

– Заїка Ю. О. Захист житлових прав членів сім'ї загиблих військовослужбовців. *Актуальні питання у сучасній науці. Серія «Право»*. 2025. №10(40) С. 460–470. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-10\(40\) - 460-471](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-10(40) - 460-471);

– Заїка Ю. О. Службове житло і його правовий режим. *Science Rise: Juridical Science*. 2025. №2(32). С. 4–8. <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2025.335696>;

– Заїка Ю. О. Цивільно-правовий статус дитини як суб'єкта житлових правовідносин. *Приватне право і підприємництво*. 2025. №25. С. 34–39. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.4>;

– Кочин В. В. Методологічні основи євроінтеграційного розвитку житлового права України. *Юридичний вісник*. 2025. №5. С. 90–96. <https://doi.org/10.32782/yuv.v5.2025.12>;

– Сіщук Л. В. Вплив принципів корпоративного управління ОЕСР на діяльність акціонерних товариств в Україні. *Форум права*. 2025. №2(82). С. 190–201. <http://doi.org/10.5281/zenodo.15560611>;

– Сіщук Л. Корпоративний договір в ІТ-компанії як елемент корпоративного управління. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 233–240. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.26>;

– Сіщук Л. В. Застосування штучного інтелекту при корпоративному управлінні компаніями. *Форум Права*. 2025. №84(4). С. 76–85. <http://doi.org/10.5281/zenodo.17347717>;

– Вінтоняк Н. Д. Відповідальність посадових осіб ТОВ та АТ. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. №3. С. 116–119. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-3/25>;

– Вінтоняк Н. Д. Правове регулювання корпоративних прав, що належать малолітнім та неповнолітнім особам. *Київський часопис права*. 2025. №3. С. 68–73. [https://doi.org/10.32782/klj/2025.3.9.](https://doi.org/10.32782/klj/2025.3.9.;);

– Вінтоняк Н. Д. Управління ТОВ з одним учасником. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. №10. С. 82–85. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-10/17>;

– Зозуляк О.І., Ковалишин О.Р. Принцип гендерної рівності в корпоративному управлінні та його гарантії. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2025. № 67. С. 236–245. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/view/9880/9584>;

– Зозуляк О.І., Парута Ю.І. Поняття та кваліфікуючі ознаки неспідприємницьких товариств у цивілістичній літературі та законодавстві України. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2025. № 68. С. 220–234. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/view/9846/9552>;

– Зозуляк О., Парута Ю. Теоретико-правові аспекти визначення тенденцій розвитку корпоративного управління в Україні. *Art of Justice*. 2025. № 1. С. 121–128. <https://doi.org/10.33098/aj-1-1-2025>;

– Ковалишин О.Р. Правовий статус акціонерного товариства у державах Східної Європи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 4. С. 179–182. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-4/39>.

**Державна наукова установа
«Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»**

За звітний період на виконання показників паспорта бюджетної програми 6581040 в ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України» опубліковано: 9 монографій, 3 навчальні видання, 18 збірників наукових праць, 77 наукових статей, у т.ч. 10 наукових статей у наукових журналах, що індексуються в Scopus та Web of Science, 58 статей у фахових виданнях категорії «Б» та 9 статей у інших наукових періодичних виданнях, а також 132 тези наукових доповідей.

Монографії – 9:

– Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади: монографія. 2-ге вид., перероб. й допов. / за заг. ред. О.П. Дзьобаня; Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2025. 856 с.

<https://ippi.org.ua/natsionalna-bezpeka-svitoglyadni-ta-teoretiko-metodologichni-zasadi-0>;

– Дзьобань О. П., Кучеренко Ю. Ф., Носик А. М. Війни XXI століття: концептуальні аспекти створення мережецентричних систем управління військового призначення / за заг. ред. О. П. Дзьобаня; Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України. Харків: Право, 2025. 252 с. <https://ippi.org.ua/viini-khkhhi-stolittya-kontseptualni-aspekti-stvorenniya-merezhetsentrichnikh-sistem-upravlinnya-viisk>;

– Бебик В. М. Соціальне суспільство: організація, безпека, публічне управління: монографія / за заг. ред.: В. Бебика, Н. Мякушко. Варшава – Київ: Талком, 2025. 272 с. <https://ippi.org.ua/sotsialnesuspilstvo-organizatsiya-bezpeka-publichne-upravlinnya>;

– Бобров Ю. Проблеми становлення та розвитку системи військових судів в Україні: монографія / Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України. Харків: Право, 2025. 320 с. <https://ippi.org.ua/problemi-stanovlennya-ta-rozvitku-sistemi-viiskovikh-sudiv-v-ukraini>;

– Баранов О. Штучний інтелект і система права: монографія / ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України». Київ; Одеса: Фенікс, 2025. 296 с. https://ippi.org.ua/sites/default/files/shtuchniix_x_ntelekt_x_sistema_prava_monografiya-2_1.pdf;

– Kostenko O. AI Law model for ethical legislation: strategic recommendations for the regulation of artificial intelligence: monograph. SciFormat Publishing Inc. Canada, 2025. 279 s. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-5-7>;

– Карчевський М. Кримінальне право в умовах цифрової трансформації. Від несанкціонованого доступу до «jailbreak» штучного інтелекту: монографія / Ун-т Короля Данила; ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України». Харків: Право, 2025. 176 с.;

– Інформаційна безпека України: акад. видання: у 3 т. Київ: НА СБУ, ДНУ ПБП НАПрН України. 2025. Т. II. *Природа інформаційної агресії та протидія інформаційно-психологічним операціям в умовах війни* / [Пилицчук В. Г., Найдъон Ю. А., Дзьобань О. П. та ін.]; за заг. ред.: В. Г. Пилицчука, Ю. О. Найдъон, 2025. 300 с.;

– Ланде Д. В., Фурашев В. М., Даник Ю. Г., Страшной Л. Л. Інтелектуальна система парламентського контролю: від семантичного аналізу до інтелектуальної координації в державному управлінні з використанням штучного інтелекту: монографія. Київ: ТОВ «Інжиніринг», 2025. 278 с.;

Розділи монографій, що індексуються науково-метричними базами Scopus / Web of Science:

– Shevchenko A., Kondratenko Yu., Lande D., Svoboda I., Feger A., Strashnoy L. Decision Support in the Field of Cybersecurity Through the Use of Generative Artificial Intelligence in Artificial Intelligence: Achievements and Recent Developments. *River Publishers*. 2025. P. 29–52. <https://ieeexplore.ieee.org/document/11217397>.

Розділи монографій – 11:

– Zolotar O., Drobakha A. Psychological research in metaverses: the personamatrix model. *Digitalization, Metaverse, Artificial Intelligence in the Context of Human and Individual Rights Protection in Ukraine and the World: scientific approbation monograph*. Science Sci Format Publishing Inc. Canada, 2025. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-4-0.329–3434>;

– Радзівєвська О. Г., Дзьобань О. П. Варіативні фактори впливу на стан національної безпеки. *Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади: монографія: 2-ге вид., перероб. й допов.* / за заг. ред. О. П. Дзьобаня; Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2025. С. 246–261. <https://ippi.org.ua/natsionalna-bezpeka-svitoglyadni-ta-teoretiko-metodologichni-zasadi-0>;

– Богуцький П. П. Правовий вимір національної безпеки. *Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади: монографія: 2-ге вид., перероб. й допов.* / за заг. ред. О. П. Дзьобаня; Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2025. С. 704–767. <https://ippi.org.ua/natsionalna-bezpeka-svitoglyadni-ta-teoretiko-metodologichni-zasadi-0>;

– Беланюк М. В. Базові константи буття суспільства в контексті безпеки. *Національна безпека: світоглядні та теоретико-мето-*

дологічні засади: монографія: 2-ге вид., перероб. й допов. / за заг. ред. О. П. Дзьобаня; Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2025. С. 230–246. <https://ippi.org.ua/natsionalna-bezpeka-svitoglyadni-ta-teoretiko-metodologichni-zasadi-0>;

– Korynevych A., Korotkyi T., Hendel N. Destruction of Ukrainian Cultural Heritage. *Nuremberg Principles and Ukraine: The Contemporary Challenges to Peace, Security, and Justice*. Bloomsbury Publishing, 2025. P. 423–460. <https://www.bloomsburycollections.com/monograph-detail?docid=b-9781978747111&pdfid=9781978747111.0037.pdf&tocid=b-9781978747111-chapter22>;

– Siddhartha Paul Tiwari, Kostenko O., Yekhanurov Yu. Understanding Technology in the Context of National Development: Critical Reflections. SciFormat Publishing Books, 2025. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-3-3>;

– Kostenko O., Kharytonova O., Kharytonov Ye. (Eds.). Digitalization, Metaverse, Artificial Intelligence in the Context of Human and Individual Rights Protection in Ukraine and the World. SciFormat Publishing Inc. Canada, 2025. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-4-0>;

– Kostenko O., Zhuravlov D. Metaverse: the digital law of the digital age. *Digitalization, metaverse, artificial intelligence in the context of human and individual rights protection in ukraine and the world: scientific approbation monograph*. SciFormat Publishing Inc. Canada, 2025. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-4-0>;

– Ogirko I., Prokopovych-Tkachenko D. I., Derkach V., Bushkov V., Khrushkov B. Metaverse, AI, anthropocentrism of law and sui generis: authorship without an author or challenges and prospects of the digital age, the limits and possibilities of fundamental human rights. *Digitalization, metaverse, artificial intelligence in the context of human and individual rights protection in ukraine and the world: scientific approbation monograph*. SciFormat Publishing Inc. Canada, 2025. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-4-0-ch2>;

– Kostenko O., Onishchenko N., Khodosh V. Instrumental control as a type of democratic control: essential features and dimensions.

Digitalization, metaverse, artificial intelligence in the context of human and individual rights protection in ukraine and the world: scientific approbation monograph. SciFormat Publishing Inc.Canada, 2025. <https://doi.org/10.69635/978-1-0690482-4-0>;

– Ланде Д. В., Корж І. Ф. Парламентський контроль в системі публічного управління (адміністрування) в Україні. *Moderní aspekty vědy: LIII. Díl mezinárodní kolektivní monografie.* Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2025. S. 479–496. <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/mono-53.pdf>;

Навчальні видання (розділи/підрозділи) – 3:

– Дзьобань О. П. Методологія, організація та технологія наукових досліджень: навч. посіб. для аспірантів. Київ; Одеса: Фенікс, 2025. 284 с. https://ippi.org.ua/sites/default/files/metodologiya_2025.pdf.

– Красноступ Г. М. Правове регулювання суспільних відносин у сфері медіа та основи медіа права. *Інформаційне право України: підручник / за заг. ред.: О. П. Орлюк, О. А. Заярного.* Київ: Юрінком Інтер. 2025. С. 184–213;

– Довгань О. Д., Ткачук Т. Ю. Правове забезпечення інформаційної безпеки України. *Інформаційне право України: підручник / за заг. ред.: О. П. Орлюк, О. А. Заярного.* Київ: Юрінком Інтер. 2025. С. 518–548;

Науково-практичні видання (розділи/підрозділи):

– Короткий Т. Р., Пилипчук В. Г., Найдьон Ю. О., Дубровін О. О. Організація опитувань військовополонених щодо встановлення фактів та обставин скоєння міжнародних злочинів представниками РФ: наук.-практ. посіб. / за заг. ред. Т. Р. Короткого. Київ: НА СБУ; ДНУ ПБП НАПрН України, 2025, 115 с.;

– Карпенко М. І. Військова кримінологія: кримінологічні аспекти запобігання і протидії військовій злочинності: наук.-практ. посіб. / наук. ред. П. П. Богущий. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 240 с.;

– Довгань О. Д., Ткачук Т. Ю. Кібербезпека критичної інфраструктури України: моделювання ризиків counter-forensics та механізми забезпечення цифрової доказовості: наук.-практ. посіб. Київ; Одеса: Фенікс, 2025. 81 с.;

– Дубняк М., Заславська Л., Заярний О. Проблеми безпеки, регулювання та розвитку штучного інтелекту: наук.-практ. посіб. / за заг. ред. В. Пилипчука. ДНУ ПБП НАПрН України. Київ; Одеса: Фенікс, 2025. 65 с. https://ippi.org.ua/sites/default/files/problem_i_bezpeki_shi_zmist.pdf

Збірники наукових праць – 18:

– Захист персональних даних дітей: виклики сьогодення: зб. матеріалів / ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України»; Ін-т цифровізації освіти НАПН України / упорядн.: О.Г. Радзівєвська, С.О. Дорогих, Н.В. Сороко. Київ: ЩО НАПН України. 2025. 93 с.;

– Науково-практичний семінар «Протидія загрозам суспільству і державі в умовах інформаційної та кібервійни рф проти України» (м. Київ, 31 жовт. 2025 р.);

– Інформація і право. 2025. №3(54);

– Проблеми правового забезпечення оборони України: зб. матеріалів II міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 10 верес. 2025 р.) / упоряд.: П.П. Богуцький, Ю.В. Гаруст, Л.В. Заславська, В.Г. Пилипчук. Київ; Одеса, 2025. 432 с.;

– Інформація і право. 2025. №4(55);

– Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави: зб. матеріалів XVI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 27 берез. 2025 р.);

– Інформація і право. 2025. №1(52);

– Україна в умовах соціальної та цифрової трансформації: теоретичні моделі правового регулювання штучного інтелекту: матеріали Наук.-практ. конф. (м. Київ, 5 листоп. 2025 р.) [електрон. видання] / упоряд.: М.В. Дубняк, С.О. Дорогих, І.Ф. Корж, В.М. Фурашев. Київ; Одеса: Фенікс, 2025. 240 с. https://ippi.org.ua/sites/default/files/zbirnik_tez_05.11.2025_1.pdf;

– Трансформаційні процеси правотворчої діяльності та парламентського контролю: матеріали Наук.-практ. конф. (м. Київ, 30 жовт. 2025 р.) / упорядн.: В.М. Фурашев, С.О. Дорогих; ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України». Київ, 2025. 108 с.

– Інформація і право. 2025. №2(453);

Інформаційно-аналітичні дайджести:

– Кібербезпека в інформаційному суспільстві: інформ.-аналіт. дайджест / відп. ред. О. Довгань; упорядн.: О. Довгань, Л. Литвинова, С. Дорогих; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України»; НБУ ім. В. І. Вернадського. Київ, 2025. №9. 176 с.;

– Кібербезпека в інформаційному суспільстві: інформ.-аналіт. дайджест / відп. ред. О. Довгань; упорядн.: О. Довгань, Л. Литвинова, С. Дорогих; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України»; НБУ ім. В. І. Вернадського. Київ, 2025. №10. 166 с.;

– Кібербезпека в інформаційному суспільстві: інформ.-аналіт. дайджест / відп. ред. О. Довгань; упорядн.: О. Довгань, Л. Литвинова, С. Дорогих; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права НАПрН України»; НБУ ім. В. І. Вернадського. Київ, 2025. №11. 166 с.

Аналітичні дослідження:

– Аналітична довідка «Щодо втрат активів України у зв'язку з реалізацією положень Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 грудня 1994 року». Надіслано Голові Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки і до Апарату Верховної Ради України;

– Науково-аналітичний огляд «Актуальні проблеми відповідальності військового командування за наслідки управлінської діяльності під час воєнних, бойових дій в умовах відсічі збройної агресії РФ проти України». Надіслано до Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки і до Апарату Верховної Ради України;

– Науково-аналітичний огляд «Проблеми формування системи військової юстиції України та шляхи їх вирішення» (підготовлений Богуцьким П. П., розміщений у аналітичному збірнику «Рефлексії: тижневий аналітичний огляд». 2025. №6. С. 20–27);

– Науково-аналітичний огляд «Потенційні виклики і загрози застосування штучного інтелекту для людини, суспільства і держави». Надіслано до Апарату Верховної Ради України;

– Довідка стосовно Керівних настанов щодо використання штучного інтелекту в законодавчому процесі. Надіслано до Апарату Верховної Ради України.

Наукові статті Scopus / Web of Science – 10 статей, з них у кваліфікаційних квартилях Q1/Q2–5 статей:

– Honcharuk V., Karpenko M., Prytula A., Fierieva N., Andrushko O. Legal Regulation of National Security in Ukraine: Strategies and Challenges. *International Journal of Law and Society (IJLS)*. 2025. Vol. 4(2). P. 202–218. <https://doi.org/10.59683/ijls.v4i2.167>;

– Martyniuk R., Datsiuk O., Romanov M., Irkha Y. Does a «super-presidential republic» exist? The phenomenon of super-presidency experienced by post-communist countries of Eastern Europe and Asia. *Eastern Journal of European Studies*. 2025. Vol. 16. Iss. 1. P. 128–149. <https://doi.org/10.47743/ejes-2025-0106>;

– Kostenko O., Dniprov O., Zhuravlov D., Tykhomyrov O., Vladov S. A New Paradigm of Metaverse Philosophy: From Anthropocentrism to Metasubjectivity. *Philosophies*. 2025. Vol. 10(6). P. 117. <https://doi.org/10.3390/philosophies10060117>;

– Kuznetsov O., Kostenko O., Klymenko K., Hbur Z., Kovalskiy R. Machine Learning Analytics for Blockchain-Based Financial Markets: A Confidence-Threshold Framework for. *Cryptocurrency Price Direction Prediction. Applied Sciences*. 2025. Vol. 15(20). <https://doi.org/10.3390/app152011145>;

– Tiuria Y., Bortnik O., Dubniak M., Chernenko O., Kuzmenko O. New Challenges in Legal Regulation: Certification and Labeling of Artificial Intelligence Systems. *Relações Internacionais no Mundo Atual*. 2025. Vol. 2. №48. P. 43–57. <http://doi.org/10.21902/Revrima.v2i48.7691>;

– Kuryliuk Yu., Nikolaienko T., Prytula A., Karpenko M., Kushnir Ya. Criteria for differentiating administrative and criminal liability for unauthorized abandonment of a military unit. *Esta obra está licenciada com uma Licença Creative Commons Atribuição-NonComercial 4.0 Internacional*. 2025. Vol. 4. No 50. P. 161–175. <https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/5643/1/CRITERIA%20>

FOR%20DIFFERENTIATING%20ADMINISTRATIVE%20AND%20CRIMINAL.pdf;

– Teliukov S., Frolov D., Dubniak M., Manzhai O., Haidarzhly A. Fundamentals of applying technology to support intelligence in decision-making systems. *Revista Gestao & Tecnologia-Journal Of Management And Technology*. 2024. Vol. 24. Iss. 5. P. 391–403. <https://doi.org/10.20397/2177-6652/2024.v24i5.3119>;

– Busch D., Lande D. Semantische Dokumentenindexierung mit generativer KI. *Mitteilungen der Vereinigung Oesterreichischer Bibliothekarinnen und Bibliothekare*. 2025, Vol. 75(1). <https://doi.org/10.31263/voebm.v75i1.9251>. (Q4);

– Paziuk A., Lande D., Shnurko-Tabakova E., Kingston P. Decoding Manipulative Narratives in Cognitive Warfare: f Case Study of the Russia-Ukraine Conflict. *Frontiers in Artificial Intelligence*. 2025. Vol. 8. <https://doi.org/10.3389/frai.2025.1566022>. (Q4);

– Lande D., Yefremov K., Soboliev A., Pyshnograiev I. Devising a code-free method for detecting signs of informational-psychological influences in messages. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2025. Vol. 5 Iss. 2(137). P. 55–69. <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2025.342297>. (Q3).

У фахових виданнях категорії «Б»:

– Беланюк М. В. Теоретичне визначення поняття “військова юстиція” в Україні. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 220–230 [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334262](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334262);

– Беляков К. І., Тихомиров О. О. Інформаційна реінтеграція як базис відновлення України. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 34–44. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334037](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334037);

– Бобров Ю. О., Боброва Ю. Ю. Правовий механізм бронювання військовозобов’язаних у Україні: відповідність викликам у ретроспективному аналізі. *Нове українське право*. 2025. Вип. 6. <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.6.7>;

– Богуцький П. П., Бобров Ю. О. Військове право та правове забезпечення оборони України в умовах сучасного збройного конфлікту. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип 91. Ч. 5. С. 271–278. <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/11/91-part-5.pdf>;

– Брайчевський С. М. Штучний інтелект в сфері інформаційного пошуку. *Інформація і право*. 2025. № 1(52). С. 90–95. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324690](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324690);

– Вронська Т. В., Беланюк М. В. Протиправні практики пролонгації строку покарання у радянській державі (1918–1941 рр.) та сучасні виклики для України. *Інформація і право*. 2025. № 3(54). С. 222–235. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340557](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340557);

– Дзьобань О. П., Данильян О. Г. Захист прав людини в Україні в умовах воєнного стану *Інформація і право*. 2025. № 1(52). С. 9–21. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324649](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324649);

– Дзьобань О. П., Андрущенко О. П. Самоідентифікація особистості в сучасному інформаційному просторі: до концептуалізації смислу. *Інформація і право*. 2025. № 2(53). С. 44–56. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334041](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334041);

– Дзьобань О. П., Данильян О. Г. До питання про евристичний потенціал синергетики у дослідженні проблематики національної безпеки. *Інформація і право*. 2025. № 4(55). С. 195–206. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346409](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346409);

– Доронін І. М., Белєвцева В. В. Інформаційно-правові проблеми у контексті концепції сталого розвитку. *Інформація і право*. 2025. № 3(54). С. 9–18. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340401](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340401);

– Доронін І. М. Систематизація права в умовах цифрової трансформації. *Інформація і право*. 2025. № 3(54). С. 69–78. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340462](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340462);

– Дубняк М. В. Адміністративно-правове забезпечення електронних послуг в умовах цифрової трансформації. *Інформація і право*. 2025. № 1(52). С. 96–111. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324691](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324691);

– Дубняк М. В. Функції права в епоху штучного інтелекту. *Інформація і право*. 2025. № 2(53). С. 56–71. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334044](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334044);

– Дубняк М. В. Е-урядування, smart-управління та GovTech: проблеми правового забезпечення цифровізації публічного адміністрування. *Інформація і право*. 2025. № 3(54). С. 86–104. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340494](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340494);

– Дубняк М. В. Концептуальні проблеми формулювання дефініції «штучний інтелект» для правового регулювання. *Інформація і право*. 2025. № 4(55). С. 73–85. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346349](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346349);

– Довгань О. Д., Ткачук Т. Ю. Протидія counter-forensics як складова цифрової безпеки критичної інфраструктури України. *Інформація і право*. 2025. № 2(53). С. 115–126. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334135](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334135);

– Довгань О. Д., Ткачук Т., Лисенко О. Інформаційний апокаліпсис: епістемологічна криза, як передумова формування нової інформаційно-пізнавальної парадигми. Філософсько-правовий дискурс. *Інформація і право*. 2025. № 4(55). С. 46–61. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346300](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346300);

– Заславська Л. В. Особливості правового регулювання у сфері інформаційної культури відповідно до законодавства ЄС. *Інформація і право*. 2025. № 3(54). С. 30–38. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340406](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340406);

– Золотар О., Огірко І., Шапенко Л. Штучний інтелект та аналітика даних, машинне навчання і право. *Інформація і право*. 2025. № 3(54). С. 39–52. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340450](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340450);

– Ірха Ю. Б. Гуманітарна складова антитерористичної діяльності: баланс між забезпеченням національної безпеки та захистом прав і свобод людини. *Право і суспільство*. 2025. № 1. С. 21–31. http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/1_2025/6.pdf;

– Ірха Ю. Б. Загрози правам і свободам людини в епоху штучного інтелекту. *Інформація і право*. 2025. № 4(55). С. 95–109. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346356](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346356);

– Ірха Ю. Б. Консолідація українського суспільства як ключовий фактор зміцнення національної державності та національної безпеки України: конституційно-правовий вимір. *Право і суспільство*. 2025. № 4. Т. 1. С. 36–45. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.4.1.6>;

– Карпенко М. І. Кримінальна відповідальність за міжнародні злочини: питання законодавчого вирішення. *Інформація*

і право. 2025. №1(52). С. 149–154 [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324726](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324726);

– Карпенко М. І. Поняття та загальна характеристика військової злочинності в Україні як наукова і прикладна проблема. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 209–220. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334253](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334253);

– Карчевський М. В., Карчевська, О. В. Структурний вимір правового регулювання ШІ. *Український Політико-правовий Дискурс*. 2025. №12. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15782211>;

– Красноступ Г. М. Правові засади медіаграмотності: від теоретичної концепції до інституціоналізації в державі. *Інформація і право*. 2025. №3(54). С. 19–29. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340404](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340404);

– Красноступ Г. М. Нова стратегія інформаційної безпеки: правова відповідь на російське інформаційне маніпулювання та втручання. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 136–147. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334149](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334149);

– Корж І. Ф. Публічне адміністрування створення системи правової інформації в Україні. *Інформація і право*. 2025. №1(52). С. 33–43. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324654](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324654);

– Корж І. Ф., Фурашев В. М. Засади організації парламентського контролю за сектором безпеки і оборони: досвід міжпарламентського союзу. *Інформація і право*. 2025. №3(54). С. 177–188. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340530](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340530);

– Корж І. Ф. Адміністрування кадрової безпеки в контексті правової безпеки. *Інформація і право*. 2025. №3(54). С. 210–221. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340553](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340553) ;

– Корж І. Ф. Необхідність встановлення правового статусу штучного інтелекту. *Інформація і право*. №4(55). С. 62–72. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346348](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346348);

– Корж І. Ф. Штучний інтелект – суб’єкт чи об’єкт права? *Штучний інтелект*. 2025. №3(104). С. 10–21. https://jai.in.ua/index.php/%D0%B0%D1%80%D1%85%D1%96%D0%B2?paper_num=1692;

– Костенко О. В., Прокопович-Ткаченко Д. І., Деркач В. Г., Руденко Є. Г. Інтеграція штучного інтелекту у валідацію законодав-

чих актів України: європейський досвід та алгоритмічні підходи. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Юридичні науки»*. 2025. №4. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-4-10892>;

– Костенко О. Цифрова юрисдикція: модель. *Інформація і право*. 2025. №4(55). С. 24–45. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346297](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346297);

– Кудінов С., Белевцева В., Пономаренко А. Організаційно-правові засади державно-приватного партнерства у забезпеченні антитерористичної безпеки в Україні. *Інформація і право*. №3(54). С. 169–176. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340527](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340527);

– Кудінов С. С., Шехавцов Р. М. Особливості організації розслідування воєнних злочинів в Україні в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 91. Ч. 4. С. 328–336. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.4.46>;

– Кудінов С. С., Шехавцов Р. М. Правове регулювання використання OSINT та його результатів під час встановлення обставин кримінальних правопорушень. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія «Юридична»*. 2025. Вип. 3. С. 126–133. <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2025-3-14>;

– Ланде Д. В., Даник Ю. Г. Змагальний штучний інтелект в інформаційних і кібернетичних війнах. *Інформація і право*. 2025. №1(52). С. 76–89. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324688](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324688);

– Ланде Д. В., Фурашев В. М., Застосування фреймворку безкодового програмування при вирішенні завдань парламентського контролю. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 88–104. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334055](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334055);

– Ланде Д. В., Даник Ю. Г., Фурашев В. М. Виявлення та аналіз конфліктів у нормативно-правовій сфері, пов'язаних із застосуванням штучного інтелекту. *Інформація і право*. 2025. №3(54). С. 53–68. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340453](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340453);

– Ланде Д. В., Даник Ю. Г., Фурашев В. М. Формалізація складових правового контролю в рамках моделі надійного самокоригуючого обчислення із застосуванням генеративного штучного інтелекту. *Інформація і право*. 2025. №4(55). С. 142–159. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346385](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346385);

– Пилипчук В. Г. Теоретико-правові проблеми розвитку законодавства у сфері національної та інформаційної безпеки України. *Інформація і право*. 2025. № 2(53). С. 9–23. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334015](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334015);

– Пилипчук В. Г. Історико-правові основи становлення і розвитку державності та права в контексті протидії інформаційній та збройній агресії РФ проти України. *Інформація і право*. 2025. № 3(54). С. 113–121. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3\(54\).340496](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.3(54).340496);

– Прокопович-Ткаченко Д. І. Інтеграція автоматизованих методів збору веб-даних у стратегії кібербезпеки держави. *Сучасний захист інформації*. 2025. № 1. С. 127–133. <https://doi.org/10.31673/2409-7292.2025.018376>;

– Радзівєвська О. Г. Моніторинг дотримання інформаційних прав та свобод людини і громадянина у системі забезпечення протидії інформаційній агресії та спеціальним інформаційним і психологічним операціям в Україні. *Інформація і право*. 2025. № 2(53). С. 126–136. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334144](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334144);

– Стрельбицький М. П., Стрельбицька Л. М. Міжнародна безпека в умовах сучасних викликів та її вплив на внутрішню і зовнішню безпеку України. *Інформація і право*. № 4(55). С. 215–221. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346417](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346417);

– Луценко Ю. В., Тарасюк А. В., Горелкіна К. Г. Проблеми протидії кримінальним правопорушенням в умовах надзвичайного чи воєнного стану. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: «Юридичні науки»*. 2025. Т. 36(75) № 3. С. 102–110. https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2025/3_2025/19.pdf;

– Ткачук Т. Ю., Довгань О. Д., Тарасюк А. В. Counter Forensics як загроза інформаційній безпеці України: проблематика судової експертизи цифрових доказів у реаліях війни. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 89. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.2.61>;

– Фурашев В. М., Корж І. Ф. Штучний інтелект та адміністративна (контрольна) діяльність публічної влади: європейський погляд. *Інформація і право*. 2025. № 1(52). С. 51–61. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1\(52\).324667](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.1(52).324667);

– Фурашев В. М., Корж І. Ф. Контроль громадянського суспільства за діяльністю публічної влади. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 23–34. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334022](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334022);

– Фурашев В. М., Корж І. Ф. Парламентські механізми контролю за сектором безпеки і оборони: досвід міжпарламентського союзу. *Інформація і право*. №4(55). С. 110–123. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346366](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346366);

– Шамара О. В., Комашко В. В. Нагляд прокурора за дотриманням Конституції та законів України органами та підрозділами, що проводять контррозвідувальну діяльність: законодавчий та суб’єктивний аспект. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 230–244. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334268](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334268);

– Шамара О. В., Комашко В. В. Окремі проблемні аспекти нормативно-правового регулювання протидії тероризму та його стратегічні орієнтири (частина перша). *Інформація і право*. 2025. №4(55). С. 257–267. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4\(55\).346489](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.4(55).346489);

– Шамара О. В. Окремі проблемні питання стану криміналістичного забезпечення органів досудового розслідування під час розслідування злочинів, пов’язаних із ХБРЯ/СВРН загрозами. *Судова експертиза*. 2025. №1. С. 40–47. <https://doi.org/10.32782/forensic.science.2025.1.6>;

– Шамара О. В. Економічна безпека України: напрями посилення спроможностей органів правопорядку. *Грааль Науки: міжнар. наук. журнал*. 2025. №58. С. 675–688. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.14.11.2025.080>;

– Яценко В. А. Діалектика принципів управління інформаційною безпекою України. *Інформація і право*. 2025. №2(53). С. 104–115. [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2\(53\).334057](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2025.2(53).334057);

– Ткачук Н. А. Ukraine as the Frontline of European Cyber Defence: Building Resilience in the Face of Russian Cyber Aggression. *Tallinn Paper*. 2025. Online edition. P. 26. <https://ccdcoe.org/library/publications/ukraine-as-the-frontline-of-european-cyber-defence-building-resilience-in-the-face-of-russian-cyber-aggression/>;

– Дубняк М. В. Штучний інтелект у правничій освіті: компетентнісний підхід в умовах цифрової трансформації правової сфе-

ри. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2025. № 1(69). С. 145–152. <https://doi.org/10.51647/kelm.2025.1.21>;

– Прокопович-Ткаченко Д. І., Бушков В. Г., Хрушков Б. С., Козаченко І. М., Хавікова Ю. І. Модель електронного голосування з використанням Hyperledger та нейроадаптивного підходу у ризик-менеджменту в кіберфізичних системах. *Кібербезпека: освіта, наука, техніка*. 2025. № 4(28). <https://doi.org/10.28925/2663-4023.2025.28.784>;

– Onishchenko N., Kostenko O., Zhuravlov D. AI technologies to the question of the “policy” of legal regulation at the present stage. essential and instrumental factors. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. 2025. Vol. 1(45). [https://doi.org/10.31435/ijitss.1\(45\).2025.3200](https://doi.org/10.31435/ijitss.1(45).2025.3200);

– Костенко О. В., Тайлер Джейнес, Журавльов Д. В., Дніпров О. С., Усенко Я. О. Військовий AI без правового нагляду: наслідки агресії проти України для глобального права». *Право та юстиція*. 2024. № 3–4 (№ 28–29). С. 63;

– Ogirko I., Shapenko L. Zolotar O. Ai and Data Analytics in Public Administration: Toward Responsible and Secure Implementation. *Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal*. 2025. Vol. 1(45). <https://nsg-2025.blogspot.com/2025/07/202511.html>;

– Дубняк М. В. Переосмислення прав людини в еру штучного інтелекту: dia-rights як концепт. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*» 2025. № 3(71). С. 118–126. <https://doi.org/10.51647/kelm.2025.3.17>;

– Kostenko O. Digital Jurisdiction. *Metaverse Science, Society and Law*. 2025. Vol. 1(2). P. 23. <https://doi.org/10.69635/mssl.2025.1.2.23>.

– Kostenko O, Zhuravlov D. Reconceptualizing jurisdiction and legal identity in the metaverse: elements of a digital code Architecture. *Metaverse Science, Society and Law*. 2025. Vol. 1(1). <https://doi.org/10.69635/mssl.2025.1.1.13> P.14.

ІХ. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Національна академія правових наук України активно співпрацює з міжнародною науковою спільнотою шляхом проведення спільних наукових досліджень і заходів, обміну науковою інформацією з міжнародними й іноземними структурами.

Зокрема, Академія та її наукові установи підтримують творчі зв'язки з Офісом Ради Європи в Україні, Фондом народонаселення ООН, ОБСЄ, Європейським центром передового досвіду з протидії гібридним загрозам (HybridCoe) (Фінляндія), Женевською академією міжнародного гуманітарного права і прав людини (Швейцарія), Міжнародною асоціацією кримінального права (Франція), Університетським коледжем професійної освіти (Польща), Вроцлавським університетом (Польща), Університетом Марії Кюрі-Склодовської (Польща), Вільнюським державним університетом (Литва), Університетом Миколаса Ромеріса (Литва), Талліннською школою права (Естонія) та ін.

Провідні вчені Академії входять до складу редакційних колегій/наукових рад 31 іноземних наукових видань Вірменії, Греції, Колумбії, Молдови, Латвії, Литви, Польщі, Румунії, Словаччини, США.

Постійним партнером Національної академії правових наук України в проведенні багатьох наукових заходів виступає Координатор проєктів ОБСЄ в Україні. За його допомоги було організовано й проведено низку різноманітних конференцій, круглих столів, вебінарів, літніх шкіл тощо.

Х. НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ АКАДЕМІЇ

Наукові установи Національної академії правових наук України на виконання показників паспорту бюджетної програми 6581040 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері законодавства і права» проводять роботу щодо отримання свідоцтв про реєстрацію авторських прав, які виникли внаслідок проведення фундаментальних наукових досліджень. Так, у 2025 році наукові установи Академії отримали 25 свідоцтв про реєстрацію авторського права на наукові твори.

Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса

У 2025 році НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса отримав 5 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір, а саме:

– Свідоцтво № 140364 від 28.10.2025 про реєстрацію авторського права на службовий твір «Проблеми кримінальної відповідальності за «політичну» колабораційну діяльність та шляхи їх законодавчого розв’язання». Бюлетень «Авторське право і суміжні права» №95 від 28.11.2025. <https://iprop-ua.com/cr/jt518j8m/>;

– Свідоцтво № 140518 від 05.11.2025 про реєстрацію авторського права на службовий твір «Проблемні питання нагляду за особами, умовно-достроково звільненими від відбування покарання для проходження військової служби». Бюлетень «Авторське право і суміжні права» №96 від 31.12.2025. <https://iprop-ua.com/cr/xf54r9oe/>;

– Свідоцтво № 140363 від 28.10.2025 про реєстрацію авторського права на службовий твір «Особливості запобігання злочинності у сучасному транзитивному суспільстві України». Бюлетень «Ав-

торське право» №95 від 28.11.2025. <https://sis.nipo.gov.ua/uk/search/detail/1888648/>;

– Свідоцтво №140883 від 17.11.2025 про реєстрацію авторського права на службовий твір «Кримінальна відповідальність за порушення порядку клінічних випробувань лікарських засобів в Україні: аналіз законодавства». Бюлетень «Авторське право і суміжні права» №96 від 31.12.2025. <https://sis.nipo.gov.ua/uk/search/detail/1893595/>;

– Свідоцтво №135395 від 23.04.2025 про реєстрацію авторського права на службовий твір «Інтерактивна платформа для вдосконалення навичок у сфері судової експертизи». Бюлетень «Авторське право і суміжні права» №89 від 30.05.2025. <https://sis.nipo.gov.ua/uk/search/detail/1859317/>.

Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку

У 2025 році НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку отримав 4 свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір, а саме:

– Свідоцтво №133909 від 27.02.2025 про реєстрацію авторського права на твір «Правове забезпечення інноваційного процесу в умовах адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу»;

– Свідоцтво №133912 від 27.02.2025 про реєстрацію авторського права на твір «Правове забезпечення науково-дослідницької інфраструктури в Україні (теоретико-правовий аспект): монографія»;

– Свідоцтво №133910 від 27.02.2025 про реєстрацію авторського права на твір «Господарська діяльність та новітні технології: актуальні проблеми регулювання в умовах воєнного стану: монографія»

– Свідоцтво №133911 від 27.02.2025 про реєстрацію авторського права на твір «Шляхи імплементації європейської політики впровадження цифрових технологій: монографія».

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності

У 2025 році НДІ інтелектуальної власності отримав 5 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір, а саме:

– Свідоцтво № 140113 від 15.10.2025 про реєстрацію авторського права на службовий твір «Генеza розуміння «права на звернення до суду»»;

– Свідоцтво № 140297 від 27.10.2025 про реєстрацію авторського права на службовий твір «Боротьба з недобросовісною реєстрацією торгових марок в ЄС: інструменти і практики EUIPO»;

– Свідоцтво № 140610 від 07.11.2025 про реєстрацію авторського права на службовий твір «Деякі проблеми удосконалення правової охорони торговельних марок»,

– Свідоцтво № 140112 від 15.10.2025 про реєстрацію авторського права на службовий твір «Основні тенденції розвитку авторського права Європейського Союзу»;

– Свідоцтво № 137764 від 07.07.2025 про реєстрацію авторського права на службовий твір “Prospects for human genome editing: challenges of legal regulation”.

Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України»

У звітний період ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України» отримано від ДП «Український інститут інтелектуальної власності» 5 свідоцтв про реєстрацію авторських прав на наукові твори та інші свідоцтва:

– Свідоцтво № 140063 від 14.10.2025 про реєстрацію авторського права на науковий твір «Методологія, організація та технологія наукових досліджень: навчальний посібник для аспірантів»;

– Свідоцтво № 139391 від 09.09.2025 про реєстрацію авторського права на науковий твір «Проблеми становлення та розвитку системи військових судів в Україні»;

- Свідоцтво № 139392 від 09.09.2025 про реєстрацію авторського права на науковий твір «Правова безпека як критерій стану правового життя»;
- Свідоцтво № 139393 від 09.09.2025 про реєстрацію авторського права на науковий твір «Кіберризика критичної інфраструктури: від аналізу загроз до впровадження рішень»;
- Свідоцтво № 140063 від 14.10.2025 про реєстрацію авторського права на науковий твір «Методологія, організація та технологія наукових досліджень».

**Науково-дослідний інститут
приватного права і підприємництва
імені академіка Ф.Г. Бурчака**

У 2025 році НДІ інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака отримав 6 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір, а саме:

- Свідоцтво № 141789 від 26.01.2026 про реєстрацію авторського права на твір (ідентифікатор електронного документу – CR0640260126) Бичкової С. «Скасування усиновлення в Україні: відповідність правового регулювання європейським стандартам». *Приватне право та підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 241–247. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.27>;
- Свідоцтво № 141792 від 26.01.2026 про реєстрацію авторського права на твір (ідентифікатор електронного документу – CR0672260126) Полюховича В.І. «Засоби патентно-правової охорони у забезпеченні економічної конкуренції на цифрових ринках». *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 286–297. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.32>;
- Свідоцтво № 141791 від 26.01.2026 про реєстрацію авторського права на твір (ідентифікатор електронного документу – CR0669260126) Крушельницької Г.Л. «Правові та економічні передумови впровадження персоналізованої медицини у національну систему охорони здоров'я». *Приватне право і підприємництво*. 2025. Вип. 25. С. 25–33 <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.3>;

– Свідоцтво № 139943 від 06.10.2025 про реєстрацію авторського права на твір (ідентифікатор електронного документу – CR2473061025) Нагнибіди В.І. «Роль міжнародних організацій у створенні загальних стандартів цифрового арбітражу». *Приватне право і підприємництво*. 2025. №25. С. 228–232. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.25;>

– Свідоцтво № 141790 від 26.01.2026 про реєстрацію авторського права на твір (ідентифікатор електронного документу – CR0663260126) Кочина В. В. «Приватизація регулювання суспільних відносин: значущі питання, простір обдумування та саморегулювання». *Приватне право і підприємництво*. 2025. №25. С. 177–186. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.19;>

– Свідоцтво № 141788 від 26.01.2026 про реєстрацію авторського права на твір (ідентифікатор електронного документу – CR0635260126) Сіщук Л. В. «Вплив принципів корпоративного управління ОЕСР на діяльність акціонерних товариств в Україні». *Форум права*. 2025. №2(82). С. 190–201. [http://doi.org/10.5281/zenodo.15560611.](http://doi.org/10.5281/zenodo.15560611)

ХІ. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ КАДРІВ

У наукових установах Національної академії правових наук України успішно функціонує аспірантура. У 2025 році підготовка наукових кадрів у аспірантурі за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб здійснювалася в більшості наукових установ Національної академії правових наук України. Середньорічна кількість аспірантів із відривом від виробництва становила 96 осіб, без відриву від виробництва – 54 особи, докторантів – 7 осіб.

У зв'язку зі скороченням фінансування підготовка наукових кадрів в аспірантурі наукових установ НАПрН України за бюджетні кошти не здійснювалася.

Відповідно до законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту», «Про ліцензування видів господарської діяльності» а також постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» діяльність наукових установ із цього питання підлягає ліцензуванню. На сьогодні відповідні ліцензії отримали НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака, НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса, НДІ інтелектуальної власності, ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України», НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування.

ХІІ. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відповідно до Указу Президента України від 19.06.2013 № 337/2013 загальна чисельність членів НАПрН України становить 146 осіб, із яких 53 дійсних членів (академіків) і 93 члена-кореспонденти. Фактично станом на 1 січня 2026 року до складу Національної академії правових наук України входив 131 член НАПрН України, з них: 53 дійсних членів (академіків) та 78 членів-кореспондентів. До складу НАПрН України в 2025 році також входили 6 іноземних членів.

Станом на 1 січня 2026 року науково-організаційний апарат президії НАПрН України складав 36 осіб, серед яких: 8 докторів наук, 7 кандидатів наук.

У 2025 році в науково-дослідних установах НАПрН України працювало 268 наукових працівників, із них науковців, які мають науковий ступінь доктора наук – 93 особи, та які мають науковий ступінь кандидата наук – 135 осіб, зокрема:

НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

Загальна чисельність працюючих наукових працівників – 45; середній вік – 46 років. Докторів наук – 14; кандидатів наук – 27; мають почесні звання – 4.

НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України

Загальна чисельність працюючих наукових працівників – 54; середній вік – 47 років. Докторів наук – 17; кандидатів наук – 32; мають почесні звання – 3.

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

Загальна чисельність працюючих наукових працівників – 28; середній вік – 47 років. Докторів наук – 7; кандидатів наук – 16; мають почесні звання – 3.

НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

Загальна чисельність працюючих наукових працівників – 51; середній вік – 48 років. Докторів наук – 29; кандидатів наук – 21; мають почесні звання – 8.

НДІ інтелектуальної власності НАПрН України

Загальна чисельність працюючих наукових працівників – 55; середній вік – 48 років. Докторів наук – 12; кандидатів наук – 27; мають почесні звання – 2.

ДНУ «Інститут інформації, безпеки і права» НАПрН України

Загальна чисельність працюючих наукових працівників – 35; середній вік – 55 років. Докторів наук – 14; кандидатів наук – 12; мають почесні звання – 8.

За заслуги перед державою, вагомий особистий внесок у розвиток правової науки і освіти, сприяння становленню правової держави, розвиток державного будівництва, вдосконалення законодавства України, плідну наукову діяльність у 2025 році члени НАПрН України були нагороджені численними нагородами, серед яких:

Орденем «За заслуги» I ступеня нагороджено дійсного члена (академіка) Копиленка О. Л.

Орденем «За заслуги» II ступеня нагороджено дійсного члена (академіка) Журавля В. А.

Орденем «За заслуги» III ступеня нагороджено члена-кореспондента Погорецького М. А.

Орденем князя Ярослава Мудрого V ступеня нагороджено дійсного члена (академіка) Нора В. П.

Орденем княгині Ольги III ступеня нагороджено дійсного члена (академіка) Капліну О. В.

Почесне звання «Заслужений юрист України» присвоєно члену-кореспонденту Гетьману Є. А.

Почесною грамотою Кабінету Міністрів України нагороджено дійсного члена (академіка) Криницького І. Є. та члена-кореспондента Погорецького М. А.

Почесною грамотою Верховної Ради України нагороджено членів-кореспондентів Голубеву Н. Ю., Довгерта А. С., Кота О. О., Резнікову В. В., Харитонова С. О.

Грамотою Верховної Ради України нагороджено членів-кореспондентів Головатого С. П., Погорецького М. А.

Почесною грамотою Верховного Суду нагороджено дійсних членів (академіків) Носіка В. В., Оніщенко Н. М., члена-кореспондента Спасибо-Фатєєву І. В.

Подякою Верховного Суду нагороджено члена-кореспондента Яроцького В. Л.

Орденем Союзу юристів України «За заслуги» III ступеня нагороджено дійсного члена (академіка) Криницького І. Є., члена-кореспондента Кулинича П. Ф.

Почесне звання Союзу юристів України «Видатний юрист України» присвоєно члену-кореспонденту Стрельцову Є. Л.

Нагрудним знаком Міністерства освіти і науки України нагороджено членів-кореспондентів Єрмоленка В. М., Борисову В. І.

Відзнакою Голови Конституційного Суду України нагороджено дійсного члена (академіка) Скрипнюка О. В.

Почесною грамотою Генерального прокурора нагороджено дійсного члена (академіка) Гетьмана А. П.

Відзнакою Головнокомандувача Збройних Сил України «За сприяння війську» нагороджено члена-кореспондента Погорецького М. А.

Медаллю «Хрест пошани» Державної прикордонної служби України нагороджено члена-кореспондента Нагребельного В. П.

Лауреатами Національної премії України імені Бориса Патона стали члени-кореспонденти Погорецький М. А., Шепітько М. В.

Лауреатом премії імені академіка Миколи Панова став член-кореспондент Туляков В. О.

Золотою медаллю Національної академії правових наук України імені Василя Яковича Тація нагороджено дійсних членів (академіків) Крупчана О. Д., Тихого В. П.

Вагомих результатів у наукових дослідженнях також досягли молоді науковці НАПрН України, зокрема Запорожченку А. В., Куковинець Д. О. здійснювалася виплата стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених.

Назва структурної одиниці	Кількість працюючих дійсних членів (академіків)	Кількість працюючих членів-кореспондентів	Кількість наукових співробітників (осіб)								
			Докторів наук		Кандидатів наук (докторів філософії)		Всього наукових співробітників		Осн.	Сум.	Разом
			Осн.	Сум.	Осн.	Сум.	Осн.	Сум.			
			Осн.	Сум.	Осн.	Сум.	Осн.	Сум.			
Президія м. Харків	6	1	4	4	5	2	9	9	9	18	
НДІ ВПЗ ім. акад. В.В. Сташиса	2	2	6	8	18	9	27	18	18	45	
НДІ ДБ та МС	1	3	5	12	17	15	26	28	28	54	
НДІ ПЗІР	1	1	1	6	11	5	16	12	12	28	
НДІ ППІП ім. акад. Ф.Г. Бурчака	3	2	16	13	12	9	29	22	22	51	
НДІ ІВ	–	1	6	6	18	9	40	15	15	55	
ДНУ «ІБП»	2	–	10	4	11	1	30	5	5	35	

ХІІІ. ФІНАНСОВЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Національна академія правових наук України є самоврядною, неприбутковою, бюджетною науковою організацією, заснованою на державній власності, що організовує й здійснює фундаментальні та прикладні дослідження в галузі держави і права. Відповідно до ст. 22 Бюджетного кодексу України Академію визначено головним розпорядником бюджетних коштів.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» затверджені видатки для НАПрН України загальним обсягом 95 025,7 тис. грн.

За підсумками 2025 року НАПрН України профінансована з Державного бюджету України в обсязі 85 226,1 тис. грн, що складає 100% від планових річних показників.

Крім того, наукові установи Академії самостійно отримали у 2025 році по спеціальному фонду бюджету 8 181,7 тис. грн, що склало 9,6% від надходжень по загальному фонду.

Штатна чисельність працюючих у бюджетних установах НАПрН України в звітному році становила 332 особи.

Кошти, що були визначені Державним бюджетом України у 2025 році, з урахуванням змін за загальним і спеціальним фондами, спрямовувалися на виконання двох бюджетних програм:

– 6581020 «Науково-організаційна діяльність президії Національної академії правових наук України» у сумі 38 335,1 тис. грн, у тому числі видатки загального фонду – 22 510,2 тис. грн, спеціального фонду – 15 824,9 тис. грн.

– 6581040 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері законодавства і права» у сумі 73 443,9 тис. грн, у тому числі видатки загального фонду – 62 715,9 тис. грн, спеціального фонду – 10 728,0 тис. грн.

Касові видатки за бюджетною програмою 6581020 у 2025 році склали 26 552,9 тис. грн, у тому числі видатки загального фонду – 22 248,0 тис. грн, спеціального фонду – 4 304,9 тис. грн.

Касові видатки за бюджетною програмою 6581040 у 2025 році склали 69 958,8 тис. грн, у тому числі видатки загального фонду – 62 715,9 тис. грн, спеціального фонду – 7 242,9 тис. грн.

У цілому касові видатки по НАПрН України за 2025 рік склали 96 511,7 тис. грн, у тому числі із загального фонду бюджету – 84 963,9 тис. грн і зі спеціального фонду 11 547,8 тис. грн.

Кошти було витрачено на:

– виплату заробітної плати з нарахуваннями – 81 046,6 тис. грн, або 84,0% всіх видатків, у тому числі по загальному фонду – 77 554,8 тис. грн і по спеціальному фонду – 3 491,8 тис. грн;

– придбання предметів постачання і матеріалів, оплату послуг – 3 102,7 тис. грн або 3,2% всіх видатків, у тому числі по загальному фонду – 1 162,5 тис. грн і по спеціальному фонду – 1 940,2 тис. грн;

– відрядження – 121,3 тис. грн або 0,1% всіх видатків, у тому числі по загальному фонду – 96,0 тис. грн і по спеціальному фонду – 25,3 тис. грн;

– оплату комунальних послуг – 2 384,6 тис. грн або 2,5% всіх видатків, у тому числі по загальному фонду – 916,2 тис. грн і по спеціальному фонду – 1 468,4 тис. грн;

– виплату стипендії молодим вченим та довічної плати дійсним членам (академікам) та членам-кореспондентам – 5 307,1 тис. грн або 5,5% всіх видатків, у тому числі по загальному фонду – 5 234,4 тис. грн і по спеціальному фонду – 72,7 тис. грн;

– сплата податків до бюджету – 170,5 тис. грн або 0,2% всіх видатків, у тому числі по спеціальному фонду 170,5 тис. грн;

– придбання обладнання і предметів довгострокового користування та капітальний ремонт інших об'єктів – 4 376,9 тис. грн, або 4,5% всіх видатків, у тому числі по спеціальному фонду 4 376,9 тис. грн (з них 153,1 тис. грн – придбання обладнання і предметів довгострокового користування, 4 223,8 тис. грн – аварійно-відновлювальні роботи будівлі президії НАПрН України за адресою: м. Харків, вул. Григорія Сковороди, 70, зруйнованої 23 січня 2024 року під час військової агресії рф).

Звіт про витрачання коштів Державного бюджету України
Національною академією правових наук України за 2025 рікТаблиця № 1
(тис. грн)

6580000	Національна академія правових наук України					
	Код економічної класифікації видатків	Показники	Загальний фонд		Спеціальний фонд	
			Затверджено кошторисом на рік	Касові видатки	Затверджено кошторисом на рік	Касові видатки
	Видатки – всього	85 226,1	84 963,9	26 552,9	11 547,8	
	В тому числі:					
2000	Поточні видатки	85 226,1	84 963,9	11 221,4	7 170,9	
2110,2120	Оплата праці працівників з нарахуваннями на оплату праці	77 603,6	77 554,8	6 009,7	3 491,8	
2210,2240	Використання товарів і послуг	1 191,9	1 162,5	3 210,4	1 940,2	
2250	Видатки на відрядження	120,0	96,0	38,2	25,3	
2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	943,6	916,2	1 645,8	1 468,4	
2282	Окремі заходи (навчання)	0,0	0,0	8,1	2,0	
2800	Інші поточні видатки	3,0	0,0	236,5	170,5	
2700	Соціальне забезпечення	5 364,0	5 234,4	72,7	72,7	
3000	Капітальні видатки	0,0	0,0	15 331,5	4 376,9	

Таблиця № 2
(тис. грн)

Код економічної класифікації видатків	Найменування бюджетної програми	Загальний фонд		Спеціальний фонд	
		Затверджено кошторисом на рік	Касові видатки	Затверджено кошторисом на рік	Касові видатки
6581020	Науково-організаційна діяльність президії Національної академії правових наук України	22 510,2	22 248,0	15 824,9	4 304,9
6581040	Наукова і науково-технічна діяльність у сфері законодавства і права	62 715,9	62 715,9	10 728,0	7 242,9
ВСЬОГО		85 226,1	84 963,9	26 552,9	11 547,8

Науково-довідкове видання

**ЗВІТ
ПРО НАУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ЗА 2025 РІК**

Упорядники:

С. А. Гетьман, О. С. Гиляка, Я. В. Ковач, В. І. Шевердіна